STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A MUNICIPIULUI PAȘCANI PENTRU PERIOADA 2014 - 2020

Pașcani

2014

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE 5

I. PROFILUL MUNICIPIULUI PAȘCANI (ANALIZA - DIAGNOSTIC) 7

CAPITOLUL 1. DEZVOLTAREA URBANĂ 7

1.1. DATE GEOGRAFICE ȘI ÎNCADRAREA ÎN TERITORIU 7

1.1.1. Relieful 7

1.1.2. Clima 8

1.1.3. Rețeaua hidrografică 9

1.1.4. Vegetația, fauna și solurile (resurse naturale) 10

1.2. POZIȚIA ÎN CADRUL REȚELEI DE AȘEZĂRI 11

1.3. MODUL DE UTILIZARE AL TERENURILOR ȘI STRUCTURA URBANĂ 13

CAPITOLUL 2. PROFILUL DEMOGRAFIC 19

CAPITOLUL 3. FONDUL LOCATIV 31

CAPITOLUL 4. ECONOMIA ȘI FORȚA DE MUNCĂ 37

4.1. Scurt istoric. Resurse 37

4.2. Agenții economici. Antreprenoriatul 38

4.3. Analiza sectorială 40

4.4. Forța de muncă 55

4.5. Activitatea de cercetare – dezvoltare și inovare 58

4.6. Activitatea de inovare 58

4.7. Structuri de sprijinire a afacerilor 58

CAPITOLUL 5. INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT 62

5.1. Infrastructura rutieră 64

5.2. Infrastructura feroviară 71

5.3. Transportul aerian 72

CAPITOLUL 6. INFRASTRUCTURA TEHNICO-EDILITARĂ 75

6.1. Rețeaua de alimentare cu apă 75

6.2. Rețeaua de canalizare 77

6.3. Rețeaua de alimentare cu gaze naturale 81

6.4. Rețeaua de alimentare cu energie termică 82

6.5. Rețeaua de alimentare cu energie electrică 84

6.6. Rețeaua de telecomunicații 84

CAPITOLUL 7. MEDIU 86

7.1. Calitatea apelor 86

7.2. Calitatea aerului 87

7.3. Calitatea solului 88

7.4. Riscuri 89

7.5. Biodiversitatea 90

7.6. Spații verzi 91

7.7. Gestionarea deșeurilor 93

7.8. Energie regenerabilă 96

CAPITOLUL 8. SERVICII SOCIALE 98
8.1. Dezvoltarea socială 98
8.2. Numărul de beneficiari de prestații sociale 100
8.3. Infrastructura de servicii sociale 103
CAPITOLUL 9. EDUCAȚIE 106
9.1. Infrastructura educațională 106
9.2. Populația școlară 107
9.3. Personalul didactic 109
9.4. Oferta educațională 110
CAPITOLUL 10. SĂNĂTATE 113
10.1. Infrastructură sanitară 113
10.2. Personalul medical 117
CAPITOLUL 11. TURISMUL 120
11.1. Resurse turistice naturale 120
11.2. Resursele turistice antropice 121
11.3. Infrastructura turistică 125
11.4. Circulația turistică 128
11.5. Promovarea turistică și evenimente organizate 131
CAPITOLUL 12. CULTURĂ ȘI SPORT 134
12.1. Infrastructura și viața culturală 134
12.2. Activitatea sportivă 139
CAPITOLUL 13. GUVERNANȚĂ LOCALĂ 143
13.1. Administrația publică locală 143
13.2. Bugetul local 146
13.3. Structuri asociative ale administrației publice locale 151

II. ANALIZA SWOT 153

III. STRATEGIA DE DEZVOLTARE A MUNICIPIULUI PAȘCANI PENTRU PERIOADA 2014 - 2020 162

3.1. CONTEXTUL STRATEGIC 162
3.1.1. Contextul strategic european 162
3.1.2. Contextul strategic național: 164
3.1.3. Contextul strategic regional și județean 168
3.2. ANALIZA IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI DE DEZVOLTARE ECONOMICO-SOCIALĂ A MUNICIPIULUI PAȘCANI PENTRU PERIOADA 2008-2015: 172
3.3. VIZIUNEA DE DEZVOLTARE (ORIZONT 2027): 175
3.4. ȚINTE SPECIFICE PENTRU ANUL 2027: 175
3.5. OBIECTIVE OPERAȚIONALE. MĂSURI. 179

IV – PORTOFOLIUL DE PROIECTE PRIORITARE STRATEGICE PENTRU PERIOADA 2014-2020 187

V. PLANUL DE ACȚIUNE PENTRU IMPLEMENTAREA STRATEGIEI 189

VI. SISTEMUL DE MONITORIZARE ŞI EVALUARE AL STRATEGIEI 196
6.1. PROCESUL DE INFORMARE ŞI DISEMINARE 196
6.2. SISTEMUL DE EVALUARE ŞI DE MONITORIZARE AL STRATEGIEI 197

ANEXE 200
ANEXA 1. LISTA PROIECTELOR PRIORITARE STRATEGICE 200
ANEXA 2. MINUTELE GRUPURILOR DE LUCRU ORGANIZATE LA NIVEL LOCAL 200
ANEXA 3. GHIDURILE DE INTERVIU COMPLETATE DE PARTICIPANȚII LA GRUPURILE DE LUCRU ȘI DE ALȚI ACTORI INTERESAȚI DE LA NIVEL LOCAL 200

CUVÂNT ÎNAINTE

Stimaţi cititori,

Este recunoscut la nivel european şi mondial faptul că oraşele sunt motoarele creşterii economice, întrucât ele concentrează cele mai importante resurse de dezvoltare: forţa de muncă tânără şi înalt calificată, inovaţia şi dezvoltarea tehnologică, creativitatea şi cultura. Cu toate acestea, oraşele prezentului se confruntă cu o serie de provocări care nu pot fi neglijate şi care preocupă tot mai mult societatea: şomajul, poluarea, excluziunea socială sau sărăcia. Criza prelungită care a afectat lumea în ultimii ani nu a făcut decât să confirme cât de vulnerabile sunt acestea în faţa unor turbulenţe economice. Aceste provocări trebuie înţelese şi transformate în măsuri concrete, pro-active de combatere a impactului lor negativ.

Municipiul Paşcani a cunoscut, după 1989, asemenea majorităţii oraşelor din România, transformări socio-economice profunde, care şi-au lăsat o amprentă de lungă durată asupra vieţii comunităţii. Dintre acestea aş aminti doar declinul sau chiar dispariţia marilor întreprinderi construite în perioada comunistă, care au condus la pierderea a aproape 20.000 de locuri de muncă şi la migraţia externă masivă a locuitorilor. Acest proces de restructurare a fost mai dur în comparaţie cu alte oraşe din ţară, precum marile centre universitare sau centrele urbane din partea de vest a ţării, ceea ce a accentuat decalajele de dezvoltare faţă de acestea.

Anul 2007 şi aderarea României la Uniunea Europeană a însemnat un moment de cotitură pentru dezvoltarea municipiului, chiar dacă s-a suprapus cu momentul declanşării recesiunii de la nivel global, prin prisma accentului mai mare acordat dezvoltării durabile a oraşelor, în concordanţă cu angajamentele politice de la nivel european. Într-un context economic foarte dificil, în care veniturile la bugetul local au scăzut considerabil, ca şi alocările de la bugetul de stat, finanţările nerambursabile din fonduri europene pentru dezvoltarea urbană au reprezentat principalul vector de dezvoltare al municipiului Paşcani. Cele aproape 10 milioane de Euro accesate în perioada 2007-2013 schimbă astăzi imaginea oraşului şi redau speranţa locuitorilor în viitor, fie că vorbim de amenajarea spaţiilor verzi, de reabilitarea străzilor şi a zonelor pietonale sau de îmbunătăţirea serviciilor sociale.

Cu toate acestea, nevoile de dezvoltare ale comunităţii păşcănene sunt încă numeroase şi complexe, de la insuficienţa locurilor de muncă, până la calitatea precară a infrastructurii de transport, a celei tehnico-edilitare sau a unor servicii publice. Ca şi în perioada 2007-2013, resursele limitate ale bugetului local şi ale celui de stat fac ca fondurile europene să rămână şi pentru următorii 7 ani, forţa motrice a investiţiilor de la nivel local. Experienţa acumulată de administraţia publică locală în perioada anterioară de programare este de natură să ne facă şi mai optimişti cu privire la capacitate de a absorbi aceste fonduri până la orizontul anului 2020, dar mai ales în ceea ce priveşte impactul şi eficienţa utilizării lor. Aşadar, suntem determinaţi să continuăm investiţiile pentru creşterea calităţii vieţii păşcănenilor, astfel încât, la nivelul anului 2020, aceştia să se bucure de o urbe cu adevărat la standarde europene, din perspectiva infrastructurii, a serviciilor publice, a calităţii mediului şi a locurilor de muncă.

În acest context larg, vine şi demersul Primăriei Municipiului Paşcani de a elabora o strategie de dezvoltare urbană integrată pentru perioada 2014-2020, dezvoltată împreună cu toate categoriile de actori relevanţi de la nivel local (administraţie publică locală, mediul de afaceri, societate civilă, organizaţii non-guvernamentale), care să stabilească nevoile reale ale comunităţii noastre şi care să ne ghideze eforturile comune în următorii ani. În plus, acest document este racordat la direcţiile strategice stabilite la nivel european, naţional, regional şi judeţean şi va fi un instrument extrem de util în accesarea finanţărilor externe pentru proiectele prioritare ale Paşcaniului, indiferent de sursa lor.

În final, doresc să reafirm credinţa că succesul implementării oricărei strategii de dezvoltare stă în asumarea acesteia de către toţi membri comunităţii şi în perseverenţa urmăririi ţintelor stabilite prin respectivul document, indiferent de conjuncturile de moment, şi vă invit să fiţi alături de administraţia publică locală în efortul de a transforma Paşcaniul anului 2020 într-un oraş atractiv, modern şi deschis către viitor, cu cetăţeni activi şi optimişti.

Cu stimă,

Dumitru Pantazi
Primarul Municipiului Paşcani

I. PROFILUL MUNICIPIULUI PAȘCANI (ANALIZA - DIAGNOSTIC)

Capitolul 1. Dezvoltarea urbană

1.1. Date geografice și încadrarea în teritoriu

Municipiul Paşcani, al doilea ca mărime din judeţ, după municipiul Iaşi, este situat în partea de nord-est a României, în vestul judeţului Iaşi (47º15' latitudine nordică şi 26º44' longitudine estică).

Municipiul are în componenţă oraşul Paşcani şi 5 suburbii (Blăgeşti, Boşteni, Gâşteşti, Lunca Paşcani şi Sodomeni) şi se învecinează cu următoarele comune: Valea Seacă şi Lespezi (la nord), Stolniceni-Prăjescu (la sud), Ruginoasa, Hărmăneşti şi Vânători (la est), Moţca, Mirosloveşti (la vest), Stolniceni-Prăjescu (la sud). Distanţa faţă de Bucureşti este de aprox. 375 km.

Suprafaţa municipiului Paşcani este de 79,31 km^2, reprezentând 1,45% din suprafaţa judeţului Iaşi.

1.1.1. Relieful

Municipiul Paşcani este situat în partea de sud a Podişului Sucevei. Subunităţile ocupate de teritoriul administrativ al municipiului în Podişul Sucevei sunt, de la vest la est, următoarele:

- Podişul Fălticenilor (Moţca) – prezintă culmi deluroase, cu altitudini de peste 400 - 450 m;
- Culoarul Siretului – suprafaţă plană, care se suprapune luncii şi teraselor de luncă ale râului Siret, cu o altitudine de 205 - 215 m şi o lărgime de 3,5 - 4,3 km;
- Podişul Dealul Mare – ansamblu de dealuri largi şi platouri, fragmente de terase ale râului Siret, cu altitudini de 225 - 355 m (subdiviziunea şeii Ruginoasa);
- Lunca Siretului – suprafaţă plană, cu o altitudine de 205 - 215 m, o lăţime de 3,5 -4,3 km şi o pantă longitudinală de aprox. 1%.

Altitudini maxime se ating în dealul Runcul (456 m) şi în dealul Lutăriei (455 m). Oraşul s-a dezvoltat pe o succesiune de terase, de la contactul cu lunca Siretului, până la dealurile mai înalte din vestul teritoriului, cu diferenţe de nivel de până la 200 m. Cele mai bine individualizate şi vizibile sunt terasele inferioare cu altitudini de 20 - 30 şi 50 - 60 m, cu un plan uşor înclinat şi cu o dezvoltare de 2,5 – 3 km. Aceste terase au oferit condiţii prilenice pentru aşezarea zonei de sus a municipiului, a satelor Sodomeni, Gâşteşti şi Boşteni, precum şi a căilor de comunicaţii.

Versanţii din municipiu, care mărginesc terasele şi interfluviile, au pante, energii şi orientări variate, fiind rezultatul unor fenomene de eroziune fluviale şi diluviene îndelungate, pe fondul unui substrat litologic de depozite loessoide de terasă şi argilo-marnoase sarmaţiene. Versantul de racord al terasei cu lunca (fruntea terasei) prezintă pe alocuri taluze abrupte şi este brăzdat de ravene şi de surpări, care au fost doar parţial stabilizate antropic. Zonele cu eroziuni torenţiale active şi alunecări semiactive sunt trecute în categoria terenurilor neproductive: versantul stâng al Siretului la nord de Blăgeşti, albiile râurilor Gâşteşti, Boşteni şi Văduţu şi local versanţii de pe dreapta ultimelor două văi. Pentru a evita activarea unor fenomene de alunecări de teren, surpări de taluzuri, instabilitate în general, este necesară refacerea şi extinderea lucrărilor de stabilizare a versanţilor, cu precădere a celor apropiaţi de zonele construite şi de căile de comunicaţii.

1.1.2. Clima

Clima municipiului Paşcani este de tip temperat - continental de nuanţă moderată, specifică dealurilor cu altitudini între 200 şi 400 m.

Temperatura medie anuală în municipiul Paşcani e de 8,4ºC, maximul mediu fiind atins în luna iulie (20,1ºC) şi minimul mediu în luna ianuarie (- 2,7ºC).

Precipitaţiile atmosferice sunt moderate, cantitatea medie anuală fiind de 534 mm. Cele mai mari cantităţi medii lunare de precipitaţii se înregistrează în luna iunie (91,6 mm), iar cele mai mici în luna februarie (17 mm). Cantităţile mari de precipitaţii, care cad mai ales vara sub formă de averse torenţiale, antrenează eroziunea de suprafaţă şi în adâncime a terenurilor în pantă, respectiv excesul de umiditate şi inundaţiile la nivelul terenurilor plate.

Vânturile care activează în zona municipiului Paşcani sunt mult influenţate de prezenţa văii Siretului, care funcţionează ca un culoar în lungul căruia se canalizează masele de aer.

Caracteristic pentru regimul pluviometric al zonei Paşcani este şi manifestarea fenomenului de secetă, fie prin deficitul precipitaţiilor, fie prin lipsa acestora pentru o perioadă, cel mai

adesea în lunile iulie, august, septembrie. Acesta afectează negativ activitatea agricolă din zonă, în condițiile lipsei unui sistem de irigații.

1.1.3. Rețeaua hidrografică

Zona municipiului Pașcani este bogată în ape de suprafață și subterane, principala apă fiind Siretul, care traversează teritoriul localității de la nord la sud, prin est. Acesta se distinge printr-o vale largă, debitul fiind influențat de factorii climatici. Siretul are 6 pâraie ca și afluenți (4 pe partea dreaptă și 2 pe partea stângă): Iermolia (nordul municipiului), Arini (la sud de Complexul zootehnic), Gâștești / Humei (cartierul Fântânele), Sodomeni/Hăsnășeni (sudul municipiului), Gura Bâdiliței și Hărmănească.

Pe raza municipiului nu există lacuri naturale, dar sunt amenajate heleștee, iazuri și lacuri de baraj (Peștișorul).

Dat fiind faptul că inundațiile în bazinul Siretului erau foarte frecvente, s-au executat lucrări de regularizare, îndiguire (de ex. mal drept Siret, între Lunca și Blăgești, pârâu Gâștești și Hăznășeni), apărare de maluri, acumulări permanente și nepermanente, precum și de amenajare a cursurilor de apă pe circa 50 km. Pe fondul degradării acestora, dar și a

accentuării fenomenului schimbărilor climatice se impune reabilitarea şi extinderea acestora.

1.1.4. Vegetaţia, fauna şi solurile (resurse naturale)

Vegetaţia este caracteristică zonelor de podiş. Pădurea ocupă suprafeţe reduse, în estul şi vestul municipiului, predominate fiind: fagul, carpenul, gorunul, teiul, mesteacănul, şi în proporţie mai mică: paltinul, arţarul, ulmul, frasinul, stejarul, teiul argintiu şi cireşul sălbatic, iar dintre arbuşti, mai răspândiţi sunt: alunul, vornicelul, dârmozul, cornul şi socul. În locurile mlăştinoase creşte papura, rogozul, nufărul galben, mătasea broaştei, săgeata apei. Întâlnim şi floră decorativă variată, care include: salvii, petunii, begonii, micşunele, regina nopţii, laleaua, bujorul, muşcate, trandafiri etc.

Fauna este diversificată, în municipiul Paşcani găsindu-se: mamifere (veveriţă, căprioară, mistreţ, lup, vulpe, iepure, pisică sălbatică, dihor, popândău, şoareci), păsări (vrabie, sturz, mierlă, ciocănitoare, porumbel sălbatic, cinteză, pupăză, graur, uliu, bufniţă), reptile (şarpe de pădure, guşter). În bălţile din Lunca Siretului se găsesc: raţa sălbatică, gâsca sălbatică, lişiţa, bâtlanul şi batracieni.

În ceea ce priveşte solul, o răspândire mai mare o au argilele sarmaţiene şi cuaternare, luturi loessidice (nu sunt utilizate industrial, ci doar exploatate local), gresiile şi calcarele sarmatice. Nisipurile aluvionare şi pietrişurile din Valea Siretului sunt utilizate la

prepararea betoanelor de mare rezistenţă şi pentru întreţinerea drumurilor. Apele minerale sulfuroase sunt folosite parţial în scopuri terapeutice.

Defrişarea pădurilor şi înlocuirea păşunilor naturale cu suprafeţele agricole şi construite, în urmă cu peste un secol, a dat peisajului local un aspect relativ sterp, cu pâlcuri de iarbă şi buruieni, accentuând şi riscul alunecărilor de teren.

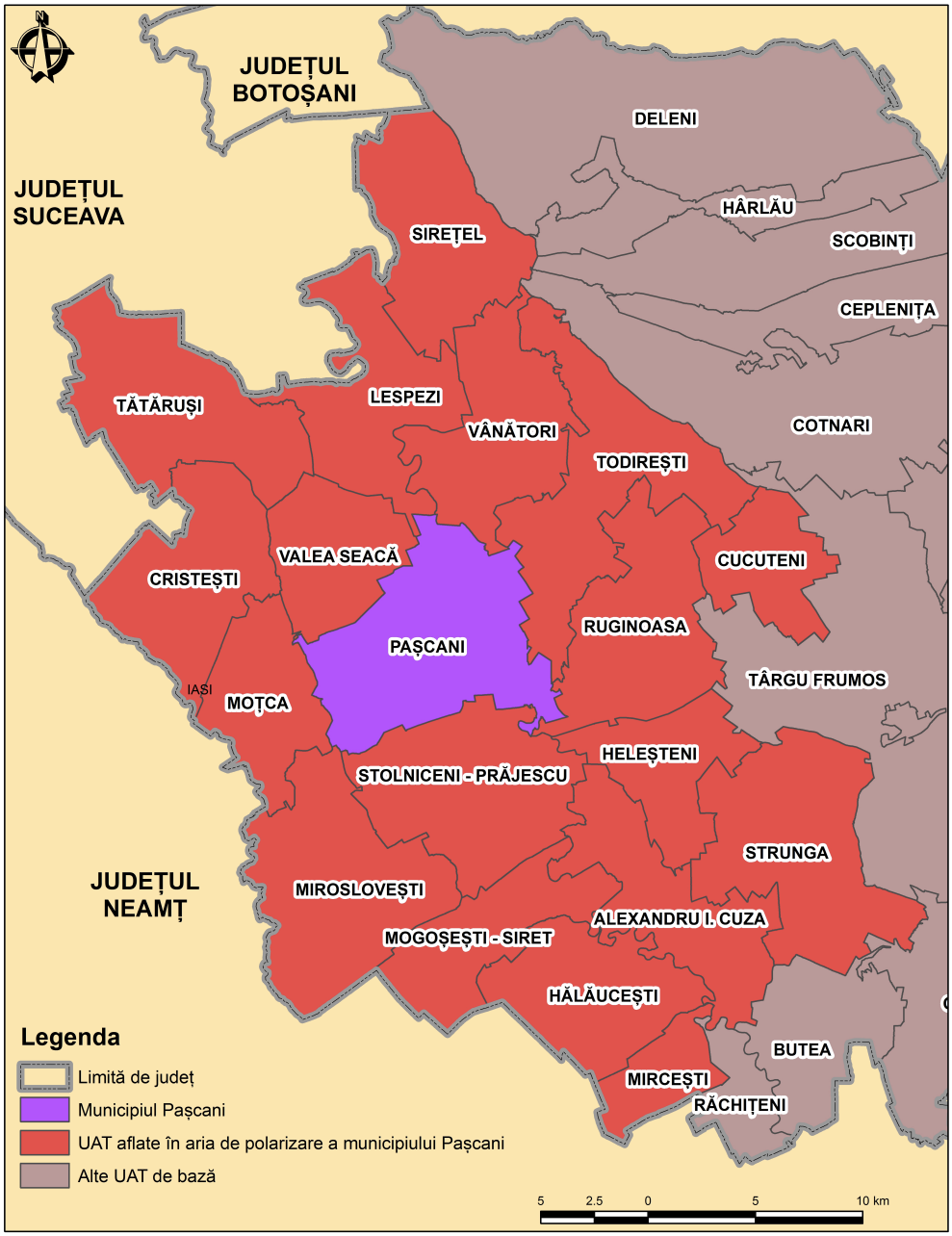
1.2. Poziția în cadrul rețelei de așezări

În conformitate cu Planul de Amenajare a Teritoriului Naţional (PATN) – Secţiunea a IV-a – Reţeaua de localităţi, municipiul Paşcani este o localitate de rang II, municipiu de importanţă interjudeţeană sau cu rol de echilibru în reţeaua de localităţi.

În perioada 2007 - 2013, municipiul Paşcani a fost încadrat la categoria centre urbane, reprezentate de oraşe/municipii cu peste 10.000 de locuitori, altele decât polii de creştere şi polii de dezvoltare urbană, iar în propunerea MDRAP pentru perioada 2014 - 2020, se încadrează la categoria poli urbani/centre urbane, subregionali, cu potenţial de zone urbane funcţionale.

Municipiul Paşcani este centrul polarizator al părţii de est a judeţului Iaşi, cu o populaţie totală de circa 130.000 de locuitori (aproape 20% din populaţia judeţului), însă influenţa se resimte şi în judeţele învecinate (Neamţ şi Suceava), mai ales prin statutul de nod de comunicaţii de primă importanţă. La nivelul acestui areal există potenţial pentru înfiinţarea unei zone urbane funcţionale în jurul municipiului Paşcani, după cum indică şi noua Strategie de Dezvoltare Teritorială a României.

Figura 1 - Aria de polarizare a municipiului Pașcani

Sursa: Planșă proprie

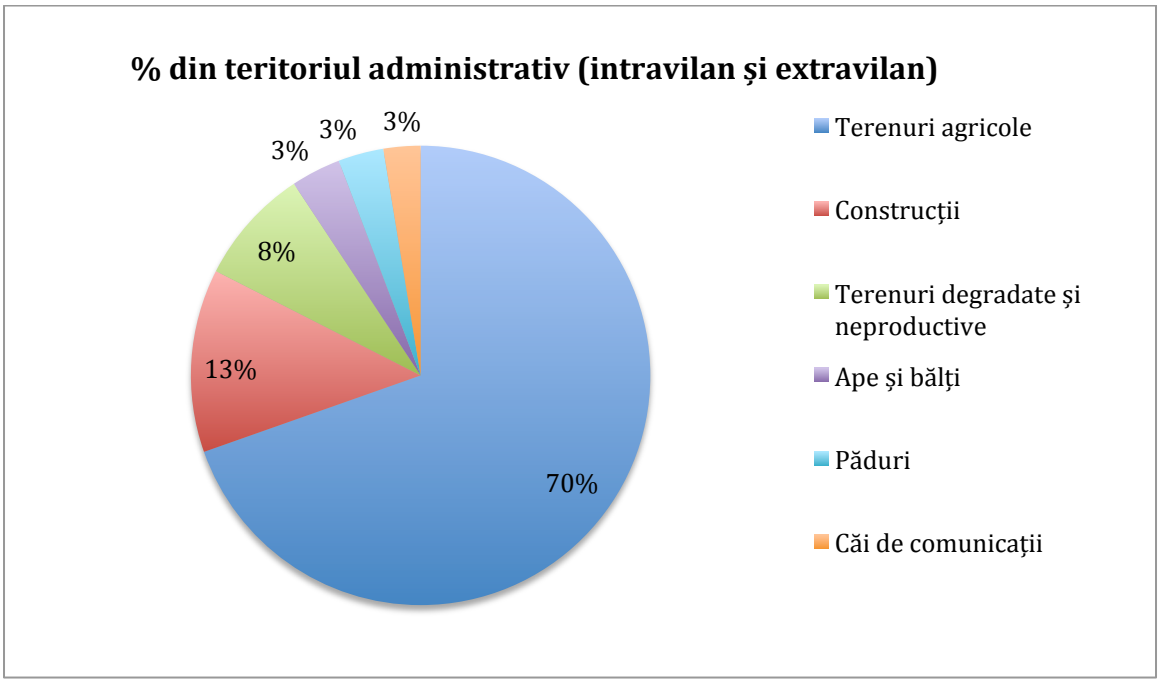
1.3. Modul de utilizare al terenurilor și structura urbană

În prezent, teritoriul administrativ al municipiului Paşcani are o suprafaţă de 7.931 ha, din care 7.394 ha (93,2%) sunt în proprietate privată, iar 537 ha în proprietate publică. Suprafaţa totală a municipiului Paşcani reprezintă 1,4% din suprafaţa totală a judeţului Iaşi.

Aproape 70% din teritoriul administrativ este acoperită de terenuri agricole, în contextul în care condiţiile pedoclimatice de pe Valea Siretului sunt favorabile practicării pe scară largă a agriculturii. Din totalul suprafeţelor agricole, circa 80% sunt terenuri arabile, iar 20% păşuni şi fâneţe, viile şi livezile ocupând suprafeţe neînsemnate.

Dintre terenurile neagricole, o pondere mai însemnată e dată de cele ocupate de construcţii – 1.022 ha (12,9% din suprafaţa totală), terenuri degradate şi neproductive – 650 ha (8,2%), ape – 280 ha (3,5%), păduri – 252 ha (3,2%) şi căi de comunicaţii (2,6%).

Figura 2 - Modul de utilizate a terenurilor, după categoria de folosinţă, în anul 2013

Sursa: Institutul Naţional de Statistică. Baza de date TEMPO Online (2014).

Faţă de anul 2007, suprafaţa adminstrativă a municipiului s-a extins cu 389 ha (+5,2%), în primul rând ca urmare a reglementării regimului de proprietate a unor terenuri situate la graniţa cu comunele învecinate (de ex. Hărmăneşti). Cu toate acestea, suprafeţele agricole s-au restrâns cu 46 ha (1%), pe fondul extinderii perimetrelor construite şi a căilor de comunicaţii. În acest context, densitatea populaţiei a scăzut de la 595 loc/kmp în 1992, la 558 în 2002 şi la 426 în prezent.

Din punct de vedere istoric, oraşul Paşcani a luat fiinţă în anul 1835, când a căpătat şi statutul de târg periodic, însă urme de aşezări vechi, încă din perioada comunei primitive, au fost descoperite pe promontoriile terasei Paşcani. Oraşul a avut un pronunţat caracter agrar pâna la sfârşitul secolului al XIX-lea, când se construiesc calea ferată şi Atelierele CFR , care i-au conferit şi un caracter industrial. Poziţia geografică şi funcţiile administrative pe care le-a avut de-a lungul timpului i-au conferit oraşului o formă tentaculară, pe care o păstrează şi azi. Iniţial, oraşul a avut 3 nuclee, curtea feudală (cartierul Centru de azi), cu condiţii bune de dezvoltare şi satele Paşcani (actualul cartier Vatra) şi Fântânele (zona de nord-vest), situate pe terenuri degradate şi umede, locuite de iobăgime. Zona centrală a continuat să se extindă, cu precădere după 1900, când se ridică construcţii pe terenurile virane dintre Vatra şi Târg, respectiv dintre Fântânele şi Târg, oraşul căpătând o formă alungită de la nord la sud. Treptat acesta se extinde şi pe terasa umedă din luncă şi capătă forma ramificată, tentaculară de astăzi, care merge treptat către unirea cu localităţile rurale din jur (actualele suburbii). În pofida construcţiei căii ferate şi a Atelierelor CFR din târgul de jos, nucleul urban din târgul de sus a rămas mult timp izolat de Vatra şi Fântânele, prin terenuri virane şi zone cu culturi agricole. În anii 20-30, criza de locuinţe pentru muncitorii români şi străini de la Atelierele CFR a determinat expropierea a două moşii şi construcţia unor cartiere muncitoreşti, care au dat oraşului o formă alungită şi nu compactă. În anii 20, se extinde ramificat şi târgul de jos, care tinde să se lege de satele Blăgeşti şi Lunca.

În timpul celui de-al doilea război mondial, majoritatea construcţiilor din centrul oraşului sunt distruse, primele demersuri pentru refacerea şi sistematizarea acestuia fiind realizate după instaurarea regimului comunist, la sfârşitul anilor 50, când începe şi construcţia de blocuri de locuinţe. Slaba dezvoltare generală a oraşului, care a avut un profil preponderent rural până acum circa 100 de ani, explică şi numărul mic de monumente istorice şi de arhitectură.

Din totalul suprafeţei administrative, 1.476 ha sunt situate, în prezent, în intravilanul localităţii (18,6% din total), în timp ce 6.455 ha sunt amplasate în extravilan. În pofida reducerii populaţiei cu 20% în ultimul deceniu, intravilanul s-a extins cu 106 ha (+7,7%), între 2007-2013, prin adoptarea de planuri urbanistice zonale. Astfel, densitatea locuirii s-a redus de la 30,7 locuitori/ha la 22,9 locuitori/ha. Explicaţia constă din faptul că în acest interval s-au construit circa 1.000 de locuinţe individuale noi, cele mai multe în zone periferice, aflate anterior în extravilan. Refacerea proprietăţii private după 1990 a condus la relansarea construcţiei de locuinţe individuale, care s-a focalizat de-a lungul principalelor căi de comunicaţii, în zone îndepărtate de reţelele tehnico-edilitare, prelungind tentacular intrările în municipiu, şi punând o presiune pe autorităţile locale pentru extinderea suprafeţei intravilane. De remarcat este şi faptul că ultimii ani marchează o tendinţă de extindere a nucleului urban către vest şi o încetinire a extinderii pe direcţia nord-vest, consolidându-se o imagine de aşezare compactă. Acest mod de construire, contrar principiilor urbanistice de dezvoltare durabilă, creează dificultăţi majore pentru autorităţile locale, care trebuie să investească sume considerabile în extinderea infrastructurii de bază.

Peste jumătate din intravilan este concentrat în cele 5 suburbii, chiar dacă în acestea locuiesc doar 25% dintre locuitori, rezultând o densitate a locuirii mult mai redusă în comparaţie cu nucleul urban propriu-zis, situaţie justificată de faptul că acestea au un ţesut tipic rural, cu locuinţe individuale, cu curţi spaţioase şi cu un grad mai ridicat de verde. Pe de altă parte, aceste suburbii se dezvoltă şi ele tentacular către municipiu.

Pe lângă trupurile celor 6 localităţi, în teritoriul administrativ al Municipiului Paşcani se găsec trupuri izolate (unităţi industriale, agro-zootehnice, de gospodărie comunală şi de echipare edilitară, locuinţe izolate şi grupuri de locuinţe), care parţial nu sunt incluse în intravilan.

De menţionat este şi faptul că municipiul Paşcani dispune de un Plan Urbanistic General aprobat la sfârşitul anilor 2000, care conţine reglementări urbanistice conforme cu legislaţia în vigoare la nivel naţional. Dintre planurile urbanistice zonale adoptate în ultimii ani se remarcă cele pentru construcţia unor centre comerciale pe str. Moldovei şi Gării (pe terenuri de 25.650 mp, respectiv 3.339 mp), ansamblu de locuinţe pe str. Mălini (14.540 mp), un nou cimitir pe str. Crizantemelor (1.000 mp), show-room şi spălătorie auto pe str. Ştefan cel Mare (9.100 mp), sală de festivităţi pe Şos. Neamţului (21.847 mp), locuinţe individuale pe str. Henri Coandă, Ştefan cel Mare, cvartal 30, etc. (peste 1.000 mp fiecare).

Zona de locuinţe, dezvoltată în timp cu precădere pe tereasa înaltă a râului Siret, care îndeplineşte cele mai bune condiţii de construibilitate, precum şi în cele 5 suburbii. Cele mai mari zone rezidenţiale din municipiu sunt Centru (4.400 de unităţi locative), Gară (4.200), Vatra (1.000), Gâşteşti (800) şi Blăgeşti (600), primele două concentrând blocurile de locuinţe construite în perioada comunistă şi având probleme specifice. Zonele Centru şi

Gară sunt construite parţial după 1970 şi cuprind preponderent blocuri cu regim de înălţime P+4 şi P+10, între care sunt intercalate şi lotizări cu locuinţe individuale.

La polul opus, regăsim zonele rezidenţiale de mai mici dimensiuni: Unirii (300), Fântânele (400), Boşteni (400), Lunca (500) şi Sodomeni (400). Toate acestea au un profil similar, cu locuinţe individuale, cu regim de înălţime P şi P+1, cu curţi, diferite anexe gospodăreşti, mici spaţii cultivate, etc.

În total, discutăm despre 5 cartiere ale oraşului propriu-zis şi 5 cele suburbii ale municipiului. Per ansamblu, din cele circa 11.000 de locuinţe din nucleul central, peste 8.500 (75%) sunt apartamente construite în perioada comunistă.

Fiecare dintre cele două tipuri mari de zone de locuire din municipiu – zona cu ţesut tradiţional şi zona cu ţesut de locuinţe colective întâmpină probleme specifice:

- *zona cu ţesut tradiţional* – beneficiază de un grad mai ridicat de verde şi de o suprafaţă locuibilă mai mare, însă fondul locuit este în general învechit (peste 50 – 60 de ani), iar nivelul de dotare cu echipamente publice şi cu infrastructură tehnico-edilitară este mai redus ca în zona blocurilor de locuinţe, care e mai nouă şi planificată;
- *zona cu ţesut de locuinţe colective* – beneficiază de un grad mai ridicat de dotare tehnico-edilitară şi cu echipamente publice, însă calitatea spaţiilor locuibile este foarte redusă (locuinţe standard, cu o medie de 40 mp), ca şi cea a spaţiilor publice din jurul acestora (spaţii verzi ocupate de autovehicule sau neigienizate, locuri de parcare şi de joacă insuficiente, spaţii neautorizate de depozitare a deşeurilor, etc.). În plus densitatea locuirii este foarte ridicată în comparaţie cu zonele de case, eficienţa energetică a clădirilor este foarte scăzută, generând costuri de întreţinere ridicate pentru proprietari, iar faţadele acestora sunt foarte deteriorate.

La acestea se adaugă o a treia categorie de zone de locuit, așa-numite “plombări” de la marginea municipiului, unde s-au construit recent locuințe noi (de ex. în partea de vest, sud-vest a orașului). Un exemplu în acest sens este un PUZ întomcit în anul 2011 pentru spații comerciale, de producție și de servicii (show-room, spălătorie auto), birouri și locuință, pe o suprafață de 9.100 mp, din extravilanul municipiului, pe str. Ștefan cel Mare, din partea de sud a acestuia. Acestea au un fond locuit de calitate superioară (în general vile cu regim de înălțime P+1 sau chiar P+2), însă sunt amplasate în zone lipsite de dotări tehnico-edilitări (apă, canalizare, gaze, drumuri, trotuare, etc.), mulți proprietari asigurându-și utilitățile cu resurse proprii (fose septice, hidrofoare, etc.). În plus, locuințele sunt foarte eterogene ca aspect, dimensiune, regim de înălțime, fiind un țesut urban insuficient planificat.

Concluzii:

- **Municipiul Paşcani este, conform PATN, o localitate de rang II, municipiu de importanţă interjudeţeană sau cu rol de echilibru în reţeaua de localităţi;**
- **Relieful prezintă culmi deluroase, platouri, terase şi albii;**
- **Zona municipiului Paşcani este bogată în ape de suprafaţă şi subterane, principala apă fiind Siretul, cu şase afluenţi;**
- **Nu există lacuri naturale, dar sunt amenajate heleştee, iazuri şi lacuri de baraj;**
- **Vegetaţia este variată, caracteristică zonelor de podiş: suprafeţe reduse de păduri, arbuşti, floră decorativă;**
- **Fauna este diversificată, regăsindu-se mamifere, păsări, reptile;**

- **Resursele naturale ale solului sunt sărăcăcioase, fără valoare economică, cu excepţia nisipurilor aluvionare şi pietrişurilor care se utilizează la prepararea betoanelor de mare rezistenţă şi pentru întreţinerea drumurilor şi parţial, apele minerale sulfuroase în scop terapeutic;**
- **Municipiul Paşcani este alcătuit din oraşul propriu-zis şi din 5 suburbii, cu profil preponderent rural;**
- **Municipiul Paşcani dispune de suprafeţe agricole extinse, cu o fertilitate ridicată, favorabile agriculturii de performanţă, dar şi de suprafeţe neutilizate şi degradate însemnate pe Valea Siretului;**
- **În pofida scăderii substanţiale a populaţiei stabile, presiunile pentru extinderea perimetrelor construite a crescut, rezultând expansiunea urbană corelată cu scăderea densităţii în vatră;**
- **Municipiul Paşcani dispune de un Plan Urbanistic General, implicit de un Regulament Local de Urbanism, elaborate la sfârşitul anilor 2000, cu reglementări urbanistice de actualitate;**
- **Zonele de locuinţe din municipiu sunt de trei tipuri – cu ţesut tradiţional, preponderent în suburbii, cu ţesut de locuinţe colective în cea mai mare parte a nucleului urban propriu-zis, respectiv zone rezidenţiale noi la marginea oraşului, fiecare cu problemele sale specifice.**

Capitolul 2. Profilul demografic

Rezultatele finale ale Recensământului General al Populaţiei din anul 2011 indică o **populaţie stabilă** a municipiului Paşcani de 33.745 de locuitori, respectiv 4,4% din populaţia judeţului Iaşi. Municipiul Paşcani este, din punct de vedere demografic, al doilea centru urban din judeţ, fiind depăşit doar de municipiul Iaşi, reşedinţă de judeţ (care este însă de circa 9 ori mai populat), ocupând locul 10 în topul oraşelor din Regiunea Nord-Est. La nivel naţional, ocupă o poziţie medie din perspectiva numărului de locuitori (56 din 320), precum şi în rândul municipiilor care nu au funcţie de reşedinţă de judeţ, cu o populaţie de circa 30.000 de locuitori, ceea ce ar încadra municipiul Paşcani în rândul oraşelor mijlocii.

Din totalul locuitorilor, 75% locuiesc în oraşul Paşcani, iar restul de 25% în cele 5 suburbii, cei mai mulţi în Gâşteşti şi Lunca. În comparaţie cu anul 2002, se observă că populaţia a scăzut mai rapid în nucleul urban în comparaţie cu suburbiile (excepţie face localitatea Sodomeni), deoarece dispun de terenuri mai multe şi mai ieftine pentru construcţia de locuinţe şi pentru practicarea agriculturii, ceea ce a atras locuitorii din Paşcani.

Tabel 1 - Volumul şi evoluţia populaţiei pe localităţi componente, în perioada 2002-2011

Localitatea	Populaţia stabilă (RGPL 2011)	Dinamica populaţiei (%, 2011 vs 2002)
Paşcani	25.231	-22,2
Blăgeşti	1.275	-10,8
Boşteni	1.386	+10,6
Gâşteşti	2.472	-16,2
Lunca	2.333	-8,9
Sodomeni	1.048	-27,7
TOTAL	**33.745**	**-19,8**

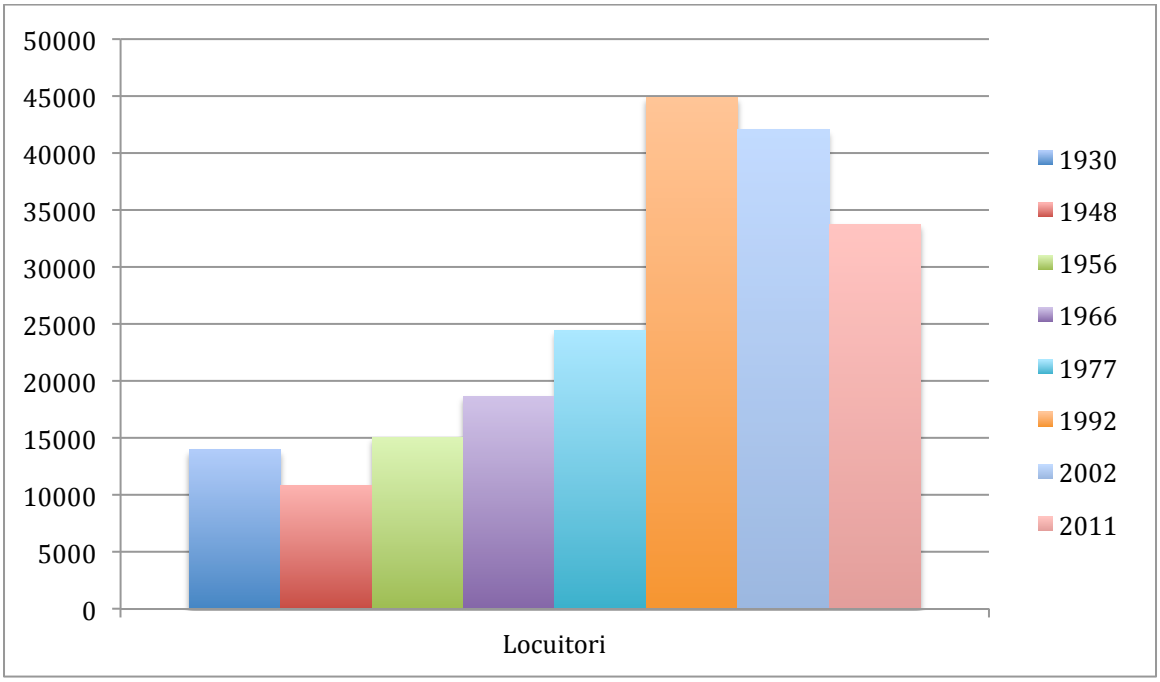
Sursa: Institutul Naţional de Statistică

Din punct de vedere al **structurii pe sexe**, 16.670 locuitori erau de sex masculin (49,4%) iar 17.075 locuitori erau de sex feminin (50,6%). Ponderea populaţiei feminine este similară cu cea de la nivel judeţean, dar mai scăzută decât cea înregistrată la nivel regional sau naţional, cu precădere pe fondul migraţiei externe a numărului mai mare de femei, dar şi a supranatalităţii masculine.

În perioada 1930-2011, populaţia municipiului Paşcani a avut o **evoluţie** pozitivă până în anul 1992, când s-a înregistrat un prag maxim (45.000 de locuitori), urmat de două decenii de scădere, mai accentuată în ultimii 10 ani. O creştere foarte accentuată a populaţiei a avut loc în perioada comunistă, în special după 1966, când s-au amenajat noi cartiere cu blocuri de locuinţe în apropierea zonei industriale. Populaţia practic a crescut de 4 ori între 1948 şi 1992. Procesul de industrializare forţată a antrenat fluxuri importante de forţă de muncă

tânără către municipiul Paşcani, cu precădere de pe Valea Siretului, dar şi din judeţele învecinate (Neamţ, Suceava, Botoşani), care aveau în mod tradiţional un excedent de populaţie, pe fondul sporului natural ridicat.

Figura 3 - Dinamica populaţiei municipiului Paşcani, în perioada 1930-2011

Sursa: Institutul Naţional de Statistică

Scăderea populaţiei de după anul 1992, şi cu precădere din ultimul deceniu, este rezultatul exclusiv al procesului de restructurare economică, care a condus la reducerea drastică a numărului de salariaţi (cu circa 20.000 în 2013 faţă de 1990) şi la migraţia internă şi externă a populaţiei. Cea mai mare parte a celor plecaţi au făcut parte din categoria forţei de muncă tinere (20 - 40 de ani), ceea ce a afectat negativ rata natalităţii, care s-a redus substanţial în ultimele două decenii.

Scăderea demografică a municipiului Paşcani între ultimele două recensăminte, cel din 2002 şi cel din 2011, a fost de 19,8%, mult mai accentuată decât cea de la nivelul judeţului Iaşi (5,5%) sau de la nivelul întregii ţări (7,2%). Scăderea mai rapidă a populaţiei municipiului Paşcani în comparaţie cu alte localităţi din judeţ şi din ţară poate fi pusă pe seama mai multor factori:

- amploarea mai mare a fenomenului migraţiei externe a forţei de muncă locale, cu precădere a celei tinere şi calificate. Principalele destinaţii externe vizate de locuitorii municipiului sunt Italia, Spania, Franţa şi Marea Britanie;
- apariţia unui fenomen de migraţie urban – rural (remigraţie), mulţi păşcăneni născuţi în localităţile rurale preferând să se întoarcă în localităţile de proveniență, unde costul vieţii este mai redus şi unde pot practica diferite activităţi

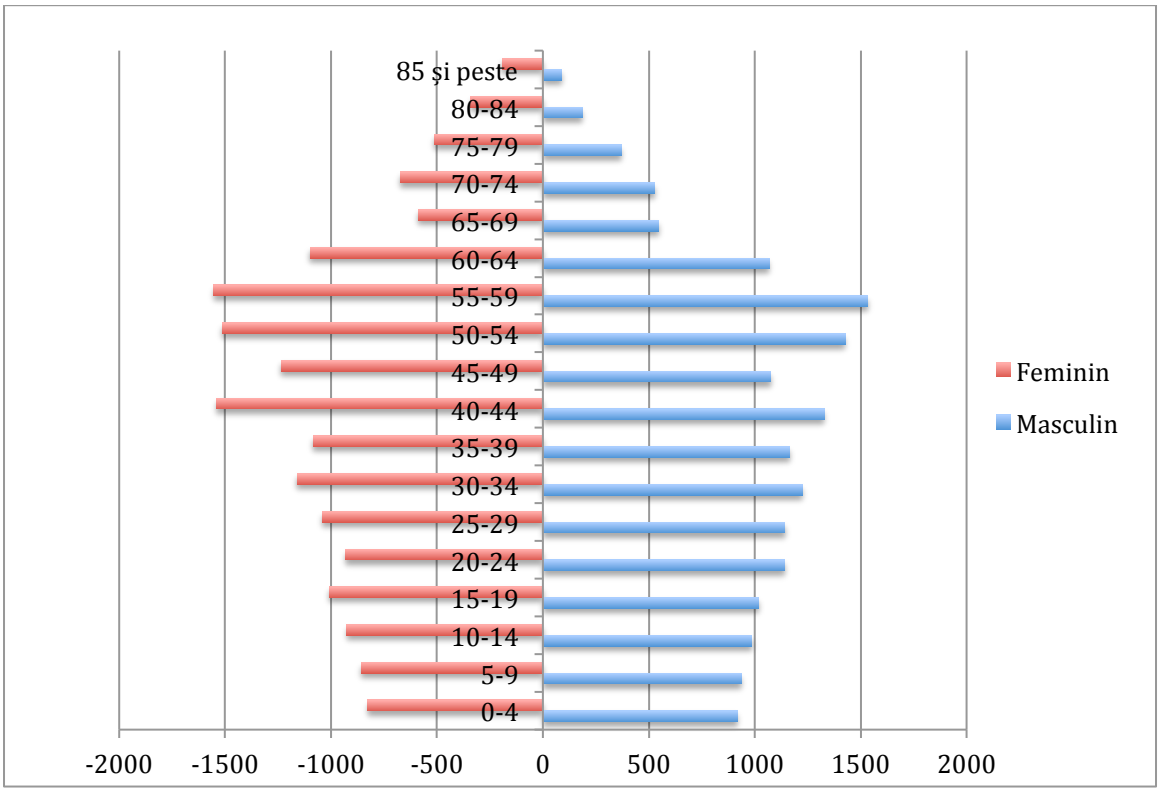
complementare (de ex. agricultura de subzistenţă în cadrul propriei gospodării), mai ales după pensionare sau pierderea locului de muncă;
- proximitatea faţă de municipiul Iaşi, care atrage un număr mare de forţă de muncă locală, cu precădere tineri care doresc să urmeze studii superioare sau caută un loc de muncă mai bine remunerat.

Structura pe grupe de vârstă de la Recensământul General al Populaţiei din 2011 indică o pondere tot mai scăzută a populaţiei tinere (0 - 14 ani), care la nivelul municipiului Paşcani reprezenta doar 16,1%. Această pondere, în scădere faţă de recensămintele anterioare, este chiar mai scăzută decât cea a populaţiei tinere de la nivelul judeţului Iaşi (18,9%) şi a Regiunii Nord-Est (18,6%), fiind similară cu cea înregistrată la nivelul întregii ţări (15,9%). Acest fapt este explicabil prin natalitatea tot mai scăzută şi prin prezenţa unei populaţii adulte mai numeroase, ca urmare a generaţiilor născute în perioada comunistă.

Astfel se constată ponderea foarte ridicată (65,5%) a populaţiei adulte (15 - 59 ani), ceea ce indică prezenţa unei importante forţe de muncă la nivelul municipiului Paşcani. Valoarea este chiar mai ridicată decât cea de la nivelul judeţului Iaşi (61,6%), a Regiunii Nord-Est (59,2%) şi de la nivelul României (61,8%). Această stare de fapt se datorează fluxurilor de forţă de muncă atrase de municipiu din zona rurală, precum şi ratei ridicate a natalităţii din perioada comunistă, ceea ce explică mai ales ponderea foarte ridicată a persoanelor cu vârsta de 40 - 59 de ani.

Pe de altă parte, populaţia vârstnică (de 60 ani şi peste) reprezintă 18,4%, o valoare în creştere constantă de la un recensământ la altul (de ex., în anul 2002, procentul vârstnicilor era de doar 11,5%), reflectând accelerarea procesului de îmbătrânire demografică. Valoarea este mai scăzută în comparaţie cu cea de la nivel judeţean (19,5%), regional (22,2%) sau naţional (22,3%). Tendinţa de creştere se va menţine cu siguranţă şi în viitor, pe măsură ce generaţiile numeroase născute în perioada comunistă vor intra în această categorie de vârstă. Astfel, la nivelul anului 2020, se prognozează un procent al vârstnicilor de peste 25% din populaţia stabilă.

Figura 4 - Piramida vârstelor în municipiul Paşcani, în anul 2011

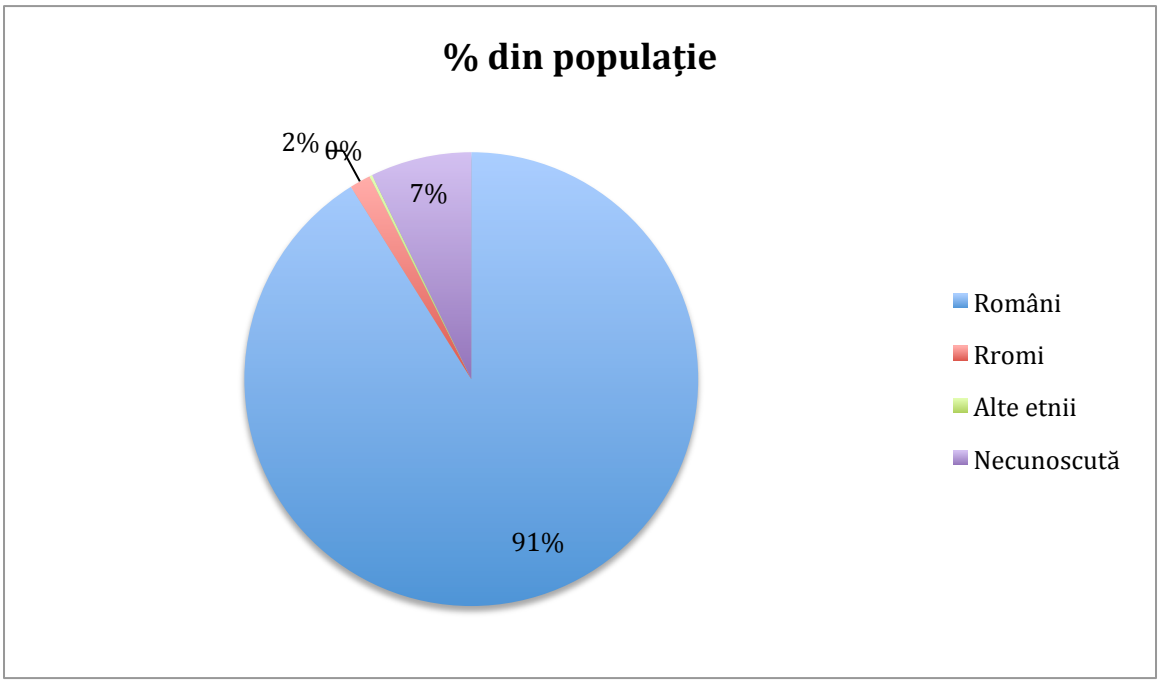
Sursa: Institutul Naţional de Statistică, RPL 2011.

Indicele de îmbătrânire demografică indică prezenţa acestui fenomen şi la nivelul municipiului Paşcani, populaţia vârstnică depăşind numeric populaţia tânără. Valoarea indicelui este de 113,5 vârstnici la 100 de tineri, mai ridicată decât cea de la nivelul judeţului Iaşi (103,2), dar mai scăzută decât cea de la nivelul Regiunii Nord -Est (119,4) şi chiar decât cea de la nivel naţional (140,8). Dezechilibrul dintre numărul tot mai mare al persoanelor vârstnice în raport cu cel al tinerilor va avea un impact direct asupra vieţii comunităţii, cu precădere din prisma creşterii cererii de servicii medicale şi sociale,

La recensământul din 2011, procentul populaţiei de etnie română a fost de 91,1%, însă ponderea reală a românilor este în realitate de peste 95%, în condiţiile în care pentru mai mult de 7% din populaţia stabilă a municipiului, această informaţie nu este cunoscută (pentru că respectivele persoane nu au fost găsite la reşedinţă). Al doilea grup etnic ca importanţă este cel al romilor, care reprezintă oficial 1,5% din populaţia totală, însă al căror număr este probabil mai ridicat decât cifrele oficiale, mulţi dintre aceştia declarându-se români la recensământ. Totuşi, faţă de anul 2002, se remarcă creşterea ponderii acestora cu

0,5 puncte procentuale. Celelalte grupuri etnice (ruşii lipoveni, turcii, maghiari, ucrainenii, italienii, evreii, polonezii, etc.) au o pondere însumată de doar 0,2% din populaţia stabilă.

Figura 5 - Structura etnică a populaţiei municipiului Paşcani, în anul 2011

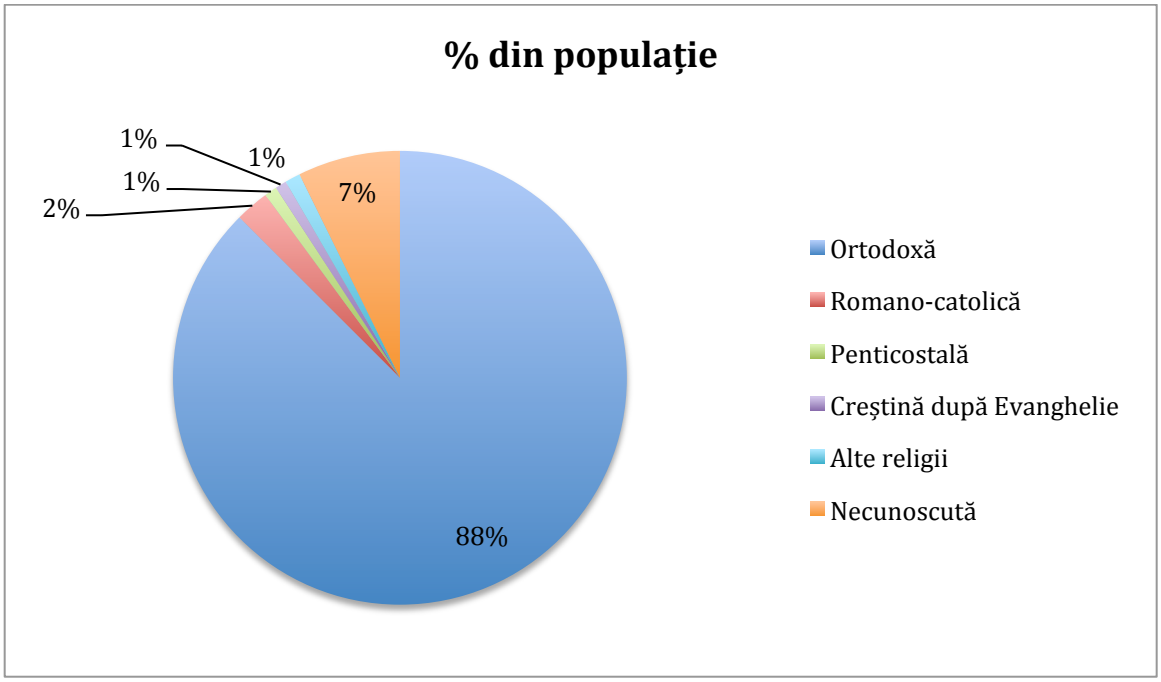
Sursa: Institutul Naţional de Statistică, RPL 2011.

Din punct de vedere al limbii materne, populaţia pentru care informaţia nu este disponibilă este aproximativ aceeaşi, respectiv 7,2%. Populaţia cu limba maternă română este mai ridicată, şi anume 92,2%, decât populaţia de etnie română, deoarece o parte a populaţiei de altă etnie (în special romi) vorbesc limba română ca limbă maternă. Mai mult, întrucât se poate considera că majoritatea celor pentru care informaţia nu este disponibilă au limba maternă română, ponderea reală a acestora ar fi în jur de 98-99%.

Structura confesională este mai diversificată, dar şi în acest caz datele sunt doar parţiale, întrucât pentru 7,3% din populaţie, apartenenţa confesională este nedisponibilă. Chiar şi aşa, populaţia de confesiune ortodoxă este evident majoritară, cu 87,5% (şi probabil, în realitate, de circa 95%), fapt uşor de explicat prin ponderea covârşitoare a populaţiei de etnie română.

Următoarele trei confesiuni sunt cea romano-catolică (2,4%), cea creştină după Evanghelie (0,9%), cea penticostală (0,8%) şi creştină de rit vechi (0,4%), în timp ce numărul persoanelor care s-au declarat de altă confesiune decât cele deja menţionate (baptistă, adventistă de ziua a 7-a, musulmană, Martorii lui Iehova, etc.) sau atei este foarte redus.

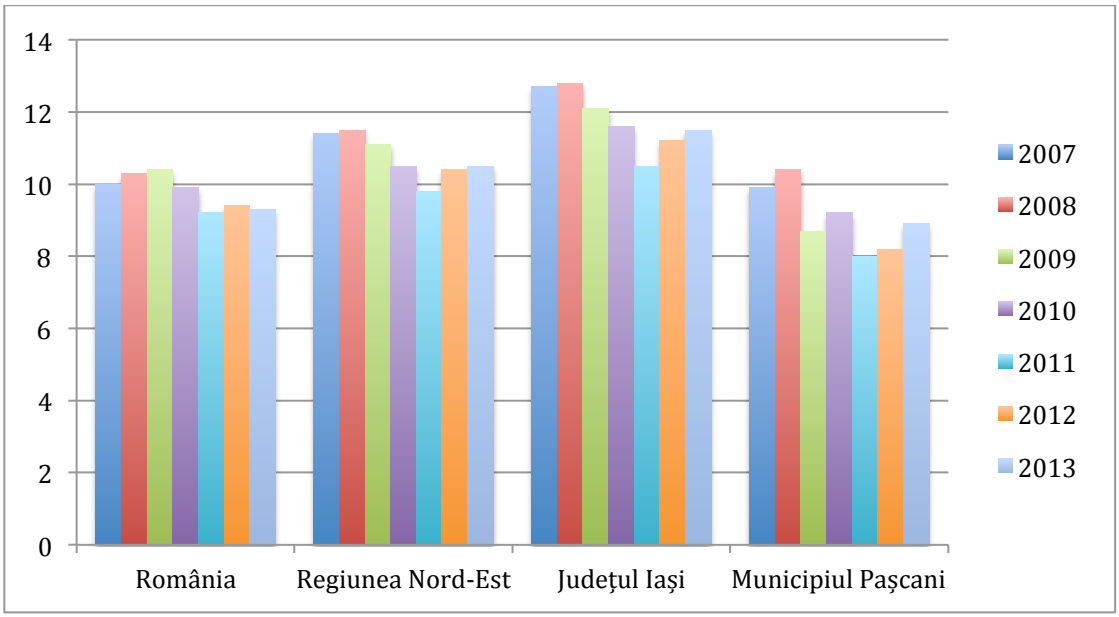
Figura 6 - Structura confesională a populaţiei municipiului Paşcani, în anul 2011

Sursa: Institutul Naţional de Statistică, RPL 2011.

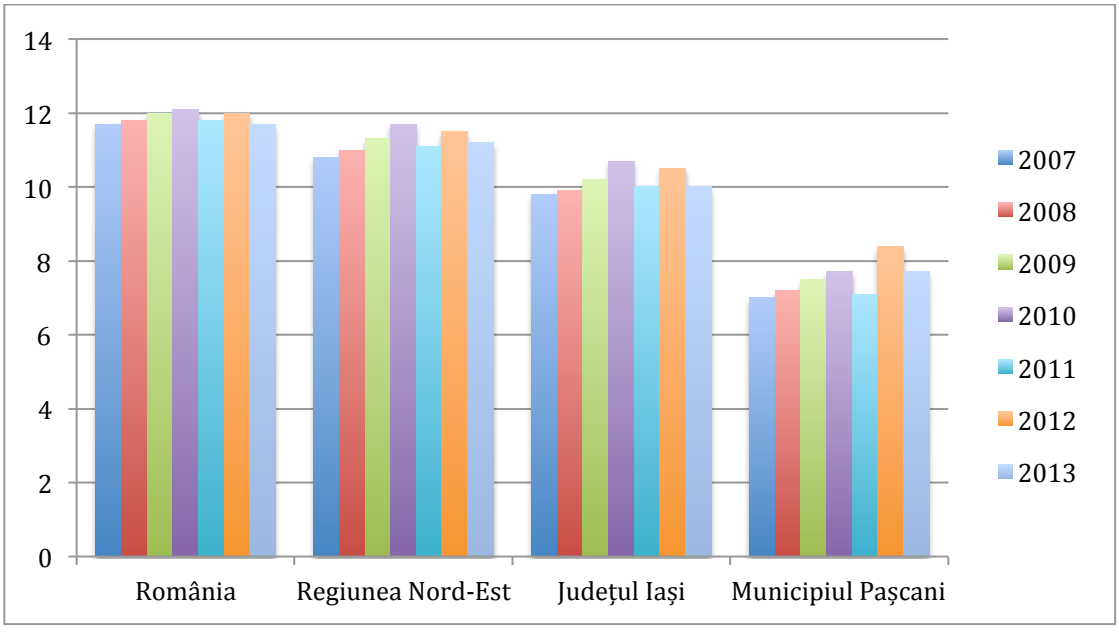
În ceea ce priveşte **mişcarea naturală a populaţiei**, se constată că natalitatea la nivelul municipiului Paşcani se menţine la cote scăzute în perioada 2007 - 2013, tendinţa fiind una descrescătoare. Nivelul maxim al intervalului a fost atins în anul 2008 (10,4‰), iar cel minim în 2011 (8‰), sub valorile de la nivel naţional, regional şi judeţean (care au fost cu 1 - 2‰ mai ridcate în fiecare an de referinţă). În anul 2013, rata natalităţii a crescut la 8,9‰, însă trebuie menţionat că doar 84% dintre copiii născuţi au reşedinţa obişnuită în municipiu. Valorile foarte mici ale ratei natalităţii sunt deosebit de îngrijorătoare, având în vedere şi ponderea oricum scăzută a populaţiei tinere din municipiu şi îmbătrânirea demografică accelerată. Mai ales după 2008, o explicaţie ar fi criza economică prelungită, care afectează şi bugetele familiilor tinere.

Figura 7 - Rata natalităţii în municipiul Paşcani, în judeţul Iaşi, regiunea Nord-Est şi România (2007-2013)

Sursa: Institutul Naţional de Statistică. Baza de date TEMPO Online (2014).

Figura 8 - Rata mortalităţii în municipiul Paşcani, în judeţul Iaşi, regiunea Nord-Est şi în România, în perioada 2007-2013

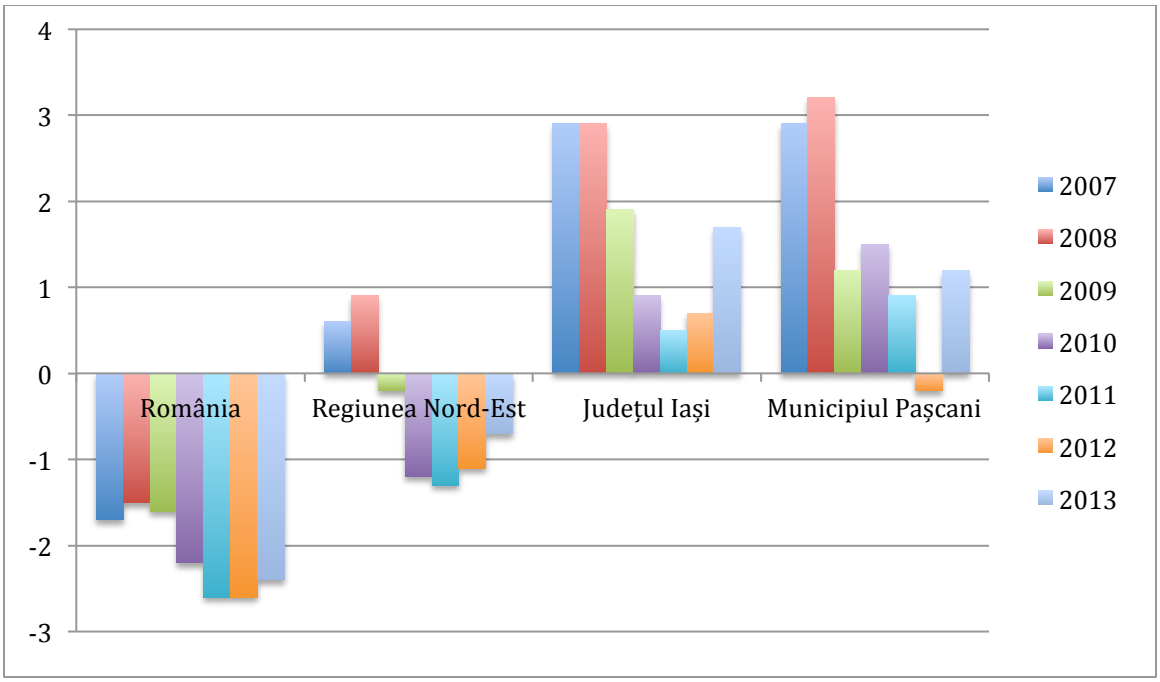

Sursa: Institutul Naţional de Statistică. Baza de date TEMPO Online (2014).

În contrast, valorile **ratei mortalităţii** sunt mai mici în municipiul Paşcani decât cele de la nivelul judeţean, regional şi naţional, în anii 2007 - 2013. Astfel, valoarea ratei mortalităţii din municipiul Paşcani s-a menţinut în jurul valorii de 7 - 8‰, atingând un maxim în anul 2012 (8,4‰) şi un minim în anul 2007 (7‰). Aceste valori mai scăzute din municipiul Paşcani sunt explicabile, în condiţiile în care ponderea persoanelor vârstnice este mai scăzută decât în judeţul Iaşi, în Regiunea Nord-Est sau în ansamblul României, unde valorile ratei mortalităţii sunt în jur de 11 - 12‰. Pe termen mediu şi lung, este de aşteptat ca rata mortalităţii să crească lent pe fondul îmbătrânirii demografice tot mai pronunţate a populaţiei municipiului.

Sporul natural, în aceste condiţii, a înregistrat valori pozitive în intervalul 2007-2013, ca şi în Judeţul Iaşi, cu excepţia anului 2012, când s-a înregistrat un uşor deficit, în timp ce la nivel naţional şi regional s-au înregistrat valori negative în ultimii ani.

Figura 9 - Rata sporului natural în municipiul Paşcani, în judeţul Iaşi, în regiunea Nord-Est şi în România, în perioada 2007-2013

Sursa: Institutul Naţional de Statistică. Baza de date TEMPO Online (2014).

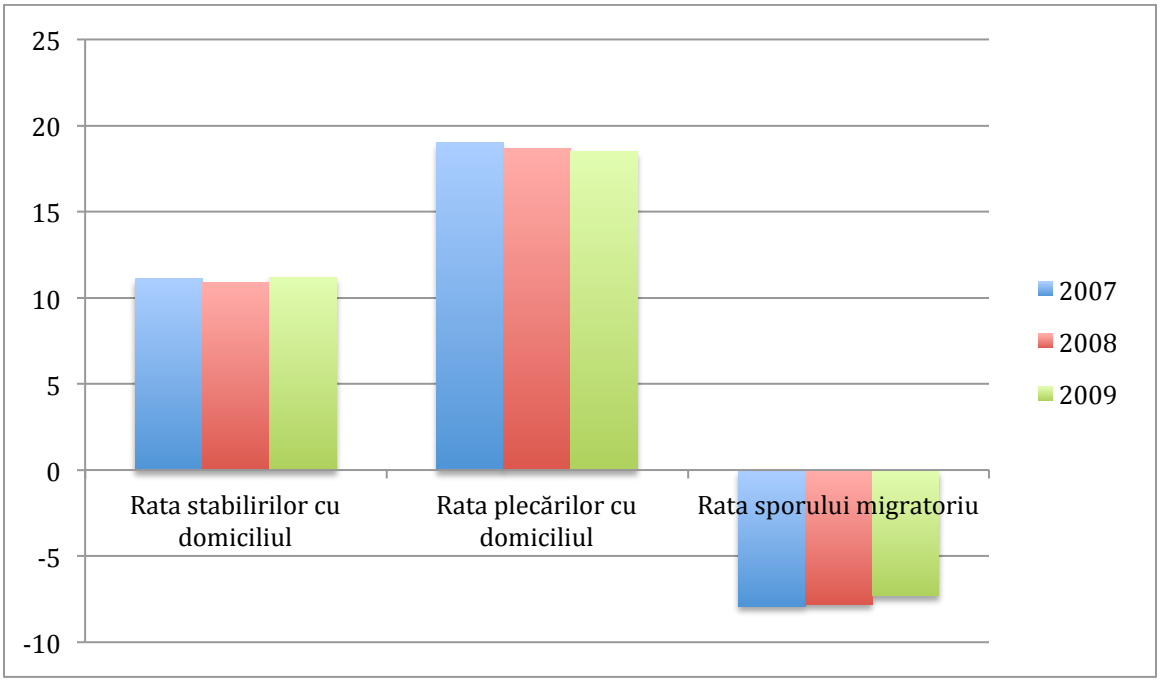
Graficul de mai sus indică o tendinţă de aliniere a sporului natural la media judeţeană, dar şi faptul că mişcarea naturală nu a reprezentat o cauză a scăderii cu circa 20% a populaţiei municipiului în ultimul deceniu. Merită totuşi menţionat faptul că aceste date sunt raportate la populaţia cu domiciliul, incluzând deci şi păşcănenii care au reşedinţa în alte localităţi din ţară şi din străinătate. În cazul în care ne referim doar la populaţia cu reşedinţa efectivă în municipiu, sporul natural de la nivelul Municipiului Paşcani este unul negativ, în condiţiile în

care peste 15% dintre mamele care au născut un copil în ultimii 2 ani de raportare locuiesc în străinătate.

Fenomenul mortalităţii infantile se menţine la cote scăzute în municipiul Paşcani, în intervalul 2007 – 2013, consemnându-se 23 decese ale unor copii sub 1 an, ceea ce reprezintă, în medie, o mortalitate infantilă de 8,6‰, semnificativ sub valorile înregistrate la nivel judeţean, regional şi naţional (între 9 şi 12‰). Valorile relativ reduse ale mortalităţii infantile de la nivelul municipiului Paşcani în comparaţie cu alte localităţi, cu precădere rurale, din judeţ sau din ţară, sunt explicabile prin accesul mai facil al gravidelor la servicii medicale de calitate, prin mai bună informare a acestora etc.

Cu privire la **mişcarea migratorie a populaţiei**, există date statistice furnizate de Institutul Naţional de Statistică doar până în anul 2009, însă acestea cuprind doar schimbările de domiciliu oficiale şi au caracter estimativ, urmând a fi actualizate ulterior pe baza rezultatelor definitive ale recensământului din anul 2011.

Figura 10 - Rata mişcării migratorii cu domicilul în municipiul Paşcani, în perioada 2007-2009

Sursa: Institutul Naţional de Statistică. Baza de date TEMPO Online (2014).

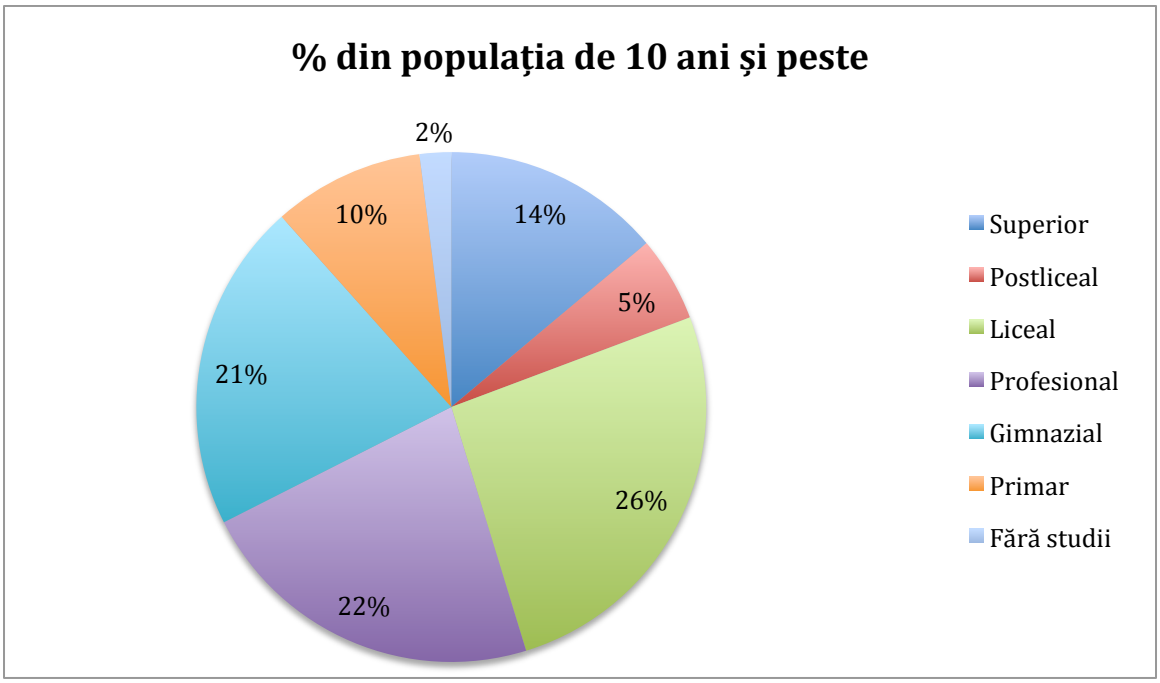
Chiar şi în condiţiile acestor constrângeri metodologice, soldul migraţiei cu domiciliul indică valori negative pentru tot intervalul de analiză, mai accentuate în comparaţie cu cele de la nivel naţional, aceasta constituind principala cauză a scăderii populaţiei din ultimele două decenii. Acest trend negativ s-a înregistrat atât în cazul migraţiei urban - urban (de ex. către municipiile Iaşi sau Bucureşti), cât şi urban - rural (procesul de remigraţie către localităţile rurale învecinate, cu precădere a pensionarilor şi a populaţiei adulte care şi-a pierdut locul

de muncă, în vederea reducerii costurilor vieţii şi a practicării agriculturii de subzistenţă), la care s-a adăugat, mai ales în ultimul deceniu, un amplu proces de migraţie externă, cu precădere a forţei de muncă tinere (20 - 40 de ani) şi calificate, aflate în imposibilitatea de a găsi un loc de muncă adecvat remunerat la nivel local.

Deşi nu există date statistice care să reflecte în totalitate fenomenul migraţiei, nici chiar după publicarea rezultatelor recensământului populaţiei din anul 2011, acestea pot ajuta la realizarea unor estimări destul de precise. Astfel, numărul persoanelor cu domiciliul în localitate care sunt plecate în străinătate este de circa 10.000, dintre care peste jumătate pe termen lung (mai mare de un an), ceea ce reprezintă aproape 25% din populaţia stabilă şi circa 50% din cea activă. Fenomenul este mult mai pregnant ca în alte zone urbane din ţară şi chiar din regiune şi este explicabil prin cele 20.000 de persoane care şi-au pierdut locul de muncă după 1989, o dată cu desfiinţarea sau restructurarea marilor întreprinderi din localitate. Pe lângă implicaţiile pozitive ale fenomenului migraţiei (remiterile de valută care au impulsionat economia locală, contactul cu mediul de lucru, social şi cultural occidental, în condiţiile în care cei emigraţi s-au orientat preponderent către Italia, Spania, Franţa, Marea Britanie, etc.), fenomenul migraţiei implică şi o serie de probleme critice pentru comunitate, cu efecte pe termen mediu şi lung: deficitul de forţă de muncă calificată, scăderea pieţei de consum locale, numărul mare de familii dezbinate şi de copii lăsaţi în grija rudelor, îmbătrânirea populaţiei, etc.

Structura populaţiei după ultima şcoală absolvită indică **nivelul de instruire al populaţiei**. Acestea relevă faptul că nivelul de instruire al populaţiei din municipiul Paşcani este inferior mediei judeţene şi regionale, deoarece în oraşele mari (de ex. Iaşi) se concentrează populaţia cu studii superioare şi locurile de muncă pentru aceasta. Astfel, conform datelor de la Recensământul General al Populaţiei şi Locuinţelor din 2011, 13,9% din populaţia municipiului avea studii superioare, comparativ cu o pondere de 14,9% la nivelul judeţului Iaşi sau de 30,7% la nivelul municipiului Iaşi. În ceea ce priveşte nivelul postliceal (5,4% faţă de 2,9%) şi cel liceal şi profesional (48,2% faţă de 35,9%), ponderea este mai ridicată în cazul municipiului Paşcani, reflectând faptul că forţa de muncă are calificări specifice persoanelor cu studii medii, preponderent în domeniul industrial, corelat cu profilul economic al oraşului. O altă explicaţie constă din faptul că liceeele şi şcolile profesionale sunt disponibile în municipiu şi au fost mai uşor accesibile populaţiei locale, în comparaţie cu universităţile din marile centre urbane (Iaşi, Bacău, Suceava, Bucureşti, Cluj-Napoca, etc.), mulţi absolvenţi de învăţământ secundar neavând resurse financiare pentru a-şi continua studiile într-un centru universitar.

Figura 11 - Structura populaţiei municipiului Paşcani după nivelul de instruire, în anul 2011

Sursa: Institutul Naţional de Statistică, RPL 2011.

Populaţia cu studii gimnaziale reprezintă 20,9% din total, iar cea cu studii primare, 9,6%, valori mai mici decât cele de la nivel judeţean sau regional, în condiţiile în care aceste persoane sunt, în general, concentrate în mediul rural. Persoanele fără şcoală absolvită şi analfabeţii însumează un procent de 2%, dintre care doar jumătate sunt efectiv analfabeţi. Acest procent este scăzut comparativ cu cel judeţean (3,1%). Deşi majoritatea persoanelor analfabete au peste 70 de ani, prezenţa acestor persoane dezavantajate ridică problema abandonului şcolar timpuriu în rândul comunităţilor şi grupurilor marginalizate din municipiu (de ex. copii proveniţi din familii rome sau familii cu probleme sociale complexe, cu un nivel scăzut de educaţie sau cu probleme legate de alcoolism).

Concluzii:

- **Municipiul Paşcani face parte din categoria oraşelor mijlocii - mici, ocupând poziţia a doua la nivel judeţean, respectiv a zecea la nivel regional, din perspectiva numărului de locuitori;**
- **Populaţia municipiului Paşcani a scăzut cu 20% faţă de anul 2002 şi cu 25% faţă de anul 1992, pe fondul migraţiei externe şi interne, determinate de declinul accentuat al economiei locale;**
- **Populaţia municipiului este relativ omogenă din perspectivă etnică şi confesională, deşi ponderea persoanelor de etnie romă este încă subestimată;**

- **Fenomenul de îmbătrânire demografică este tot mai accentuat, numărul vârstnicilor depăşindu-l pe cel al tinerilor, pe fondul migraţiei masive a persoanelor tinere şi a scăderii natalităţii;**
- **Numărul persoanelor plecate în străinătate este estimat la 10.000, ceea ce reprezintă 25% din populaţia cu domiciliul şi 50% din forţa de muncă locală;**
- **Nivelul de instruire al populaţiei este scăzut în comparaţie cu marile centre urbane, pe fondul accesului mai dificil la învăţământul superior şi al fenomenului de „brain-drain" (migraţia forţei de muncă înalt calificate către alte ţări sau către centrele urbane mari din ţară);**
- **Se remarcă existenţa unui fenomen de migraţie urban - rural (remigraţie), cu precădere către zonele de provenienţă şi către zona periurbană.**

Capitolul 3. Fondul locativ

Conform rezultatelor preliminare ale Recensământului General al Populaţiei şi Locuinţelor din anul 2011, la nivelul municipiului Paşcani existau 5.526 de clădiri cu locuinţe, care găzduiau 11.836 de gospodării ale populaţiei. Numărul mediu al persoanelor dintr-o gospodărie era de 2,66, mai scăzut decât media judeţului Iaşi, de 2,74.

Din totalul clădirilor de locuit din municipiu, 4.733 (85,7%) aveau doar parter, 756 aveau între 1 şi 4 etaje (dintre care 514 cu regim de înălţime P+1), 15 aveau între 5 şi 7 etaje, iar 22 aveau între 8 şi 10 etaje. Pe de altă parte, 94,4% dintre acestea erau clădiri înşiruite de-a lungul unei străzi, 4,3% erau învecinate (până la maxim 200 m distanţă, 1% erau izolate, iar 0,4% grupate).

În funcţie de materialul de construcţie al pereţilor exteriori, clădirile de locuit din municipiul Paşcani se clasifică astfel:

- 2,5% din beton armat, prefabricate din beton sau schelet din beton armat;
- 16,8% cu zidărie din cărămidă, piatră sau înlocuitori, cu planşee din beton armat (grinzi metalice);
- 4,4% cu zidărie din cărămidă, piatră sau înlocuitori, cu planşee din lemn;
- 5% din lemn;

- 64,7% din paiantă, chirpici sau alte materiale (PFL/OSB, vălătuci, etc.);
- 1,5% din materiale mixte.

Conform unui raport al ISU Iaşi, zona centrală a municipiului Paşcani prezintă un risc seismic ridicat, iar locuinţele din chirpici din judeţul Iaşi, care deţin o pondere ridicată şi în fondul locativ de la nivelul municipiului, au fost foarte afectate de seismul din 1977. În aceste condiţii, se impune expertizarea seismică şi reabilitarea clădirilor vulnerabile pentru a preveni pierderi materiale şi umane în cazul unui cutremur de magnitudine ridicată.

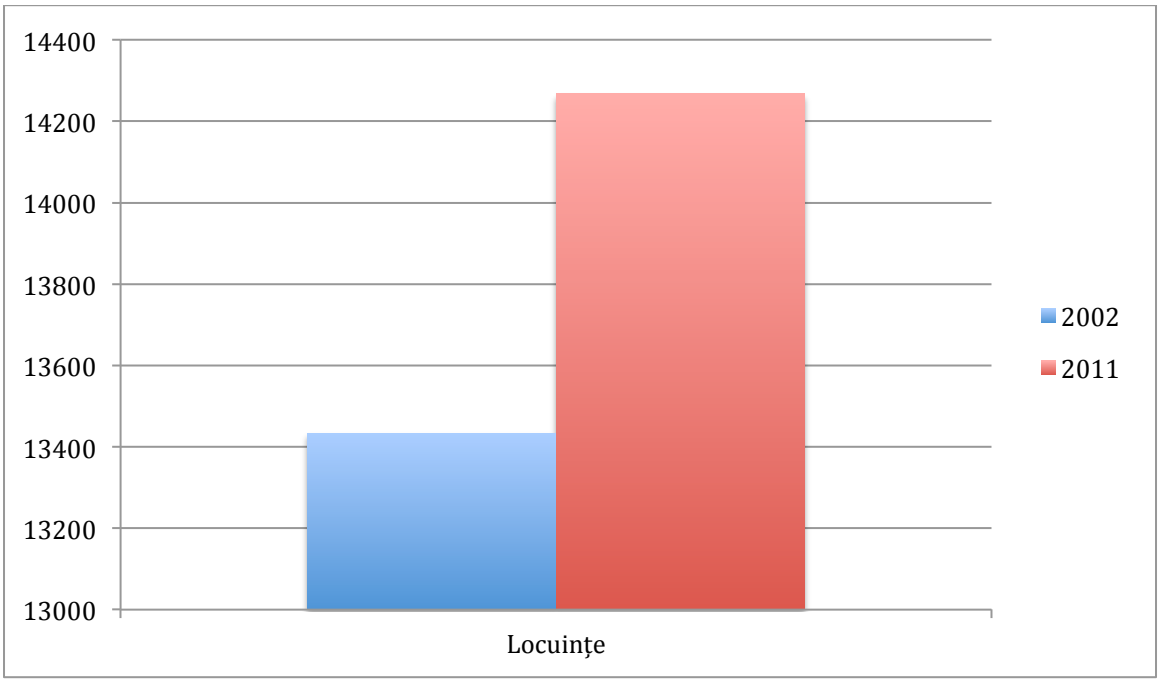
În ceea ce priveşte vechimea clădirilor de locuit din municipiul Paşcani, cele mai multe dintre acestea au fost construite în perioada 1961 - 1970 (25,3% din total), când au început să fie ridicate primele blocuri de locuinţe, respectiv în perioada 1946 - 1960 (19%), per ansamblu aproape jumătate dintre acestea fiind vechi de peste 50 de ani. Pe de altă parte, doar 27% au fost construite după 1990, majoritatea fiind de tip individual (case sau vile), în condiţiile reducerii alocărilor de la bugetul de stat pentru construcţia de locuinţe individuale, în comparaţie cu perioada comunistă.

În total, din cele 5.526 de clădiri de locuinţe din municipiu, 5.172 (93,6%) sunt de tip individual, iar 327 sunt de tip colectiv (blocuri), în timp ce 27 sunt case cuplate şi alipite.

Numărul locuinţelor convenţionale din municipiul Paşcani era, conform Recensământului din 2011, de 14.267, din care 14.039 locuinţe (98,4%) erau în proprietate privată, 216 (1,5%) erau proprietate de stat, iar 0,1% erau în proprietate privată de grup, în proprietate asociativă, sau aparţineau cultelor religioase. Ponderea locuinţelor proprietate de stat era mult mai ridicată decât la nivelul judeţului Iaşi, unde aceasta era de doar 1,1%, în condiţiile în care în Paşcani, ca în majoritatea oraşelor din România, au fost construite locuinţe în regim de închiriere pentru tineri prin ANL.

Comparativ cu anul 2002, când a fost realizat anteriorul recensământ al populaţiei şi locuinţelor, numărul locuinţelor din municipiu a crescut cu 6,2%, în primul rând ca urmare a construcţiei de locuinţe individuale.

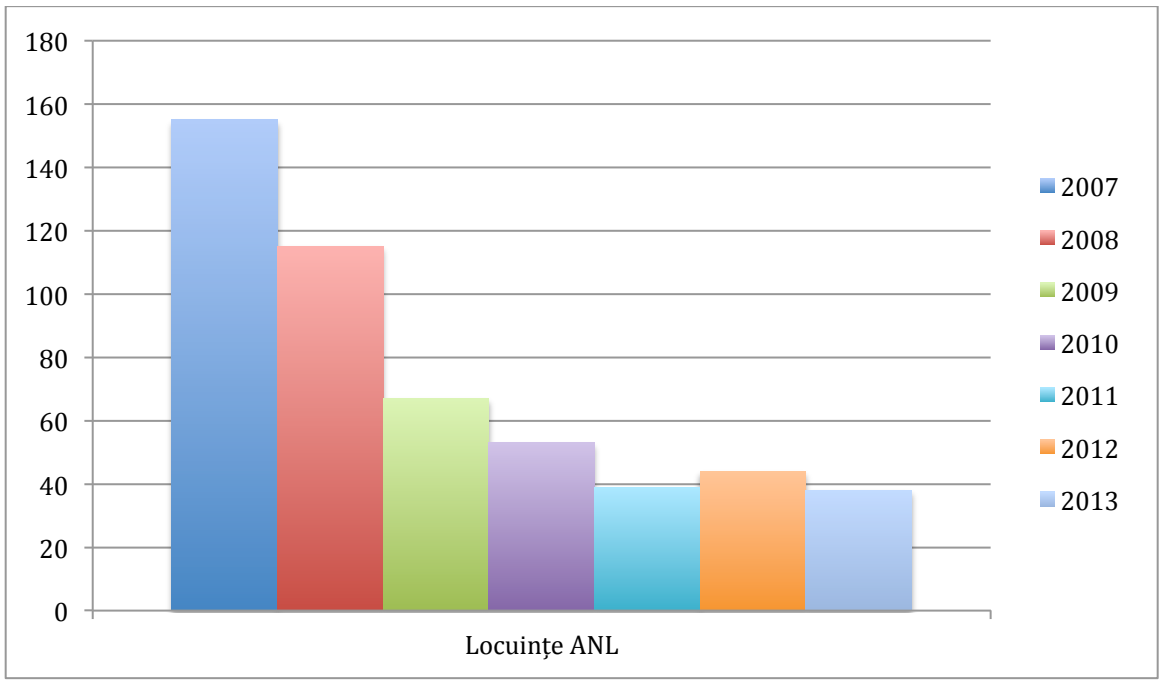
Figura 12 - Evoluția numărului de locuințe din municipiul Paşcani, la recensămintele din 2002 şi 2011

Sursa: Institutul Naţional de Statistică, RPL 2002 şi 2011.

Analiza numărului de locuinţe terminate în municipiul Paşcani indică faptul că anual s-au construit noi locuinţe, dar cu o tendinţă evidentă de scădere după anul 2007, pe fondul crizei economice globale, care a afectat şi veniturile localnicilor. Peste 86% dintre cele 511 de locuinţe noi construite în municipiul Paşcani, în perioada 2007-2013, s-au construit din fonduri private, mai exact din fondurile populaţiei. Pe de altă parte, din fonduri publice s-au realizat doar 72 de apartamente, total insuficiente dacă luăm în considerare că în anul 2013 erau depuse la Primărie peste 70 de cereri doar pentru locuinţe ANL. O parte dintre locuinţele noi construite în municipiu au fost finanţate din remiterile de valută ale localnicilor care lucrează în străinătate.

Figura 13 - Numărul de locuinţe finalizate în municipiul Paşcani, în perioada 2007-2013

Sursa: Institutul Naţional de Statistică. Baza de date TEMPO Online (2014).

Rezultatele definitive ale Recensământului General al Populaţiei şi Locuinţelor din 2011 indică următoarele caracteristici ale fondului locativ din municipiul Paşcani:

- 87,8% dintre locuinţele din municipiu dispun de instalaţie de alimentare cu apă, dintre care 83,2% din sistem centralizat, iar 4,6% din sistem propriu;
- 80,4% dispun de instalaţie de canalizare, dintre care 71,4% sunt conectate la reţeaua centralizată, iar 9% au instalaţie proprie;
- 75,6% dispun de alimentare cu apă caldă, dintre care 38,9% din sistemul centralizat, iar 36,7% din sisteme proprii;
- 1,3% dispun de echipamente de aer condiţionat;
- 79,1% sunt conectate la reţeaua de distribuţie a gazelor naturale;
- 99% sunt conectate la reţeaua de distribuţie a energiei electrice;
- 38,7% sunt conectate la reţeaua centralizată de termoficare, iar 34,1% dispun de centrală termică proprie;
- 75% dispun de toaletă cu apă în locuinţă şi 2,3% în afara acesteia;
- 92,4% dispun de bucătărie în locuinţă şi 4,2% în afara acesteia;
- 74,8% dispun de baie în locuinţă şi 1,5% în afara acesteia;
- 51,7% au ferestre cu tâmplărie din lemn, iar 48,1% din materiale termoizolante;
- 24,9% au fost reabilitate termic;
- 87,3% sunt locuinţe permanente, iar 12,7% secundare;
- 85,1% sunt ocupate permanent, 4,8% temporar, iar 10,1% sunt neocupate;
- 82,6% găzduiesc o singură gospodărie;

- 96,5% sunt dispuse pe un singur nivel;
- 14,7% au o singură cameră de locuit, 38,6% au două camere, 31,3% au trei camere, 11,1% au 4 camere, iar 4,2% au 5 camere sau mai multe.

La nivelul anului 2013, suprafaţa locuibilă totală a locuinţelor din municipiul Paşcani era de 724.684 mp arie desfăşurată, în creştere cu 34,2% faţă de anul 2007, respectiv cu 40,1% faţă de anul 2002. Prin urmare, suprafaţa medie locuibilă a locuinţelor din municipiu a crescut de la 38,5 mp la 50,5 mp, pe fondul construirii de locuinţe noi mai spaţioase decât cele construite în perioada comunistă în blocuri, respectiv prin extinderea şi modernizarea locuinţelor deja existente. Astfel, în prezent fiecare locuitor al municipiului dispunea în 2013 de 21,5 mp de suprafaţă locuibilă, faţă de 12,3 mp în 2002, progres sprijinit şi de scăderea populaţiei stabile cu 20%. Cu această valoare, municipiul depăşeşte media judeţeană (18 mp/locuitor), regională (19,3 mp) şi naţională (20,6 mp).

Având în vedere faptul că 60% dintre locuinţele din municipiu (circa 9.000 de unităţi locative) sunt amplasate în blocuri cu confort redus, cu precădere din cartierele Gării şi Centru, este de aşteptat ca cererea pentru locuinţe noi de tip individual să se menţină la un nivel ridicat, implicit şi presiunea pentru extinderea suprafeţelor construite, mai ales la periferii şi în suburbii. Ca efect al acestei tendinţe, valoarea de piaţă a apartamentelor se va menţine, la rândul său, la cote scăzute, multe dintre acestea fiind neocupate şi în prezent.

O soluţie pentru contractarea de declin a celor două zone cu ţesut de tip blocuri de locuinţe colective este de a investi în reabilitarea termică şi structurală a clădirilor, refacerea faţadelor şi în regenerarea urbană a spaţiilor publice din jurul acestora: alei de acces, zone pietonale şi trotuare, locuri de parcare, locuri de joacă, de socializare, spaţii verzi, locuri de depozitare a deşeurilor, iluminat public, etc., care le va creşte atractivitatea pentru locuitori şi implicit şi valoarea de piaţă a locuinţelor din aceste ansambluri. Nu în ultimul rând, acest tip de intervenţii va reduce decalajul social dintre persoanele cu venituri mai ridicate care şi-au construit locuinţe individuale mai ales la periferia municipiului şi cei cu venituri mai reduse, care sunt nevoiţi să locuiască în clădiri colective, asupra cărora există o percepţie negativă.

Concluzii:

- **Fondul de locuinţe de la nivelul municipiului este într-o permanentă extindere, prin construcţia de locuinţe individuale moderne în zonele periferice şi periurbane, însă ritmul construcţiei de case a scăzut pe fondul crizei globale;**
- **Numărul locuinţelor publice este insuficient în raport cu numărul cererilor de locuinţe sociale şi pentru familii tinere supuse riscului de excluziune;**
- **Gradul de dotare a locuinţelor cu instalaţii şi dependinţe a crescut în ultimele două decenii, însă circa 20% din locuinţe nu dispun de apă şi de canalizare, iar peste 25% se încălzesc cu sobe pe bază de combustibilizi solizi, generând poluarea aerului;**
- **Suprafaţa medie locuibilă a unităţilor locative a crescut cu peste 10 mp în ultimii ani şi se apropie de media europeană, pe fondul construcţiei de locuinţe**

noi şi a extinderii şi reabilitării celor existente, un aport important avându-l remiterile de valută ale lucrătorilor din străinătate;

- **Peste 60% dintre locuinţele din municipiu sunt amplasate în blocuri construite în perioada comunistă, clădiri aflate într-o stare avansată de uzură şi cu o calitate redusă a locuirii şi a spaţiilor publice, ceea ce le face neatractive.**

Capitolul 4. Economia și forța de muncă

4.1. Scurt istoric. Resurse

În mod tradiţional, locuitorii de pe Valea Siretului s-au ocupat cu practicarea culturii plantelor şi creşterea animalelor, la care se adaugă eventual exploatarea şi prelucrarea lemnului din pădurile din zonă. Amplasarea municipiului la întretăierea unor drumuri importante care străbăteau regiunea istorică a Moldovei au transformat Paşcaniul, cu precădere în a doua jumătate a Evului Mediu într-un important târg, acesta având dreptul de a ţine periodic iarmaroc. Din 1831 municipiul Paşcani a avut drept de târg, iar în 1842 primeşte statutul de târg al Moldovei.

Către sfâşitul secolului al XX-lea Municipiul Paşcani cunoaşte o dezvoltare economică importantă, odată cu construcţia reţelei de cale ferată, devenind unul dintre principalele noduri feroviare ale Moldovei. Compania naţională de căi ferate construieşte aici ateliere pentru repararea materialului rulant (1869), activitate care a dominat peste un secol economia locală şi care se păstrează până astăzi.

O altă etapă care a marcat decisiv economia locală este perioada comunistă (1945-1989), când au fost înfiinţate la Paşcani numeroase întreprinderi industriale, din diferite ramuri: industria construcţiilor de maşini (material rulant, scule şi accesorii speciale, traductoare şi regulatoare directe), alimentară şi a băuturilor (zahăr, panificaţie, brânzeturi), mobilei, textilelor şi confecţiilor (ţesături de in şi cânepă, tricotaje, perdele, tricoturi), mai multe ferme agro-zootehnice de stat, peste 100 de unităţi comerciale, un hotel, etc. La finele anilor 90 în aceste întreprinderi lucrau peste 25.000 de salariaţi, atât din municipiu, cât şi din comunele învecinate.

După 1990, pe fondul trecerii de la economia de tip centralizat la cea de piaţă, precum şi a numeroşilor factori macroeconomici (liberalizarea preţurilor la energie, la materii prime, gradul redus de tehnologizare, desfiinţarea CAER, concurenţa produselor vest-europene şi asiatice, etc.), cele mai multe dintre aceste întreprinderi s-au desfiinţat (de ex. Fabrica de Zahăr), s-au reprofilat sau şi-au redus semnificativ activitatea şi numărul de salariaţi, adaptându-se la noul context economic (de ex. REMARUL, SCUDAS, RETROM, SIRETUL, etc.). Efectul cel mai important al acestui proces de restructurare a fost dispariţia a peste 20.000 de locuri de muncă, în perioada postdecembristă. Acest important recul economic nu a fost decât în mică măsură compensat de instalarea unor investitori autohtoni şi străini, care au preluat şi dezvoltat, în general, activele unora dintre întreprinderile comuniste din municipiu. Spre deosebire de alte municipii şi oraşe din România, cei mai mulţi investitori sunt români, aceştia fiind activi în industria alimentară, textilă, a materialului rulant, etc., în timp ce prezenţa investitorilor străini este nesemnificativă (supermarket-uri şi diverse reţele comerciale, industria alimentară, industria textilă).

În prezent, principalele activităţi economice sunt industria textilă, industria alimentară, industria construcţiilor de maşini, comerţul, transporturile şi serviciile pentru populaţie.

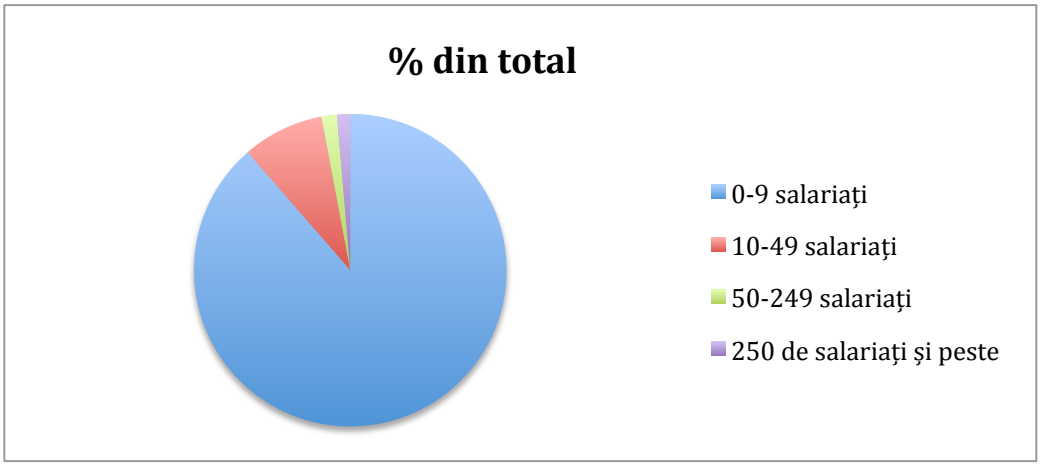
4.2. Agenţii economici. Antreprenoriatul

La 31.12.2012, în municipiul Paşcani funcţionau peste 2.200 de agenţi ecnomici (circa 6% din totalul entităţilor active din judeţul Iaşi), dintre care 1.591 de societăţi comerciale (71,6% din total, dintre care 70% societăţi cu răspundere limitată –SRL), 212 întreprinderi individuale, 84 de întreprinderi familiale şi 334 de persoane fizice autorizate. Dintre cele aproape 1.600 de societăţi comerciale, doar aproximativ 900 şi-au depus situaţiile financiare, conform statisticilor Borg Design (Lista Firme), celelalte neavând, cel mai probabil, activitate propriu-zisă. În medie, la nivelul municipiului există un număr de 27 de firme active la 1.000 de locuitori, procent situat peste media naţională şi regională (de sub 25/1000), dar sub cea naţională (35/1000), ceea ce denotă existenţa unui spirit anteprenorial relativ redus la nivel local.

Din totalul societăţilor comerciale din municipiul Paşcani, doar 2% aveau capital străin, ceea ce denotă existenţa unui număr mic de investitori din alte ţări. Cei mai importanţi provin din Turcia (ROMPAK), Marea Britanie (EUROTEX IMPEX), Belgia (INTEGRATA), Italia, etc.

În anul 2013, din totalul unităţilor active din municipiu 77,8% erau microîntreprinderi (0 – 9 angajaţi), 7,4% erau întreprinderi mici (10 – 49 angajaţi), 1,4% întreprinderi mijlocii (50 - 249 de angajaţi), în timp ce doar 4 erau întreprinderi mari, de peste 250 de salariaţi. Astfel, ponderea sectorului IMM la nivelul municipiului era de peste 99%, peste media judeţeană şi naţională.

Figura 14 - Structura întreprinderilor din municipiul Paşcani, după numărul de angajaţi, în anul 2013

Sursa: Baza de date BorgDesign

Dacă se are în vedere cifra de afaceri raportată în 2013, cei mai importanţi agenţi economici din municipiul Paşcani sunt redaţi în tabelul de mai jos:

Tabel 2 - Topul societăţilor comerciale din municipiul Paşcani, în funcţie de cifra de afaceri şi de numărul de salariaţi, în anul 2013

Denumirea	Domeniu de activitate	Cifra de afaceri (mil. lei)	Nr. angajaţi
S.C. ELECTROPUTERE VFU S.A.	Fabricarea şi repararea materialului rulant şi a pieselor de schimb pentru material rulant	109,31	796
S.C. ROMPAK S.A.	Fabricarea drojdiei, a amelioratorilor şi a preximurilor pentru panificaţie	100,28	205
S.C. INDUSTRIA. CĂRNII KOSAROM S.A.	Producerea de carne şi preparate din carne	95,01	368
S.C. TE ROX PROD S.R.L.	Fabricarea de accesorii şi centuri de siguranţă pentru scaune auto	91,16	723
S.C. AVASTAR S.R.L.*	Producerea de carne	78,59	99
S.C. PROINVEST GROUP S.R.L.	Fabricarea de construcţii, accesorii	72,32	195

	şi profile metalice, organe de asamblare		
S.C. AGROCOMPLEX LUNCA S.A.	Zootehnie, produse lactate şi de panificaţie	26,54	92
S.C. LORIMER S.R.L	Comerţ	22,15	77
S.C. EUROTEX IMPEX S.R.L.	Fabricarea de articole de îmbrăcăminte	19,65	325
S.C. VIOSAND TRICOTEXT S.R.L.	Comerţ	19,47	50
S.C. ROM-ELADA S.R.L.	Comerţ	18,37	6
S.C. GOLDEN STAR S.R.L.	Comerţ	16,25	7
S.C. DFD CONIMPEX S.R.L.	Comerţ, agregate minerale	12,36	1
S.C. IONI COM IMPEX S.R.L.	Comerţ	12.20	34
S.C. APRODEX S.R.L.	Construcţii	10,57	94
S.C. PREST SERV APA S.A.	Apă-canalizare	10,07	151
S.C. SIRETUL S.A.	Fabricarea de tricotaje, perdele, articole de îmbrăcăminte	9,33	299
R.A.G.C.L.	Servicii publice	9,01	106
S.C. ADEMS S.R.L.	Fabricarea de mobilă şi a obiectelor din lemn	6,63	92

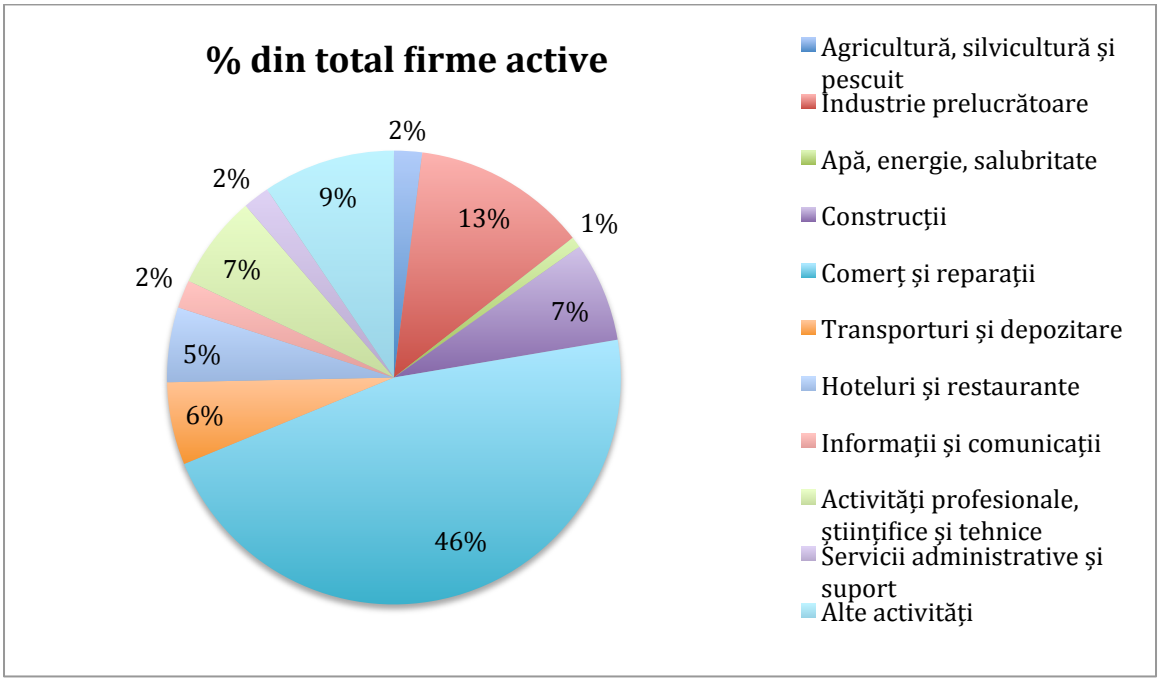
Sursa: Baza de date BorgDesign

În ceea ce priveşte evoluţia cifrei de afaceri totală a societăţilor din municipiul Paşcani, se observă o creştere a acesteia de la circa 650 mil. lei în 2007, la peste 950 mil. în 2013 (circa 200 de mil. de Euro), în pofida climatului economic global defavorabil (criza economică şi financiară instalată în anul 2008). Sectoarele care au avut o evoluţie pozitivă au fost: industria alimentară (+80%), industria textilă şi a confecţiilor (+247%), industria construcţiilor metalice (+300%), comerţul şi serviciile pentru populaţie, în timp ce reduceri semnificative ale volumului de activitate s-au înregistrat în domeniul construcţiilor (-53%), al aparaturii de măsură şi control, al sculelor şi dispozitivelor (-70%), al mobilei şi prelucrării lemnului (-63%).

4.3. Analiza sectorială

După obiectul de activitate, la 31.12.2013, structura agenţilor economici din municipiul Paşcani era următoarea:

Figura 14 - Structura întreprinderilor din municipiul Paşcani după domeniul principal de activitate, în anul 2013

Sursa: Baza de date BorgDesign

După cum se poate observa, cele mai multe entităţi din municipiul Paşcani îşi desfăşoară activitatea în sectorul comerţ, industrie prelucrătoare, construcţii, transport şi depozitare, hoteluri şi restaurante etc., activităţi economice cu o valoare adăugată redusă. În paralel, observăm o pondere redusă a activităţilor care încorporează un grad ridicat de tehnologizare şi forţă de muncă înalt calificată, bine remunerată (intermedieri financiare, informaţii şi comunicaţii, diverse activităţi ştiinţifice şi tehnice, etc.).

Unele din societăţile comerciale amintite deşi au sediul social în municipiul Paşcani au puncte de lucru şi în alte localităţi (de ex. AVASTAR, care deţine un Abator în satul Roşcani). Astfel, indicatorii economici raportaţi cuprind şi activitatea acestora. Potrivit reglementărilor contabile în vigoare în situaţiile financiar - contabile indicatorii nu se prezintă defalcat, iar din acest motiv, este imposibil de determinat procentul din activitatea lor care este realizat în municipiu.

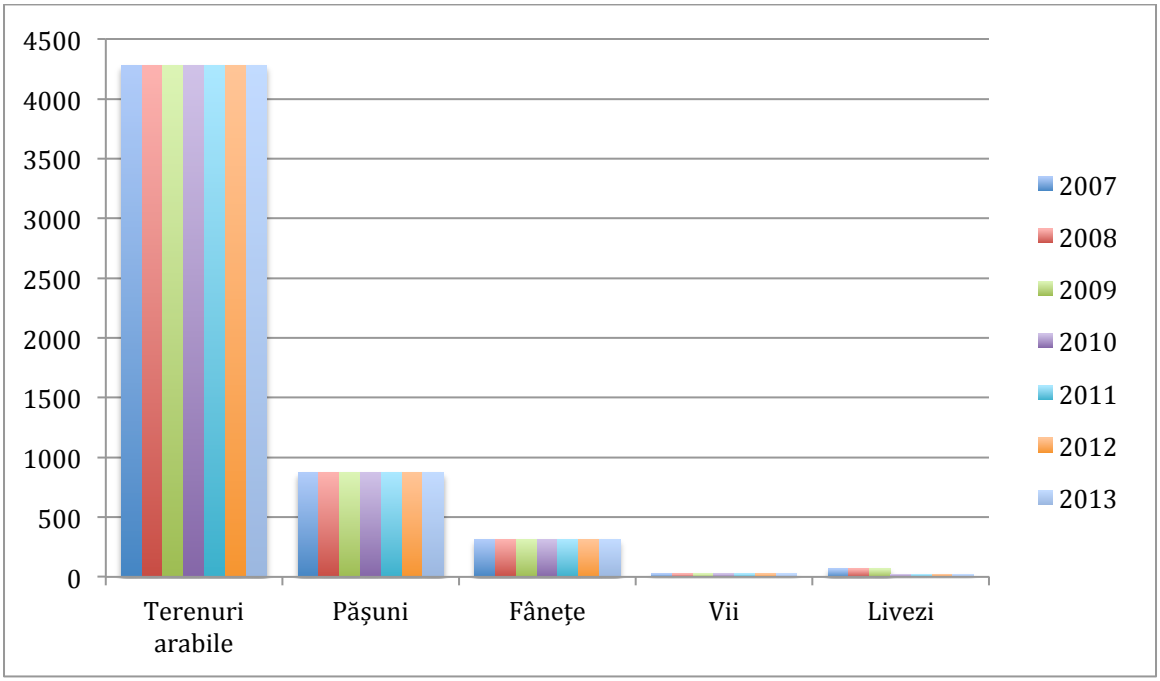
De asemenea trebuie avut în vedere şi faptul că societăţile prezentate sunt înregistrate după obiectul principal de activitate, declarat la Oficiul Naţional Registrului Comerţului, dar acestea derulează şi alte activităţi secundare. În lipsa contabilităţii analitice, este imposibil de determinat ponderea fiecărei activităţi în parte în totalul performanţelor economice ale operatorilor.

În ceea ce priveşte structura cifrei de afaceri totale se poate observa că în anul 2013 cea mai mare contribuţie la realizarea acesteia o are industria prelucrătoare (72%), urmată de sectorul comerţ (11%), agricultură (4%), construcţii (3%), servicii publice (3%), etc. După cum se poate observa, profilul economic al municipiului Paşcani este încă dominat de industria prelucrătoare, la fel ca în anul 2007, mai ales pe fondul creşterii volumului de activitate a unor întreprinzători locali, cu precădere din domeniul industriei alimentare, a textilelor şi confecţiilor, a construcţiilor metalice.

4.3.1. Sectorul agricol

Suprafaţa fondului funciar al municipiului Paşcani este de 7.931 ha. Din acestea, în anul 2013, suprafaţa agricolă reprezenta 5.518 ha (69,6% din total), iar suprafaţa neagricolă 30,4%. Evoluţia suprafeţei agricole în perioada 2007 – 2013 a fost una descendentă, ca urmare a scoaterii a 46 ha de terenuri agricole (livezi) din circuit şi folosirea lor pentru construcţii. Suprafaţa arabilă, cea ocupată de păşuni şi vii au rămas constante de-a lungul întregului interval.

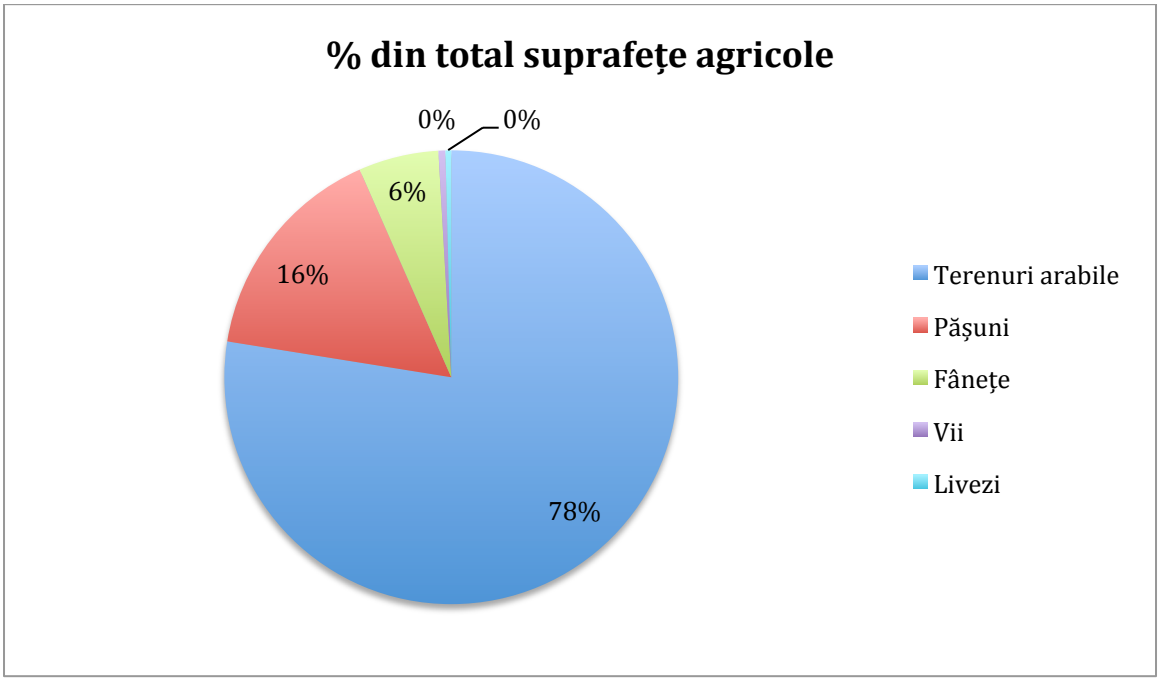
Figura 15 - Evoluţia suprafeţelor agricole din municipiul Paşcani, pe destinaţii, în perioada 2007-2013

Sursa: Institutul Naţional de Statistică. Baza de date Tempo Online.

Din totalul suprafeţei agricole, în anul 2013 terenurile arabile reprezentau 4.278 ha (77,5%), păşunile 875 ha (15,9%), fâneţele 315 ha (5,7%), viile şi pepinierele viticole 27 ha (0,5%), iar livezile şi pepiniere pomicole 23 ha (0,4%).

Figura 16 - Structura suprafețelor agricole din municipiul Pașcani pe categorii de folosință, în anul 2013

Sursa: Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online.

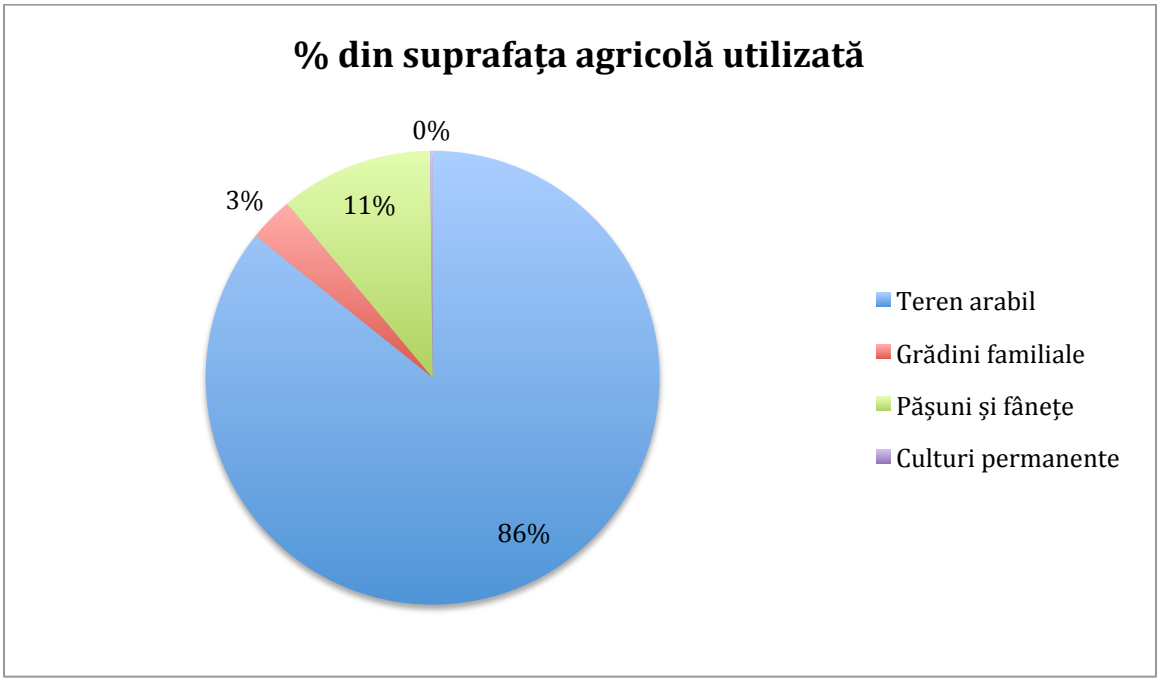
Conform rezultatelor Recensământului General Agricol din 2010, în municipiul Pașcani existau 3.349 de exploatații agricole, care au o suprafață agricolă utilizabilă de 6.101,6 ha. Mărimea medie a unei exploatații agricole este de doar 1,82 ha, sub media națională, regională și județeană, ceea ce indică practicarea pe scară largă a unei agriculturi de subzistență, pentru autoconsum, în gospodăriile populației. În total, în aceste exploatații lucrau 6.278 de persoane (peste 18% din populația totală), cu o medie de vârstă de 54 de ani. Dintre aceștia, 6.098 (97,1%) activau în propria gospodărie, în timp ce doar 180 erau angajați în exploatații cu personalitate juridică.

Dintre cele 3.349 de exploataţii agricole, doar 9 exploatează peste 10 ha de teren agricol, 99,7% fiind gospodării ale populaţiei cu suprafeţe foarte mici (1 - 2 ha). Cu toate acestea, 72% dintre terenurile agricole din municipiu sunt exploatate în ferme de peste 50 ha, suprafaţa arendată de acestea fiind de peste 4.400 de hectare, în creştere semnificativă faţă de recensământul din 2002, ceea ce indică o tendinţă de trecere treptată la o agricultură performantă, în ferme medii şi mari, cu mijloace de producţie moderne, înalt mecanizată, etc.

Conform datelor de la RGA 2010, din totalul celor 6.101 ha utilizate de exploataţiile agricole din municipiul Paşcani, se observă că 5.232 ha reprezintă teren arabil (85,8%), 193 ha (3,2%) sunt grădini familiale, 665 ha (10,9%) păşuni şi fâneţe, iar 11 ha (0,1%) sunt culturi permanente. Viile ocupau doar 16 ha, iar livezile 6 ha. Pe de altă parte, suprafeţele agricole neutilizate erau de doar 23 ha, iar cele în repaus 15 ha, ceea ce denotă faptul că 99% din terenurile agricole din municipiu sunt lucrate.

Figura 17 - Structura suprafețelor agricole utilizate din municipiul Pașcani, după destinație, în anul 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică. Rezultate finale ale RGA 2010

În pofida faptului că este amplasat într-o zonă cu deficit de precipitații și cu perioade frecvente de secetă, suprafața amenajată pentru irigații este de doar 39 ha (0,6% din total). De asemenea, trebuie menționat și faptul că la nivel local nu sunt înregistrate exploatații ecologice.

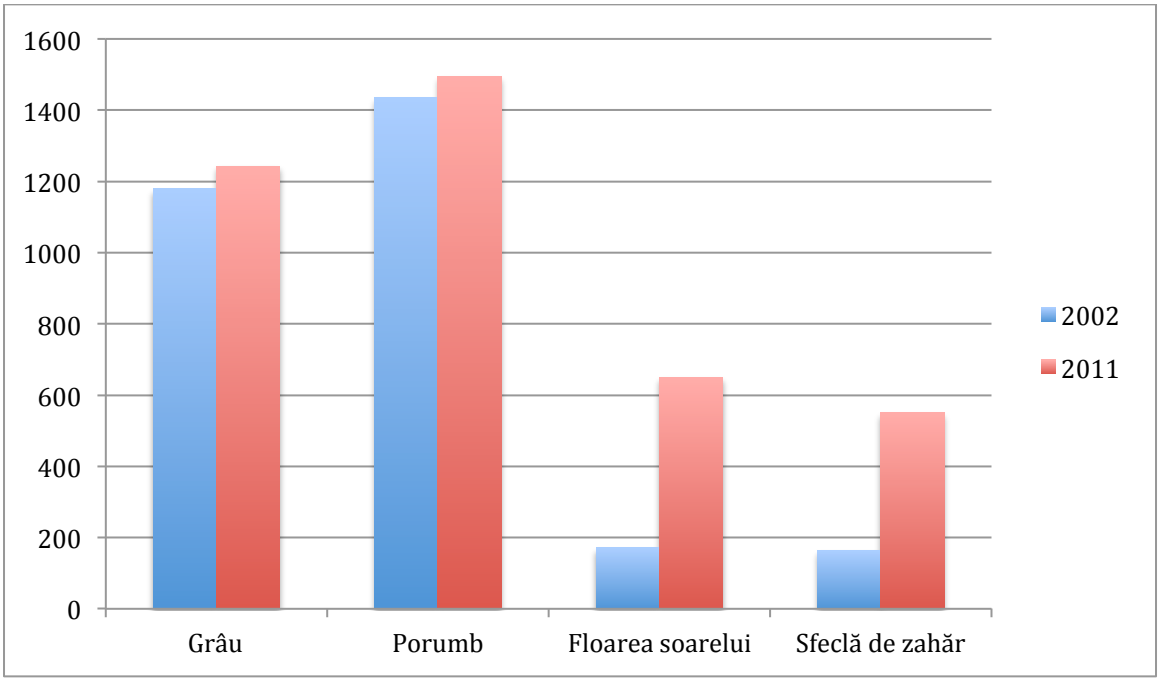
Baza tehnică este asigurată de 68 de tractoare, 53 pluguri, 15 cultivatoare, 20 de combinatoare, 36 de grape mecanizate, 37 de semănători acționate mecanic, 19 combine autopropulsate, 10 motocositoare, 13 mașini de erbicidat, 10 mașini de împrăștiat îngrășăminte, etc. În ultimii ani, fermele din municipiu au achiziționat echipamente moderne, cu o productivitate ridicată, gradul de mecanizare a agriculturii fiind implicit în creștere.

Conform rezultatelor obținute, nicio exploatație agricolă din municipiul Pașcani nu a folosit echipamente pentru producerea energiei regenerabile și nici nu a beneficiat de măsuri de dezvoltare rurală, până în anul 2010.

Conform datelor de la RGA 2010, cele mai mari suprafețe erau cultivate cu porumb (1.495 ha), grâu (1.243 ha), floarea soarelui (649 ha), sfeclă de zahăr (551 ha), plante de nutreț (394 ha), rapiță (270 ha), cartofi (225 ha), ovăz (116 ha), leguminoase boabe (112 ha), etc. Serele și solariile ocupă doar puțin peste 5 ha. Față de recensământul agricol anterior, se remarcă o creștere a suprafețelor cultivate, cu precădere pentru plantele tehnice (floarea

soarelui, sfeclă de zahăr, rapiță) și legume, care au o valoare adăugată mai ridicată decât cerealele boabe. Sfecla de zahăr, cultură tradițională pentru zona Pașcani și care a fost afectată de închiderea fabricii de zahăr NECTAR, a fost relansată în ultimii ani, fermele locale aprovizionând cu precădere fabricile AGRANA ROMÂNIA, liderul pieței de profil.

Figure 18 - Dinamica suprafețelor cultivate cu pricipalele culturi agricole, în municipiul Pașcani, în perioada 2002-2011

Sursa: Sursa: Recensământul General Agricol 2002 și 2010.

În anul 2013, pe lista spațiilor autorizate pentru depozitarea produselor agricole elaborată de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale în municipiul Pașcani se regăsesc următoarele capacități de stocare:
- S.C. AGROCOMPLEX LUNCA S.A. – magazii cu o capacitate de 19.000 tone.

În ceea ce privește ramura creșterii animalelor, conform datelor de la RGA 2010, în municipiul Pașcani efectivele de animale (capete) erau următoarele:

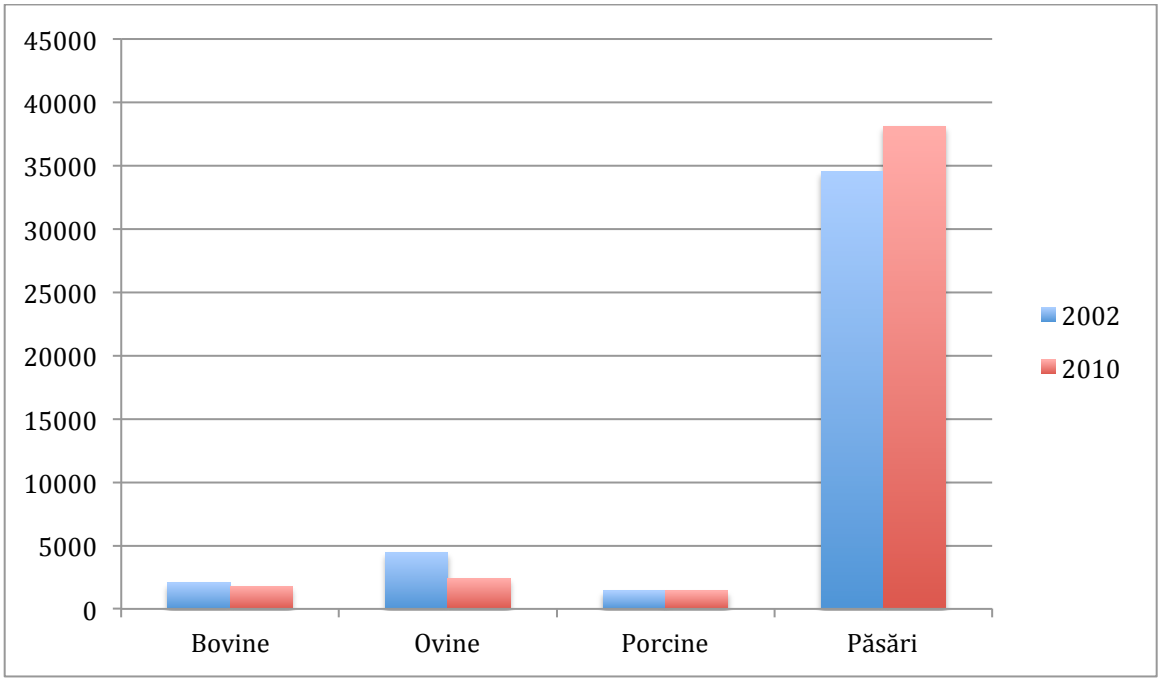
Tabel 3 - Efectivele de animale din municipiul Paşcani, în anul 2010

Efective de animale	2010
Bovine	1803
Ovine	2420
Caprine	545
Porcine	1424
Păsări	38124
Cabaline	174
Familii de albine	613
Iepuri de casă	143

Sursa: Institultul Naţional de Statistică. Rezultate finale ale RGA 2010

Dacă se au în vedere rezultatele celor două Recensăminte Agricole se observă că, în 2010 faţă de 2002, efectivul total (capete) de animale a crescut uşor doar la păsări, porcine şi albine şi au scăzut la bovine şi ovine. Cea mai mare parte a efectivelor de animale sunt crescute în gospodăriile populaţiei, în timp ce în fermele cu personalitate juridică se regăsesc 1.029 de bovine, 734 de ovine şi 5 porcine. Efectivele de bovine şi de ovine din fermele de tip industrial au crescut în ultimii 10 ani, ca urmare a investiţiilor realizate de companiile din domeniu. Spre exemplu, S.C. AGROCOMPLEX LUNCA S.A. a accesat fonduri SAPARD pentru modernizarea şi dotarea la standarde europene a fermelor de creştere a vacilor de lapte, care furnizează materie primă pentru cei mai importanţi producători de lactate din România. Numărul de animale din gospodăriile populaţiei a scăzut în ultimii ani, tot mai multe familii renunţând la creşterea acestora, din varii motive: migrarea forţei de muncă în străinătate, îmbătrânirea populaţiei, normele sanitare europene, etc.

Figura 19 - Efectivele de animale şi de păsări din municipiul Paşcani, în anii 2002 şi 2010

Sursa: Recensământul General Agricol 2002 şi 2010.

În comparaţie cu perioada comunistă, se remarcă totuşi scăderea semnificativă a numărului de bovine şi ovine din fermele de tip industrial, care se ridicau la 6.000, respectiv 2.500 de capete, unele dintre acestea fiind desfiinţate după 1989.

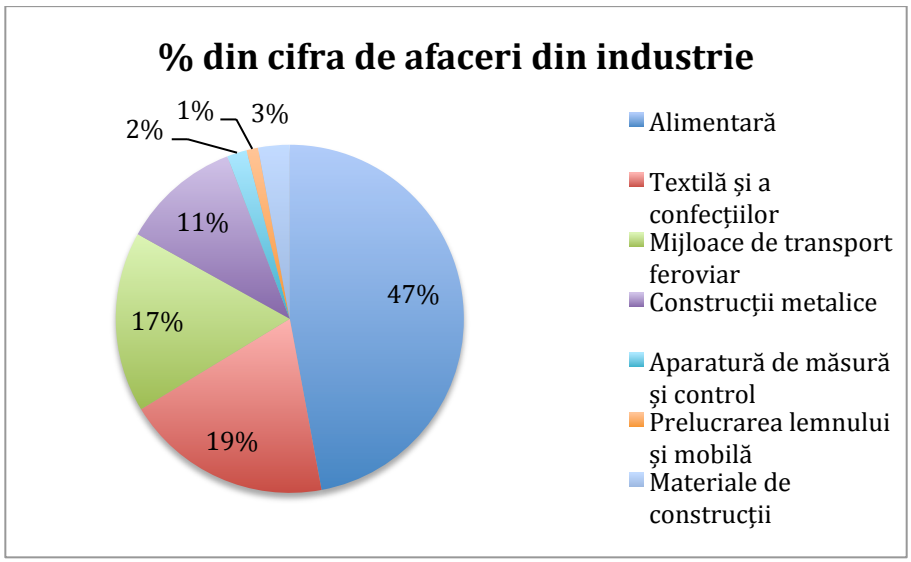
4.3.2. Sectorul industriei

După cum a fost observat, sectorul industriei prelucrătoare contribuie în cea mai mare parte la realizarea cifrei de afaceri totală a municipiului Paşcani. În anul 2013, în acest sector îşi desfăşurau activitatea 112 societăţi comerciale, care aveau o cifră de afaceri de peste 650 de mil. de lei şi 3.772 de salariaţi (59% din totalul salariaţilor din municipiu). Astfel, putem afirma că municipiul Paşcani are un profil industrial, care prezintă o importanţă deosebită. Cele mai dezvoltate sub-sectoare ale industriei prelucrătoare sunt: industria alimentară, industria textilă şi a confecţiilor, industria construcţiilor metalice, a materialului rulant.

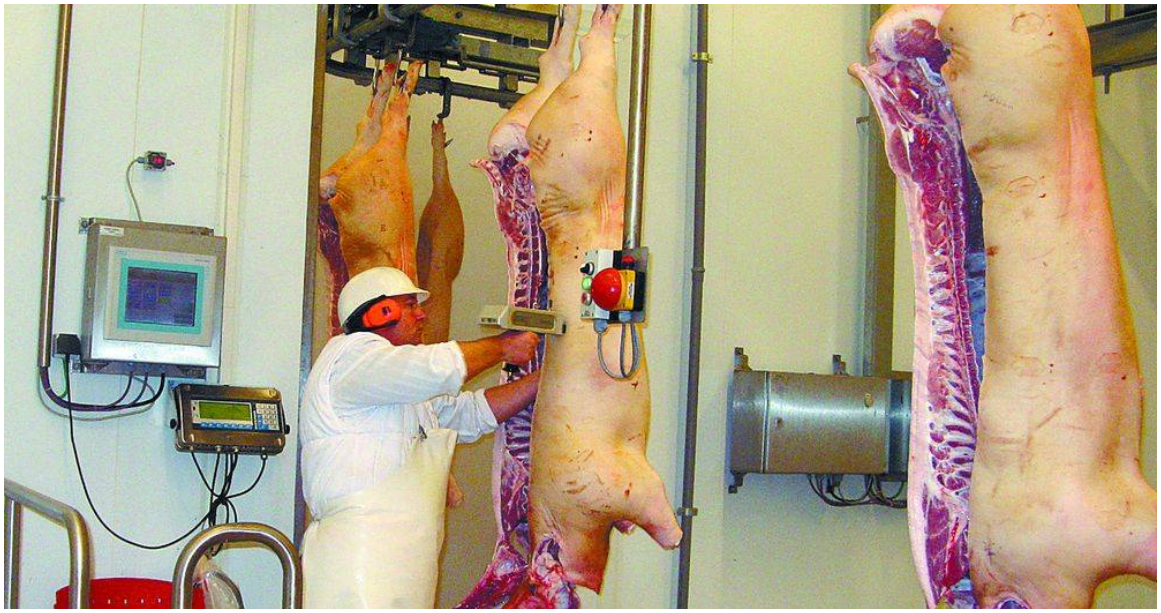
Dacă avem în vedere cifra de afaceri totală a sectorului industrie se observă că aceasta este realizată în proporţie de 47% de societăţile care activează în industria alimentară, 19% de cele din industria textilă şi a confecţiilor, 17% de cele din industria mijloacelor de transport feroviar (material rulant), iar 11% de cele din industria construcţiilor metalice. Cu o pondere mai redusă se remarcă industria de prelucrare a lemnului şi mobilei, cea a materialelor de construcţii şi cea a aparaturii de măsură şi control.

Figura 20 - Structura cifrei de afaceri înregistrate de întreprinderile din municipiul Paşcani, pe activităţi economice, în anul 2013

Sursa: Baza de date BorgDesign

În anul 2013, în industria textilă îşi desfăşurau activitatea 3 societăţi comerciale mari (peste 250 de salariaţi) şi mai multe firme mici, care realizează cu precădere accesorii şi centuri de siguranţă pentru scaune auto, perdele, confecţii textile, tricoturi, tapiţerii auto, etc. Declinul S.C. SIRETUL S.A., care era cel mai mare producător de perdele din perioada comunistă şi care ajunsese la peste 5.000 de salariaţi în perioada comunistă, dar care întâmpină dificultăţi economice majore, fiind în insolvenţă pentru o lungă perioadă de timp, precum şi a fostei Întreprinderi INTEGRATA (fire şi ţeşături de in şi cânepă) care a fost închisă, a fost compensat de dezvoltarea TE ROX PROD S.R.L., care a devenit un lider mondial în producţia de huse şi centuri de siguranţă pentru scaune auto, cu peste 700 de angajaţi şi exporturi către 52 de ţări. De asemenea, compania EUROTEX IMPEX, cu profil confecţii textile, s-a dezvoltat continuu şi a ajuns la peste 300 de salariaţi. La acestea se adaugă mici unităţi de profil (de ex. CRIS NICH TREND). În prezent, în fabricile cu profil textil din municipiul Paşcani activează circa 1.500 de salariaţi (39% din totalul populaţiei ocupate în industrie), ceea ce reprezintă însă doar o treime din efectivele din 1989. Una dintre cauzele declinului industriei textile locale este concurenţa produselor asiatice, de proastă calitate, dar cu preţuri foarte reduse, dar şi migraţia forţei de muncă locale în străinătate.

În ramura industriei alimentare, regăsim, de asemenea, 2 societăţi mari: ROMPAK - producător de drojdie, preximuri şi ameliatori pentru industria mondială cu capital turcesc, lider al pieţei de profil din România, şi INDUSTRIALIZAREA CĂRNII KOSAROM, un producător integrat de carne şi preparate din carne de pui şi de porc, cu capital autohton. La acestea se adaugă alte firme de dimensiuni mai mici : AGROCOMPLEX LUNCA (agrozootehnie, dar şi cu unităţi de panificaţie şi produse lactate), AVASTAR (care deţine un abator pentru carne de vită în satul Roşcani), SIMAVEX (panificaţie şi patiserie), TRIDELTA (panificaţie), CANEDO (panificaţie) etc. Cele mai mari companii din acest domeniu s-au dezvoltat semnificativ din ultimii ani, Grupul KOSAROM investind peste 40 de mil. de Euro în extinderea şi modernizarea fermelor din Roman, Războieni, Târgu Frumos, a reţelei de

distribuţie, inclusiv din fonduri europene, şi ajungând la o producţie zilnică de 6.500 de tone de carne şi 25 de tone de mezeluri, care iau inclusiv calea exportului. În mod similar, ROMPAK a investit până în prezent peste 35 de mil. de dolari în Paşcani. În total, în unităţile cu profil alimentar din municipiu lucrează peste 700 de salariaţi (19% din salariaţii din industrie). Ramura industriei alimentare a fost puternic afectată de închiderea fabricii de zahăr NECTAR, încă de la jumătatea anilor 2000, precum şi a secţiei de produse lactate a LACTIS, care a condus la peste 500 de persoane disponibilizate.

În industria de mijloace de transport feroviar funcţionează o singură companie mare – ELECTROPUTERE VFU, cu o tradiţie de aproape 150 de ani şi care face parte dintr-un grup cu capital autohton. Aceasta s-a restructurat şi s-a reprofilat după 1989, fiind în prezent orientată cu precădere către modernizarea de vagoane de călători şi mărfuri. În pofida faptului că realizează şi activităţi de export, volumul de activitate al întreprinderii este dependent de investiţiile realizate de companiile cu capital de stat din domeniul feroviar şi care se confruntă, la rândul lor, cu probleme financiare majore, pe fondul scăderii majore a traficului feroviar. Cu toate acestea, gradul avansat de uzură al parcului de material rulant al CFR MARFĂ şi CFR CĂLĂTORI, creează premisele pentru dezvoltarea industriei de reparaţii de material rulant. În prezent, unitatea asigură circa 800 de locuri de muncă (21% din cele existente în domeniul industrial), faţă de cei 7.000 existenţi în perioada comunistă.

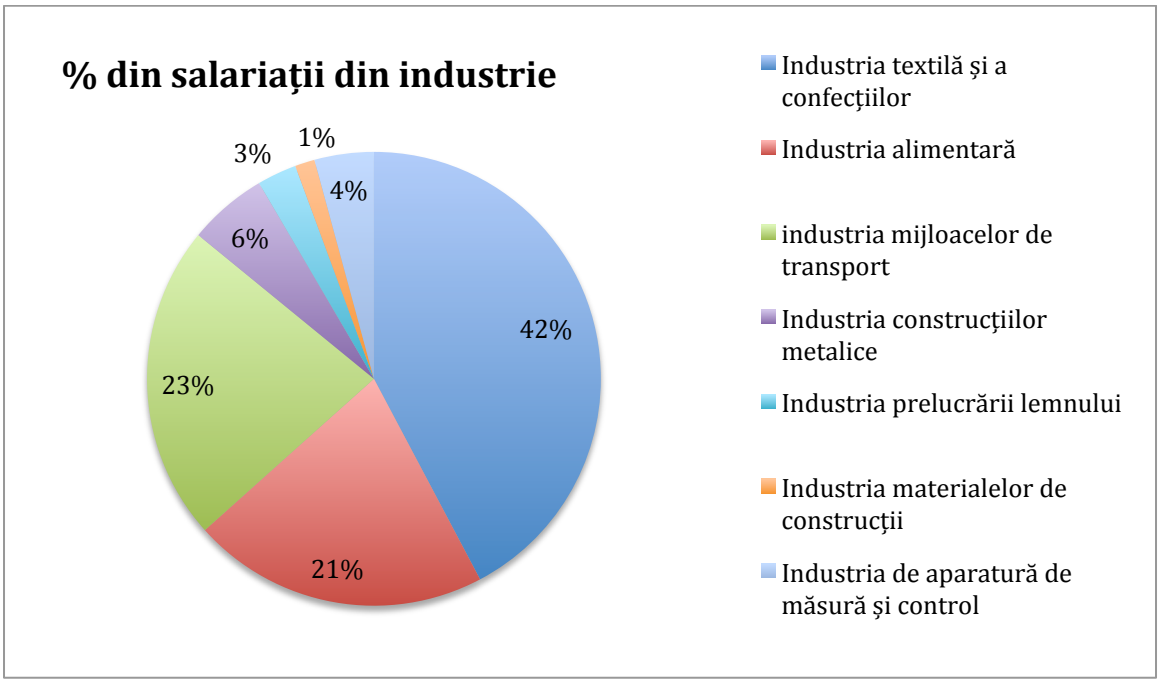
În industria construcţiilor metalice, regăsim o companie mijlocie, cu capital autohton – PROINVEST GROUP – cu o gamă largă de semifabricate, componente şi sisteme de oţel pentru construcţii, inginerie şi industrie. Aceasta a realizat constant investiţii pentru extinderea şi diversificarea capacităţii de fabricaţie şi a gamei de produse, ajungând la circa 200 de salariaţi.

În industria prelucării lemnului, mai funcţionează în prezent doar o unitate de mărime mijlocie – ADEMS, cu aproape 100 de salariaţi, care realizează mobilă, parchet, uşi, scări,

tâmplărie din lemn, după ce fosta fabrică construită în perioada comunistă MOBIMIXT a fost închisă în 2008, după privatizare, moment la care circa 200 de salariaţi au fost disponibilizaţi. În mod similar, în industria materialelor de construcţii funcţionează doar câteva unităţi de mici dimensiuni, care exploatează agregate minerale, produc betoane, pavaje pentru construcţii, etc., cu un total de circa 50 de salariaţi, şi care au fost afectate de declinul sectorului de construcţii o dată cu instalarea crizei economice globale.

Industria de aparatură de măsură şi control, precum şi cea de scule şi piese de schimb s-au contractat semnificativ după 1989, odată cu declinul fostei Intreprinderii de Traductoare şi Regulatoare Directe, devenită RETROM, în prezent închisă şi parţial dezafectată, respectiv a SCUDAS, fosta Întreprindere de Scule şi Accesorii Speciale, care au disponibilizat peste 1.000 de salariaţi după 1989. În prezent, în domeniu mai funcţionează un punct de lucru al S.C. MECANO FUC S.A. Negreşti, care produce scule, port-scule, accesorii, lanţuri, piese de schimb, cu un efectiv de mai puţin de 100 de salariaţi, respectiv mici companii din domeniul automatizărilor: ELECTROTERMOMETRIA (traductoare de temperatură), CAOM (termorezistenţe, termocuple, cabluri de prelungire, aparate de măsură şi control), INFOSTAR (automatizări industriale), ACK FLUID (automatizări, traductoare, contoare, module termice, etc.) cu un efectiv total de circa 150 de salariaţi.

Figura 21 - Structura angajaţilor din industrie, pe principalele ramuri industriale, în municipiul Paşcani, în anul 2013

Sursa: Baza de date BorgDesign

4.3.3. Sectorul construcţiilor

Activitatea din sectorul construcţii se diversifică atât în zona construcţiilor civile şi edilitare, cât şi a construcţiilor industriale. De asemenea, construcţiile hidrotehnice au o tradiţie relativ îndelungată în domeniu, o data cu lucrările specifice de pe Valea Siretului.

În anul 2012, în municipiul Paşcani activau 64 de firme în domeniul construcţii, toate din sectorul IMM, care asigurau 228 de locuri de muncă şi o cifră de afaceri de circa 24 de mil. de lei (2013). Cele mai importante dintre acestea sunt punctul de lucru al S.C. CONSTRUCŢII HIDROTEHNICE S.A. Iaşi, S.C. APRODEX S.R.L., S.C. THIC IZOLAŢII TERMICE S.R.L., S.C. ANTIOHIA S.R.L., S.C. LINCAS S.R.L., etc.

Firmele locale din domeniul construcţiilor au fost afectate de criza economică globală instalată în 2008, sectorul imobiliar fiind primul care a avut de suferit, mai ales în lipsa unui volum important de investiţii publice, care să echilibreze volumul cererii. Astfel, cifra de afaceri a companiilor din domeniu a scăzut cu peste 50%, fiind operate şi disponibilizări de personal, în condiţiile în care unele firme au intrat în insolvenţă sau faliment (CONSTRUCTORUL, PROCONSULT, etc).

4.3.4. Sectorul serviciilor

Sectorul terţiar din municipiul Paşcani este unul slab dezvoltat în comparaţie cu alte oraşe similare sau de talie superioară, prin prisma puterii de cumpărare relativ reduse. Singurul sector mai bine reprezentat este cel al comerţului, mai ales în condiţiile în care, în ultimii ani, au intrat pe piaţa locală marii retaileri, precum LIDL sau KAUFLAND, care au realizat investiţii semnificative, reconfigurând sectorul comercial local. În domeniul comerţului activează la nivel local 418 societăţi comericale, însă peste 90% dintre acestea sunt microînteprinderi, de obicei întreprinderi cu 1 - 2 angajaţi, chiar membrii ai familiei, care operează mici unităţi de proximitate (de cartier) şi care, pe termen mediu şi lung, nu vor putea face faţă concurenţei marilor lanţuri comerciale cu capital străin.

Unităţile comerciale de dimensiuni mai mari sunt: ROM-ELADA, LORIMER, VIOSAND TRICOTEXT, GOLDEN STAR, IONI COM, ALIMENCO, CONSUMCOOP, FARMACIA GALEMIH, UNION IMPEX, etc., toate din categoria firmelor mijlocii, care fie operează reţele extinse din mai multe localităţi, fie depozite sau comercializează produse cu valoare adăugată ridicată (materiale de construcţii, carburanţi, etc.). Aceste unităţi realizează o cifră de afaceri anuală de peste 100 de mil. de lei şi au peste 250 de salariaţi, însă numărul total al persoanelor ocupate în domeniu este de peste 1.000.

În domeniul transporturilor şi depozitării, în anul 2013 îşi desfăşurau activitatea 53 de societăţi de transporturi rutiere de mărfuri şi persoane, care însă generează un volum de afaceri foarte redus şi asigură un număr mic de locuri de muncă şi circa 100 de locuri de muncă. Toate întreprinderile din domeniu sunt din sectorul IMM, cele mai importante fiind: AUTO TRANS COM, ELENA TRANS, BETYSEV, etc. La acestea se adaugă salariaţii din sectorul transporturilor feroviare, în condiţiile în care Paşcaniul e unul dintre cele mai importante noduri feroviare din Moldova. În prezent, pe fondul reducerii cu peste 75% a traficului feroviar, numărul de angajaţi din domeniu a scăzut sub 500.

În domeniul hotelurilor şi restaurantelor, în anul 2013 activau 48 de societăţi, care asigurau puţin peste 100 de salariaţi. Toate întreprinderile de profil din municipiu sunt de mici dimensiuni, majoritatea fiind restaurante, cafenele şi baruri, în condiţiile în care în municipiu funcţionează doar două unităţi de cazare de mici dimnesiuni, cu un număr redus de clienţi. Cea mai mare unitate de profil este TURISM SIRETUL, care administrează şi singurul hotel din municipiu.

Sectorul serviciilor financiare şi al asigurărilor este unul bine dezvoltat, pe piaţa locală fiind prezente agenţii ale celor mai importante bănci din România (BCR, BRD, RAIFFEISSEN BANK, CEC BANK, BANCA TRANSILVANIA, BANCPOST, etc.), precum şi al societăţilor de asigurări. Sectorul IT&C este, în schimb, foarte slab reprezentat, în condiţiile în care absolvenţii de profil rămân în marile centre universitare (Iaşi, Bucureşti) unde oportunităţile de dezvoltare a unei cariere sunt semnificativ mai ridicate. În aceste două domenii, în care personalul este foarte bine remunerat activează, în prezent, mai puţin de 100 de salariaţi, ceea ce explică nivelul redus de salarizare de la nivel local.

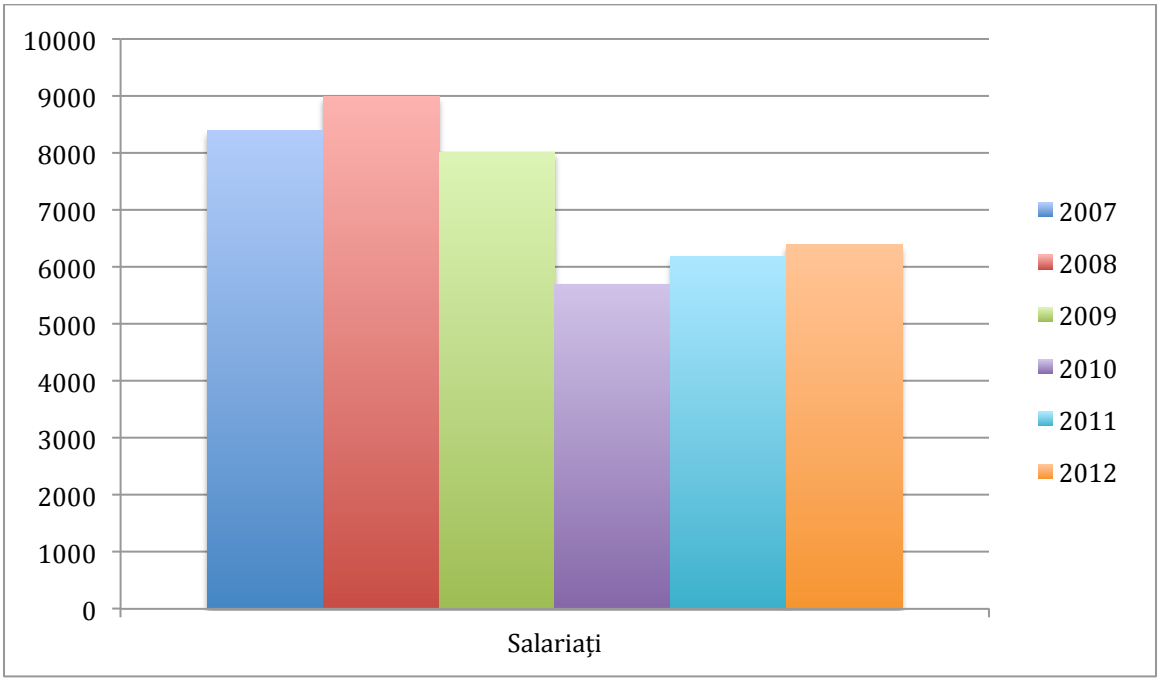
4.4. Forţa de muncă

Conform Recensământului General al Populaţiei şi Locuinţelor din anul 2011, la nivelul municipiului Paşcani populaţia activă număra 14.699 de persoane, ceea ce reprezenta 43,6% din populaţia stabilă. Dintre acestea, 13.017 erau persoane ocupate (38,6% din populaţia stabilă şi 88,6% din cea activă), iar 1.682 erau şomeri (5% din populaţia stabilă şi 11,4% din cea activă). Dintre persoanele ocupate, 12.137 aveau statut de angajat (cu loc de muncă în localitate sau în afara acesteia), 398 de patron/întreprinzător, iar restul lucrau pe cont propriu sau în propria gospodărie. De menţionat este şi faptul că 12,5% dintre salariaţii cu reşedinţa în localitate au locul de muncă în altă localitate, procent care a crescut în ultimii ani, o dată cu scăderea oportunităţilor de ocupare la nivel local.

Faţă de recensământul anterior (din 2002), numărul de salariaţi a scăzut cu peste 3.800 (-26%), concomitent cu creşterea lucrătorilor pe cont propriu şi al celor care lucrează în propria gospodărie a crescut cu circa 800 (+85%). Prin urmare, populaţia ocupată a scăzut cu circa 3.000 de persoane (-20% din total), cele mai multe dintre acestea optând pentru un loc de muncă din străinătate, în condiţiile în care numărul de şomeri a scăzut, la rândul său.

În ceea ce priveşte numărul mediu de salariaţi din municipiul Paşcani, conform estimărilor I.N.S., în perioada 2007 – 2012 se poate observa o evoluţie descendentă a acestuia. Astfel, în anul 2013 faţă de 2007, numărul mediu al salariaţilor a scăzut cu 2000 (-23,8%), peste media judeţeană şi naţională (-12%, respectiv -9%), fapt explicat prin restrângerea activităţii societăţilor din municipiu. Cea mai mare scădere s-a produs în 2009, odată cu instalarea crizei economice şi financiare globale, care a afectat dur şi mediul de afaceri local. Cu toate acestea, în ultimii 3 ani de analiză (2010 - 2012), mai ales pe fondul investiţiilor realizate de companiile locale din domeniul industriei, numărul de angajaţi a început să crească. Un aspect notabil aici este şi diferenţa semnificativă dintre numărul oficial al locurilor de muncă raportat de INS pentru municipiul Paşcani (circa 6.000) şi cel al persoanelor care au declarat la recensământul din 2011 că sunt angajaţi (peste 12.000, dintre care 11.000 cu locul de muncă în localitate). Aceste discrepanţe pot fi explicate fie prin deficienţe de colectare a datelor statistice cu privire la numărul real al angajaţilor, al navetiştilor, al persoanelor cu timp de lucru parţial etc., fie prin prezenţa fenomenului muncii „la negru" (fără forme legale).

Figura 22 - Dinamica numărului de salariaţi din municipiul Paşcani, în perioada 2007-2013

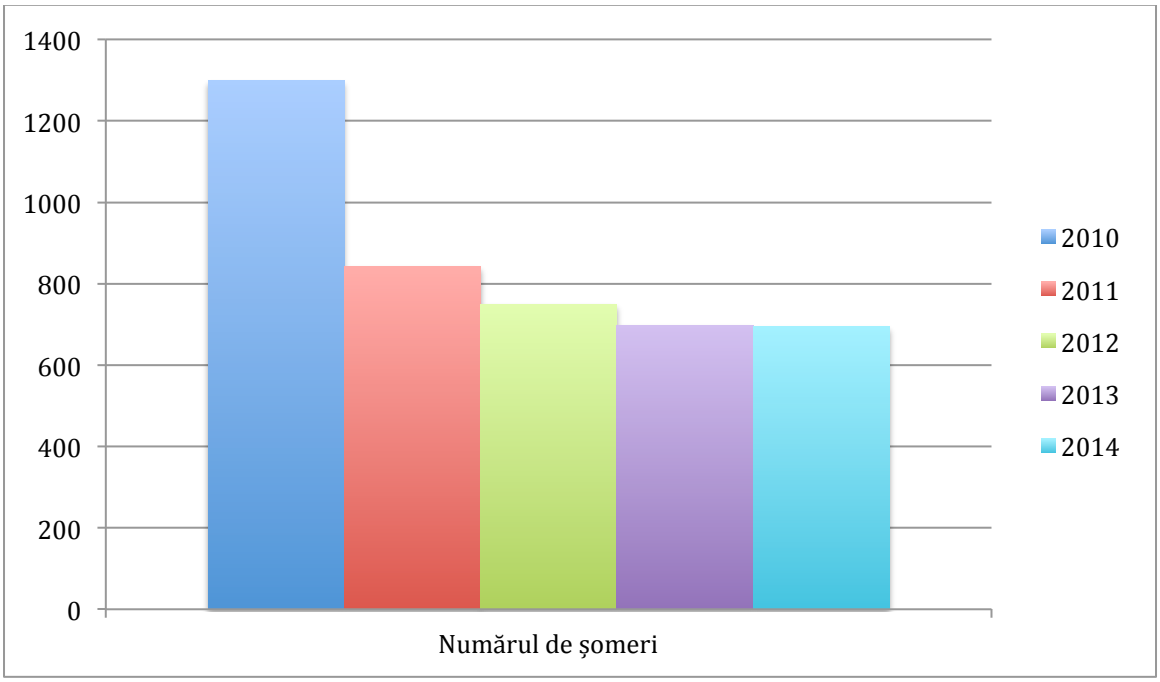

Sursa: Insititutul Naţional de Statistică. Baza de date Tempo Online

În perioada 2007 – 2012, numărul de salariaţi a scăzut în majoritatea domeniilor, singurele domenii care au înregistrat creşteri fiind agricultura şi serviciile pentru populaţie. Cea mai mare scădere, de peste 1.000 de locuri de muncă, s-a produs în sectorul industriei, urmat de cel al construcţiilor, precum şi al transporturilor, pe fondul disponibilizărilor din sectorul feroviar.

În luna iunie 2014, ultima lună pentru care se găsesc date oficiale, în municipiul Paşcani erau înregistraţi 694 de şomeri (4,6% din totalul şomerilor înregistraţi în judeţul Iaşi), din care 383 de sex masculin şi 311 de sex feminin. La nivelul municipiului Paşcani, rata şomajului este de 4,6% (raportată la populaţia activă), sub media judeţeană (5%) şi naţională (4,9%). Raportat la numărul total de şomeri înregistraţi în perioadă similară a anilor 2010 – 2013, se poate observa tendinţa de scădere a şomajului oficial cu aproape 50%. Cu toate acestea, numărul real al persoanelor fără loc de muncă din municipiu este mult mai mare, aceştia nefiind înregistraţi oficial la AJOFM Iaşi, sursa datelor statistice prezentate mai jos. Din acest motiv, mare parte din forţa de muncă locală a emigrat o dată cu declinul marilor întreprinderi din municipiu, cu precădere după anul 2000.

Figura 23 - Dinamica numărului de şomeri înregistraţi la nivelul municipiului Paşcani, în perioada 2011-2014

Sursa: Institutul Naţional de Statistică. Baza de date Tempo Online

În anul 2013, cu privire la nivelul câştigului salarial nominal mediu net lunar din municipiul Paşcani, nu dispunem de date pentru a realiza o analiză, dar dacă se are în vedere ponderea redusă a activităţilor cu valoare adăugată din municipiu, precum şi valorile de la nivel judeţean, acesta este mai mic de 1.500 lei/lună, cu valorile cele mai reduse în sectorul hoteluri şi restaurante, construcţii, agricultură şi industrie prelucrătoare, care asigură împreună peste 70% din locuri de muncă de la nivel local. Faţă de anul 2007, creşterea nominală a fost de 25%, iar cea reală de sub 10%, motiv pentru care puterea de cumpărare se menţine la valori foarte reduse.

4.5. Activitatea de cercetare – dezvoltare şi inovare

În municipiul Paşcani nu există niciun institut de cercetare - dezvoltare din subordinea Autorităţii Naţionale de Cercetare Ştiinţifică ori a Academiei Române sau a unui minister. Nu au fost identificate societăţi care să desfăşoare activităţi în domeniile amintite. Având în vedere acestea, putem afirma că în municipiu lipsesc investiţiile relevante din domeniul cercetării - dezvoltării, acestea fiind realizate doar sporadic de către întreprinderile locale.

4.6. Activitatea de inovare

La nivelul municipiului Paşcani nu funcţionează, în prezent, niciun centru de transfer tehnologic sau de informare tehnologică, antenă OSIM, incubator de afaceri sau parc ştiinţific şi tehnologic, cele mai apropiate astfel de unităţi existând în municipiul Iaşi.

Cu toate acestea, activităţi de inovare se realizează la unii dintre agenţii economici locali. Exemple în acest sens sunt noile produse ale TE ROX PROD, PROINVEST GROUP sau KOSAROM, care însă se realizează cu eforturi proprii ale investitorilor, fără a fi însoţite de sprijin public, de exemplu prin susţinerea cooperării cu universităţi sau centre de cercetare din respectivele domenii sau a dezvoltării laboratoarelor şi centrelor de cercetare proprii.

4.7. Structuri de sprijinire a afacerilor

La nivelul municipiului Paşcani, în pofida existenţei a peste 900 de societăţi comerciale, dintre care unele au realizat investiţii semnificative în ultimii ani, nu funcţionează în prezent nicio structură de sprijinire a afacerilor, de tipul parcurilor industriale, logistice sau

tehnologice sau a incubatoarelor de afaceri, care să furnizeze servicii de găzduire şi de afaceri pentru aceştia. Acesta este unul dintre motivele pentru care municipiul nu a atras noi investitori de talie mare în ultimii ani. În plus, dată fiind poziţia geografică favorabilă a municipiului, la întretăierea unor rute de transport foarte importante din partea de est a României şi chiar a Uniunii Europene (proiectele de drumuri expres Târgu Mureş - Ungheni şi Ploieşti - Siret), o astfel se structură de afaceri ar avea adresabilitate regională, în condiţiile în care cele mai apropiate uniăţi de acest tip se regăsesc în Iaşi, Leţcani, Bacău şi Botoşani, la distanţe foarte mari. În acest sens, firmele care s-au dezvoltat la nivel local în ultimele decenii au preferat să utilizeze spaţiile industriale dezvoltate în perioada comunistă, prin reconversie, reamenajare (de ex. RE TEX PROD S.R.L. funcţionează în spaţiile fostei Întreprinderi INTEGRATA). O parte din aceste situri industriale sunt încă abandonate (de ex. Fabrica de Zahăr NECTAR), putând fi reconvertite pentru alte activităţi economice, cu impact social, economic şi chiar urbanistic pozitiv asupra municipiului Paşcani. Totuşi administraţia nu poate accesa finanţări nerambursabile în vederea reabilitării şi reutilizării lor, pentru că acestea se află în proprietate privată.

În ceea ce priveşte structurile asociative ale mediului de afaceri, S.C. TE ROX PROD S.R.L. Paşcani face parte, alături de 17 firme, 3 entităţi de cercetare, o administraţie publică locală şi 11 entităţi catalizator, din Clusterul Textil "Romanian Textile Concept", înfiinţat în anul 2011, care şi-a propus să dezvolte servicii şi proiecte pentru membrii în domeniul consultanţei, marketing-ului, publicităţii, transporturilor, logisticii, depozitării, resurselor umane, organizării de evenimente.

Pe lângă sectorul textil, la nivel local există potenţial şi pentru integrarea firmelor din domeniul agroindustrial într-un lanţ de furnizare de importanţă regională, în condiţiile în care există premise reale în acest sens: ferme agricole, zootehnice, de servicii agricole, unităţi de procesare, de depozitare, de comercializare, etc.

Concluzii:

- **Municipiul Paşcani are o lungă tradiţie în domeniul tranporturilor pe cale ferată şi a reparaţiei materialului rulant, a agriculturii şi industriei alimentare, precum şi a industriei textile, deţinând know-how şi forţă de muncă calificată în aceste domenii;**
- **Economia municipiului a trecut printr-un proces amplu de restructurare şi reorientare după 1989, cu precădere la nivelul industriei dezvoltate intensiv în perioada comunistă, care a condus la dispariţia unor ramuri industriale şi dispariţia a peste 20.000 de locuri de muncă;**
- **La nivel local funcţionează circa 2.200 de agenţi economici, dintre care 900 de societăţi comerciale active care şi-au depus situaţiile financiare, iar ponderea covârşitoare o deţin IMM-urlle (microîntreprinderile) cu capital autohton, din domeniul comerţului, în lipsa unor investitori străini importanţi;**

- **În pofida crizei economice globale, unele întreprinderi locale au continuat să investească şi să dezvolte, cu precădere în domeniul agriculturii, industriei alimentare, a textilelor şi confecţiilor şi al construcţiilor metalice;**
- **Municipiul Paşcani dispune de suprafeţe extinse de terenuri agricole fertile şi de o tradiţie îndelungată în creşterea bovinelor şi ovinelor, precum şi în cultivarea cerealelor şi plantelor tehnice, existând o tendinţă de trecere treptată de la o agricultură de subzistenţă, la una modernă, în ferme mari, cu mijloace tehnice de ultimă generaţie;**
- **Dezvoltarea sectorului agricol este limitată de lipsa unor sisteme de irigaţii, de insuficienţa dotării cu maşini şi echipamente moderne, de fragmentarea proprietăţii agricole, precum şi de lipsa unor operatori din sfera agriculturii ecologice;**
- **Deşi industria locală s-a restructurat dramatic după 1989, industria rămâne principalul motor al economiei locale, cele mai dezvoltate ramuri din perspectiva volumului de activitate şi a numărului de angajaţi fiind industria textilă, cea alimentară, a mijloacelor de transport feroviar şi a construcţiilor metalice;**
- **Principalele vulnerabilităţi ale industriei locale sunt legate de concurenţa produselor asiatice, de dependenţa faţă de investiţiile din sectorul feroviar public şi de unele pieţe de export, de deficitul de forţă de muncă calificată, precum şi de nivelul redus de tehnologizare în anumite domenii;**
- **Sectorul construcţiilor şi al materialelor de construcţii a fost sever afectat de criza economică globală instalată în anul 2008, care a vizat cu precădere sectorul imobiliar;**
- **Sectorul serviciilor este unul subdezvoltat în comparaţie cu alte oraşe din România, din cauza puterii scăzute de cumpărare a populaţiei, dar şi a proximităţii unor centre de servicii polarizatoare (Iaşi, Bacău, Suceava), care atrag resursele financiare ale localnicilor;**
- **Numărul de angajaţi din municipiu a scăzut cu peste 20% în ultimul deceniu, pe fondul restructurării unor înteprinderi locale, ceea ce a condus la amplificarea fenomenului migraţiei externe a forţei de muncă şi la creşterea numărului persoanelor care lucrează în alte localităţi din ţară;**
- **Rata oficială a şomajului este scăzută, însă numărul persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă este mult mai mare, în condiţiile în care peste 20.000 de locuri de muncă au dispărut după 1989, iar peste 10.000 de locuitori lucrează în străinătate, din cauza lipsei unor oportunităţi de ocupare la nivel local;**

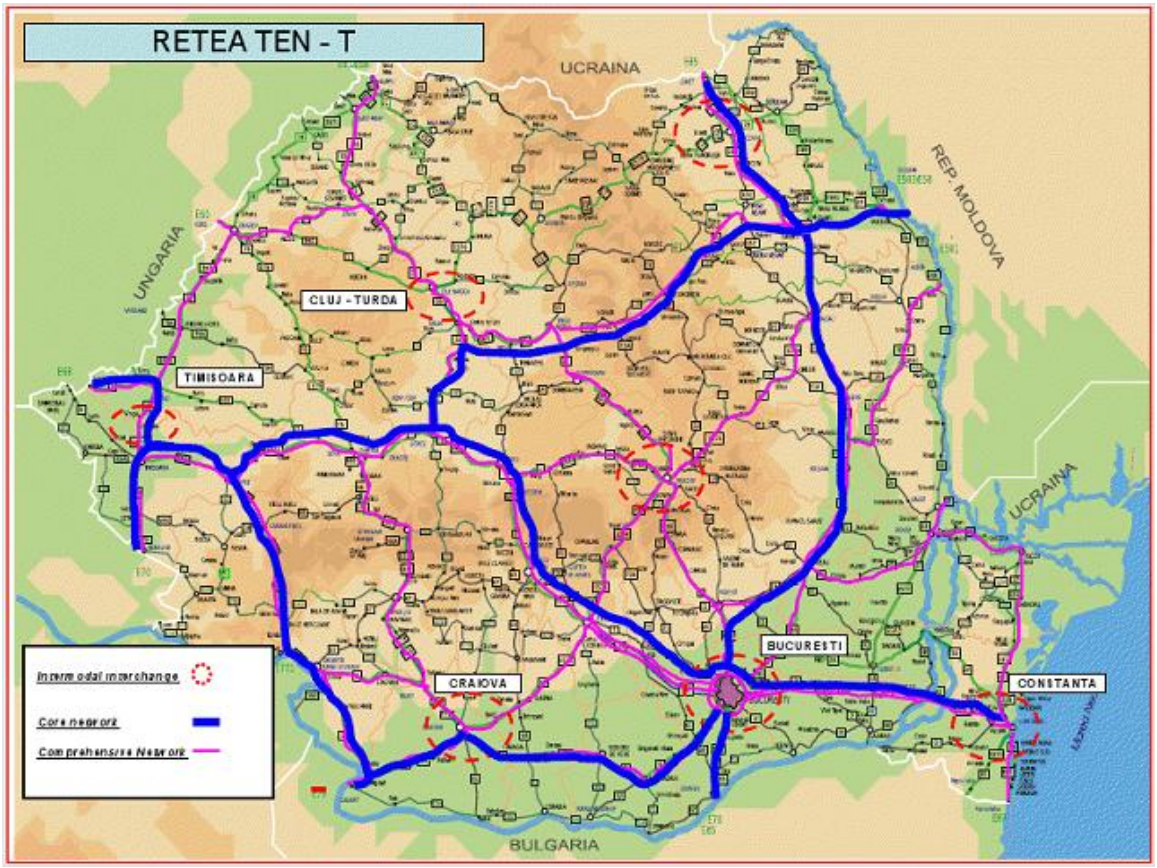
- **Nivelul de salarizare este unul foarte scăzut, pe fondul ponderii ridicate a angajaţilor din sectoarele cu o valoare adăugată scăzută (industrie textilă, industrie alimentară, comerţ, etc.);**
- **La nivel local nu există unităţi acreditate de cercetare – dezvoltare - inovare, astfel de activităţi fiind realizate doar la nivelul unor întreprinderi locale, cu fonduri proprii;**
- **Municipiul Paşcani nu dispune de o structură de sprijinire a afacerilor, care să asigure dezvoltarea întreprinzătorilor din zonă şi atragerea de investitori străini, care să relanseze economia locală;**
- **La nivel local există un număr important de situri industriale total sau parţial dezafectate, care ar putea fi reconvertite pentru alte activităţi economice;**
- **O firmă locală este implicată într-un cluster din domeniul textil, existând însă potenţial pentru dezvoltarea altor structuri similare şi pentru integrarea întreprinzătorilor locali în lanţuri de furnizare din domeniul agroalimentar.**

Capitolul 5. Infrastructura de transport

Municipiul Paşcani are o poziţie geografică extrem de favorabilă în contextul configuraţiei actuale a infrastructurii majore de transport de la nivelul Uniunii Europene, existând premisele ca acesta să devină unul dintre hub-urile de transport şi logistice de la graniţa de est a României şi a spaţiului comunitar.

Astfel, Paşcaniul se află la întretăierea mai multor axe prioritare TEN-T rutiere şi feroviare centrale, care leagă Republica Moldova şi Ucraina de Bucureşti şi de zona mediteraneeană, precum şi de Transilvania şi de Europa Centrală şi de Est.

Figura 24 - Reţeaua europeană TEN-T rutieră de pe teritoriul României

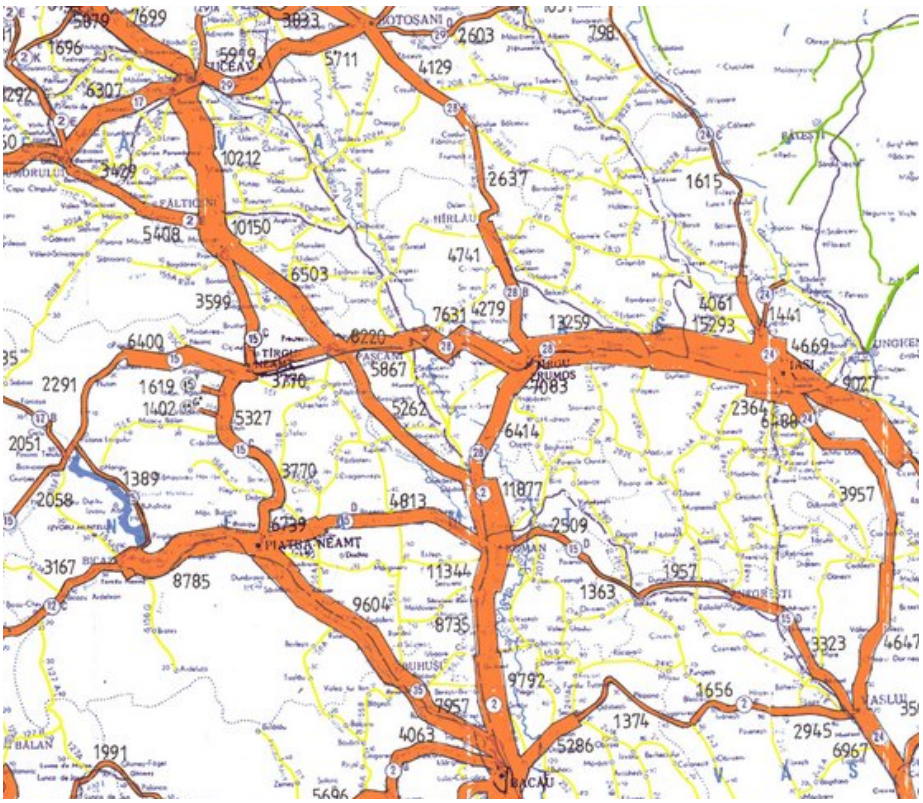
Sursa: MDRAP

Din punct de vedere al infrastructurii rutiere, municipiul Paşcani se află la intersecţia axelor prioritare TEN-T din reţeaua „core" (centrală) Bucureşti – Ploieşti – Bacău-Suceava – Siret (graniţa cu Ucraina), respectiv Târgu Mureş - Iaşi – Ungheni (graniţa cu Republica Moldova). Pentru ambele trasee, în Master Plan-ul General de Transport al României a fost prevăzută construcţia de drumuri expres, cu finanţare din fondurile de coeziune şi de la bugetul de

stat, până la orizontul anului 2020. Pentru ambele proiecte au fost demarate procedurile pentru elaborarea sau revizuirea studiilor de fezabilitate în anul 2014. Deşi traseul celor două drumuri expres nu a fost stabilit cu exactitate, schiţele preliminare prevăd un nod rutier în imediata vecinătate a municipiului Paşcani, prin urmare, acesta va juca un rol central în configuraţia reţelei majore de comunicaţii din Moldova.

Conform datelor ultimului recensământ al traficului rutier, realizat de CESTERIN în anul 2010, principala poartă de acces în Paşcani - DN 28A, care asigură legătura cu drumurile europene E 85 şi E 583, prin Moţca şi Târgu Frumos, este străbătut zilnic de 7.631 de autovehicule. Deşi acest volum de trafic este unul semnificativ, acesta nu ridică probleme de congestionare a traficului, dacă îl comparăm cu DN 2 şi DN 28, care sunt tranzitate de 11.877, respectiv de 13.259 de autovehicule în apropierea municipiului. Cu toate acestea, trebuie avut în vedere şi faptul că starea tehnică a DN 28A, este inferioară DN 2 şi DN 28, care au statut de drum european şi care au beneficiat de investiţii semnificative pentru reabilitarea şi creşterea capacităţii de circulaţie.

Figura 25 - Traficul rutier zilnic din zona Paşcani, la recensământul de trafic din anul 2010

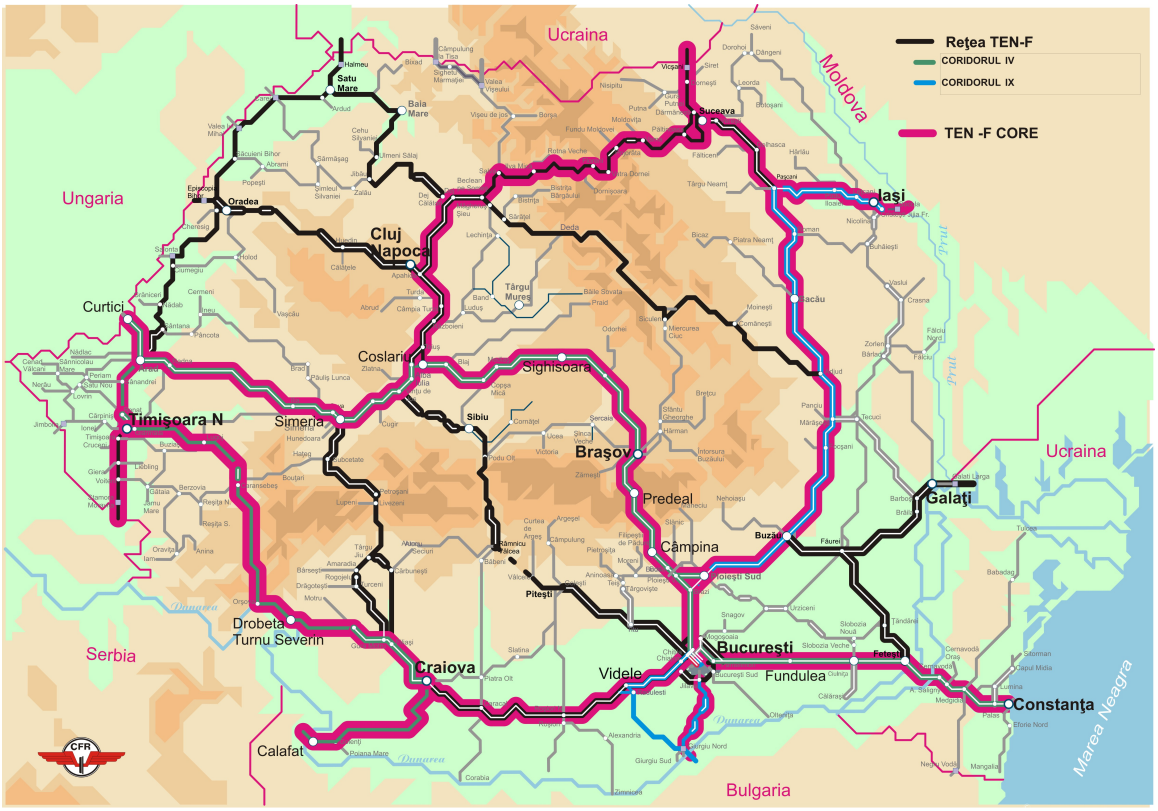

Sursa: CESTRIN

Din punct de vedere al transportului feroviar, municipiul Paşcani este situat la intersecţia a două axe prioritare TEN-T feroviar din reţeaua centrală, acesta fiind un nod feroviar tradiţional al Moldovei, încă din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Cele două axe sunt

actuala magistrală CFR 500 Bucureşti - Ploieşti – Buzău – Bacău - Paşcani – Suceava - Vicşani (graniţa cu Ucraina), respectiv linia 606 Paşcani - Iaşi -Ungheni (graniţa cu Republica Moldova). Ambele trasee sunt propuse în Master Plan-ul General de Transport al României, în vederea modernizării şi asigurării unei viteze de deplasare a trenurilor de până la 160 km/h.

Figura 26 - Reţeaua europeană TEN-T feroviară de pe teritoriul României

Sursa: CFR

5.1. Infrastructura rutieră

Municipiul Paşcani se află pe Culoarul Siretului, la o importantă intersecţie de drumuri, având legături pe drumuri naţionale şi judeţene cu localităţile învecinate şi cu principalele oraşe ale Moldovei şi ale ţării.

Principalele magistrale de circulaţie care tranzitează municipiul şi care formează trama stradală majoră sunt un drum naţional şi un drum judeţean:

- DN 28A tranzitează municipiul de la est la vest şi este cea mai circulată arteră, asigurând legătura la DN 2/E 85 (Moţca) şi DN 28/E 583 (Târgu Frumos), aflate la o distanţă de 12, respectiv 25 km, şi de aici mai departe către Bucureşti, Suceava, Bacău, Iaşi, Ucraina, Republica Moldova etc. Drumul este tranzitat zilnic de peste 7.600 de autovehicule şi are o stare tehnică medie, calitatea sa fiind mai ridicată pe

tronsonul Paşcani - Târgu Frumos, în condiţiile în care nu a beneficiat de lucrări de reabilitare complexe, ci doar de întreţinere şi reparaţii curente;
- DJ 208 tranzitează municipiul Paşcani de la nord la sud şi asigură legătura cu DN 2, în zona Roman, şi de aici mai departe cu Bacău, Focşani, Buzău, Bucureşti, respectiv cu Dolhasca, Fălticeni, Suceava. Acesta se află într-o stare tehnică bună, fiind reabilitat cu o finanţare FEDR (POR 2007 - 2013), în urma unei investiţii de circa 60 mil. lei, derulată de Consiliul Judeţean Iaşi;
- DJ 281 C asigură legătura dintre municipiu şi comuna Cotnari, precum şi cu o serie de sate din zona polarizată de Paşcani, cu o stare tehnică mediocră şi care nu a beneficiat recent de lucrări de reabilitare. În anul 2014 au fost demarate procedurile pentru reabilitarea parţială a acestuia (11 km), în condiţiile în care a fost afectat de calamităţi;
- DJ 208 L asigură legătura cu comuna Mirosloveşti de pe DN 2, care, de asemenea, asigură legătura cu unele localităţi rurale polarizate de municipiu şi necesită lucrări de reabilitare, până în prezent fiind derulate doar lucrări de întreţinere şi reparaţii curente.

La acestea se adaugă următoarele drumuri comunale:
- DC 125: Paşcani - Lunca Paşcani - Lespezi
- DC 111: Paşcani – Boşteni – Sodomeni – Boureni
- DC 126: Topile - Gâşteşti

În anul 2014, a fost demarată o licitaţie pentru reabilitarea DC 126 prin realizarea de îmbrăcăminţi rutiere uşoare, iar str. Mihai Viteazu (DC 125), care asigură legătura între Paşcani şi Lunca Paşcani a fost modernizată. DC 111 necesită investiţii pentru modernizarea sa pe tronsonul între Boureni şi Moţca. Toate satele aparţinătoare sunt, prin urmare, conectate de municipiu prin drumuri modernizare.

Străzile orăşeneşti din municipiul Paşcani măsurau în anul 2013 o lungime totală de 139 km, în creşterea cu 13 km faţă de anul 2007, pe fondul extinderii perimetrelor construite, cu precădere în zona periferică şi periurbană a localităţii. Dintre acestea, doar 58 km sunt străzi modernizate (asfaltate) - nivel similar cu cel din anul 2007, ceea ce reprezintă 41,7% din total. Din totalul străzilor din municipiu, circa 70 km se regăsesc în satele aparţinătoare: Blăgeşti, Lunca, Sodomeni, Boşteni şi Gâşteşti, care au încă un aspect preponderent rural şi un grad foarte redus de modernizare a reţelei stradale (de circa 10%), mult mai redus în comparaţie cu cel de la nivelul oraşului propriu-zis (70%). Cea mai mare parte a străzilor nemodernizate din nucleul urban se regăsesc în cartierele rezidenţiale mărginaşe, unde sunt amplasate locuinţe individuale, spre exemplu: Tămăduieni, Dobrogeanu Gherea, Dealul Spirii, Culturii, Grigore Ureche, Aurora, Muşatinilor, Plăieşilor, Vasile Alecsandri, Rozelor, Naţională, Sudului, Renaşterii, Călugăreni, Luceafărului, Camil Petrescu, Crinilor, Mihai Busuioc, etc. Unele dintre aceste zone rezidenţiale s-au extins semnificativ în ultimii ani, chiar şi în lipsa dotării tehnico - edilitare deficitare, ceea ce constituie o presiune în plus pentru modernizarea reţelei stradale din municipiu.

Chiar şi în cazul unor străzi modernizate, starea tehnică este necorespunzătoare, pentru că elementele geometrice specifice profilului transversal nu mai corespund standardelor în vigoare şi volumului de trafic din prezent. Pe de altă parte, multe dintre străzile de pământ sau balasat nu dispun de şanţuri sau rigole, ori acestea sunt colmatate. Nu în ultimul rând,

există străzi care nu dispun de trotuare sau cazuri în care acestea nu au o lăţime corespunzătoare.

În prezent, necesarul de modernizare al reţelei de stradale din municipiu este de circa 80 -9 0 km de străzi orăşeneşti, la care se adaugă lucrările de reabilitare a străzilor cu îmbrăcăminte asfaltică din Paşcani.

În perioada 2007 - 2013, autorităţile publice locale au realizat o serie de investiţii în infrastructura de transport de la nivel local, respectiv:

- lucrări de reabilitare/modernizare străzi: Moldovei, Ştefan cel Mare, 13 decembrie, Ion Creangă, George Enescu, Gâsteşti, Gavril Gheorghiu, Calea Iaşiului, Calea Romanului, Cosminului, Unirii, Mihai Viteazu, Fericirii;
- semaforizare intersecţia Moldovei - Crinilor.

Cele mai tranzitate străzi din municipiu sunt cele care preiau fluxurile de trafic de pe DN 28A (Str. Grădiniţei, Ştefan cel Mare, Moldovei, Dragoş Vodă, Vatra, Gării), respectiv de pe DJ 208 (Ştefan cel Mare, Dragoş Vodă, Vatra, Gării). Starea tehnică necorespunzătoare a DN 28A pe teritoriul municipiului, afectat şi de traficul greu, reprezintă, prin urmare, o piedică în calea unei mobilităţii ridicate. Str. Moldovei este, din această perspectivă, cea mai afectată de poluarea fonică.

În municipiul Paşcani o altă problemă majoră o reprezintă lipsa unui variante de ocolire, traficul greu de pe DN 28 A fiind nevoit să străbată municipiul de la est la vest, prin zone

rezidenţiale, generând poluare fonică, poluarea aerului, dar şi deteriorarea tramei stradale. În acest sens, în anul 2011 a fost elaborat un proiect pentru construcţia unei variante de ocolire a municipiului, cu finanţare externă. Conform acestuia, noua şosea ar urma să înceapă de la pasarela de la Blăgeşti, să treacă pe un pod nou peste Siret, pe lângă staţia de spălare a vagoanelor CFR, prin Vatra, prin Sodomeni, până în Gâsteşti, unde ar urma să intersecteze DN 28A. Valoarea proiectului este estimată la 70 milioane lei, iar lungimea totală este de circa 12 km. O altă problemă o reprezintă bariera de la Blăgeşti, redeschisă în anul 2013, unde ar fi necesare soluţii pentru fluidizarea traficului, de exemplu prin amenajarea unui sens giratoriu la intersecţia cu DN 28A, pentru că în zonă se produc frecvent accidente rutiere.

Circulaţia locală majoră între zonele funcţionale şi cele de locuit se desfăşoară pe străzi de legătură între terasa din zona Gării – cartierul Unirii şi terasa superioară, aflată la o diferenţă de nivel de circa 40 m, unde se află majoritatea spaţiilor comerciale şi a dotărilor de interes public. Arterele de legătură dintre cele două terase ocolesc, prin urmare, cornişa, lipsa legăturilor directe şi scurte dintre acestea afectând negativ fluenţa traficului.

O altă problemă de actualitate la nivel local este cea a parcărilor. Autovehiculele sunt parcate din ce în ce mai des pe trotuar, în zonele aglomerate, cum ar fi Centrul Paşcaniului, zona Lacului Peştişorul şi strada Gării, de la Biserica Sf. Vineri până aproape de zona Depoului, dar şi pe strada Izvoarelor, în zona APIA. De asemenea pe trecerile de pietoni şi pe spaţiile verzi sunt parcate maşini, pietonii circulând mai mult pe şosea. Primăria va extinde, în cadrul proiectelor de modernizare a reţelei stradale, parcările din zona str. Gării, a Pieţei Agroalimentare Vale, a Bisericii Catolice, a Colegiului Unirea şi a Lacului Peştişorul, însă numărul locurilor de parcare rămâne insuficient în raport cu numărul tot mai mare de autovehicule.

Alternativele la transportul motorizat sunt puţine şi neatractive. Principala zonă pietonală a oraşului - esplanada de pe strada Cuza Vodă, împreună cu scările mici şi mari – se află în curs de modernizare, însă pistele de biciclete lipsesc cu desăvârşire pe majoritatea covârşitoare a străzilor, cei care folosesc aceste mijloace de transport ecologice fiind nevoiţi să folosească carosabilul, riscul de accidente fiind extrem de ridicat.

În prezent, se află în derulare proiectul ”Reabilitare infrastructură urbană şi pietonal în Municipiul Paşcani”, co - finanţat din FEDR, prin POR 2007 - 2013, în valoare totală de 20,75 mil. lei. Acesta implică reabilitarea şi modernizarea a 5 străzi, în lungime de 4,8 km (Mihai Eminescu, Ceferiştilor, Fântânele, Izvoarelor şi Republicii), a str. Cuza Vodă, inclusiv a esplanadei şi a scărilor mici şi mari, zona de pietonal care face legătura dintre zona de vale şi cea de deal a municipiului.

Municipiul beneficiază de un sistem de transport public operat de RAGCL Paşcani, regie aflată în subordinea municipalităţii, iar traseele fac legătura dintre municipiu şi suburbii sau între diferite cartiere ale acestuia, după cum urmează:

- Paşcani – Gară – Lunca – Pod Siret şi retur (15 km);
- Paşcani – Gară – Gâsteşti şi retur (17,8 km);
- Paşcani – Gară – Boşteni – Sodomeni şi retur (14,5 km);
- Paşcani – Gară – Sodomeni şi retur (14 km);
- Paşcani – Gară – Blăgeşti şi retur (17,6 km);
- Bloc H2/Gară – BRD – Autoservice – Protoeria – Poşta – Casa de Cultură - Ştrand – Bloc H2/Gară (4,6 km);
- Bloc H2/Gară – BRD – Autoservice – Spital – Bloc K1 – Integrata – Transmixt - Ştrand – Bloc H2/Gară (5,5 km).

RAGCL Paşcani dispune de un parc auto format din 7 autobuze, foarte învechit şi care generează un volum ridicat de emisii de CO2, în condiţiile în care ultimul vehicul achiziţionat are o vechime de 18 ani. RAGCL a distribuit în anul 2013, 323.036 de bilete şi 5.659 de abonamente de călătorie, însă continuă să înregistreze pierderi din activitatea de transport în comun, din cauza vechimii parcului auto, a lipsei unui sistem de e-ticketing, a preţului tot mai ridicat la carburanţi, dar şi a numărului mic de pasageri. Preţul unei călătorii este de 2,5 lei, iar peste 4.000 de abonamente sunt de tip social, costul lor fiind suportat de municipalitate sau de Casa Judeţeană de Pensii pentru elevi, studenţi şi diferitele categorii de persoane expuse riscului de excluziune. Prin urmare, la nivelul municipalităţii s-a analizat şi varianta externalizării acestui serviciu către un operator privat, în condiţiile în care contractul RAGCL pentru acest serviciu expiră în 2015, nefiind luată nicio decizie în acest sens, până în prezent.

Transportul rutier de călători pe distanţe medii şi lungi se face de către diverşi operatori privaţi pe următoarele trasee:

- Paşcani - Mircești - Răchiteni;
- Paşcani - Gura Bâdiliţei – Criveşti;
- Paşcani – Moţca – Homiţa;
- Paşcani – Lespezi - Humosu;
- Paşcani – Lespezi – Buda;
- Paşcani – Todireşti;
- Paşcani – Conţeşti – Tătăruşi;
- Paşcani – Miteşti-Mirosloveşti;
- Paşcani – Blăgeşti – Vânători;
- Paşcani – Cotnari – Belceşti;
- Paşcani – Moţca – Boureni;
- Paşcani – Sireţel – Berezlogi;
- Paşcani – Ruginoasa – Vascani;
- Paşcani – Mogoşeşti Siret – Muncelu de Sus;
- Paşcani – Blăgeşti – Volintireşti;
- Paşcani – Boldeşti- Stroeşti;
- Paşcani – Todireşti – Băiceni;
- Paşcani – Hârlău;
- Paşcani - Fântânele – Topile;
- Paşcani – Fântânele – Conţeşti;
- Paşcani – Conţeşti – Iorcani;
- Paşcani – Lespezi – Slobozia;
- Paşcani – Lespezi – Vânători;
- Paşcani – Moţca – Ciohorăni;
- Paşcani - Şcheia – Iaşi;
- Paşcani - Şcheia – Butea;
- Paşcani – Ruginoasa – Heleşteni;
- Paşcani – Cârjoaia – Hârlău;
- Paşcani – Târgu Frumos – Iaşi;
- Paşcani – Sireţel.

La aceste trasee din interiorul judeţului Iaşi se adaugă numeroase curse inter-judeţene şi chiar internaţionale, operate cu mijloace de transport moderne şi cu o calitate a serviciilor satisfăcătoare.

Servicii de transport sunt oferite si de către operatorii de taxi, fiind emise peste 100 de autorizaţii în acest sens.

Aceste mijloace de transport opresc, în general, la Gara Paşcani, la autogara de vis-a-vis de PENNY MARKET, la Staţia Petrom, la Casa de Cultură sau la Spitalul Municipal. Cu toate acestea, oficial, la nivel local există doar două autogări, una amplasată în zona Gării şi cea din zona PENNY MARKET.

5.2. Infrastructura feroviară

După cum am indicat anterior, Municipiul Paşcani este un nod feroviar de primă importanţă al Moldovei, fiind situat la intersecţia magistralei CFR 500 Bucureşti -Ploieşti – Suceava - Vicşani, a liniei 606 Paşcani – Iaşi şi a linie 517 Paşcani – Târgu Neamţ. Magistrala 500 şi linia 606 sunt dublu electrificate şi fac parte din reţeaua TEN-T centrală, iar linia 517 este tot electrificată, dar simplă.

Complexul feroviar Paşcani este alcătuit din Staţia CFR, Depoul, Triajul Vatra şi Revizia de vagoane. Gara CFR a fost construită în 1870, odată cu liniile ferate către Suceava, Iaşi şi Roman, şi a fost completată cu noi clădiri în 1958 - 1960. În partea de sud a Gării funcţionează Staţia Vatra/Triaj, unde se triază vagoane de mărfuri şi, rareori, de călători. Depoul CFR este unul dintre cele mai vechi din ţară şi dispune de două secţii – explotare locomotive şi reparaţii material rulant, deservind mare parte din zona de nord a Moldovei. În total, acest complex ocupă circa 55 ha de teren din municipiu.

Gara CFR Paşcani este tranzitată zilnic de 49 de perechi de trenuri, fiind una dintre cele mai circulate din România. Dintre acestea 21 sunt trenuri REGIO, 24 sunt de tip INTERREGIO, iar 4 sunt INTERCITY. Acestea asigură legătura municipiului cu destinaţiile finale: Bucureşti, Suceava, Vatra Dornei, Iaşi, Adjud, Timişoara, Braşov, Mărăşeşti, Bacău, Cluj-Napoca, precum şi cu celelalte localităţi de pe aceste trasee.

În comparaţie cu perioada comunistă, volumul de trafic feroviar de mărfuri şi pasageri a scăzut cu până la 80%, ceea ce a afectat semnificativ economia locală. Cauzele declinului sunt legate de viteza comercială redusă a trenurilor, pe fondul infrastructurii învechite, de migraţia populaţiei, de declinul activităţii industriale, dar şi de concurenţa practicată de operatorii de transport rutier. Este de menţionat şi faptul că, pe lângă reabilitarea liniilor CF Ploieşti - Suceava şi Paşcani - Ungheni, în Master Plan-ul General de Transport al României este cuprinsă şi modernizarea Staţiei CFR Paşcani, pentru orizontul de după 2020, ceea ce va conduce la revitalizarea acestui sector.

5.3. Transportul aerian

Municipiul Paşcani se află la o distanţă relativ redusă de cele 3 aeroporturi internaţionale din Moldova: Suceava (65 km), Iaşi (75 km) şi Bacău (90 km), primele două fiind în curs de extindere şi modernizare, iar pentru cel de-al treilea fiind demarate pregătiri în acest sens. Prin urmare, o dată cu modernizarea infrastructurii majore de transport feroviar şi rutier,

aceştia vor avea acces facil (max 1 h) la curse interne şi internaţionale către cele mai importante destinaţii din Europa.

În prezent se execută lucrări de construcţie a unui heliport în proximitatea Spitalului Municipal de Urgenţă, cu o suprafaţă de circa 2.400 mp, investiţie de circa 600.000 de lei, realizată de municipalitate în parteneriat cu Consiliul Judeţean Iaşi, care va permite aterizarea şi decolarea aeronavelor uşoare pentru situaţii de urgenţă şi a celor de agrement.

Concluzii:

- **Municipiul Paşcani este unul dintre cele mai importante noduri de comunicaţii din partea de est a României şi a Uniunii Europene, fiind situat la intersecţia mai multor axe prioritare TEN-T rutiere şi feroviare centrale, care asigură inclusiv legăturile spaţiului comunitar cu cel ex-sovietic;**
- **Au fost iniţiate demersuri pentru construcţia Drumurilor Expres Ploieşti – Siret şi Târgu Mureş - Iaşi – Ungheni, care se vor intersecta în proximitatea municipiului, existând şi perspective de modernizare a căilor ferate Bucureşti - Suceava şi Paşcani – Iaşi - Ungheni, care să permită circulaţia trenurilor cu viteză sporită;**
- **Traficul feroviar de mărfuri şi de călători a scăzut cu circa 80% faţă de anul 1989, pe fondul uzurii infrastructurii, a vitezei comerciale foarte reduse, a restrângerii activităţii economice şi a concurenţei din partea transportului rutier;**
- **Complexul feroviar Paşcani este cel mai important din Moldova, fiind tranzitat de circa 50 de perechi de trenuri de călători/zi, la care se adaugă cele de mărfuri, însă necesită lucrări de modernizare, care au fost prevăzute pentru orizontul post 2020;**
- **Municipiul Paşcani se confruntă cu creşterea traficului rutier, precum şi cu lipsa unei variante de ocolire, fiind elaborat un studiu de fezabilitate pentru acest obiectiv, care ar conduce la fluidizarea circulaţiei şi la reducerea poluării fonice şi a aerului;**
- **Aproape 60% din reţeaua stradală a municipiului este nemodernizată (străzi din balast sau de pământ), cu precădere în suburbii şi în zonele periferice, iar o parte din străzile modernizate nu corespund noilor standarde tehnice;**
- **Alternativele la transportul motorizat sunt puţine şi neatractive, în condiţiile în care nu există o reţea de piste de biciclete, iar unele străzi nu dispun de trotuare;**
- **Numărul locurilor de parcare din municipiu nu mai corespunde mărimii actuale a parcului auto, multe autovehicule fiind parcate pe trotuare sau pe spaţiile verzi;**
- **Municipalitatea a derulat, în perioada 2007 - 2013, cu finanţări nerambursabile sau de la bugetul local, lucrări de reabilitare şi modernizare a unor străzi, a esplanadei şi a unor intersecţii;**
- **Serviciile de transport în comun sunt furnizate de către o regie autonomă din subordinea municipalităţii pe mai multe trasee care leagă municipiul de**

suburbii, respectiv zona de deal de cea de vale, însă acestea sunt nesatisfăcătoare şi nerentabile, în condiţiile uzurii avansate a parcului de mijloace de transport, a creşterii preţurilor la combustibil şi a numărului redus de pasageri;

- **Serviciile de transport în comun către alte localităţi din judeţ, din ţară şi din străinătate sunt furnizate de către operatori privaţi cu mijloace de transport relativ moderne şi sunt satisfăcătoare;**
- **Municipiul Paşcani se află la o distanţă de mai puţin de 100 km faţă de cele 3 aeroporturi internaţionale din Moldova, acest tip de transport fiind tot mai utilizat, pe fondul creşterii numărului de rute externe şi a migraţiei forţei de muncă locale.**

Capitolul 6. Infrastructura tehnico-edilitară

6.1. Reţeaua de alimentare cu apă

Municipiul Paşcani este alimentat cu apă potabilă din două surse subterane: Moţca şi Hăsnăşeni, cu un debit total de 450 l/s. Sursa Moţca are o capacitate de 425 l/s şi cuprinde un front de captare cu 62 de puţuri, dotate cu pompe submersibile, o staţie de pompare cu 10 pompe, apa pompată fiind transportată apoi la cele 4 rezervoare cu o capacitate de 150 mc din municipiu. Sursa Hăsnăşeni cuprinde un front cu 6 puţuri dotate cu pompe submersibile şi are o capacitate de doar 25 l/s. Apa captată este transportată de la sursa Moţca până la staţia de repompare printr-o conductă Dn 400 mm, iar de acolo la rezervoare printr-o conductă de 300 mm (firul 1), respectiv de la sursă direct la rezervoarele de înmagazinare cu o conductă Dn 400 mm, iar de la sursa Hăsnăşeni printr-o conductă Dn 300 mm. În total, reţeaua de aducţiune măsoară 71,76 km de conducte.

Reţeaua simplă de distribuţie a apei din municipiul Paşcani are o lungime de 97,1 km, în creştere cu 16 km (+19,7%) faţă de anul 2007, pe fondul investiţiilor în extinderea reţelei, cu precădere în suburbii şi în zonele periferice (Lunca, Vatra, Dealul Spirii), iar cea totală are o lungime de 118,5 km. Numărul total de braşamente este de 6.725, dintre care 5.886 la populaţie, 780 la agenţii economici şi 59 la instituţii publice. Preţul de facturare al apei a fost, în 2013, de 3,58 lei/mc cu TVA inclus.

Serviciul de alimentare cu apă este asigurat, în prezent, de S.C. PREST SERV APA S.A., din subordinea municipalităţii, care furnizează apă potabilă şi în comunele Moţca, Hărmăneşti şi Todireşti din proximitatea municipiului. În luna mai 2014, Consiliul Local Paşcani a adoptat hotărârea nr. 71/31.05.2014 privind aderarea municipiului la Asociaţia de Dezvoltare Intercomunitară de Utilităţi Publice pentru Serviciul de Alimentare cu Apă şi de Canalizarea Iaşi – A.R.S.A.C.I.S. (Asociaţia Regională a Serviciilor de Apă-Canal Iaşi). Aceasta a implicat preluarea serviciilor de alimentare cu apă şi de canalizare de către APAVITAL S.A., operatorul care asigură astfel de activităţi în restul localităţilor urbane din judeţul Iaşi şi în 54 de comune, societatea fiind eligibilă şi având experienţă în atragerea de finanţări nerambursabile, necesare şi pentru extinderea şi modernizarea infrastructurii din municipiu, mulţi dintre clienţi manifestându-şi însă, ulterior, nemulţumirea faţă de calitatea serviciilor acestei companii. În luna noiembrie a aceluiaşi an, Consiliul Local Paşcani a aprobat, prin HCL nr. 162/28.11.2014, retragerea municipiului din respectiva asociaţie, urmând ca în viitorul apropiat să se ia o decizie cu privire la operatorul care va furniza serviciile de alimentare cu apă şi canalizare în viitor. O soluţie ar fi înfiinţarea unei alte asociaţii de dezvoltare intercomunitară şi, implicit, a unui alt operator regional la nivelul judeţului Iaşi, în zona Paşcani, model aplicat şi în alte judeţe (de ex. Sibiu). Acesta ar fi, o dată cu includerea sa în Masterplanul-ul Judeţean de Apă şi Canalizare, eligibil pentru atragerea de fonduri europene pentru extinderea şi modernizarea reţelei în municipiu, dar şi în comunele învecinate.

Apa furnizată locuitorilor municipiului se încadrează în parametrii de potabilitate stabiliţi la nivel naţional, calitatea acesteia fiind monitorizată permanent în cadrul laboratorului propriu, dar şi al DSP Iaşi.

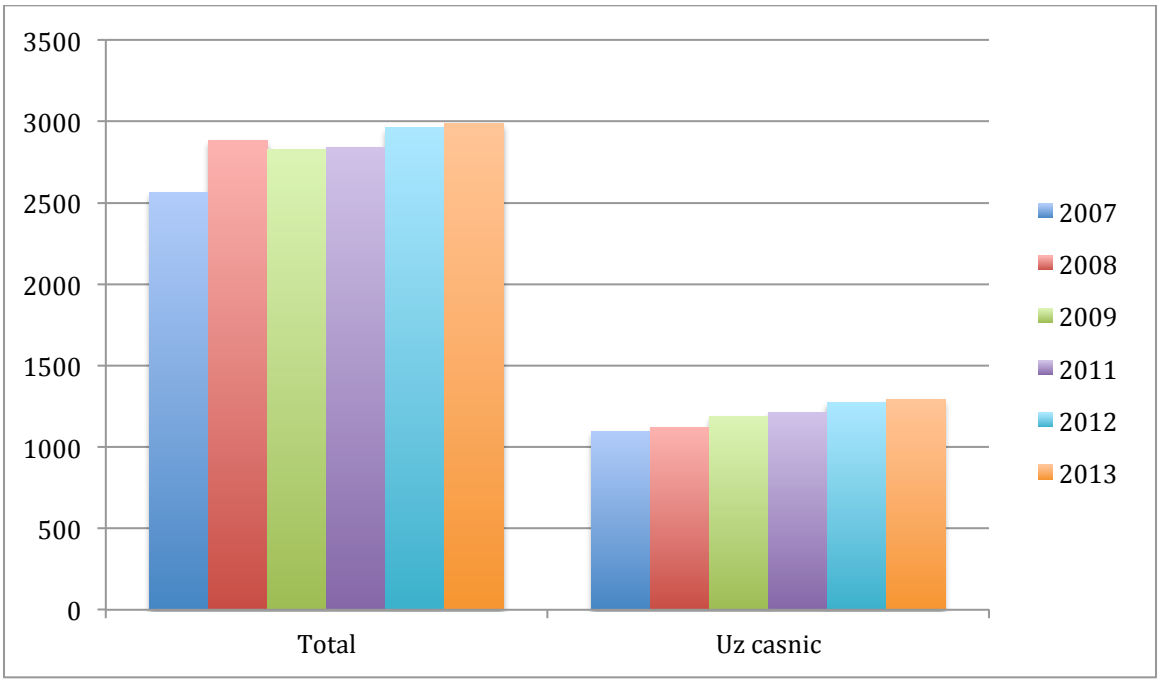

În anul 2013, gradul de acoperire al străzilor cu reţea de alimentare cu apă a fost de 87,8% din lungimea totală a acestora, iar cel de contorizare a branşamentelor de 98,3%. Cu toate acestea, volumul pierderilor din reţea este foarte ridicat (43,7%).

În ceea ce priveşte cantitatea de apă consumată în municipiul Paşcani, aceasta a înregistrat o tendinţă de creştere după anul 2007, ajungând la aproape 3 mil. mc în prezent (o creştere de 16,5%), atât pe fondul extinderii reţelei de distribuţie şi implicit a consumului casnic, cât şi a celui industrial.

Cantitatea de apă facturată în anul 2013 a fost de 189 l/persoană/zi, ceea ce corespunde unei cantităţi livrate consumatorilor de 2,53 mil.mc şi unei cantităţi totale produse de 4,51 mil. mc, în scădere faţă de anii anteriori, pe fondul reducerii consumului agenţilor economici şi populaţiei.

Figura 27 - Cantitatea de apă potabilă distribuită în municipiul Paşcani, pe categorii de utilizatori, în perioada 2007-2013

Sursa: Institutul Naţional de Statistică. Baza de date TEMPO ONLINE (2014).

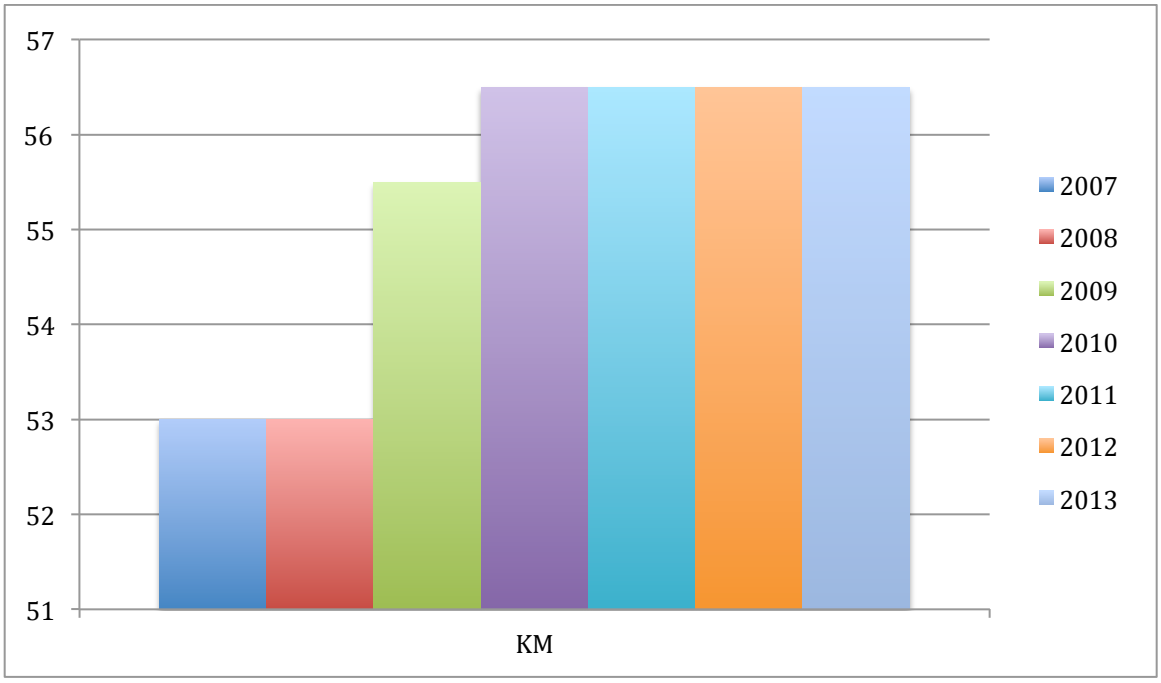
6.2. Reţeaua de canalizare

Reţeaua de canalizare a municipiului este realizată în sistem divizor, pentru preluarea apelor uzate şi a celor pluviale. Cu toate acestea, sistemul divizor nu este unul complet, în condiţiile în care pe teritoriul municipiului Paşcani există un pârâu ale cărui ape tranzitează staţia de epurare a oraşului, generând costuri suplimentare pentru consumatori. Transportul gravitaţional al apelor uzate din municipiu este asigurat de colectorul principal PREMO Dn = 1.000 mm, cu o capacitate de 405 l/s. Sistemul de canalizare este conceput pe două zone de colectare distincite: zona înaltă, unde funcţionează preponderent prin pompare, apele fiind preluate de colectoarele de pe str. Moldovei, Crinilor, Ştefan cel Mare, Vatra, respectiv zona joasă, deservită de colectoarele de pe str. Ceferiştilor, 1 decembrie, Izvoarelor, Cuza Vodă şi Gării, respective de staţia de pompare Cuza Vodă, cu o capacitate de 126 l/s. Apele menajere colectate din cele două zone ajung la staţia de pompare de la fosta Fabrică de Zahăr, apoi la Staţia de Epurare, care are o capacitate de 940 mc/h / 261 l/s şi care le deversează în râul Siret.

Apele pluviale sunt colectate prin reţele de cvartal şi evacuate în pârâul Hăsnăşeni, debitul lor fiind estimat la 5.900 l/s. În perioadele cu precipitaţii abundente, zona aferentă acestuia este inundată, din cauza sinuozităţii şi a colmatării albiei pârâului.

Lungimea reţelei de canalizare a cunoscut o evoluţie pozitivă în municipiul Paşcani în ultimii ani, de la 53 km în anul 2007 la 56,5 km în anul 2013 (+6,6%), pe fondul investiţiilor în extinderea conductelor pe diferite străzi din municipiu (de ex. 1 Mai, Vlad Ţepeş, Dragoş Vodă, Grădiniţei). Cu toate acestea, gradul de acoperire a reţelei stradale cu conducte de canalizare este de doar 41,8%, cea mai problematică situaţie fiind înregistrată pe străzile periferice şi în suburbii. Numărul de racordări la reţeaua publică de canalizare este de 2.177, dintre care 1.501 pentru populaţie, 639 pentru agenţi economici şi 37 pentru instituţii, iar tariful de canalizare şi de epurare este de 1,77 lei/mc, TVA inclus. Preluarea serviciului de canalizare de către operatorul APAVITAL S.A. va conduce la creşterea tarifului la 2,89 lei/mc.

Figura 28 - Evoluția lungimii conductelor de canalizare în municipiul Paşcani, în perioada 2007-2013

Sursa: Institutul Naţional de Statistică. Baza de date TEMPO ONLINE (2014).

În anul 2013, Staţia de epurare a deversat în emisar 3,81 mil. mc de ape uzate, fiind prelucrată o cantitate de 36.200 de tone de nămol. Cantitatea de poluanţi deversată a fost de 166 tone materie în suspensie, 53 tone CBO5 şi 325 tone CCOCr. Calitatea apelor deversate s-a încadrat în normele stabilite la nivel naţional, nefiind înregistrate depăşiri la niciun parametru monitorizat.

Municipiul Paşcani a implementat proiectul „Reabilitarea sistemului de alimentare cu apă şi a celui de ape uzate", cu finanţare din Programul ISPA, credit BEI şi de la bugetul de stat, în valoare totală de 23,5 mil. Euro. Acesta a avut mai multe componente, respectiv:

a) Reabilitarea alimentării cu apa a municipiului Paşcani din sursa Moţca:

- modernizarea, automatizarea şi controlul fronturilor de captare
- montajul conductei de aducţiune a apei: 43.5 km lungime şi a căminelor aferente
- staţia de pompare, staţia de clorinare, pavilionul administrativ
- reabilitarea rezervoarelor de joasă presiune
- reabilitarea rezervoarelor de înaltă presiune

b) Reabilitarea staţiei de tratare a apelor uzate şi a reţelei de canalizare în Municipiul Paşcani:

- construcţia unui nou canal colector de 2200 mm şi lungime de 1,2 km pe Str. Gării
- reabilitarea colectorului de ape de suprafaţă, existent pe Str. Gării
- modernizarea staţiei de pompare terminale
- noi echipamente la intrarea în staţie: grătare rare şi grătare dese, echipament de îndepărtare a nisipului şi grăsimilor
- reabilitarea decantării primare (două decantoare primare)
- reabilitarea decantării secundare (2 bazine de aerare, 5 decantoare secundare)
- canalul efluentului final (reabilitarea canalului şi contorizarea efluentului final)
- automatizare şi control
- reabilitarea staţiei de pompare cu nămol activ
- reabilitarea fermentatoarelor de nămol
- construcţia unui nou rezervor de biogaz
- reabilitarea centralei termice cu introducerea echipamentului de cogenerare
- reabilitarea bazinului de echilibrare a nămolului
- construirea facilităţilor de îngroşare şi deshidratare a nămolului
- constructia paturilor de uscare a nămolului

Aceste investiţii au avut ca rezultat încadrarea apei potabile şi a apelor uzate deversate în standardele de calitate de la nivel naţional.

Pe lângă necesitatea extinderii reţelei publice de apă şi apă uzată în zonele neacoperite în prezent, se impune şi reabilitarea acesteia, în condiţiile existenţei următoarelor probleme:

- staţiile de pompare sunt foarte uzate şi generează un consum ridicat de energie electrică;
- conductele de aducţiune şi de distribuţie sunt, la rândul lor, foarte învechite, şi conduc la consum suplimentar de energie, la avarii frecvente şi la pierderi de peste 40%;
- instalaţiile specifice au un grad ridicat de uzură;
- nu există un sistem de monitorizare a parametrilor de funcţionare şi calitativi pe toată lungimea reţelei.

Astfel, municipiul Paşcani are un plan de investiţii amplu pentru reabilitarea şi extinderea infrastructurii de apă şi apă uzată din localitate, pentru care îşi propune să atragă finanţări nerambursabile în perioada 2014 - 2020, şi care cuprinde:

a) pentru reţeaua de alimentare cu apă:
- reabilitarea a 19 km de reţea de aducţiune;
- reabilitarea a 70 km de reţea de distribuţie;
- extinderea reţelei de distribuţie cu 91 km;
- instalarea a 7 staţii de pompare/hidrofoare noi;
- construcţia a 7 rezervoare noi;

b) pentru reţeaua de canalizare:
- 15 km de conducte sub presiune;
- extinderea reţelei de canalizare cu 134 km;
- reabilitarea a 12 km de reţea de canalizare;
- 3 staţii de epurare noi/reabilitate;
- 15 staţii de pompare noi.

Acest proiect, care implică un efort investiţional estimat la 120 mil. Euro, ar asigura conformarea la directivele europene 91/271/CEE, respectiv 98/83/CE.

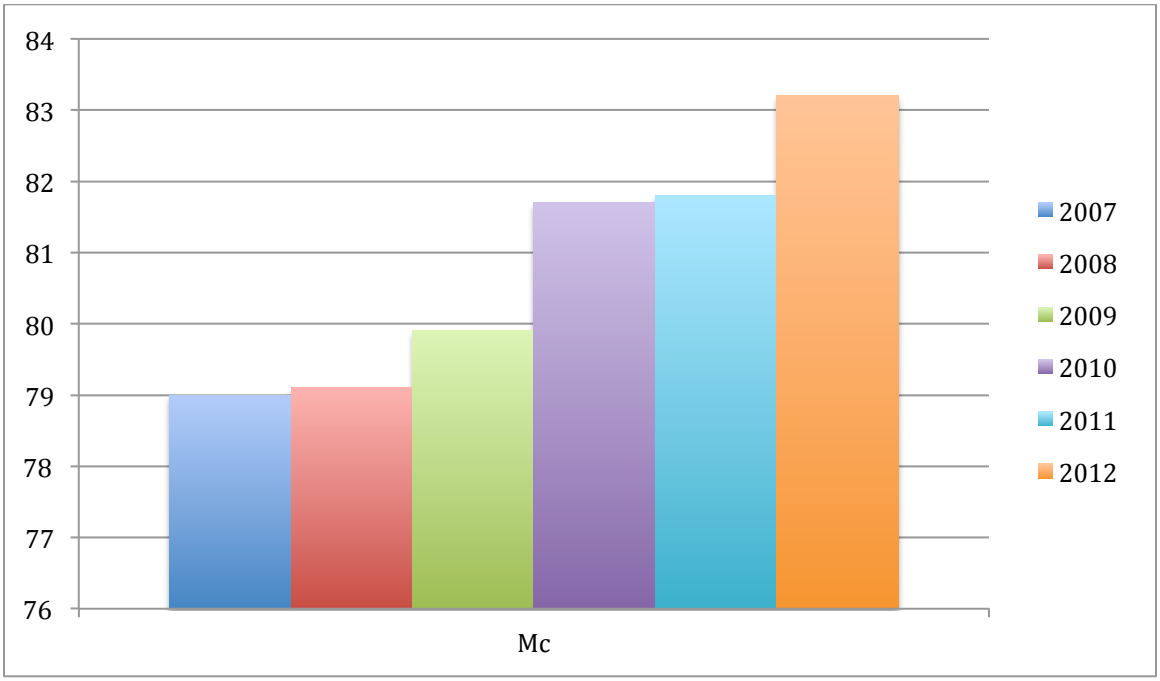
6.3. Reţeaua de alimentare cu gaze naturale

Municipiul Paşcani este alimentat cu gaze naturale din conducta de transport Moldova, prin intermediul racordului Soci - Paşcani, cu o conductă Dn = 300 mm, în lungime de circa 17 km. În municipiu există două predare - primire, una în Sodomeni, cu o capacitate de 5.000 mc/h, iar cealaltă în partea de nord - est a oraşului, cu o capacitate de 20.000 mc/h, care asigură reducerea şi reglarea presiunii gazelor la necesităţile de consum ale urbei.

Sistemul de distribuţie a gazelor naturale din municipiul Paşcani cuprinde reţele de repartiţie cu presiune medie de la staţia de predare - primire 2 la staţii de reglare de sector (3,9 km), 3 staţii de reglare de sector (Grădiniţei 1, cu o capacitate de 8.000 mc/h, Grădiniţei 2, cu o capacitate de 6.000 mc/h, Depou CFR – 5.000 mc/h), la care se adaugă staţia Siretul (3.000 mc/h), reţeaua de distribuţie cu presiune redusă prin conducte Dn 50 - 325 mm şi branşamentele cu presiune redusă pentru cei peste 3.000 de consumatori.

Reţeaua de distribuţie a gazelor naturale s-a extins continuu în ultimii ani, de la 79 km în 2007, la 83,2 km în 2012 (+5,3%), pe fondul investiţiilor publice şi private (ale operatorului E.ON DISTRIBUŢIE) în domeniu. Acestea au vizat, spre exemplu, extinderea reţelei în suburbiile municipiului, în zona Abator, Moldovei, Muşatini, etc.

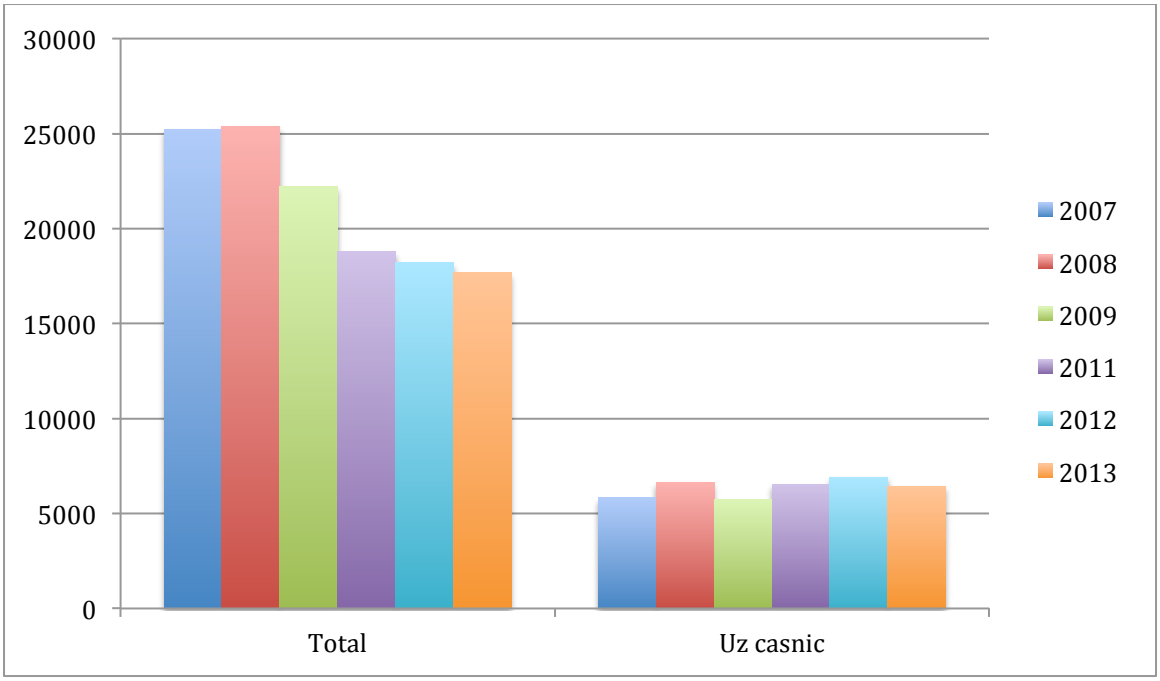
Figura 29 - Evoluţia lungimii conductelor de distribuţie a gazelor naturale din municipiul Paşcani, în perioada 2007-2012

Sursa: Institutul Naţional de Statistică. Baza de date TEMPO ONLINE (2014).

În disonanţă cu dinamica lungimii reţelei de gaz, cantitatea de gaze naturale distribuite la nivel local cunoaşte o tendinţă de scădere în ultimii ani, de la 25,24 mil mc în 2007, la 17,66 mil. mc în 2012 (-30%), la aceasta contribuind în mod deosebit declinul şi/sau retehnologizarea anumitor ramuri industriale, mari consumatoare.

Figura 30 - Evoluția cantității de gaze naturale distribuite în municipiul Pașcani, în perioada 2007-2012

Sursa: Institutul Naţional de Statistică. Baza de date TEMPO ONLINE (2014).

Se constată şi în acest caz că situaţia este mult mai stabilă în cazul gazelor naturale distribuite în rândul consumatorilor casnici, unde valorile au variat în jurul cifrei de 6 mil. mc anual.

6.4. Reţeaua de alimentare cu energie termică

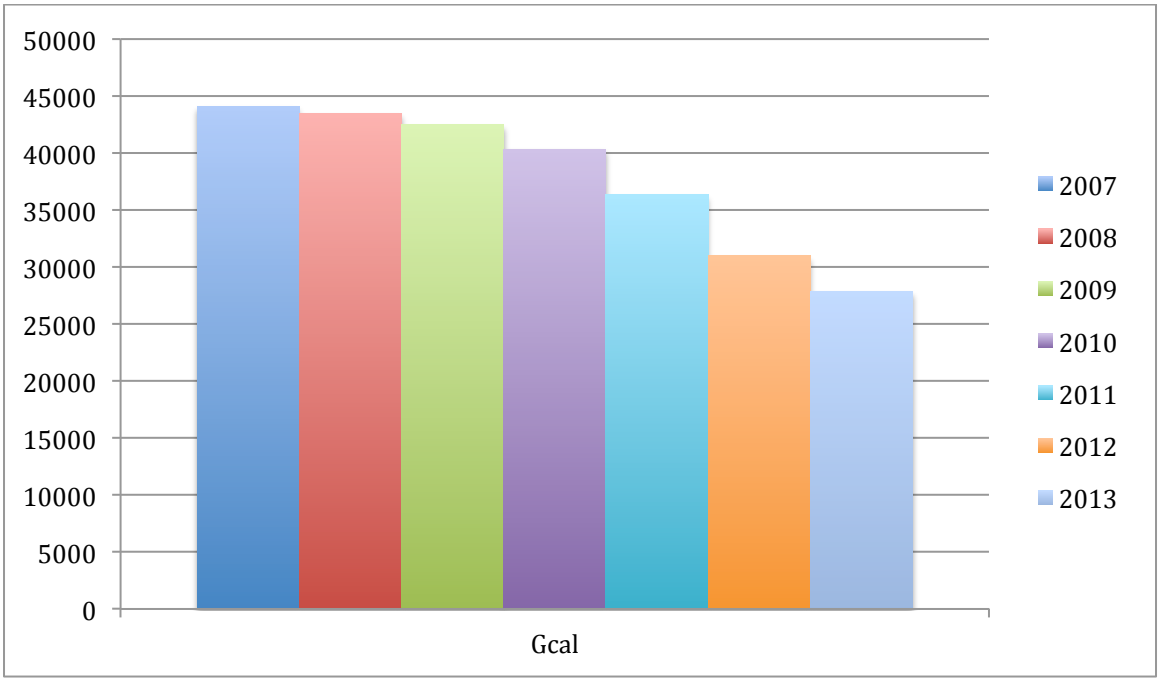
Alimentarea cu energie termică a municipiului Paşcani este asigurată de operatorul municipal RAGCL, prin intermediul celor 10 centrale de cvartal pe bază de gaze naturale, puse în funcţiune în perioada comunistă şi retehnologizate în anul 2001, la care se adaugă o unitate de producere a energiei în cogenerare. Acestea cuprind un număr de 34 de cazane, cu o capacitate termică instalată de 71 Gcal/h, cu un randament de circa 90%. Reţeaua totală de distribuţie a agentului termic este de circa 34,9 km, iar cea de apă caldă este de 18,2 km, fiind instalate contoare de branşament la peste 400 de scări de bloc, alocatoare de costuri şi robineţi termostataţi la majoritatea caloriferelor consumatorilor. Preţul de furnizare al agentului termic este 322 lei/Gcal, respectiv de 276 lei pentru cogenerare (iulie

2014), iar cel de facturare către populaţie este de 265 lei, restul fiind subvenţionat de către municipalitate.

În pofida investiţiilor în retehnologizare, 55% dintre apartamentele din municipiu (peste 4.700) s-au debranşat de la reţeaua centralizată, în vederea instalării de centrale termice de apartament pe bază de gaze naturale. Astfel, la reţeaua de termoficare mai erau conectate, în anul 2013, 3.892 de apartamente şi 21 de instituţii publice, prin 236 de branşamente. Declinul sistemului centralizat de termoficare are mai multe cauze:

- lipsa unei strategii naţionale în domeniul termoficării urbane;
- lipsa unui inel de recirculare care să permită aprovizionarea mai bună cu apă caldă a consumatorilor;
- nerespectarea principiului european „un condomeniu – un singur sistem de termoficare";
- costul ridicat de furnizare a Gigacaloriei la nivelul fostului sistem centralizat de termoficare;
- confortul sporit oferit de centralele individuale pe bază de gaze naturale.

Figura 31 - Cantitatea de energie termică distribuită consumatorilor din municipiul Paşcani, în perioada 2007-2013

Sursa: Institutul Naţional de Statistică. Baza de date TEMPO ONLINE (2014).

În acest context, energia termică distribuită consumatorilor a scăzut, în intervalul 2007 - 2013, cu circa 37%, dintre care 83% a ajuns la populaţie, iar 17% la consumatorii non-

casnici. Trebuie menţionat că doar în anul 2013, numărul debranşărilor de la sistem a fost de peste 500.

Activitatea de furnizare a agentului termic este neprofitabilă în prezent pentru RAGCL, în condiţiile volumului ridicat al datoriilor consumatorilor casnici şi a agenţilor economici, care se ridică la peste 2 mil. de Euro, rata anuală de încasare fiind de 50 - 60%. În plus, RAGCL are datorii de aproape 10 mil. de Euro către BERD şi furnizori, iar schema de personal este supradimensionată.

În anul 2012, a fost aprobată de către operator o Strategie privind Serviciul Public de Energie Termică în Sistem Centralizat la nivelul Municipiului Paşcani, care prevede următoarele măsuri pe termen scurt şi mediu:

- construcţia unui cogenerator în zona din vale şi interconectarea centralelor din zonă;
- instalarea de panouri solare pe centralele din zona de deal pentru prepararea apei calde în sezonul estival;
- interconectarea centralelor din zona de deal la centrala cu cogenerator;
- autorizarea ajutorului de stat pentru scutirea sumelor care fac obiectul OUG nr. 128/2006;
- înfiinţarea unui serviciu metrologic de verificare a apometrelor;
- etc.

6.5. Reţeaua de alimentare cu energie electrică

Pe teritoriul municipiului energia electrică este distribuită de către operatorul privat E.ON ENERGIE. Energia electrică este asigurată în municipiu prin axele de 20 kw Paşcani –Vatra, Paşcani – Iungani, Paşcani – Sireţel, Paşcani – Lespezi, Vatra – Ruginoasa şi Paşcani – Târgu Neamţ. Energia electrică este distribuită la nivelul municipiului prin 101 posturi de transformare cu o capacitate de 20/0,4 kw, capacitatea totală fiind de 66.372 kw. Circa 80% din reţeaua electrică din municipiu este învechită, ceea ce aduce întreruperi frecvente ale furnizării către consumatori şi costuri ridicate cu mentenanţa acesteia.

Iluminatul public este asigurat prin peste 2.000 de corpuri de iluminat cu lămpi pe bază de vapori de sodiu, de mercur şi de tip incandescent, montate pe circa 1.100 de stâlpi de beton, metalici şi de tip lampadar. Atât stâlpii, cât şi corpurile de iluminat au o uzură ridicată, ceea ce generează o eficienţă energetică scăzută şi costuri ridicate pentru municipalitate. Serviciul de iluminat public este concesionat de municipalitate către un operator privat – S.C. LINCAS S.R.L.

6.6. Reţeaua de telecomunicaţii

Operatorul de telefonie ROMTELECOM acoperă întreaga zonă a municipiului Paşcani. În afară de ROMTELECOM, servicii de telefonie fixă mai furnizează RCS – RDS, S.C. Vodafone România S.A. şi Orange România S.A.

Furnizorii de servicii de telefonie mobilă existenţi în prezent pe piaţa locală şi care au acoperire la nivelul municipiului Paşcani sunt S.C. Vodafone România S.A., Orange România S.A., Cosmote România S.A. şi RCS - RDS S.A.

Municipiul Paşcani beneficiază de servicii de televiziune analogică, digitală şi transmisie prin satelit. Aceste servicii sunt furnizate de RCS - RDS şi ROMTELECOM.

Principalii furnizori de servicii de internet şi televiziune prin cablu pe raza municipiului Paşcani sunt ROMTELECOM, UPC şi RCS - RDS.

Concluzii:

- **Alimentarea cu apă a municipiului Paşcani se asigură din două surse subterane, calitatea apei potabile fiind conformă cu standardele interne de calitate;**
- **Reţeaua de distribuţie a apei potabile s-a extins continuu în ultimii ani, inclusiv în suburbii, însă peste 10% din străzi nu dispun de aceste utilităţi, iar reţeaua existentă este uzată fizic şi moral, generând pierderi de 40% şi costuri ridicate cu energia electrică;**
- **Reţeaua de canalizare s-a extins, la rândul ei, în ultimii ani, însă aproape 60% dintre străzile municipiu sunt neconectate, cu precădere cele din suburbii şi din zonele periferice, ceea ce are impact negatv asupra mediului înconjurător;**
- **Municipiul Paşcani a beneficiat de o finanţare ISPA pentru reabilitarea sursei de apă Moţca, a staţiei de epurare, pentru construcţia unui nou colector şi reabilitarea celui de ape de suprafaţă;**
- **Necesarul de investiţii pentru extinderea şi reabilitarea infrastructurii de apă şi de apă uzată de la nivel local, astfel încât să răspundă directivelor europene este de 120 mil. Euro;**
- **Reţeaua de distribuţie a gazelor naturale s-a extins continuu, inclusiv în suburbii, însă consumul de gaze naturale este în scădere pe fondul reducerii activităţii economice şi a retehnologizării unor ramuri industriale;**
- **Infrastructura de producere şi distribuţie a energiei termice în sistem centralizat se bazează pe centrale termice de cvartal pe gaze naturale, respectiv pe producerea de energie electrică în sistem de cogenerare şi a fost retehnologizată la începutul anilor 2000;**
- **Sustenabilitatea sistemului local de termoficare este incertă, în condiţiile în care peste 50% dintre apartamentele din municipiu s-au debranşat în ultimul deceniu de la reţea, iar volumul creanţelor populaţiei şi agenţilor economici este foarte ridicat, operatorul local de profil fiind grevat, rândul său, de datorii;**

- **Reţeaua de distribuţie a energiei electrice din municipiu este învechită şi generează întreruperi frecvente ale furnizării către consumatori, precum şi costuri ridicate de mentenanţă;**
- **Sistemul de iluminat public este, la rândul său, uzat fizic şi moral şi ineficient energetic, operarea sa implicând costuri foarte ridicate;**
- **Infrastructura şi serviciile de telecomunicaţii s-au îmbunătăţit constant, pe fondul investiţiilor operatorilor privaţi din domeniu, fiind satisfăcătoare.**

Capitolul 7. Mediu

7.1. Calitatea apelor

Municipiul Paşcani este amplasat, din punct de vedere geografic, pe bazinul hidrografic Siret, care în 2013 dispunea de resurse teoretice în valoare de 195.000 mii m^3, din care 110.000 mii m^3 din râuri interioare şi restul din ape subterane, iar resursa utilizabilă era de 75.000 m^3 din resursele subterane. Corpul de apă monitorizat de Administraţia Bazinală de Apă Siret îl încadrează la categoria bună din punct de vedere al stării ecologice şi chimice. Calitatea apei râului Siret, în 2013, era:

- I pentru fosfaţi;
- II pentru oxigenul dizolvat şi materiile organice;
- III pentru nitraţi şi amoniu.

În 2013, structura apelor uzate generate în municipiul Paşcani arată că 42% din volum erau ape uzate menajere şi 40% ape uzate industriale, restul fiind reprezentat de apele uzate pluviale.

Printre sursele majore de poluare de numără şi SC PREST SERV APA SA Paşcani, emisar fiind râul Siret, situaţia, în funcţie de domeniul de activitate, fiind următoarea:

- Canalizare şi epurare ape uzate: volumul de ape uzate evacuate a fost de 3,811880 mil. m^3, poluanţii specifici şi gradul de epurare fiind: CBO_5 (92,7%), MTS (90,6%), CCOCr (70,1%) şi Nt (67,6%);
- Captare şi prelucrare apă pentru populaţie: volumul de ape uzate evacuate a fost de 8,231 m^3, iar poluanţii specifici: NH_4, NO_3, NO_2, CBO_5, CCOCr, detergenţi, H_2S+S^{2-}, S.E. şi M.T.S.

Conform datelor furnizate de SC PREST SERV APA SA Paşcani, situaţia privind poluanţii din ape uzate evacuate de staţii de epurare aflate în administrare era următoarea (2013):

Tabel 4 - Cantitatea de poluanți din apele uzate evacuate din municipiul Paşcani, în anul 2013

Localitate	Volum de ape uzate evacuate (mil. m^3)	Calitatea efluentului evacuat din stație medie zilnică (mg/l)			
		MTS	CBO_5	CCOCr	N_{total}
Municipiul Paşcani	3,881880	22,80	14	69,90	18,70

Sursa: APM Iaşi

În urma analizelor de laborator, captările de apă din municipiul Paşcani nu corespund parametrilor de potabilitate, fapt care face obligatorie efectuare de analize de potabilitate. Un caz special în reprezintă suburbia Blăgeşti, unde buletinele de analiză au evidenţiat depăşiri alarmante la indicatorul nitriţi, nitraţi, E-coli la sursa de apă din incinta şcolii Blăgeşti. Astfel, se impune însuşirea în proprietate publică a captărilor de apă provenite din surse individuale şi luarea măsurilor de întreţinere, dezinfecţie a rezervoarelor de înmagazinare.

În anul 2013, la nivelul municipiului Paşcani, nu s-au înregistrat poluări accidentale sau accidente majore de mediu cu impact semnificativ asupra apelor.

7.2. Calitatea aerului

În municipiul Paşcani nu există staţii de monitorizare a aerului, poluarea şi calitatea aerului fiind urmărite, de către APM Iaşi şi Direcţia de Sănătate Publică a judeţului Iaşi, pentru principalele gaze (SO_2, NO_2, CO, NH_3) şi pulberi sedimentabile. În 2013 s-a constatat o scădere a calităţii aerului datorită emisiilor de la sursele staţionare şi cele mobile (trafic), salubrizarea necorespunzătoare a străzilor, degradarea tramei stradale, nerespectarea măsurilor legale la activităţile de construcţii şi neluarea măsurilor de asfaltare a străzilor municipiului.

Se consideră că realizarea variantei ocolitoare va avea un efect pozitiv prin reducerea emisiilor produse de eşapamentele autovehiculelor.

Situaţia evenimentelor de poluare accidentală, produse în municipiul Paşcani în anul 2013, care au afectat calitatea aerului (Raport anual privind starea mediului în judeţul Iaşi pentru anul 2013, APM Iaşi) menţionează două incendii cu autor necunoscut, cauza fiind sursa de foc deschis în spaţii deschise, vegetaţie uscată de cca. 5,5 ha, substanţe poluante fiind noxele specifice fenomenului de incendiere.

În municipiul Paşcani, au fost identificate următoarele instalaţii / activităţi cu impact potenţial semnificativ asupra mediului (din industria energetică, fabricarea produselor alimentare, procesarea carcaselor de animale în abatoare, creşterea intensivă a animalelor, prelucrarea lemnului, textile şi confecţii, construcţii-instalaţii):

- instalaţii de ardere cu o putere termică nominală mai mică de 50 MW: RAGCL Paşcani şi SC Electroputere VFU SA Paşcani;
- instalaţii pentru prelucrarea cărnii: SC Industrializarea cărnii KOSAROM SRL Paşcani;
- procesarea laptelui: SC ROM LACTA SRL Paşcani;
- abatoare cu o capacitate de procesare a carcaselor de animale mai mică de 50 tone/zi: SC Industrializarea cărnii KOSAROM SRL Paşcani, SC ROMCARN PROD SRL Paşcani;
- instalaţii pentru creşterea vacilor de lapte: SC Agrocomplex Lunca Paşcani;
- fabricarea mobilei: SC ADEMS SRL Paşcani;
- instalaţii pentru producerea de ţesături şi confecţii textile: SC SIRETUL SA Paşcani, SC NGM LEONARD SRL Paşcani;
- instalaţii pentru fabricarea betonului pentru construcţii: SC PROCONSULT COMPANY SRL Paşcani, SC G&B CONSTRUCT GRUP SRL Paşcani.

Un risc potenţial asupra mediului înconjurător îl pot reprezenta şi instalaţiile ROMPAK S.A., din domeniul ingredientelor pentru panificaţie.

De asemenea, printre instalaţiile care intră sub incidenţa Directivei Consiliului nr. 1999/13/CE privind limitarea emisiilor de compuşi organici volatili (COV) provenite din utilizarea solvenţilor organici în anumite activităţi şi instalaţii, se menţionează şi cea a SC ELECTROPUTERE VFU SA Paşcani (acoperiri de protecţie (metal, autovehicule, lemn).

7.3. Calitatea solului

În conformitate cu inventarul preliminar al siturilor potenţial contaminate, realizat la nivelul judeţului Iaşi, în zona Paşcani, Valea Seacă, exista un singur sit RAGCL Paşcani – depozit deşeuri municipale (RO1APMIS00007), natura poluanţilor fiind extractabile, iar suprafaţa afectată de 3,5 ha, fiind prevăzută închiderea acestuia. Solul monitorizat din zona depozitului de deşeuri menajere Valea Seacă – Paşcani, prin analiza de metale grele nu înregistra depăşiri ale pragului de alertă pentru soluri sensibile.

În anul 2013, la nivelul municipiului Paşcani, nu s-au înregistrat poluări accidentale sau accidente majore de mediu cu impact semnificativ asupra solului.

7.4. Riscuri

În cadrul localităţii au fost delimitate două categorii de riscuri naturale: de alunecare / surpare şi de inundaţii (cu o probabilitate de 5%). Riscurile de alunecare apar pe versanţii neplantaţi ai văilor care traversează localităţile Boşteni, Sodomeni, Gâşteşti, pe versantul stâng al Siretului în partea de nord a localităţii Blăgeşti, pe versantul de racord al terasei Paşcani în oraşul Paşcani. Riscurile de inundaţii apar în partea de nord - est şi est a localităţii Lunca, limita de nord - vest a localităţii Blăgeşti, partea de sud şi est a oraşului Paşcani.

În perimetrul municipiului Paşcani se regăsesc terenuri degradate din cauze naturale cu zone de risc în special pe versanţi, datorită faptului că plantele mari favorizează procesele de alunecări, dar şi în luncă, unde frecvent se produc inundaţii. La nivelul municipiului de disting următoarele categorii de terenuri degradate:

- prin alunecări de teren – o suprafaţă de aprox. 230 ha. Acestea se întâlnesc pe versanţii cu înclinări accentuate ai văilor Boşteni şi Vadutu, dar şi la baza versantului stâng al Siretului, la nord de Blăgeşti. Local, alunecările de teren sunt combinate cu forme de eroziune torenţială şi de suprafaţă. Pentru stabilizarea terenului şi prevenirea reactivării alunecărilor sunt necesare plantaţiile forestiere;
- prin eroziuni torenţiale – o suprafaţă de aproximativ 28 ha. Acestea se întâlnesc în lungul albiilor adâncite ale văilor (mai ales în zona bazinelor lor de recepţie) Gâşteşti, Fântânele, Boşteni şi Vadutu. Local, terenurile degradate prin eroziuni torenţiale sunt întâlnite şi pe versanţii cu alunecări.

Astfel, toate zonele puternic ravenate şi albiile văilor pot fi considerate zone de risc, cu pericol de surpare şi prăbuşire a malurilor abrupte, necesitând lucrări complexe antierozionale, inclusiv plantări forestiere.

- prin eroziuni de suprafaţă. Acestea sunt întâlnite pe toţi versanţii cu pante mai mari de 5%. Fenomenul de eroziune este mai puternic pe versanţii văilor Boşteni şi Vadutu, pe versantul de racord al terasei Paşcani cu lunca şi pe versantul stâng al Siretului, unde eroziunea este moderat – puternică;
- prin exces de umiditate şi inundaţii. Acestea sunt întâlnite în lunca Siretului şi a pârâului Hăznăşeni. Zonele inundabile sunt întâlnite în sectorul cel mai coborât al luncii limitrof albiei minore actuale a Siretului, la sud de zona îndiguită din lungul albiei Hăznăşeni, la debuşarea unor văi torenţiale şi local la baza versanţilor;
- prin acumulări la zi de nisip şi pietriş. Acestea sunt întâlnite în lungul albiei Siretului, în sectoarele de depunere a aluviunilor grosiere şi care sunt trecute în categoria terenurilor neproductive.

Se impune însuşirea în proprietate publică a canalelor de desecare ce fac parte din Planul de apărare la inundaţii şi luarea măsurilor de administrare şi întreţinere a acestora.

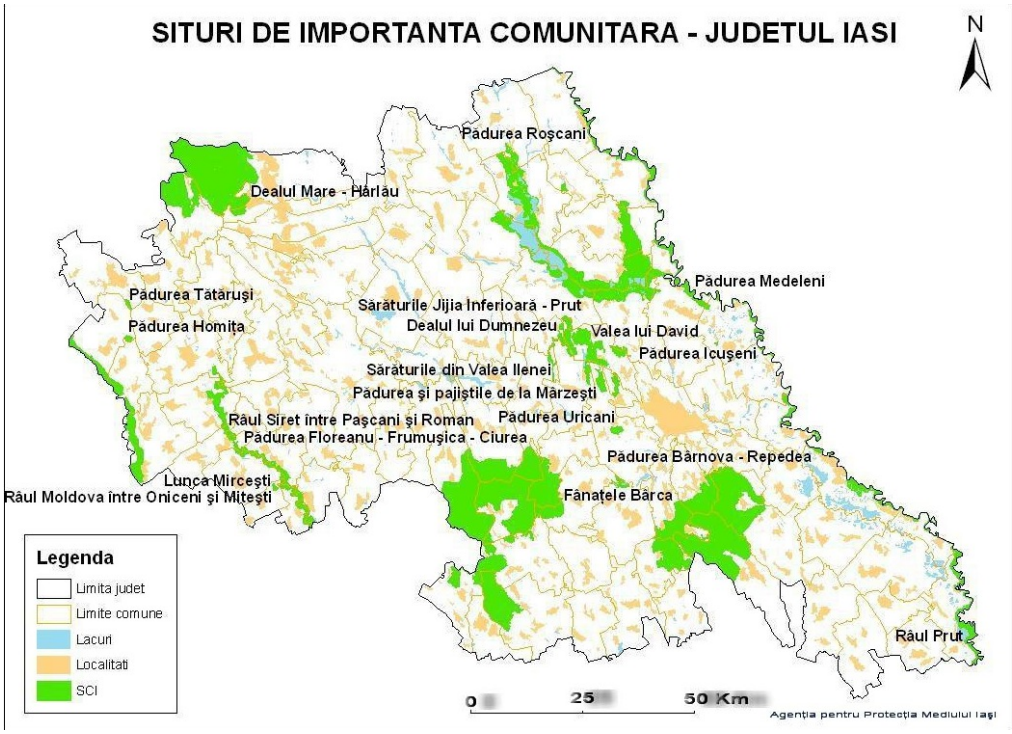
Sunt necesare lucrări în vederea recuperării terenurilor degradate prin alunecări şi eroziuni torenţiale prin consolidări, plantaţii şi alte lucrări de combaterea eroziunii, recuperării terenurilor afectate de depuneri de deşeuri şi recuperării terenurilor degradate (prin depozitări de deşeuri, alunecări, eroziuni şi exces de umiditate) şi redarea lor în circuitul agricol sau silvic. Trebuie menţionat şi faptul că, în conformitate cu PLAM 2014-2018, la nivelul Ocolului Silvic Paşcani există 51 ha pretabile pentru împăduriri.

Din punct de vedere al riscului la seisme, teritoriul oraşului prezintă un nivel de risc redus, încadrându-se în zona E, cu gradul de risc seismic VII.

7.5. Biodiversitatea

Pe teritoriul municipiului Paşcani nu există arii naturale protejate de interes naţional sau arii de protecţie specială avifaunistică, dar unul din cele 19 situri de importanţă comunitară (SCI) din judeţul Iaşi (declarate prin Ordinul nr. 2387/2011 pentru modificarea Ord. nr. 1964/2007 privind declararea siturilor de importanţă comunitară ca parte integrantă a reţelei ecologice europene Natura 2000 în România) include şi teritoriul municipiului, şi anume: ROSCI0378 Râul Siret între Paşcani şi Roman, având o suprafaţă totală de 3711 ha, din care 2% pe teritoriul UAT Paşcani (aprox. 70 ha). Această arie naturală SCI va fi dată în administrare unui custode conform procedurilor specifice, după întocmirea Planului de management şi a Regulamentului ariei naturale protejate.

Figura 32 – Distribuţia siturilor de importanţă comunitară de pe teritoriul judeţului Iaşi

Sursa: APM Iaşi

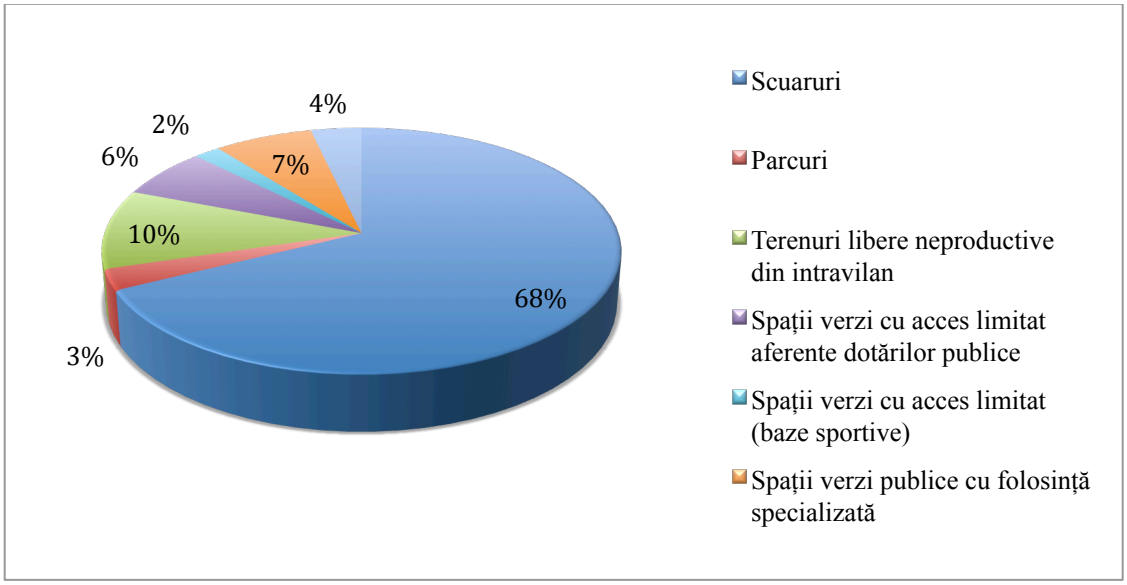
Asupra biodiversităţii din zona Paşcani se manifestă, în conformitate cu PLAM 2014 -2018, următoarele presiuni: extracţia nisipurilor şi a pietrişurilor din albia râului Siret, practicarea braconajului, insuficienta epurare a apelor uzate deversate în apele curgătoare, etc.

7.6. Spaţii verzi

Ocolul silvic Paşcani (Direcţia Silvică Iaşi) gestiona o suprafaţă de 14.004 ha de fond forestier. Suprafaţa disponibilă pentru împădurire era de 51 ha.

În conformitate cu Registrul local al spaţiilor verzi din intravilanul municipiului Paşcani, totalul suprafeţei de spaţii verzi era de 893.632,15 mp, din care 150.295,44 mp sunt reprezentate de scuaruri, 356.438,00 mp terenuri libere neproductive din intravilan, 125.199,36 mp spaţii verzi publice cu folosinţă specializată (sere de flori, cimitire) şi 115.237,50 mp spaţii verzi cu acces limitat (case şi cămine de cultură, grădiniţe, bibliotecă, şcoli, unităţi sanitare, stadioane etc.). Parcurile reprezinta 48.500,00 mp şi fâşiile plantate acoperă o suprafaţă de 64.299,85 mp. Spaţiul verde pe cap de locuitor ajunge la 26,48 mp/loc.

Figura 33 - Suprafața spațiilor verzi din municipiul Pașcani, în anul 2014

Sursa: Registrul local al spațiilor verzi din intravilanul municipiului Pașcani, Primăria Pașcani

Au fost identificaţi 28 de arbori izolaţi şi 2.828 de arbori şi arbuşti pe teritoriul municipiului.

De asemenea, 356.438 mp sunt acoperiţi cu terenuri libere în proprietate publică, degradate, din intravilanul localităţii, posibil să fie reabilitate şi reamenajate ca spaţii verzi din Ordinul 1466/2010.

Parcul Peştişorul, cel mai important din oraş, a fost modernizat cu fonduri europene, investiţia fiind de circa 1,6 mil. lei. În zonă au fost amenajate trei zone, una de odihnă pentru vârstnici, una pentru copii de 8 - 12 ani şi una pentru copii de peste 12 ani, alei pietonale, fântâni arteziene, o cădere de apă prin captarea izvorului din zonă, piste pentru biciclete, role şi skateboard, etc. Proiectul nu a cuprins suprafaţa lacului Peştişorul, care se doreşte a fi amenajat de către municipalitate tot ca zonă de agrement, după ce malul vestic a fost consolidat, prin construcţia unui zid de sprijin. Amenajarea unor noi parcuri a fost analizată şi pentru zona Centrului Social, respectiv pentru zona situată între sediul Parchetului şi Şcoala „Iordache Cantacuzino”.

7.7. Gestionarea deşeurilor

Pentru deşeurile generate de mediul urban, colectarea (ca şi măturatul stradal şi serviciile de ecarisaj) se realizează de către operatorul de salubritate al municipiului, SC CLP ECO SALUBRITATEA SA Paşcani, aflat în subordinea municipalităţii, iar transportul şi eliminarea acestora se realizează temporar la depozitul municipiului Roman, jud. Neamţ, în condiţiile în care depozitul neconform de deşeuri municipale din Paşcani şi-a sistat activitatea. O dată cu finalizarea depozitului ecologic de la Ţuţora, deşeurile colectate în municipiu vor fi transportate şi depozitate la acesta. Aceasta va conduce, cel mai probabil, la o creştere semnficativă a tarifelor pentru serviciile prestate de către operatorul local, pe fondul costurilor ridicate de transport. S.C. CLP ECO SALUBRITATEA S.A. are încheiate 9.157 de contracte cu persoane fizice (prestând servicii pentru un număr total de 16.175 de locuitori) şi cu 787 de agenţi economici, ceea ce denotă faptul că multe persoane refuză să încheie contracte cu operatorul pentru serviciile prestate.

S.C. CLP ECO SALUBRITATEA S.A. dispune de autovehicule şi pubele uzate fizic şi moral, majoritatea moştenite de la fostul operator - RAGCL, ceea ce determină cheltuieli ridicate cu mentenanţa şi reparaţiile, în anul 2013 fiind totuşi achiziţionate 46 de pubele zincate pentru înlocuirea celor defecte şi suplimentarea acestora, precum şi o auto - gunoieră second - hand. Pe de altă parte, măturatul stradal şi întreţinerea curăţeniei din municipiu se realizează manual, ceea ce generează costuri ridicate cu personalul. Gradul de colectare al veniturilor a fost, în 2013, de doar 83%, clienţii companiei înregistrând debite importante, ce grevează asupra stării financiare a operatorului. Cu toate acestea, anul financiar 2013 a fost încheiat de companie cu profit.

Prioritățile CLP ECO SALUBRITATEA Paşcani pentru perioada următoare sunt legate de dotarea unităţii cu utilaje moderne, pentru a obţine licenţierea în domeniu şi furnizarea de servicii de calitate, precum şi pentru creşterea gradului de mecanizare în defavoarea lucrului manual, ceea ce va conduce la reducerea costurilor cu munca vie.

În ultimii ani, şi inclusiv în anul 2013, deşeurile de producţie au înregistrat o reducere semnificativă a cantităţilor generate, atât din cauza încetării unor activităţi generatoare de cantităţi importante de deşeuri tehnologice (SC NECTAR SA Paşcani), cât şi prin diminuarea semnificativă a capacităţilor de producţie ale altor unităţi industriale (SC ELECTROPUTERE V.F.U. S.A. Paşcani, SC RETROM SA Paşcani, SC SCUDAS SA Paşcani).

Aria de acoperire cu recipiente de colectare selectivă a deşeurilor de ambalaje a ajuns la 50% în municipiul Paşcani, iar categoriile de deşeuri colectate selectiv au fost: hârtie -

carton, PE (polietilena) şi PET. Din păcate, mare parte dintre recipientele de colectare selectivă a deşeurilor au fost distruse, astfel încât această activitate nu mai poate fi derulată în prezent. În acest sens, pe lângă achiziţionarea şi instalarea de noi containere de acest tip, sunt necesare şi măsuri de conştientizare a populaţiei cu privire la importanţa colectării selective.

Agentul de salubritate din municipiul Paşcani, SC CLP ECOSALUBRITATE SA Paşcani, era dotat, pentru colectarea selectivă a deşeurilor reciclabile, cu 72 de Euro-containere de 1,1 mc (din care 15 pentru hârtie şi carton şi 57 pentru PET) şi 8 Euro-containere de 4 mc (câte 4 pentru fiecare tip de deşeuri colectate: hârtie şi carton, respectiv PET).

SC CLP ECOSALUBRITATE SA Paşcani este şi operatorul economic autorizat pentru colectarea de deşeuri de echipamente electrice şi electronice (DEEE). Împreună cu Asociaţia Română de Reciclare RoREC, în anul 2013 s-au desfăşurat 2 acţiuni de colectare de la populaţie şi agenţi economici din municipiul Paşcani, colectându-se şi transmiţându-se în vederea reciclării aproximativ 7,5 tone de DEEE, în scădere faţă de 2012 (13 tone).

SC REMAT SA Iaşi, are un punct de lucru în Paşcani, pentru colectarea şi dezmembrarea vehiculelor scoase din uz (VSU). De asemenea, în acest punct de lucru au fost colectate 36.960 tone de deşeuri de baterii şi acumulatori uzaţi, din care 32.520 tone au fost trimise către tratare la SC ROMBAT SA Bistriţa şi 4.440 tone la SC NEFERAL SA Pantelimon.

După cum se poate observa din datele oferite de Ministerul Mediului şi Schimbărilor Climatice, la nivelul municipiului Paşcani există 10 operatori autorizaţi să colecteze, să valorifice şi/sau să trateze/recicleze deşeuri. Aceşti acoperă o gamă variată de deşeuri pe care le colectează/valorifică/reciclează.

Tabel 5 - Agenţii economici care se ocupă cu colectarea, valorificarea şi reciclarea deşeurilor

Nr.crt.	Agentul economic Punct de lucru Paşcani	Tipul de deşeu colectat/valorificat/reciclat
1	**SC ALLCON ENGINEERING SRL IAŞI**	Deşeuri de hârtie-carton Deşeuri de materiale plastice (PET)
2	**SC AUTO TRAK SRL IAŞI**	Deşeuri metalice feroase şi neferoase Deşeuri de hârtie şi carton Deşeuri de materiale plastice
3	**SC BLU SATELIT SRL IAŞI**	Deşeuri de hârtie şi carton Deşeuri de materiale plastice
4	**SC EXPERT COMPANI SRL IAŞI**	Deşeuri de materiale plastice Deşeuri de hârtie şi carton
5	**SC SENI SRL IAŞI**	Deşeuri metalice feroase şi neferoase

6	**SC OANA & VIRGIL COMPANY SRL PAŞCANI**	Deşeuri metalice feroase şi neferoase
7	**SC RAABRO SRL IAŞI**	Deşeuri de hârtie şi carton Deşeuri de materiale plastice
8	**SC REMAT SA IAŞI**	Deşeuri metalice feroase Cupru, bronz, alamă Aluminiu Plumb Zinc Ambalaje şi deşeuri de hârtie şi carton Ambalaje şi deşeuri de materiale plastice Ambalaje şi deşeuri de materiale textile Anvelope uzate VSU (vehicule scoase din uz) Acumulatori auto uzaţi DEEE
9	**SC SENI IMPEX SRL IAŞI**	Deşeuri metalice feroase şi neferoase (aluminiu, cupru, bronz , alamă)
10	**SC BOCOVA SRL CONSTRUCT**	Deşeuri metalice feroase Cupru, bronz, alamă Aluminiu Plumb Zinc Ambalaje şi deşeuri de hârtie şi carton Ambalaje şi deşeuri de materiale plastice Materiale textile Anvelope uzate

Sursa: MMSC

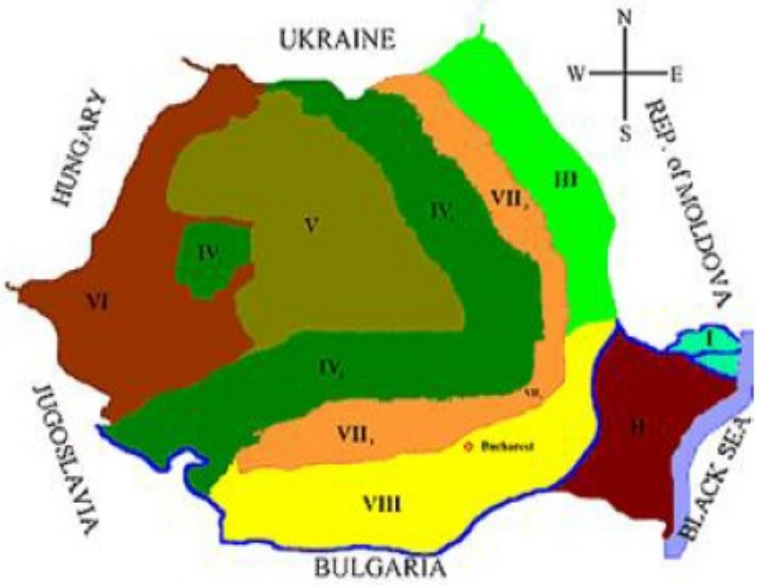
În judeţul Iaşi există 19 staţii de epurare care deţin autorizaţie de mediu privind colectarea şi epurarea apelor uzate, din care una în municipiul Paşcani, administrată de către SC PREST SERV APA SA Paşcani.

În Raportul privind calitatea factorilor de mediu din municipiul Paşcani în anul 2013 se menţionează lipsa fondurilor alocate, care, alături de alţi factori precum: capacitatea tehnică redusă a operatorului de salubritate de a presta serviciul public de salubritate în conformitate cu prevederile legale, refuzul cetăţenilor şi a societăţilor comerciale de a încheia contracte de preluare şi transport a deşeurilor generate, întârzierea accesării fondurilor europene pentru implementarea Sistemului Integrat de Gestionare a Deşeurilor, au făcut ca gestionarea deşeurilor în municipiul Paşcani să nu se desfăşoare în conformitate cu normele în vigoare. Totuşi, se prevede completarea infrastructuri şi a echipamentelor existente prin POS Mediu.

7.8. Energie regenerabilă

În cadrul Strategiei naţionale în domeniul energiei regenerabile pentru perioada 2007-2020, zona Moldovei (câmpie şi podiş) din care face parte şi municipiul Paşcani, are potenţial în domeniile: microhidro, energie eoliană şi biomasă.

Fig. 33. Harta surselor regenerabile de energie disponibile pe regiuni

Sursa: Ministerul Economiei

În zona Paşcani există trei producători de energie eoliană, staţiile de racordare fiind Paşcani şi Paşcani-Hârlău, 110 kV, racordate la EON Moldova Distribuţie: SC ACK SRL (parcul Sticlăria – 40 MW), SC DUCIPAL ELECTRIC SRL (parcurile Sireţel, Vânători – 9 MW) şi SC MOLDREGENERABILE SA (parc Mirosloveşti – 48 MW).

De menţionat este şi faptul că, la nivel judeţean, se află în curs de elaborare un Plan Local de Acţiune pentru Mediu (PLAM) pentru perioada 2014-2018, care va cuprinde un set de măsuri pentru atingerea obligaţiilor asumate de România în domeniul protecţiei mediului la nivelul judeţului Iaşi şi va reprezenta un instrument pentru atragerea de finanţări prin diferite programe. O dezbatere pentru elaborarea PLAM 2014 - 2018 a fost organizată şi la nivelul municipiului Paşcani, în luna octombrie 2014.

Concluzii:

- **Din punct de vedere al stării ecologice şi chimice bazinul hidrografic Siret se încadrează la categoria bună;**
- **Calitatea apei e mai redusă pentru nitraţi şi amoniu;**
- **În urma analizelor de laborator, captările de apă din municipiul Paşcani nu corespund parametrilor de potabilitate;**
- **Buletinele de analiză au evidenţiat depăşiri alarmante la indicatorul nitriţi, nitraţi, E-coli la sursa de apă din incinta şcolii Blăgeşti;**
- **Nu s-au înregistrat poluări accidentale sau accidente majore de mediu cu impact semnificativ asupra apelor şi solului;**
- **Nu există staţii de monitorizare a aerului;**
- **În 2013 s-a constatat o scădere a calităţii aerului. Se consideră foarte necesară realizarea variantei ocolitoare care va avea un efect pozitiv;**
- **Au fost identificate cel puţin 11 instalaţii / activităţi cu impact potenţial semnificativ asupra mediului din: industria energetică, fabricarea produselor alimentare, procesarea carcaselor de animale în abatoare, creşterea intensivă a animalelor, prelucrarea lemnului, textile şi confecţii, construcţii-instalaţii;**
- **Solul monitorizat din zona depozitului de deşeuri menajere Valea Seacă – Paşcani, prin analiza de metale grele nu înregistra depăşiri ale pragului de alertă pentru soluri sensibile;**
- **Au fost delimitate două categorii de riscuri naturale: de alunecare / surpare şi de inundaţii (cu o probabilitate de 5%);**
- **Se disting 5 categorii de terenuri degradate, prin: alunecări de teren, eroziuni torenţiale şi de suprafaţă, exces de umiditate şi inundaţii şi acumulări la zi de nisip şi pietriş;**
- **Sunt necesare lucrări în vederea recuperării terenurilor degradate prin alunecări şi eroziuni torenţiale prin consolidări, plantaţii şi alte lucrări de combaterea eroziunii, recuperării terenurilor afectate de depuneri de deşeuri şi recuperării terenurilor degradate (pin depozitări de deşeuri, alunecări, eroziuni şi exces de umiditate) şi redarea lor în circuitul agricol sau silvic;**
- **Risc seismic redus;**
- **Există un sit de importanţă comunitară: ROSCI0378 Râul Siret între Paşcani şi Roman, având o suprafaţă totală de 3711 ha, din care 2% pe teritoriul UAT Paşcani (aprox. 70 ha);**
- **În conformitate cu Registrul local al spaţiilor verzi din intravilanul municipiului Paşcani, totalul suprafeţei de spaţii verzi era de 893.632,15 mp, din care 150.295,44 mp sunt reprezentate de scuaruri şi 356.438,00 mp terenuri libere neproductive din intravilan;**
- **Spaţiul verde pe cap de locuitor ajunge la 26,48 mp/loc;**

- **356.438 mp sunt acoperite cu terenuri libere în proprietate publică, degradate, din intravilanul localităţii, posibil să fie reabilitate şi reamenajate ca spaţii verzi din Ordinul 1466/2010;**
- **Parcul Peştişorul a fost modernizat cu fonduri europene;**
- **În ultimii ani, şi inclusiv în anul 2013, deşeurile de producţie au înregistrat o reducere semnificativă a cantităţilor generate datorită încetării sau reducerii activităţii unor unităţi industriale;**
- **Deşi au fost instalate containere pentru colectarea selectivă a deşeurilor, acestea au fost distruse şi activitatea nu mai poate fi continuată fără achiziţionarea de noi recipiente şi măsuri de conştientizare a populaţiei;**
- **Parcul de utilaje al operatorului de salubritate este foarte uzat, iar gradul de mecanizare al activităţii de salubritate este redus, ceea ce generează costuri ridicate cu munca vie;**
- **Circa jumătate din persoanele fizice din municipiu nu au încheiate contracte cu operatorul local de salubritate, iar unii dintre abonaţi înregistrează debite pentru serviciile prestate;**
- **La nivelul municipiului Paşcani există 10 operatori autorizaţi să colecteze, să valorifice şi / sau să trateze / recicleze deşeuri, care acoperă o gamă variată de deşeuri;**
- **În cadrul Strategiei naţionale în domeniul energiei regenerabile pentru perioada 2007 - 2020, zona Moldovei (câmpie şi podiş) din care face parte şi municipiul Paşcani, are potenţial în domeniile: microhidro, energie eoliană şi biomasă.**

Capitolul 8. Servicii Sociale

8.1. Dezvoltarea socială

Conform clasificării după indicele de dezvoltare socială a localităţilor, municipiul Paşcani se încadrează în categoria oraşelor sărace, valoarea IDSL fiind 89. După aceeaşi clasificare, în judeţul Iaşi se regăsesc: 1 oraş dezvoltat (Iaşi) şi 4 oraşe sărace (Paşcani, Târgu Frumos, Hârlău şi Podu Iloaiei), în condiţiile în care reţeaua de aşezări urbane din judeţ este puternic hipertrofiată (diferenţa de mărime dintre Paşcani şi Iaşi este de 1:9), reşedinţa de judeţ polarizând cea mai mare parte a resurselor de dezvoltare, în defavoarea celorlalte oraşe. De asemenea, un studiu recent al Băncii Mondiale reflectă faptul că judeţul Iaşi, în ansamblul său, este unul dintre cele mai expuse riscului de sărăcie, ca întreaga regiune Nord-Est, una dintre cele mai puţin dezvoltate din U.E.

Tabel 5 - Valoarea IDSL la nivelul localităţilor urbane din judeţul Iaşi

JUDEŢ	Siruta	IDSL	IDSLgrupari	IDSL6
Iaşi	MUNICIPIUL IAŞI	97	oraşe dezvoltate	85,14
Iaşi	MUNICIPIUL PAŞCANI	81	oraşe sărace	75,22
Iaşi	ORAŞUL HĂRLĂU	68	oraşe sărace	62,47
Iaşi	ORAŞUL TÂRGU FRUMOS	79	oraşe sărace	75,81
Iaşi	ORAŞUL PODU ILOAIEI	69	oraşe sarace	63,68

Sursa: https://sites.google.com/site/dumitrusandu/bazededate

La nivelul judeţului Iaşi a fost recent finalizată Strategia Judeţeană de Dezvoltare a Serviciilor Sociale 2014 - 2020, care indică faptul că judeţul Iaşi se plasează pe locul 6 la nivel naţional din perspectiva gradului de dezvoltare a serviciilor sociale, măsurat în termeni de potenţial de conducere, furnizare şi de performanţă a activităţii de asistenţă socială. Cu toate acestea, furnizorii publici şi privaţi de servicii sociale se confruntă cu o serie de probleme şi constrângeri majore:

- deficitul de personal: insuficienţa acestuia, blocările de posturi din sectorul public şi fluctuaţia de personal;
- problemele financiare: lipsa standardelor de cost, finanţarea insuficientă de la bugetul de stat, dependenţa de planificarea bugetară, necesitatea de a colecta fonduri de către furnizorii privaţi, etc.;
- legislaţia lacunară, cu precădere pentru furnizorii privaţi;
- distribuţia teritorială inegală a serviciilor sociale în judeţul Iaşi;
- cooperarea insuficientă între mediul public şi cel privat pentru diversificarea serviciilor sociale, extinderea gamei de beneficiari şi de nevoi acoperite, corelarea nevoilor cu misiunea generală a politicilor de incluziune;
- etc.

Propunerile concrete de depăşire a acestor bariere sunt:

- elaborarea unor hărţi locale de nevoi de servicii sociale şi stabilirea priorităţilor de dezvoltare funcţie de acestea;
- diversificarea spectrului de servicii sociale furnizate (de ex. un cadru legislativ clar pentru serviciile furnizate de echipe mobile, precum îngrijirea la domiciliu);
- inventarierea spaţiilor disponibile la nivelul autorităţilor publice locale şi reconversia lor în spaţii pentru furnizarea de servicii sociale;
- alocarea unor linii bugetare pentru finanţarea formării profesionale continue a personalului din domeniul serviciilor sociale, publice şi private;

- monitorizarea de către autorităţile locale a impactului serviciilor sociale furnizate;
- etc.

Documentul strategic cuprinde şi hărţi locale de nevoi pentru dezvoltarea serviciilor sociale, în cadrul cărora municipiul Paşcani figurează cu următoarele categorii de grupuri vulnerabile, pentru care ar trebui dezvoltate cu prioritate serviciile sociale oferite:

- persoane vârstnice dependente;
- tineri şi persoane adulte cu dizabilităţi;
- copii cu dizabilităţi;
- copii cu cerinţe educative speciale;
- femei tinere şi minore însărcinate fără suport familial;
- copii cu risc de abandon şcolar;
- persoane de peste 45 de ani aflate în căutarea prelungită a unui loc de muncă;
- victime ale violenţtei domestice.

Tipurile de proiecte potenţiale care sunt prevăzute pentru aceste categorii de beneficiari sunt:

- Centre rezidenţiale pentru vârstnici / unităţi medico-sociale / centre de îngrijire şi asistenţă;
- Servicii de îngrjire medico - socială la domiciliu;
- Cantine sociale;
- Centre de zi pentru adulţii şi copii cu dizabilităţi;
- Centre de recuperare specializată de zi;
- Servicii de recuperare şi de îngrijire la domiciliu;
- Centre comunitare de servicii sociale de zi pentru copii cu dizabilităţi;
- Centre de zi pentru copii cu cerinţe educative speciale;
- Centre comunitarea de servicii sociale pentru femeile tinere şi minorele însărcinate;
- Centre maternale şi adăposturi temporare pentru mamă şi copil;/
- Centre After-School pentru copii cu risc de abandon şcolar;
- etc.

8.2. Numărul de beneficiari de prestaţii sociale

Conform raportului de activitate al primarului Municipiului Paşcani, în anul 2013, Serviciul Comunitar de Asistenţă Socială şi Autoritate Tutelară a acordat următoarele categorii de beneficii sociale diferitelor grupuri dezavantajate de la nivel local:

- ajutoare sociale (cf Legii nr. 416/2001): 205 dosare, dintre care 140 pentru beneficiari apţi de muncă care au prestat ore în folosul comunităţii;

- alocaţii pentru susţinerea familiei (cf. Legii nr. 277/2010): 365 de dosare, dintre care 109 pentru familii monoparentale;
- ajutoare de urgenţă (cf. Legii nr. 416/2001 şi a HCL nr. 133/2012 – pentru achiziţionarea de medicamente, tratamente medicale, înmormântare, imobile afectate de intemperii, situaţii neprevăzute, tichete valorice speciale, ajutoare în natură): 1.529 de beneficiari;
- ajutoare pentru încălzirea locuinţelor pentru categoria beneficiarilor de ajutor social (cf. Legii nr. 416/2001): 136 de dosare;
- ajutoare pentru încălzirea locuinţelor (cf. OUG 70/2011): 720 beneficiari pentru lemne, 1.320 pentru gaze naturale şi 1.980 pentru energie termică;
- legitimaţii de călătorie pentru transportul în comun (cf. HCL 9/2013 – pentru pensionari, persoane cu handicap şi însoţitori/asistenţi personali ai acestora, veterani şi văduve de război): 180 de beneficiari lunar;
- gratuitate la acordarea laptelui praf pentru nou-născuţi cu vârsta de până la un an (cf. Legii 321/2001): 15 beneficiari;
- gratuitate la acordarea produselor provenite de la U.E. (HG nr. 600/2009): 4.011 beneficiari, dintre care 1.173 de pensionari, 20 de refugiaţi şi revoluţionari, 974 de persoane cu handicap, 1.235 de şomeri indemnizabili şi neindemnizabili, 609 beneficiari de ajutor social;
- indemnizaţii acordate persoanelor cu handicap (cf Legii nr. 448/2006): 104 beneficiari;
- indemnizaţii acordate asistenţilor personali ai persoanelor cu handicap (cf. Legii nr. 48/2006): 79 de beneficiari;

În acelaşi an, au fost efectuate nu mai puţin de 5.323 de anchete sociale.

O statistică mai recentă a Primăriei Paşcani, din septembrie 2014, reflectă faptul că numărul beneficiarilor de venit minim garantat a ajuns la 524, cel al beneficiarilor de alocaţii de sprijin pentru susţinerea familiei la 658, iar cel al persoanelor cu handicap la 1.159 (circa 3% din populaţia stabilă), la care se adaugă 61 de persoane instituţionalizate.

Principala problemă cu care se confruntă Serviciul din cadrul Primăriei Paşcani este deficitul de personal de specialitate în raport cu volumul tot mai mare de muncă impus de modificarea legislaţiei şi de descentralizare, la care se adaugă necesarul de dotare cu mijloace de transport, tehnică de calcul, software, etc. O altă nevoie identificată la nivel local este construcţia unui adăpost de noapte pentru persoanele care locuiesc în stradă, transformarea unui salon al Spitalului Municipal de Urgenţă în centru de preluare a persoanelor fără adăpost pe timpul iernii, precum şi înfiinţarea unui centru multifuncţional destinat diferitelor categorii de persoane vulnerabile (cei fără adăpost, victime ale traficului

de carne vie şi ale violenţei în familie, persoanele eliberate din penitenciar, etc.) şi care să ofere servicii integrate de găzduire, informare şi consiliere, de reabilitare, de (re)inserţie, etc.

Cantina de Ajutor Social Paşcani, aflată tot în subordinea Consiliului Local, asigură hrana pentru un număr de aproximativ 130 de beneficiari, însă aceasta funcţionează într-un spaţiu necorespunzător, fiind necesară reabilitarea şi dotarea acesteia.

În cadrul Primăriei Paşcani funcţionează şi serviciul mediator sanitar, care s-a ocupat în anul 2013 de depistarea şi înscierea la medicul de familie a 20 de gravide şi a 15 copii de etnie romă, de vizitarea a 237 de copii şi vaccinarea a 114 dintre aceştia, de întocmirea de acte de identitate pentru 17 adulţi şi 19 copii, de sprijin pentru pregătirea dosarelor pentru diferite categorii de beneficii sociale, de acţiuni de educaţie sanitară, etc.

Chiar dacă numărul de beneficiari pentru anumite tipuri de prestaţii sociale a scăzut în ultimii ani pe fondul unor modificări legislative, numărul persoanelor expuse riscului de excluziune socială este de aşteptat să se menţină la un nivel ridicat, din următoarele considerente:

- tendinţa de îmbătrânire a populaţiei se va accentua şi tot mai multe persoane vârstnice singure şi dependente vor avea nevoie de servicii de îngrijire la domiciliu sau în centre specializate;
- numărul persoanelor de etnie romă este în creştere, pe fondul ratei foarte ridicate a natalităţii, iar acestea se confruntă cu probleme complexe de excluziune socială (abandon şcolar, acces limitat la servicii medicale, probleme de locuire, dificultăţi în a găsi un loc de muncă, etc.);
- numărul foarte ridicat al persoanelor care lucrează în străinătate face ca mulţi copii să rămână în grija bunicilor sau a rudelor, unde nu beneficiază de suficient sprijin adaptat nevoilor lor;
- tot mai multe familii întâmpină dificultăţi în a îmbina dezvoltarea carierei şi îngrijirea copiilor, mai ales a celor cu cerinţe speciale sau supra-dotaţi, fiind necesară dezvoltarea serviciilor de tip after-school;
- existenţa unui număr tot mai mare de familii tinere care nu-şi permit să achiziţioneze o locuinţă;
- etc.

8.3. Infrastructura de servicii sociale

În municipiul Paşcani, serviciile sociale sunt acordate de municipalitate prin Serviciul Comuntar de Asistenţă Socială şi Autoritate Tutelară, Directia Generală de Asistenţă Socială şi Protecţia Copilului Iaşi, Cantina de Ajutor Social, parohii şi organizaţii neguvernamentale. Acestea se adresează nevoilor sociale identificate la nivelul municipiului:

- ✓ Persoane vârstnice
- ✓ Adulţi aflaţi în dificultate(marginalizaţi sau cu risc de marginalizare)
- ✓ Persoane cu dizabilităţi fizice şi psihice
- ✓ Copii singuri care nu se află sub îngrijire părintească
- ✓ Persoane fără locuinţă

Direcţia Generală de Asistenţă Socială şi Protecţia Copilului Iaşi administrează la nivelul municipiului Paşcani următoarele centre sociale:

- Complexul de Servicii Comunitare „Sf. Nicolae" – 40 de beneficiari (servicii de asistenţă socio - psiho educativă, de îngrijire şi recuperare pentru copii şi tinerii cu dizabilităţi);
- Centrul de zi „Sf. Neculai" – 19 beneficiari (servicii de asistenţă socio - psiho educativă, de îngrijire şi recuperare pentru copii şi tinerii cu dizabilităţi);
- Centrul de zi „Speranţa" – 46 beneficiari (servicii de asistenţă socio - psiho educativă, de îngrijire şi recuperare pentru copii şi tinerii cu dizabilităţi);
- Complexul de Servicii Sociale „Mihail Sadoveanu" – 85 beneficiari în 2 locaţii (servicii de asistenţă socio - psiho educativă, de îngrijire şi recuperare pentru copii şi tineri), la care se adaugă centrul din Mirosloveşti, cu 34 de beneficiari.

Fundaţia „Sf. Împăraţi Constantin şi Elena – Lumina şi Speranţa Creştinilor” dispune de o cantină socială şi a primit o finanţare de peste 3 mil. lei de la Guvernul României pentru a dezvolta un centru rezidenţial pentru vârstnici. Un centrul rezidenţial pentru vârstnici funcţionează şi în comuna Mircești din apropierea municipiului şi dispune de 50 de locuri, investiţia fiind suportată de CJ Iaşi şi cu fonduri de la bugetul de stat.

Fundaţia „Vatra Paşcanilor” împreună cu Şcoala Gimnazială Specială Paşcani au implementat proiectul „Simt şi zâmbesc ca voi”, finanţat de o companie privată, pregătind doi experţi în domeniul hipoterapiei şi terapiei senzoriale, fiind amenajat şi un cabinet de stimulare senzorială, precum şi alte proiecte finanţate de organizaţii non - guvernamentale.

Fundaţia Creştină pentru Copii „Agape” administrează un orfelinat (32 beneficiari), un centru de tineret (6 apartamente), o grădiniţă (130 copii) şi un centru de cultură şi educaţie.

În perioada 2007 - 2013, Primăria Paşcani a implementat în parteneriat cu CJ Iaşi, proiectul „Reabilitare, modernizare şi dotare cu echipamente specifice a Centrului Social (Centrului de Plasament) Paşcani”, cu o valoare de 2,89 de mil. lei, finanţat din FEDR, prin POR 2007 - 2013.

De asemenea, DGASPC Iaşi a creat printr-un proiect PHARE, un centru zonal specializat de consiliere şi sprijin pentru părinţi şi copii aflaţi în dificultate care deserveşte şi comunele învecinate. De asemenea, a fost implementat un proiect de înfiinţare a unui adăpost de zi şi de noapte pentru copiii străzii în Municipiul Paşcani, cu o capacitate de 15 locuri, în valoare de 255.000 Euro.

Pentru perioada 2014 - 2020 DGASPC Iaşi îşi propune să reabiliteze, extindă şi doteze Centrul de Plasament „Sf. Stelian" din cadrul CSS „Mihail Sadoveanu" Iaşi, lucrări similare fiind prevăzute în strategia judeţului Iaşi şi pentru Şcoala Specială Paşcani.

Concluzii:

- **La nivelul municipiului Paşcani, serviciile de asistenţă socială sunt furnizate de un serviciu al municipalităţii, de o instituţie din subordinea Consiliului Judeţean şi de mai multe organizaţii non-profit, adresându-se unei palete relativ largi de beneficiari (copii cu sau fără dizabilităţi, persoane de etnie romă, persoane cu handicap, vârstnici, etc.);**
- **Numărul persoanelor supuse riscului de excluziune socială este ridicat, fenomen care se va menţine şi în perioada următoare;**
- **Pentru serviciile de asistenţă socială sunt alocate anual sume importante de la bugetul local şi de stat, care sunt însă insuficiente, fiind necesară o mai mare implicare a mediului privat şi non - guvernamental;**
- **Serviciile sociale adresate persoanelor fără adăpost sunt insuficient dezvoltate, iar cantina de ajutor social şi centrele rezidenţiale pentru copii necesită lucrări de reabilitare, extindere şi dotare;**
- **În perioada 2007 - 2013, a fost modernizat Centrul Social Paşcani cu o finanţare europeană şi au fost derulate alte proiecte relevante pentru domeniul social, cu finanţare de la bugetul de stat sau privată;**
- **La nivel local nu au fost derulate până în prezent proiecte de integrare a romilor din municipiu şi din împrejurimi.**

Capitolul 9. Educație

9.1. Infrastructura educaţională

În municipiul Paşcani, în anul 2013, îşi desfăşurau activitatea un număr 21 de unităţi şcolare (cu sau fără personalitate juridică) şi o unitate conexă. Reţeaua este alcătuită din 4 licee, 7 şcoli primare şi gimnaziale (dintre care una specială) şi 10 grădiniţe.

Unităţile publice, cu sau fără personalitate juridică din municipiul Paşcani sunt redate în tabelul următor:

Tabel 6 - Lista unităților de învățământ din municipiul Paşcani, în anul şcolar 2013/2014

Nr.crt	Unităţi cu personalitate juridică	Unităţi fără personalitate juridică
1	Colegiul Naţional “Mihail Sadoveanu” Paşcani	
2	Colegiul Tehnic de Căi Ferate “Unirea” Paşcani	
3	Grădiniţa cu program prelungit nr. 2 Paşcani	Grădiniţa cu program normal nr. 1 Paşcani Grădiniţa cu program prelungit nr. 1 Paşcani Grădiniţa cu program prelungit nr. 4 Paşcani
4	Grădiniţa cu program prelungit nr. 3 Paşcani	Grădiniţa cu program normal nr. 5 Paşcani
5	Liceul Tehnologic Economic “Mihai Busuioc” Paşcani	Grădiniţa cu prigram normal nr. 6 Paşcani
6	Liceul Teoretic “Miron Costin” Paşcani	
7	Şcoala Gimnazială "Iordache Cantacuzino” Paşcani	
8.	Şcoala Gimnazială Specială Paşcani	
9.	Şcoala Gimnazială “Spiru Haret” Gâştești	Grădiniţa cu program normal Gâştești
10.	Şcoala Gimnazială “Petre Vârlan”	Şcoala Gimnazială Blăgeşti

	Lunca	
11.	Şcoala Gimnazială Sodomeni	Grădiniţa cu program normal Boşteni Grădiniţa cu program normal Sodomeni Şcoala Primară Boşteni

Sursa: Inspectoratul Şcolar Judeţean Iaşi. Reţea Şcolară 2013-2014

În cadrul Clubului Copiilor Paşcani preşcolarii, elevii din învăţământul primar şi gimnazial pot participa la cursuri din sfera cultural - artistică (pictură, coregrafie, orchestră, muzică uşoară), tehnico - ştiinţifică (karting, ecologie, modelism, informatică, chimie) şi sportivă (tenis de masă). Acesta funcţionează într-un sediu nou şi are înscrişi aproape 1.000 de copii anual, care urmează cursurile gratuit.

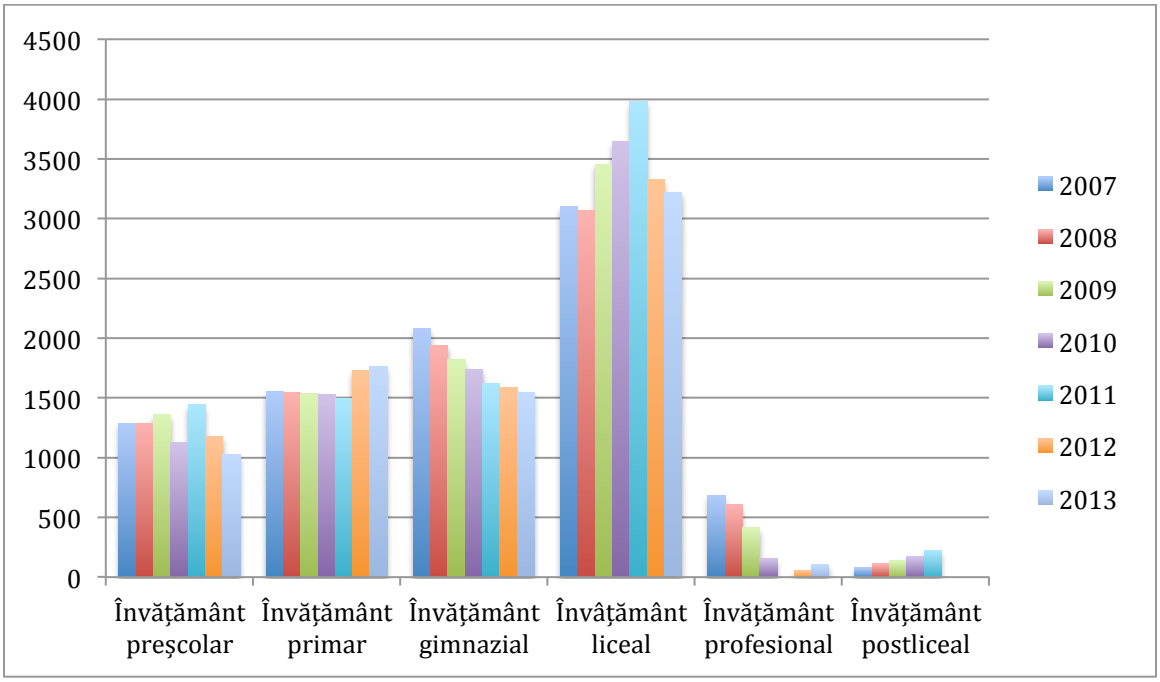
De asemenea, la nivel local funcţionează două unităţi de învăţământ private: Şcoala Postliceală Sanitară „Centrul de studii Ştefan cel Mare şi Sfânt", respectiv Grădiniţa cu program prelungit şi normal „Agape".

9.2. Populaţia şcolară

În ceea ce priveşte populaţia şcolară, în perioada 2007 – 2013 trendul urmat este unul descrescător şi astfel putem observa o scădere cu 9,7% a numărului total de şcolari (de la 8.785 în anul 2007, la 7.934 în anul 2013). Scăderea populaţiei şcolare poate fi pusă pe seama reducerii natalităţii, dar şi a migraţiei externe a populaţiei din zonă.

În intervalul menţionat, au fost înregistrate scăderi ale numărului de preşcolari (-20,4%), ale elevilor din învăţământul primar şi gimnazial (-8,9%), ale elevilor din învăţământul profesional (-84,7%) şi s-a înregistrat o creştere a numărului elevilor de liceu (+3,9%) şi a celor din şcolile postliceale (+240,7%). Scăderea mai accentuată a populaţiei preşcolare poate fi pusă pe seama înfiinţării clasei 0, iar cea a elevilor din învăţământului profesional pe seama politicii naţionale de sprijinire a învăţământului liceal în defavoarea şcolilor profesionale, trend care a fost reversat în 2013, când numărul de elevi de la acestea din urmă a reînceput să crească, fiind înfiinţate noi clase.

Figura 34 - Dinamica populației școlare din municipiul Pașcani, pe niveluri de educație, în perioada 2007-2013

Sursa: Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online

Scăderea numărului de elevi are implicaţii majore asupra reţelei de învăţământ din municipiu, nu doar prin pierderea personalităţii juridice a celor cu un număr de elevi sub limita stabiltă prin lege, ci şi prin existenţa riscului ca unele dintre acestea să fie comasate, context în care trebuie identificate soluţii pentru ocuparea spaţiilor excedentare, o potenţială soluţie fiind înfiinţarea de centre de tip After - School sau de centre sociale.

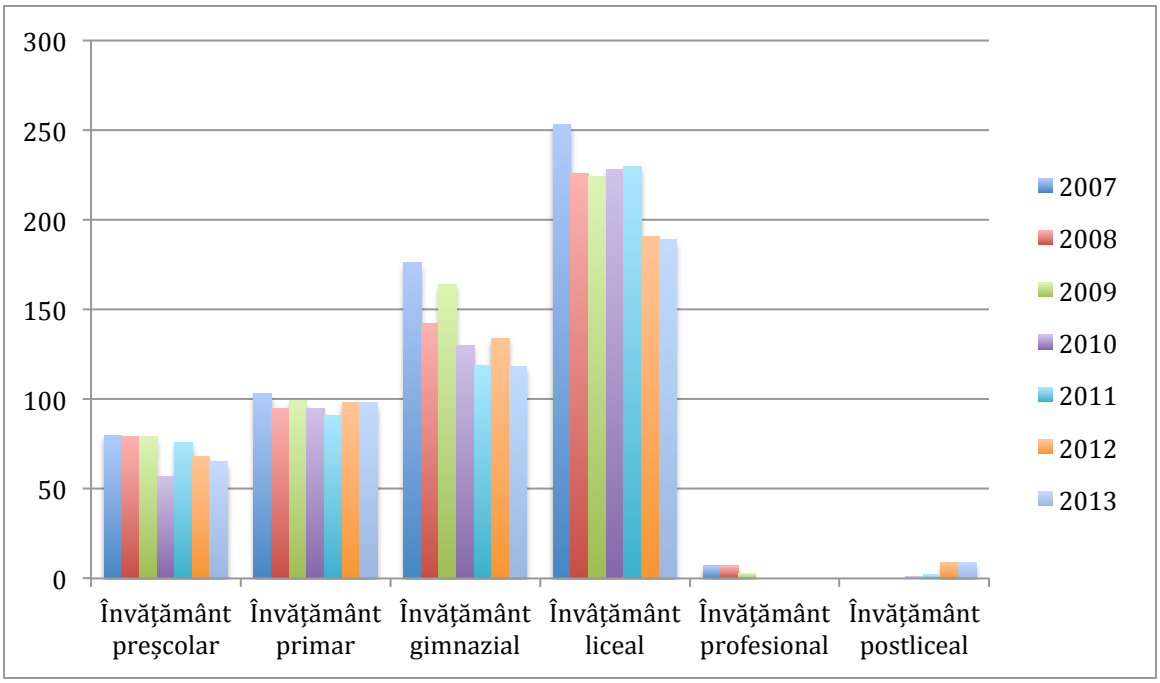
Numărul mare de elevi din învăţământul liceal se datorează şi faptului că notorietatea bună a liceelor din municipiul Paşcani atrage un număr mare de absolvenţi de liceu din comunele învecinate, care optează pentru continuarea studiilor aici. Cei mai mulţi elevi provin din comunele: Moţca, Valea Seacă, Todireşti, Mogoşeşti - Siret, Stolniceni - Prăjescu, Lespezi, Mirosloveşti, Cristeşti, Heleşteni, Sireţel, Vânători, Brăeşti, Ruginoasa, Mircești, Alexandru Ioan Cuza. Numărul absolvenţilor de gimnaziu din aceste comune care studiază la liceele din municipiul Paşcani este de circa 1.600 anual, fiind necesară asigurarea deplasării lor rapide şi în siguranţă, prin ajustarea programului judeţean de transport în comun.

9.3. Personalul didactic

În ceea ce priveşte evoluţia personalului didactic, se observă o scădere a numărului total de profesori de la 619 în 2007, la 479 în 2013(-22,6%), atât pe fondul reducerii numărului de elevi, cât şi al interesului scăzut al tinerilor pentru îmbrăţişarea unei cariere didactice, din cauza nivelul scăzut de salarizare.

Numărul educatorilor a scăzut, în intervalul menţionat, cu 18,7%, cel al învăţătorilor cu 4,9%, cel al profesorilor din ciclul gimnazial cu 33%, iar cel al profesorilor din ciclul liceal cu 25,3%. Singura creştere s-a înregistrat în şcolile postliceale, corelată cu numărul de studenţi.

Figura 35 - Dinamica personalului didactic din municipiul Paşcani, pe niveluri de educaţie, în perioada 2007-2013

Sursa: Sursa: Institutul Naţional de Statistică. Baza de date Tempo Online

În ceea ce priveşte infrastructura şcolară, în perioada 2007 – 2013, putem observa că numărul sălilor de clasă, al sălilor de gimnastică a rămas constant, numărul de laboratoare a crescut cu 19,4%, iar al calculatoarelor cu 73.6%, în timp ce numărul de terenuri de sport a scăzut cu 22,2%, iar cel al atelierelor şcolare a scăzut cu 31,2%.

În anul 2013, infrastructura şcolară era reprezentată de:

- ✓ 229 de săli de clasă şi cabinete şcolare (ca şi în 2007);

- ✓ 43 de laboratoare şcolare (faţă de 36 în 2007);
- ✓ 10 săli de gimnastică (ca şi în 2007);
- ✓ 11 ateliere şcolare (faţă de 16 în 2007);
- ✓ 7 terenuri de sport (faţă de 9 în 2007);
- ✓ 467 de PC-uri (faţă de 269 în 2007).

În anul 2013, un cadru didactic din municipiul Paşcani preda în medie pentru 16,6 elevi, peste media naţională(13,3). Prin urmare, chiar şi pe fondul reducerii treptate a numărului de elevi, pe termen scurt nu se pune problema restructurării masive a personalului didactic.

9.4. Oferta educaţională

Învăţământul liceal din municipiul Paşcani oferă specializări variate în cadrul profilelor real, uman şi tehnologic. Toate clasele sunt cu predare în limba română. Astfel, la Liceul Tehnologic Alimentar „Nicolae Iorga" elevii pot opta pentru una din următoarele specializări:

- ✓ Profil servicii: Matematică – Informatică, Ştiinţe ale Naturii.

La Liceul Tehnologic „Mihai Busuioc" se pot alege următoarele specializări:

- ✓ Profil tehnic: Electronică - Automatizări, Industrie Textilă şi Pielărie.

La Colegiul Naţional „Mihail Sadoveanu" elevii pot opta pentru una din următoarele specializări:

- ✓ Profil real: Matematică - Informatică, Ştiinţe ale Naturii
- ✓ Profil uman: Ştiinţe sociale, Filologie

La Colegiul Tehnic de Căi Ferate „Unirea" specializările care pot fi alese sunt:

- ✓ Profil tehnic: Mecanică, Electronică automatizări
- ✓ Profil real: Ştiinţe ale Naturii, Matematică - Informatică
- ✓ Profil servicii: Comerţ, Economic.

Învăţământul special se realizează la Şcoala Gimnazială Specială şi are clase pentru copii cu deficienţă mintală uşoară şi moderată, deficienţe moderate şi deficienţă mintală severă, dispunând de cabinete de terapii şi activităţi specifice, de stimulare multisenzorială, de bucătărie, de art-terapie, de kinetoterapie, AEL, educaţie fizică şi jocuri adaptate, etc. Învăţământul profesional este asigurat cu clase de profil la Colegiul Tehnic de Căi Ferate „Unirea" (meseriile de tâmplar sau mecanic auto). Revitalizarea acestuia, prin înfiinţarea de noi clase şi diversificarea ofertei, este vitală pentru economia locală, în condiţiile în care în anumite ramuri industriale (de ex. confecţii) există un deficit de forţă de muncă calificată, accentuat de migraţia externă.

Colegiul Tehnic de Căi Ferate „Unirea” a fost reabilitat şi modernizat (corp principal, laboratoare, grupuri sanitare, tâmplărie, echipamente de calcul, ateliere, etc.) cu fonduri PHARE, un proiect similar fiind derulat şi la Liceul Tehnologic „Mihai Busuioc”. În perioada 2007 - 2013 nicio unitate de învăţământ din municipiul Paşcani nu a beneficiat de lucrări de reabilitare cu fonduri europene din POR 2007 - 2013, însă au fost realizate lucrări de întreţinere şi reparaţii cu fonduri proprii sau de la bugetul local. De asemenea, cu fonduri de la bugetul de stat a fost reabilitată Şcoala Gâşteşti şi o grădiniţă. Cu toate acestea, există unităţi de învăţământ care necesită lucrări ample de reabilitare şi dotare, precum Grupul Şcolar „Mihail Busuioc”, Şcoala Gimnazială „Iordache Cantacuzino”, Colegiul Naţional „Mihail Sadoveanu”, la acesta din urmă există planuri pentru reabilitarea căminului şi a cantinei. De asemenea, Şcoala Gimnazială Specială (corpul B, centrala termică şi atelierul şcolar) va fi reabitată, fiind deja demarate prodceduri în acest sens în anul 2014.

Pentru adulţi, oferta educaţională este mai restrânsă, aceştia pot participa atunci când sunt implementate programe de pregătire profesională prin cursurile de calificare organizate de AJOFM sau de către furnizori de formare privaţi, autorizaţi CNFPA. Cu toate acestea, numărul participanţilor la acest tip de programe este destul de redus, cei mai mulţi fiind şomeri sau cei care au nevoie de calificare pentru a lucra în străinătate, în timp ce angajatorii locali sunt nevoiţi adesea să facă calificare la locul de muncă (de ex. la fabricile cu profil textil sau chiar la ROMPAK, care e furnizor autorizat de formare în domeniul panificaţie).

Concluzii:

- **Municipiul Paşcani dispune de o reţea complexă de unităţi de învăţământ preuniversitar, publice şi private, ce cuprinde grădiniţe, şcoli primare şi gimnaziale, inclusiv speciale, licee, inclusiv cu clase de învăţământ profesional, şcoli postliceale;**
- **În pofida creşterii gradului de cuprindere la toate nivelurile de educaţie, populaţia şcolară este în scădere, ca urmare a scăderii natalităţii şi a migraţiei populaţiei, ceea ce a condus la pierderea personalităţii juridice a unor unităţi;**
- **Notorietatea, oferta educaţională diversificată şi rezultatele de care se bucură liceele cu profil real, uman, tehnic şi servicii din municipiul Paşcani atrag peste 1.600 de elevi din comunele învecinate municipiului;**
- **În pofida deficitului de forţă de muncă calificată în anumite domenii, învăţământul profesional şi-a pierdut importanţa în favoarea celui teoretic din licee, câteva clase de acest tip fiind totuşi reînfiinţate în 2012;**
- **Clubul Copiilor Paşcani funcţionează într-o clădire modernă şi are înscrişi peste 1.000 de copii la diferite cercuri artistice, sportive şi tehnice;**

- **Numărul cadrelor didactice din municipiu a scăzut într-un ritm mai alert decât cel al populaţiei şcolare, iar numărul de elevi / profesor este superior mediei naţionale, interesul tinerilor pentru o carieră didactică fiind redus;**
- **O parte din infrastructura educaţională locală a beneficiat de lucrări de reabilitare, modernizare şi dotare cu fonduri PHARE, guvernamentale, locale sau din sponsorizări, însă sunt încă necesare investiţii substanţiale pentru acest tip de lucrări, inclusiv la sălile şi terenurile de sport, cantine şi internate, laboratoare şi ateliere;**
- **Serviciile de formare profesională continuă sunt oferite de furnizori publici şi privaţi, dar numărul participanţilor este încă redus, astfel că mulţi angajatori sunt nevoiţi să asigure calificarea la locul de muncă.**

Capitolul 10. Sănătate

10.1. Infrastructură sanitară

În anul 2013, în municipiul Paşcani funcţionau următoarele unităţi sanitare, proprietate publică sau privată:

- 2 spitale;
- 2 ambulatorii integrate spitalelor;
- 1 dispensar medical;
- 2 cabinete medicale şcolare;
- 22 de cabinete de medicină de familie;
- 2 societăţi medicale civile;
- 23 de cabinete stomatologice;
- 2 societăţi stomatologice civile;
- 1 cabinet medical de specialitate;
- 3 societăţi medicale civile de specialitate;
- 11 farmacii;
- 2 depozite farmaceutice;
- 1 creşă;
- 10 laboratoare medicale;
- 4 laboratoare de tehnică dentară.

În perioada 2007 - 2013 se observă la nivel local o dezvoltare şi o diversificare a infrastructurii şi serviciilor medicale din sfera privată, prin înfiinţarea de noi cabinete stomatologice, laboratoare de analize, laboratoare de tehnică dentară, etc., în timp ce sectorul public a stagnat sau chiar s-a restructurat, din raţiuni de finanţare şi de eficientizare.

Tabel 7 - Lista unităților medicale din municipiul Paşcani, în perioada 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Spitale	2	2	2	2	2	2	2
Ambulatorii de specialitate	0	0	0	1	0	0	0
Ambulatorii integrate spitalului	2	0	0	1	2	2	2
Dispensare medicale	0	0	0	1	1	1	1

Cabinete medicale şcolare	2	2	2	2	2	2	2
Cabinete medicale de familie	28	27	22	22	22	22	22
Societăţi civile medicale	0	0	0	0	0	2	2
Cabinete stomatologice	23	28	20	18	23	23	23
Societăţi stomatologice civile medicale	0	0	0	0	0	2	2
Cabinete medicale de specialitate	14	13	12	5	1	1	1
Societăţi civile medicale de specialitate	0	0	0	0	0	3	3
Farmacii	8	7	7	7	9	10	10
Puncte farmaceutice	0	0	2	2	2	1	1
Depozite farmaceutice	0	0	0	0	2	2	2
Creşe	1	1	1	1	1	1	1
Laboratoare medicale	5	5	7	11	10	10	10
Laboratoare de tehnică dentară	3	3	2	2	3	4	4
Alte tipuri de cabinete medicale	4	4	0	0	1	1	1

Sursa: Institutul Naţional de Statistică. Baza de date Tempo Online.

Spitalul Municipal de Urgenţă Paşcani este principala unitate medicală din municipiu, cu 385 de paturi, o populaţie deservită de circa 130.000 de locuitori şi se află în subordinea Consiliului Local. Acesta are următoarea structură:

- ✓ Secţii: A.T.I., Boli Cronice, Boli Infecţioase, Chirurgie, Compartiment Primiri Urgenţe, Compartiment Recuperare Medicală, Compartiment Reumatologie, Gastroenterologie, Medicină Internă, Neonatologie, Neurologie, Obstretică-Ginecologie, Pediatrie, Pneumologie, Ortopedie şi Traumatologie, ORL, Psihiatrie;

- ✓ Compartimente: Balneofizioterapie, Bloc Operator, Dispensar TBC, Farmacie, Spălătorie, Unitate de transfuzie sanguină;
- ✓ Laboratoare: Analize Medicale, Anatomie Patologică, Radiologie şi Imagistică, Explorări Funcţionale, Recupare (bază de tratament);
- ✓ Ambulatoriu integrat – cabinete: Boli Infecţioase, Cardiologie, Chirurgie, Dermatovenerologie, Diabet, Endocrinologie, Gastroenterologie, Medicină Internă, Medicina Muncii, Nefrologie, Neurologie, Obstretică-Ginecologie, Oftalmologie, Oncologie, ORL, Ortopedie, Pediatrie, Planificare Familială, Psihiatrie, Recuperare Medicală, Reumatologie, Stomatologie, Urologie.

Spitalul are 433 de angajaţi, dintre care 53 de medici şi 215 cadre medicale cu studii medii. În anul 2013, activitatea spitalului s-a concretizat în:

- Pacienţi trataţi spitalizare continuă: 12.451;
- Pacienţi trataţi spitalizare de zi: 9.645;
- Pacienţi trataţi în ambulatoriul integrat: 70.725;
- Pacienţi trataţi în compartimentul primiri urgenţe: 20.044;
- Servicii imagistice şi examene de laborator: 342.935;
- Proceduri fizioterapie: 88.216;
- Intervenţii chirurgicale: 2.793.

Spitalul General CF Paşcani este a doua unitate spitalicească din municipiu, înfiinţată în anul 1924 şi care se află în subordinea Ministerului Transporturilor. Acesta a trecut prin mai multe etape de extindere, ultima construcţie fiind dată în folosinţă în anul 1994. Clădirile sunt poziţionate în sistem monobloc, cu secţii pe orizontală şi verticală, fiind comasate în aceeaşi incintă. Ambulatoriul de specialitate al spitalului este amplasat la o distanţă de 3 km de acesta, într-o clădire distinctă, unde funcţionează 6 cabinete (ORL, Chirurgie, Medicină Internă, Oftalmologie, Neurologie, Psihiatrie) care furnizează servicii de asistenţă medicală, curativă, profilactică şi examinări specifice siguranţei circulaţiei. Populaţia deservită de spital este de circa 60.000 de persoane, asiguraţi din sistemul de transport feroviar, din 3 judeţe: Iaşi, Neamţ şi Botoşani.

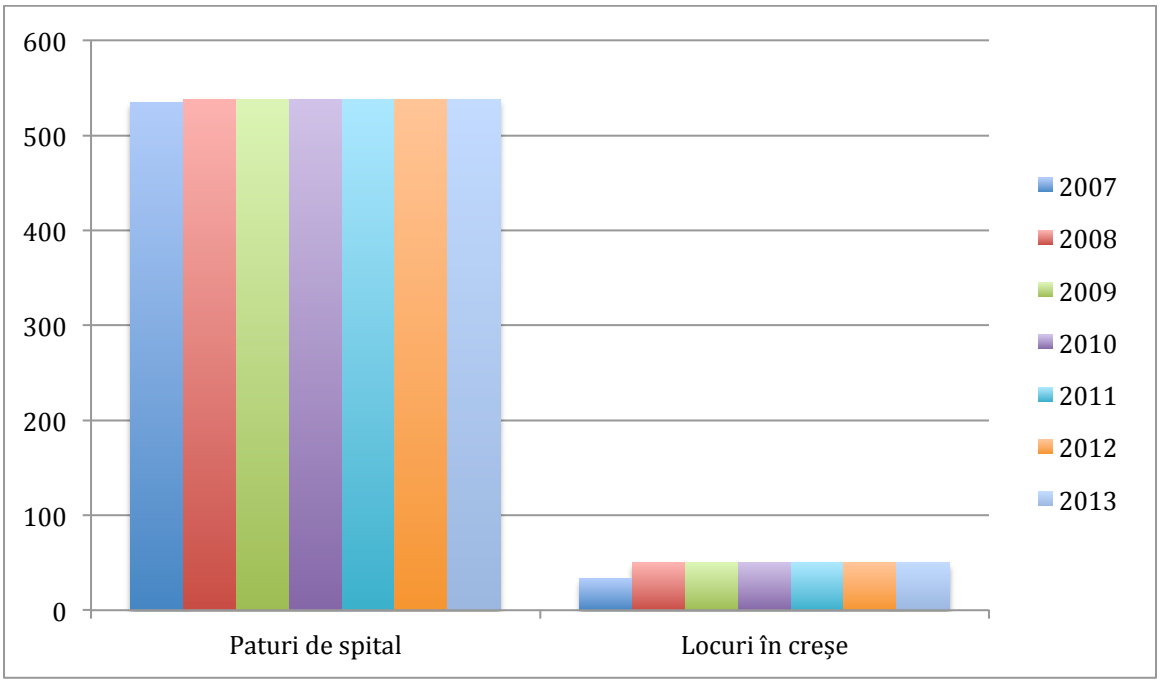
Spitalul cuprinde 2 secţii (Medicină Internă, Chirurgie Generală), 3 compartimente (Balneofizioterapie, Explorări Funcţionale, A.T.I.), 2 laboratoare (Imagistică Medicală şi Radiologie, Analize Medicale) şi o Farmacie. Numărul total de paturi este de 153. Acesta dispune de 13 medici, un farmacist şi un chimist, la care se adaugă personal administrativ şi cu studii medii, numărul total de salariaţi fiind de circa 150.

Conform datelor INS, numărul de paturi de spital din municipiul Paşcani s-a menţinut constant în ultimii ani, adresabilitatea foarte ridicată a celor două unităţi spitaliceşti făcând ca acestea să nu fie supuse procesului de restructurare din 2010 - 2011, când multe spitale din ţară s-au închis sau au fost comasate.

În Municipiul Paşcani funcţionează, în subordinea Consiliul Local, şi o creşă cu o capacitate de 50 de locuri, în creştere cu 17 faţă de anul 2007, şi 3 grupe de copii. Clădirea creşei a beneficiat de investiţii de la bugetul local, însă unitate se confruntă cu un deficit de personal, având doar 10 salariaţi.

Figura 36 - Dinamica numărului de paturi de spital şi de locuri în creşe, în municipiul Paşcani, în perioada 2007-2013

Sursa: Institutul Naţional de Statistică. Baza de date Tempo Online.

Spitalul General CF Paşcani derulează în prezent un proiect finanţat din POS CCE, în valoare de 6 mil. lei, care are ca scop implementarea unui sistem informatic integrat la nivelul unităţii.

Cele două unităţi spitaliceşti din municipiu au beneficiat în fiecare an de fonduri de la bugetul local şi de stat, chiar şi din sponsorizări ale unor agenţi economici locali, pentru derularea de lucrări de reparaţii sau dotări cu aparatură modernă, însă acestea sunt insuficiente pentru a furniza servicii medicale de calitate la standarde europene şi pentru a stabiliza fluctuaţia de personal, fiind identificate nevoi pentru lucrări ample de reabilitare şi dotare, atât la nivelul secţiilor, cât şi al ambulatoriilor, în perioada 2014 - 2020.

10.2. Personalul medical

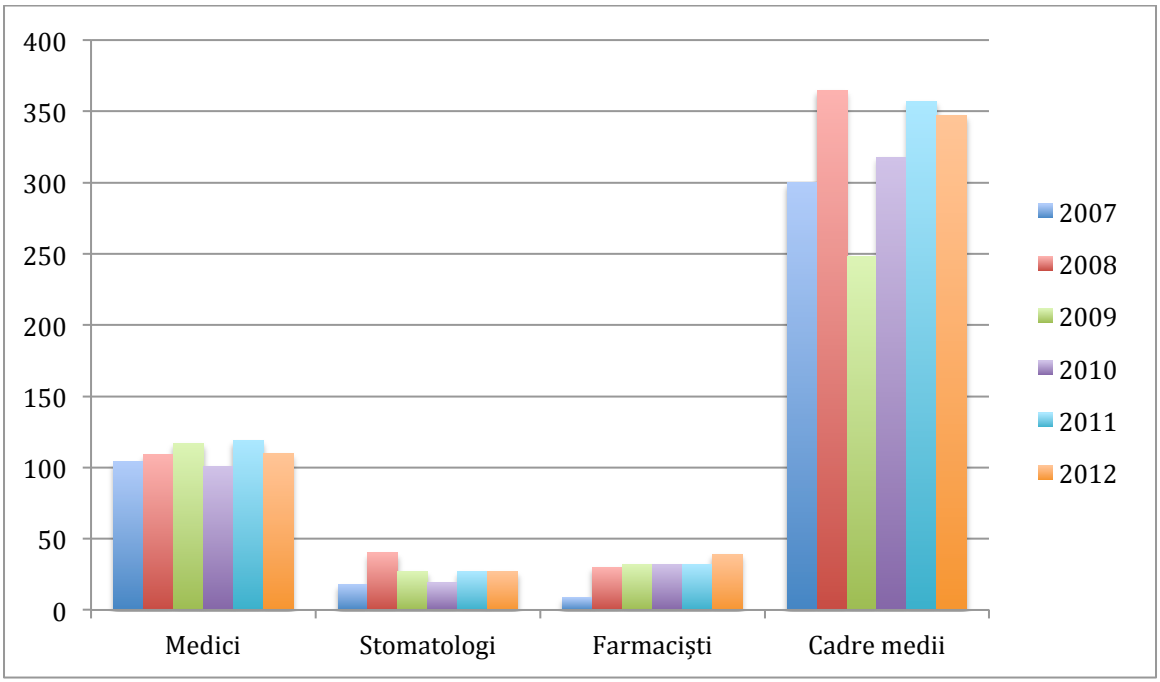
Datorită dezvoltării infrastructurii medicale din municipiu, se observă că în perioada 2007 – 2012 numărul cadrelor medicale a urmat un trend ascendent. Astfel, numărul medicilor a crescut cu 5,8% (în valori absolute, de la 104 la 110). Din totalul medicilor, medicii de familie reprezentau aproximativ 30% pe întreaga perioadă. De asemenea se observă o

creştere a numărului acestora cu 20% (de la 25 în 2007, la 30 în 2012). Numărul medicilor stomatologi din municipiu are o evoluţie favorabilă, acesta crescând cu 50% în perioada analizată, în timp ce numărul farmaciştilor a crescut de peste 4 ori. Numărul cadrelor medicale medii a crescut, la rândul său, cu 15,7%.

De remarcat este însă că această creştere s-a produs exclusiv pe seama dezvoltării sectorului privat, în timp ce în sectorul public numărul de medici, farmacişti şi stomatologi s-a redus, iar cel al personalului cu studii medii a crescut cu doar 5%, în perioada 2007 - 2012. Prin urmare, spitalele din municipiu se confruntă cu un deficit de specialişti, în condiţiile în care mulţi tineri absolvenţi vin pentru rezidenţiat sau pentru a profesa aici pe termen scurt, apoi emigrează sau se orientează către marile centre urbane. Această fluctuaţie de personal are o influenţă negativă asupra calităţii actului medical.

Figura 37 - Dinamica personalului medical din municipiul Paşcani, în perioada 2007-2012

Sursa: Institutul Naţional de Statistică. Baza de date Tempo Online.

Concluzii:

- **Municipiul Paşcani dispune de o reţea complexă şi diversificată de unităţi şi servicii medicale, publice şi private, care deservesc peste 130.000 de locuitori, dintre care se remarcă cele două spitale, cu peste 530 de paturi;**
- **Sectorul medical privat s-a dezvoltat continuu în ultimii ani, fiind inaugurate noi cabinete medicale, stomatologice, farmacii, laboratoare de analiză şi de tehnică dentară, etc., inclusiv prin creşterea numărului de personal medical;**
- **Sectorul public se confruntă cu o fluctuaţie ridicată a personalului medical, pe fondul nivelului redus de salarizare şi a dotării deficitare cu aparatură de ultimă generaţie tot mai mulţi medici specialişti preferând să emigreze;**
- **Spitalul CFR implementează un sistem informatic integrat, în cadrul unui proiect cu finanţare europeană;**
- **Deşi au beneficiat de alocări financiare pentru reparaţii şi dotări, unităţile spitaliceşti şi ambulatoriile integrate din municipiu necesită proiecte ample de reabilitare şi dotare cu aparatură pentru a furniza servicii medicale la standarde europene.**

Capitolul 11. Turismul

11.1. Resurse turistice naturale

Resursele naturale din zona Paşcani care au potenţial de valorificare în scop turistic sunt relativ puţine, acesta fiind unul dintre motivele pentru care acest sector nu s-a dezvoltat la nivel local.

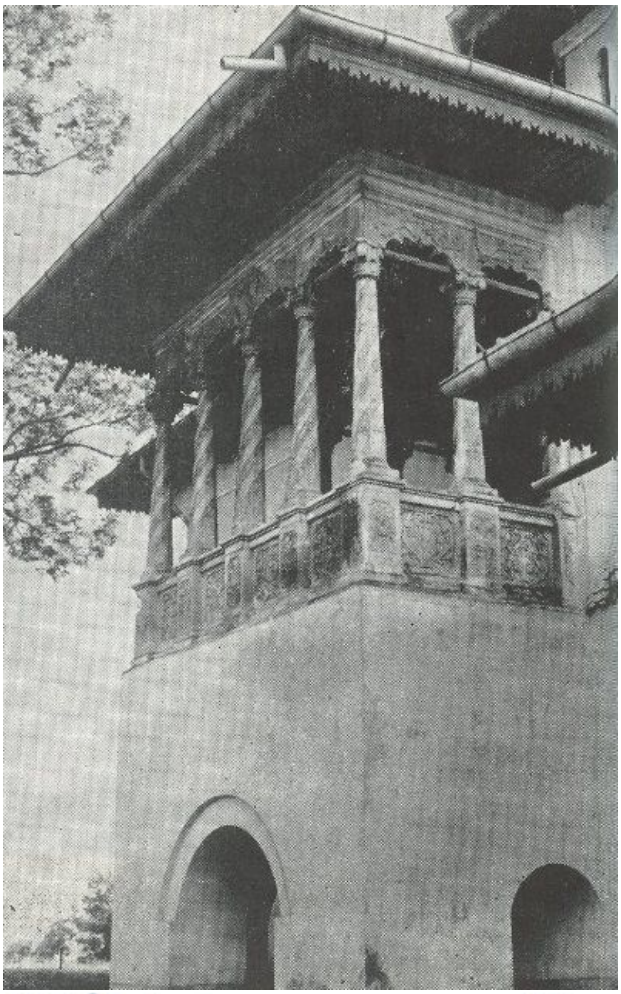
Acestea se rezumă la lunca râului Siret, unde se regăsesc diferite braţe şi bălţi cu potenţial piscicol, respectiv pădurile din zonă (Codrii Paşcanilor, Pădurea Moţca, etc.), care pot fi utilizate în scop de agrement (picnic, drumeţii, etc.), dar care adăpostesc şi un important fond cinegetic pentru amatorii de vânătoare. În zona Codrii Paşcanilor funcţionează deja o cabană, cu un restaurant cu specific românesc, care a fost recent modernizată.

11.2. Resursele turistice antropice

Deşi judeţul Iaşi se află în topul zonelor cu cea mai mare concentrare de monumente istorice din România, peste 90% sunt amplasate în municipiul reşedinţă de judeţ, în timp ce în municipiul Paşcani regăsim doar următoarele obiective:

- Monumentul comerativ al Răscoalei din 1907 (1907);
- Crucea Eroilor din Războiul de Independenţă (1877);
- Atelierele de căi ferate (1876);
- Palatul Familiei Cantacuzino - Paşcanu (1650, refăcut în secolul al XVIII-lea);
- Biserica „Sf. Arhangheli Mihail şi Gavril" (1664);
- Situl Arheologic de la Fântânele (aşezare din epoca paleolitică, eneolitică-cultura Cucuteni, epoca bronzului - cultura Noua şi antichitate – cultura dacică, romană etc.).

Dintre acestea, doar două sunt de importanţă naţională, respectiv: Palatul Cantacuzino şi Biserica „Sf. Arhangheli Mihail şi Gavril", în timp ce restul sunt de catgeoria B.

Palatul Cantacuzino (numit şi Roznovanu sau Brătianu) a fost construit între anii 1640-1650 de către Iordache Cantacuzino.Boierul Iordachi Cantacuzino a îndeplinit rangul de mare vistiernic la curtea domnească de la Iaşi, în timpul domniei lui Vasile Lupu (1634-1653). Marele boier era cumnat cu domnitorul, soţia sa Catrina Bucioc fiind soră cu Doamna Tudosca, întâia nevastă a domnitorului.

Printr-un zapis din 31 martie 1637, marele vistiernic Iordachi Cantacuzino a obţinut o jumătate din satul Paşcani de la un grup de mari boieri, tranzacţie în care un rol important l-a avut Doamna Tudosca. Acesta a construit palatul pe muchia dealului Paşcanilor şi străjuia Valea Siretului şi întreaga moşie. El este considerat fondatorul ramurii boiereşti Cantacuzino-Paşcanu.

După câţiva ani în 1664 construieşte biserica Sfinţii Voievozi la care se ajungea printr-un frumos pasaj acoperit. Marele vistiernic a murit în anul 1664, stăpâna moşiei devenind soţia sa, Alexandra. Palatul a fost ars de Sobieski la 1686, împreună cu alte case boiereşti din aceeaşi zonă.Ele au fost refăcute în parte, pe vechile fundaţii, în secolul al XVIII-lea. La 1780, casa din Paşcani aparţinea vistiernicului **Iordache Balş**. La 1809, prin testament, acesta a destinat Paşcanii fiului său Iancu. În împrejurarile tulburi care au marcat anii 1806-1812, **Iancu Balş** a plecat în Rusia. Paşcanii au trecut un moment în stapânirea fratilor **Dimitrachi** si **Panaiotachi Moruzi**, fiii lui **Constantin Moruzi**, fost **domn al Moldovei** la 1777-1782.. În toamna anului 1812, moşia a fost cumpărată de vistiernicul Iordache Rosetti-Roznovanu, apoi a fost moştenită de fiul său, Neculai Rosetti-Roznovanu. Acesta a vândut proprietatea colonelului Eugeniu Alcaz. Următorii proprietari au devenit apoi membrii familiei Brătianu La 1904, casa a fost reparată forma sa actuala de **Maria Moruzi**, nora lui Cuza Voda, mama istoricului **Gheorghe Bratianu**. În anul 1946, moşia Paşcani Deal a fost expropriată de către Comitetul Local pentru Reformă Agrară din comuna Paşcani (judeţul Baia), de la ultimul proprietar, profesorul Gheorghe I. Brătianu.

La început palatul a fost construit şi folosit ca loc de adăpost şi adunare pentru vânătoare.Clădirea este construită pe două nivele. La parter sunt încăperi mici cu plafonul boltit şi o încăpere mare, unde se dădeau recepţii.Plafonul acestei încăperi a fost realizat din lemn de nuc lustruit. Uşile de la intrarea principală şi de la parter au tocul din piatră de granit.Scările interioare au fost din lemn de stejar.

Holul de la etajul cladirii, ca şi cel de la parter, are planşeul realizat din mozaic veneţian,de diverse culori,lucrat cu multă migală.La etaj există o încăpere mare cu plafonul tot de nuc lustruit. Tavanele acestor holuri, precum şi cel al sălii de festivităţi, sunt alcătuite din bârne

de lemn gros, lustruit, cu o motivaţie în plăci de formă rotundă sau în romburi.Planşeul holului de aici era susţinut de stâlpi de stejar lustruit. La parter, în golurile a patru ferestre, se observă motive decorative în piatră, ce atestă măiestria celor care le-au realizat. Per total, această clădire echivalează cu palatele din ţara noastră, al căror stil este caracterizat de motivul brâncovenesc, deci pur românesc.

La intrarea în curtea feudală a fost construit un portal, care avea în ambele părţi locuinţe pentru robi, curtea fiind împrejmuită cu un zid de piatră.

Din construcţia iniţială a Palatului nu a mai rămas decât foişorul, restul clădirii fiind refăcut pe vechea fundaţie. Cele 11 coloane ale foişorului, cu fusuri răsucite, sunt acoperite cu frize torsate pe care apar păsări, veverițe, câini, căprioare, fructe şi flori; soclurile lor şi balustrada din piatră sunt decorate cu volute, flori, păsări şi pomul vieţii; friza superioară şi cea exterioară prezintă motive cu caracter faunistic şi heraldic (ogari, căprioare, cerbi, mistreţi, urşi) alături de personaje înfăţişând vânători şi acvila bicefală – stema Cantacuzinilor. Foişorul constituie cel mai bogat ansamblu de sculptură monumentală al unei clădiri civile din Moldova. Se zice că in aceasta casă s-ar fi petrecut o parte a acţiunii romanului lui Mihail Sadoveanu, “Venea o moara pe Siret".

Din anul 1959, acest edificiu a fost sediu pentru Casa Pionierilor care după 1990, s-a transformat în Clubul Copiilor.

După retrocedarea ei moştenitorilor şi mutarea Clubului Copiilor într-un nou spaţiu procesul de deteriorare al clădirii s-a agravat.

În prezent această clădire care face parte din Patrimoniul Naţional a fost cumpărată de Primăria Municipiului Paşcani de la moştenitoarele istoricului Ghe.I.Brătianu- Maria şi Ileana Brătianu urmând ca după restaurare şi renovare aici să aibă sediu Muzeul Municipal.

Recent a fost elaborat un proiect pentru reabilitarea, revitalizarea şi introducerea acestuia în circuitul turistic, în valoare de 3 mil. de Euro, care a fost depus spre finanţare cu fonduri novergiene. O altă opţiune ar fi finanţarea acestui obiectiv de la bugetul de stat.

Un alt obiectiv important din municipiu este Muzeul Municipal Pașcani, care deține un patrimoniu de aproximativ 6000 obiecte, din care 2000 sunt de etnografie, diferența fiind constituită din obiectele de istorie, dar și de cele religioase. Patrimoniul etnografic al muzeului reprezintă ocupațiile țăranului român din zonă, meșteșugurile țărănești, ceramica, obiectele de uz casnic, interior țărănesc, îmbrăcăminte, textilele de interior. Există, de asemenea, și o colecție bogată de cărți religioase și câteva icoane, începând cu sec.XVIII-lea. Secția de istorie deține obiecte descoperite, în general, prin cercetări arheologice derulate în zonă (unelte și arme preistorice, vase și urne, monede, arme, decorații etc). Muzeul Municipal se ocupă cu organizarea anuală a Târgului de Meșteri Populari, aflat în 2014 la ediția a VI-a. De asemenea, acesta colaborează cu marile complexe muzeale din zona Moldovei: Complexul Muzeal Național „Moldova'' Iași, Complexul Muzeal Județean Neamț, Complexul Muzeal „Iulian Antonescu" Bacău.

Alte obiective de patrimoniu din împrejurimile municipiului Pașcani sunt:

- Palatul „Alexandru Ioan Cuza" Ruginoasa (1811);
- Mauosoleul „Vasile Alecsandri" Mircești.

La acestea se adaugă o serie de construcții ecleziastice: Biserica „Sf. Vineri", „Sf. Ioan Botezătorul", „Pogorârea Sf. Duh", „Adormirea Maicii Domnului", „Sf. Gheorghe", „Sf. Apostoli Petru și Pavel". De asemenea, în municipiu se regăsește casa în care s-a născut scriitorul Mihail Sadoveanu, al cărui destin e strâns legat de cel al orașului.

De asemenea, în domeniul patrimoniului imaterial se remarcă Centrul Folcloric Ruginoasa, care găzduieşte obiceiuri populare tradiţionale calendaristice (datini şi obiceiuri legate de sărbătorile de iarnă), manifestări tradiţionale legate de unirea principatelor.

Având în vedere numărul mic de obiective de patrimoniu din municipiul Paşcani care nu permit realizarea unor pachete turistice de sine stătătoare, se recomandă conceperea unor circuite tematice integrate cu alte localităţi din judeţ şi din regiune (de ex. Iaşi, Suceava, Botoşani, etc.).

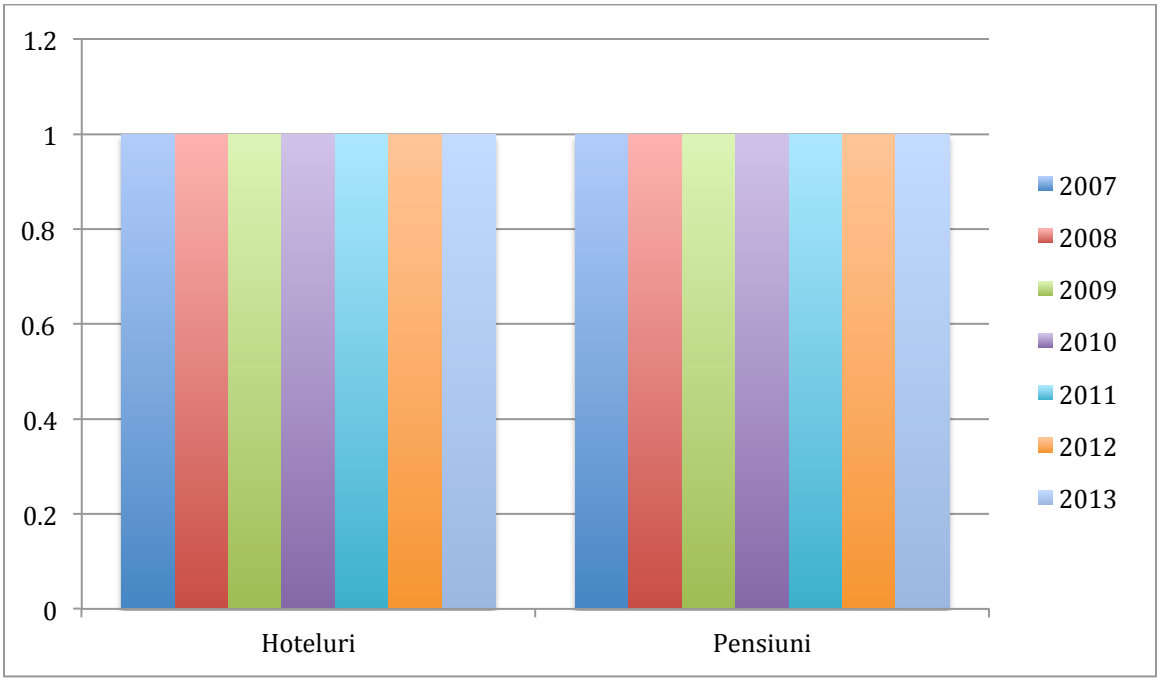
11.3. Infrastructura turistică

În perioada 2007 - 2013, numărul de unităţi de cazare din municipiul Paşcani a rămas constant la două, respectiv un hotel şi o pensiune turistică, ceea ce denotă şi subdezvoltarea sectorului turistic de la nivel local, care are (împreună cu unităţile de alimentaţie publică) o pondere de mai puţin de 1% din cifra de afaceri şi din numărul de salariaţi în 2013. Cele două unităţi de cazare sunt:

- Hotelul „Cental" ** - dispune de 17 camere (1 single şi 16 duble), cu 55 de locuri de cazare, de două restaurante cu 550 de locuri, precum şi de două săli de conferinţă complet echipate, unde pot fi organizate diferite evenimente. Hotelul a fost renovat în 2008, iar preţul unei nopţi de cazare variază între 100 şi 130 lei, funcţie de tipul de cameră;
- Pensiunea „Markos"*** - dispune de 8 camere şi un apartament, cu 14 locuri de cazare, la care se adaugă un restaurant cu 50 de locuri. Preţul unei nopţi de cazare variază între 100 şi 150 de lei.

Deşi nu figurează în statisticile INS, la nivel local funcţionează şi Pensiunea „Casa Fines"***, cu 15 camere şi 30 de locuri de cazare, cu restaurant de 120 de locuri, terasă de 80 de locuri, sală de evenimente de 180 de locuri, sală de conferinţe de 40 de locuri, saună.

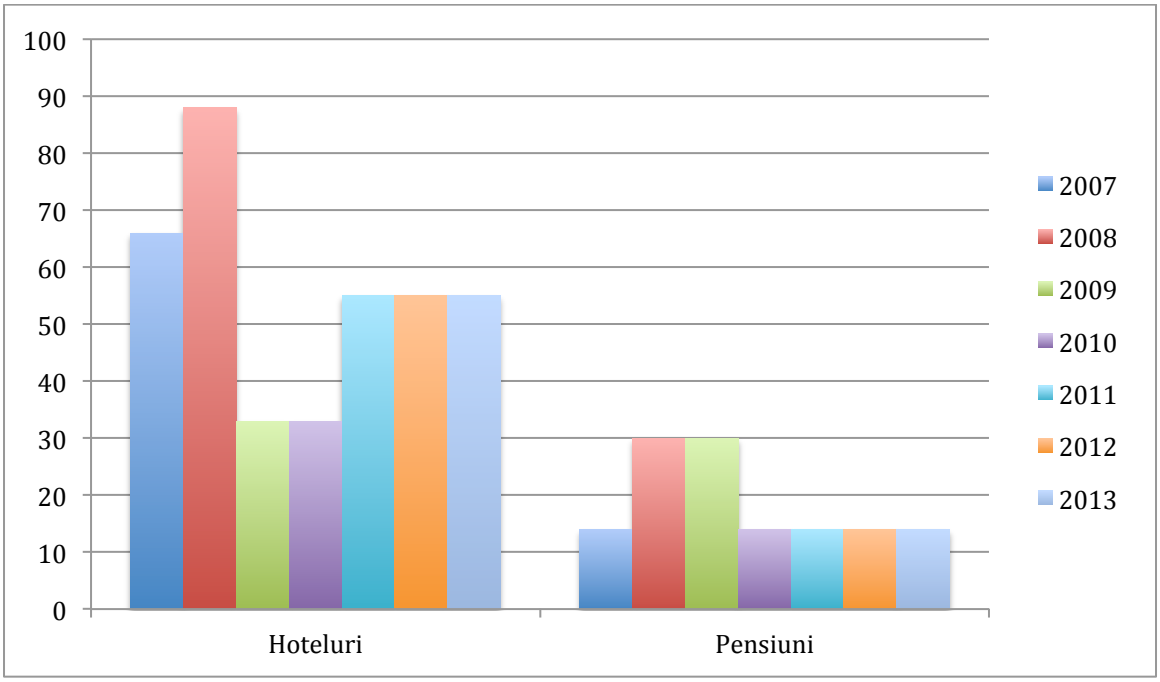
Figura 38 - Evoluția numărului de unități de cazare din municipiul Pașcani, pe tipuri de unități, în perioada 2007-2013

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO-ONLINE (2014)

Din perspectiva capacității de cazare a structurilor de primire turistică, se constată o evoluție negativă a numărului de locuri de cazare. Astfel, în perioada 2007 - 2013, numărul de locuri de cazare din cele două sus - menționate a scăzut de la 80 la 69, ceea ce înseamnă o reducere cu 13,7%, pe fondul cererii reduse. Hotelul „Central" asigură 80% din capacitatea de cazare din municipiul Iași, iar Pensiunea „Markos" doar 20%.

Figura 39 - Evoluția capacității de cazare din municipiul Pașcani, pe tipuri de unități, în perioada 2007-2013

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO-ONLINE (2014)

Din perspectiva capacităţii de cazare în funcţie, cea care ţine cont atât de numărul de locuri de cazare, cât şi de disponibilitatea lor de-a lungul unui an calendaristic, aceasta a fost de 24.565 de locuri - zile în 2013, în scădere cu 15,9% faţă de 2007. Dintre acestea, Hotelul „Central" poate caza anual 19.455 de turişti, iar Pensiunea „Markos" 5.110.

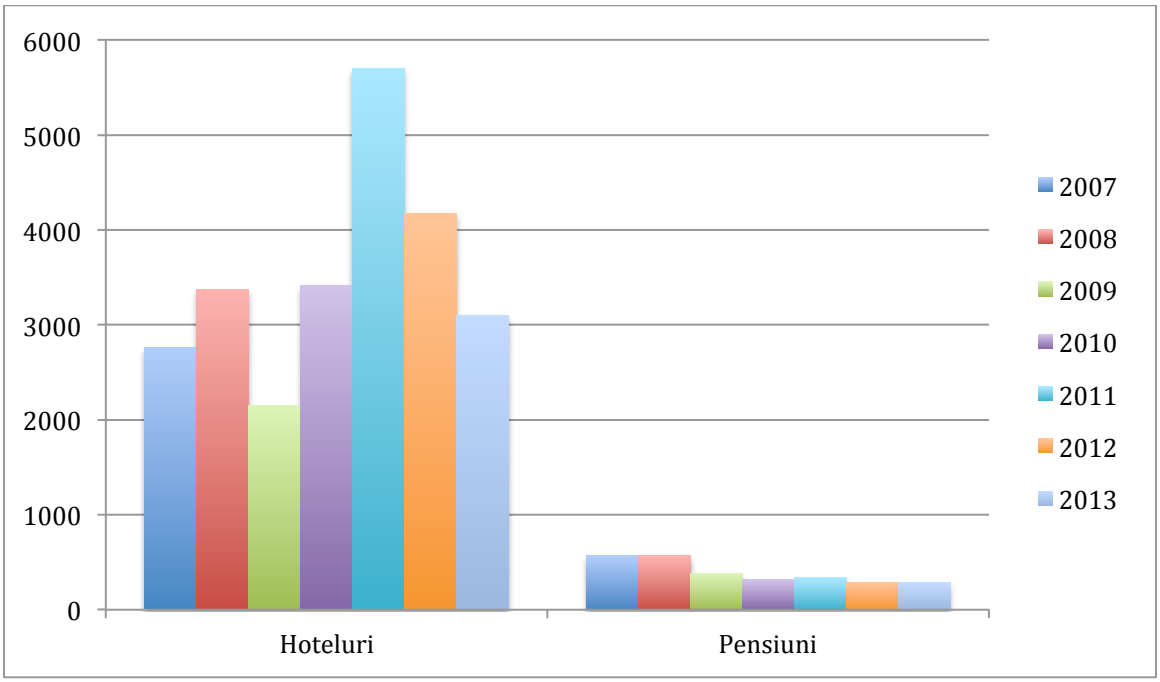
De menţionat este şi faptul că mici unităţi de cazare se regăsesc şi în comunele din proximitatea municipiului Paşcani: Butea, Mogoşeşti - Siret, Ion Neculce, Moţca, Ruginoasa, acestea concurând unităţile de cazare din oraş, mai ales pe segmentul turismului de tranzit, fiind amplasate de-a lungul unor drumuri importante.

11.4. Circulaţia turistică

Comparativ cu situaţia numărului de structuri de primire turistică şi a capacităţii de cazare, statistica numărului de sosiri a turiştilor prezintă anumite variaţii, însă pe acelaşi fond de tranzit turistic redus. Astfel, în anul 2013, în cele două unităţi de cazare din municipiul Paşcani s-au reportat 3.379 de turişti cazaţi, în creştere cu 1,6% faţă de anul 2007. Peste 90% dintre turişti au optat pentru Hotelul „Central", în creştere cu 12,3% faţă de anul 2007,

iar 8,6% pentru Pensiunea „Markos", în scădere cu 50,3% faţă de începutul intervalului. Singurul an pentru care s-a raportat un număr mai mare de turişti a fost 2011.

Figura 40 - Dinamica numărului de sosiri ale turiştilor în unităţile de cazare din municipiul Paşcani, în perioada 2007-2013

Sursa: Institutul Naţional de Statistică, baza de date TEMPO-ONLINE (2014)

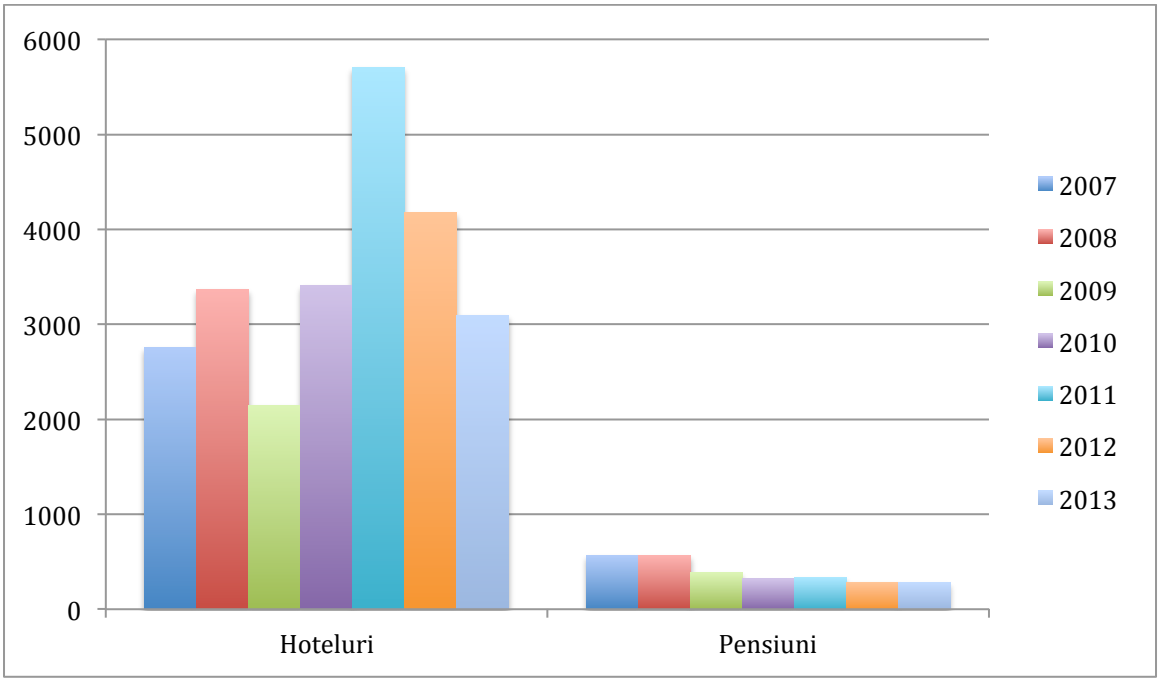
Trebuie avut în vedere şi faptul că aceste date statistice e posibil să nu surprindă totalitatea celor care vizitează în scop turistic municipiul Paşcani, în condiţiile în care unii turişti se cazează în alte localităţi sau serviciile de cazare aferente acestora nu au fost raportate statistic.

Dinamica numărului de înnoptări urmăreşte aceleaşi tendinţe ca şi cea a numărului de sosiri. Astfel, în anul 2013, s-au înregistrat 4.943 de înnoptări, în creştere cu doar 4,4% faţă de anul 2007. Dintre acestea, 86,9% s-au înregistrat la Hotelul „Central", în creştere cu 20,5% faţă de 2007, iar 13,1% la Pensiunea „Markos", în scădere cu 44,6% faţă de 2007.

Din păcate, aceleaşi statistici relevă faptul că durata sejurului în Paşcani este una deosebit de scurtă, de obicei o singură noapte, mai exact o medie de 1,46 nopţi / sejur, ceea ce este extrem de nesatisfăcător.

Figura 31 - Dinamica numărului de înnoptări ale turiştilot în unităţile de cazare din municipiul Paşcani, pe tipuri de unităţi, în perioada 2007-2013

Sursa: Institutul Naţional de Statistică, baza de date TEMPO-ONLINE (2014)

Indicele de ocupare a capacităţii de cazare în funcţiune din municipiul Paşcani a fost de 20,1% în 2013, în creştere cu 3,9 puncte procentuale faţă de anul 2007. Prin urmare, deşi oferta de cazare de la nivel local este redusă şi puţin diversificată, circulaţia turistică din prezent nu justifică din punct de vedere economic construcţia de noi unităţi de primire a turiştilor.

11.5. Promovarea turistică şi evenimente organizate

La nivelul municipiului Paşcani nu funcţionează un centru de informare turistică, însă o astfel de unitate a fost amenajată în comuna Stolniceni - Prăjescu, din imediata proximitate a oraşului, cu o finanţare de circa 130.000 de lei, din PNDR 2007 - 2013. Acesta are o acoperire microregională, în sensul că poate oferi informaţii cu privire la obiectivele turistice din întreaga zonă a municipiului Paşcani.

În municipiul Paşcani se organizează anual o serie de evenimente culturale şi sportive, care ar putea fi atractive pentru turişti şi vizitatori:

- Zilele Municipiului Paşcani (luna iulie);
- Târgul Meşterilor Populari (iulie);

- Crosul Toamnei (octombrie);
- Cupa 1 decembrie la tenis de câmp (decembrie);
- Festivalul Colindelor de Crăciun (decembrie);
- Festivalul de Datini şi Obiceiuri de Iarnă (decembrie);
- Etc.

În organizarea evenimentelor sus-menţionate, municipalitatea joacă un rol esenţial, prin implicarea unităţilor din subordinea acesteia: Casa Municipală de Cultură "Mihail Sadoveanu", Clubul Sportiv Municipal, Biblioteca Municipală, etc.

Cu toate acestea, evenimentele culturale sunt prea puţine şi neuniform distribuite de-a lungul anului, pentru a deveni poli de atracţie a turiştilor şi vizitatorilor, în acest sens fiind recomandată organizarea de noi astfel de manifestări.

Rezumând, la nivel local este potenţial pentru dezvoltarea următoarelor tipuri de turism:

- turism cultural - istoric: de ex. circuite care să includă Palatul Alexandru Ioan Cuza de la Ruginoasa, Palatul Cantacuzino din Paşcani, Mausoleul Vasile Alecsandri Mircești, Casa de Cultură (unde sunt prezentate circa 300 de obiecte arheologice, care vor fi

mutate în viitorul muzeu municipal, o dată ce acesta va fi amenajat), casele memoriale şi bisericile din zonă, etc.;

- turism de tranzit (itinerant): o dată cu finalizarea marilor proiecte de infrastructură rutieră şi feroviară, care vor transforma municipiul într-un nod de comunicaţii de importanţă naţională şi chiar transfrontalieră.

Concluzii:

- **Municipiul Paşcani nu dispune de resurse naturale şi antropice cu mare valoare turistică, prin urmare acest sector nu este dezvoltat la nivel local;**
- **Pădurile şi apele din zonă au potenţial de a fi amenajate în scop turistic, pentru pescuit, vânătoare, drumeţii, agrement;**
- **Dintre obiectivele de patrimoniu construit din municipiu, se remarcă o biserică şi Palatul Cantacuzino, de o mare valoare arhitecturală, care se află într-o stare avansată de degradare;**
- **Infrastructura de cazare se rezumă la două unităţi de primire a turiştilor cu capacitate redusă;**
- **Numărul turiştilor care se cazează în municipiu s-a menţinut la un nivel foarte redus în ultimii ani, iar durata medie a sejurului este foarte redusă;**
- **Municipiul nu dispune de un spaţiu pentru muzeul municipal, unele exponate arheologice de mare valoare fiind expuse în holul Casei de Cultură;**
- **La nivel local se organizează un număr mic de evenimente culturale şi sportive, care nu pot atrage mulţi vizitatori şi turişti;**
- **Revitalizarea turismului la nivel local depinde de conceperea şi promovarea unor trasee tematice la nivel judeţean şi regional, de exemplu pentru turismul ecologic, cel cultural - istoric, etc.**

Capitolul 12. Cultură și sport

12.1. Infrastructura şi viaţa culturală

Paşcaniul a dat României importante personalităţi culturale: scriitorii Mihail Sadoveanu şi Petre Vârlan, mitropolitul Visarion Puiu, academicianul Constantin Ciopraga, preoţii Cicerone şi lordache lordăchescu.

În domeniul cultural, principalele instituţii ale municipiului Paşcani sunt:

- Casa Municipală de Cultură "Mihail Sadoveanu" – actuala clădire a Casei Municipale de Cultură a fost inaugurată în 1960, din 1961 poartă numele marelui scriitor Mihail Sadoveanu, iar în 2010 a fost reabilitată termic și renovată. Clădirea este situată în zona centrală a orașului, are demisol parțial, parter și etaj parțial, dispând de o suprafață construită de 1201 mp. Interiorul instituției este compartimentat în spații care au destinații bine stabilite, iar cele pentru public au și denumiri. Dintre aceste spații amintim: sala de spectacol - cu o capacitate de 309 locuri, galeria de artă „Arcadia" - care este folosită pentru expoziții de artă și cursuri, sala „Sadoveanu" - folosită pentru cursuri și sala „Ghițulescu". În incinta casei de cultură se derulează activități în cadrul cercurilor de teatru, dans de societate și dans sportiv. Trebuie menționată aici activitatea Teatrului pentru copii şi tineret „Rudi Nesvadba", Teatrului pentru copii „Prometeu" (curs deschis în 2014), dar și a trupei de dans de societate „Dream Dance".

Casa de cultură găzduieşte anual numeroase manifestări artistice: spectacole, expoziţii, simpozioane, concursuri, conferinţe, dar oferă şi spaţiu pentru cursuri de formare profesională. În anul 2013 au fost aprobate 32 de evenimente, din care s-au desfăşurat doar 20. În anul 2014 au fost prevăzute 38 de evenimente: expoziţii (grafică, sculptură, pictură, fotografii, icoane, pietre şi minerale semipreţioase), spectacole folclorice şi de muzică pentru tineri şi adulţi, teatru (inclusiv de păpuşi şi pentru copii, campanie de donare de carte, concerte în aer liber, şedinţe de machiaj, spectacol dedicat vârstnicilor, concurs de pescuit, festival de muzică folk etc. Dintre aceste evenimente, trebuie menţionate cele care au deja tradiţie, precum: Zilele mitropolit Visarion Puiu (ediţia a XVIII-a), Săptămâna Şcoala Altfel, Ziua copilului, Domnilor profesori, cu dragoste, Zilele Mihail Sadoveanu (ediţia a XLII-a).
Casa de Cultură are colaborări cu Teatrul Naţional ”Vasile Alecsandri” Iaşi, Teatrul ”Mihai Eminescu” Botoşani, Teatrul ”George Bacovia” Bacău, Filarmonica Botoşani şi Filarmonica din Iaşi şi cu Muzeul Literaturii Române din Iaşi.
Pe lângă Casa de cultură Paşcani mai există trei cămine culturale în localităţile componente: Cămin cultural Lunca, Cămin cultural Gâşteşti, Cămin cultural Boşteni.

- **Biblioteca Municipală Paşcani** – a fost înfiinţată în anul 1950. Aceasta dispune de peste 120.000 documente, dintre care cele mai numeroase sunt cărţi de literatură, lingvistică, ştiinţă şi tehnică, dar şi periodice, documente audiovizuale şi colecţii electronice. În perioada 2009-2012, Biblioteca a fost dotată cu mai multe computere (10 fiind donate în cadrul Programului Biblionet), în prezent existând 15 computere care pot fi folosite în mod direct de utilizatori. Din anul 2013 a fost începută o nouă etapă de informatizare care permite: vizualizarea on-line a catalogului electronic, accesarea conturilor de utilizator de la distanţă, rezervarea documentelor prin intermediul internetului, împrumut informatizat etc. În 2013, numărul utilizatorilor activi a ajuns la 3.377, în creştere cu 768 de persoane faţă de 2012, majoritatea având între 14 şi 25 de ani, fiind înregistraţi şi 18 cetăţeni străini (Rep. Moldova, SUA şi Brazilia). Fondul de bază al Bibliotecii a crescut cu 3.412 documente în 2013 faţă de 2012, 36% fiind plătite din bugetul local, iar restul provenind din donaţii, sponsorizări etc.

  Cu ocazia sărbătoririi ”Zilei Bibliotecarului” în 2013, Biblioteca Municipală din Paşcani a primit titlul de cea mai bună bibliotecă din judeţul Iaşi, fiind apreciată pentru rezultatele deosebite obţinute în anul 2013: creşterea numărului de cititori, achiziţii de cărţi şi activităţile culturale şi cursurile organizate în cadrul instituţiei.

În cadrul Bibliotecii sunt organizate activităţi pentru persoane de toate vârstele: cursuri de limba engleză pentru copii şi adulţi (nivel începători şi intermediar), cursuri de iniţiere în utilizarea computerului pentru pensionari, cursuri de şah, activităţi culturale etc., existând şi cluburi: clubul Seniorilor Internauţi, club foto, club Java. Evenimentele culturale au fost organizate în parteneriat cu instituţii educaţionale, mass - media, fundaţii şi asociaţii (Asociaţia pentru Sănătate, Educaţie şi Familie Piatra Neamţ) şi cuprind: expoziţii de carte, fotografii, picturi pe pânză, mărţişoare, obiecte de ceramică, cursuri săptămânale sau bisăptămânale, cercuri de lectură, concursuri de desene şi cultură generală, activităţi derulate împreună cu instituţii de învăţământ şi sănătate, concursuri de şah (Cupa Paşcaniului la Şah - ediţia a VII-a, Cupa ”Mihail Sadoveanu”la Şah) .

Principalele probleme cu care se confrunta instituţia în 2013 erau legate de spaţiul impropriu şi insuficient avut la dispoziţie, precum şi cu numărul reduse de angajaţi.

Pe lângă biblioteca municipală mai existau, în 2013, 14 biblioteci şcolare, în scădere cu 4 faţă de 2007. Aceste 15 biblioteci din municipiul Paşcani, reprezintă 3% din totalul bibliotecilor existente în judeţul Iaşi.

Tabel 8 - Fondul de cărţi şi volumele eliberate de bibliotecile din municipiul Paşcani, în anul 2013

	2011	2012	2013
Volume existente în biblioteci	8.324.116	8.246.779	8.287.270
Volume eliberate	91.674	89.658	97.437

Sursa: TEMPO Online, INS

După cum se poate observa din tabelul de mai sus, numărul de volume existente în biblioteci a înregistrat o scădere de aproape 1% în 2012 faţă de 2011, dar a crescut în 2013 faţă de 2012, iar numărul de volume eliberate a crescut, în 2013, cu 6,3% faţă de 2011 şi cu 8,7% faţă de 2012.

- **Muzeul Municipal Paşcani** a fost înfiinţat ca entitate în 1997, dar nu dispune de un sediu propriu, cele peste 6.000 de obiecte fiind depozitate în sediul Casei de cultură ”Mihail Sadoveanu”, unde circa 300 dintre acestea sunt şi expuse pe holul instituţiei. Obiectele arheologice provin din următoarele zone: Fântânele, Prisaca, Boşteni, Topile, Hârtoape, Dumbrava, Heci, Gura Bâdiliţei, Tătăruşi, Ruginoasa, printre obiectele descoperite găsindu-se: moneda romană din timpul lui Commodus (193 d.H.), moneda de argint din 1402, urne Cucuteni, vase din cultura Nouă, vase din cultura Dridu, arme şi unelte preistorice, topoare neolitice şi eneolitice, celturi, idoli totemici şi antropomorfi şi fragmente osteologice de mamut provenite de pe valea Siretului. Printre obiectele de mare valoare etnografică se numără: fuste de lână, costum de mire şi mireasă din lână figaie, zabun, bertă, budori, plug de lemn, etc., iar printre obiectele religioase: cărţi şi icoane. Alte obiecte sunt: decoraţii militare şi o importantă colecţie de monede începând din antichitate şi până în prezent, arme medievale şi din cele două războaie mondiale şi imagini mai vechi ale oraşului Paşcani. Vizitatorii muzeului provin atât din oraşul Paşcani şi din împrejurimi, cât şi din alte ţări: Israel, Norvegia, Elveţia şi Germania.

Muzeul municipal a realizat, în 2013 o serie largă de manifestări culturale specifice, fiind sprijinit de alte instituţii culturale precum: Casa de cultură ”Mihail Sadoveanu”, Clubul copiilor şi Liceul ”Unirea”, Complexul Muzeal Moldova din Iaşi şi Asociaţia Meşterilor Populari Iaşi. Astfel, în 2013 au fost derulate 7 activităţi expoziţionale, precum şi activităţi secundare muzeului: publicarea de articole de specialitate, cercetări de investigare a 14 zone arheologice, cercetări etnografice, colaborări cu alte instituţii de cultură şi învăţământ din oraş şi din comunele învecinate. Şi Muzeul Municipal se confruntă cu problema lipsei de spaţiu pentru prezentarea exponatelor în mod corespunzător, dar şi cu lipsa finanţării pentru clasficarea obiectelor existente.

- **Clubul Copiilor Paşcani** este în subordinea directă a Inspectoratului Şcolar Judeţean.

Acesta oferă o gamă variată de activităţi pentru copii din învăţământul preşcolar, gimnazial şi liceal (11 cercuri specializate), structurate pe trei domenii (tehnico - ştiinţific, cultural - artistic şi sportiv - turistic), aşa cum se poate observa în tabelul de mai jos:

Tabel 9 - Oferta Clubului Copiilor din municipiul Paşcani, în anul şcolar 2013-2014

Domeniul	Cerc
Cultural – artistic	Muzică uşoară vocală şi instrumentală
	Orchestră muzică populară
	Coregrafie
	Pictură
Tehnico - ştiinţifice	Karting
	Ecologie-protecţia mediului
	Modelism
	Informatică
	Atelierul Fanteziei
	Chimie experimentală
Sportiv	Tenis de masă

Sursa: Clubul Copiilor Paşcani

Clubul Copiilor Paşcani se mândreşte cu un număr ridicat de diplome şi premii obţinute la diferite concursuri.

În municipiul Paşcani nu funcţionează niciun cinematograf, vechiul Cinematograf Phoenix fiind închis în 2011, datorită numărului redus de persoane dornice să vizioneze filme.

12.2. Activitatea sportivă

Principala instituţie în domeniul sportiv este Clubul Sportiv Municipal Paşcani care a luat fiinţă în 2009. La baza acestui club a stat secţia de fotbal care activa în liga a III-a (CS Kosarom Paşcani). Până în prezent s-au adăugat şi alte secţii: rugby fete, tenis de câmp, şah, atletism, handbal fete (în formare). Numărul de sportivi a ajuns, în 2013 la 250 (copii, juniori şi seniori). La fotbal, liga a III-a de seniori a obţinut locul 4, liga a IV-a seniori, locul 7, iar liga a IV-a juniori, au devenit campioni judeţeni. Sportivele de la rugby au devenit campioane naţionale la juniori, iar şase dintre acestea fac parte din lotul naţional. La tenis de câmp există un campion naţional la juniori, care la finalul anului 2013 a ajuns pe locul 13 la

turneele naţionale de seniori, participând şi la turnee internaţionale. 13 atleţi au participat la competiţii zonale şi naţionale obţinând 14 locuri I, 10 locuri II şi 6 locuri III. Cei 12 şahişti au participat la şase competiţii zonale.

Clubul Sportiv municipal a organizat în 2013, 7 activităţi sportive la care au participat 1.457 de sportivi.

Baza sportivă administrată de CSM Paşcani are la dispoziţie: 2 terenuri de iarbă cu tribune, un teren de zgură şi o sală de sport multifuncţională. Infrastructura a fost îmbunătăţită prin înlocuirea reţelei de alimentare cu apă potabilă deteriorată, punerea în funcţiune a celui de-al doilea puţ cu apă pentru irigat şi lucrări de alimentare pentru cele două terenuri. Gradul de dotare cu echipamente necesare activităţilor desfăşurate în secţiile clubului a ajuns la 80%.

Partenerii clubului sunt Primăria Paşcani, Colegiu CF Unirea, CSS Paşcani, Şcoala I. Cantacuzino etc.

În cadrul Colegiului Tehnic CF ”Unirea” funcţionează Clubul Sportiv Şcolar, în cadrul căruia activează 6 profesori pe specializările fotbal, rugby şi handbal fete. În prezent CSS Unirea are două secţii: fotbal şi rugby. Echipa de fotbal a obţinut locul I la Campionatul Judeţean de Fotbal, Liga a IV-a juniori, ediţia 2011-2012 şi două locuri II şi două locuri III la Campionatul Judeţean Iaşi, ediţia 2012-2013.

Alte cluburi existente în municipiul Paşcani sau filiale ale unor cluburi ieşene sunt: CS Moldova Motor Sport – Paşcani, clubul Long Ho Paşcani (Qwan Ki Do - arte marţiale şi metode tradiţionale vietnameze) a fost înfiinţat în 1985 şi a contribuit cu un număr impresionant de sportivi la lotul naţional, sportivi care s-au remarcat prin rezultate foarte bune pe plan mondial. De asemenea, la nivelul municipiului există şi săli de fitness (ex. MEGA GYM).

Ca şi infrastructură sportivă trebuie menţionate Stadionul CFR, cu gazon natural şi o capacitate de 4.000 de locuri şi stadionul Locomotiva.

Pe lângă acestea funcţionează sălile de sport ale unităţilor şcolare din municipiu şi Ştrandul municipal Paşcani, care a fost modernizat prin lucrări de construcţii la grupul sanitar, lărgirea bazinului cu rol de curăţire a picioarelor, vopsire a bazinului.

Concluzii:

- **Există patru instituţii culturale principale: Casa municipală de Cultură "Mihail Sadoveanu", Biblioteca Municipală Paşcani, Muzeul Municipal Paşcani (care îşi desfăşoară activitatea în cadrul Casei de Cultură), Clubul Copiilor "Iordache Cantacuzino";**
- **Casa de Cultură a fost renovată, are 440 de locuri, scenă cu pod şi instalaţie de lumini;**
- **În incinta Casei de Cultură se derulează activităţi în cadrul cercurilor de teatru, muzică şi dans popular, dans modern şi de societate, muzică corală, grafică şi pictură;**
- **Casa de Cultură găzduieşte anual numeroase manifestări artistice: spectacole, expoziţii, simpozioane, concursuri, conferinţe, dar oferă şi spaţiu pentru cursuri de formare profesională;**
- **Biblioteca dispune de peste 120.000 documente, dintre care cele mai numeroase sunt cărţi de literatură, lingvistică, ştiinţă şi tehnică, dar şi periodice, documente audiovizuale şi colecţii electronice, în creştere, fiind dotată cu 15 calculatoare pentru utilizatori;**
- **Numărul de utilizatori activi ai bibliotecii a crescut;**
- **în 2013, Biblioteca Municipală din Paşcani a primit titlul de cea mai bună bibliotecă din judeţul Iaşi;**
- **Biblioteca Municipală organizează numeroase activităţi culturale şi cursuri pentru persoane de toate vârstele;**
- **Muzeul Municipal nu dispune de un sediu propriu, deşi deţine exponate de mare valoare, o variantă posibilă fiind amenajarea acestuia în cadrul Palatului Cantacuzino, o dată cu reabilitarea acesteia;**
- **Principalele probleme cu care se confrunta instituţia în 2013 erau legate de spaţiul impropriu şi insuficient avut la dispoziţie, precum şi cu numărul reduse de angajaţi;**
- **Clubul Copiilor oferă o gamă variată de activităţi pentru copii din învăţământul preşcolar, gimnazial şi liceal (11 cercuri specializate), structurate pe trei domenii (tehnico - ştiinţific, cultural - artistic şi sportiv - turistic);**
- **În municipiu nu funcţionează niciun cinematograf;**
- **Principala instituţie în domeniul sportiv este Clubul Sportiv Municipal Paşcani, la baza căruia a stat secţia de fotbal care activa în liga a III-a, la care s-au adăugat şi alte secţii : rugby fete, tenis de câmp, şah, atletism, handbal fete (în formare);**
- **Sportivele de la rugby au devenit campioane naţionale la juniori, iar şase dintre acestea fac parte din lotul naţional;**

- **La tenis de câmp există un campion naţional la juniori;**
- **Baza sportivă administrată de CSM Paşcani are la dispoziţie: 2 terenuri de iarbă cu tribune, un teren de zgură şi o sală de sport multifuncţională, infrastructura fiind îmbunătăţită în 2013;**
- **Alte instituţii în domeniul sportului: Clubul Sportiv Şcolar Unirea (fotbal şi rugby), Clubul Sportiv Moldova Motor Sport – filiala Paşcani, Clubul Long Ho Paşcani (arte marţiale), făli de fitnes, săli de sport ale unităţilor şcolare.**

Capitolul 13. Guvernanță locală

13.1. Administrația publică locală

Administraţia publică a municipiului Paşcani este organizată şi funcţionează potrivit prevederilor Legii administraţiei publice locale nr. 215/2001 şi în conformitate cu hotărârile Consiliului Local. Aceasta se organizează şi funcţionează în temeiul principiilor autonomiei locale, descentralizării serviciilor publice, eligibilităţii autorităţilor administraţiei publice locale, legalităţii şi al consultării cetăţenilor în soluţionarea problemelor locale de interes deosebit.

Principalele domenii aflate sub administrarea autorităţilor publice locale sunt:

a) planificarea urbană şi gestionarea spaţiilor verzi de interes local;
b) colectarea şi gestionarea deşeurilor menajere, inclusiv salubrizarea şi întreţinerea terenurilor pentru depozitarea acestora;
c) construcţia, întreţinerea şi iluminarea străzilor şi drumurilor publice locale;
d) administrarea bunurilor din domeniile public şi privat locale;
e) construcţia, gestionarea, întreţinerea şi echiparea instituţiilor preşcolare şi extraşcolare (creşe, grădiniţe de copii, şcoli de artă, de muzică);
f) activităţi culturale, sportive, de recreere şi pentru tineret, precum şi planificarea, dezvoltarea şi gestionarea infrastructurilor necesare acestor tipuri de activităţi;
g) amenajarea pieţelor agricole, a spaţiilor comerciale, realizarea oricăror alte măsuri necesare;
h) pentru dezvoltarea economică a unităţii administrativ - teritoriale;
i) instituirea şi gestionarea întreprinderilor municipale şi organizarea oricărei alte activităţi necesare dezvoltării economice a unităţii administrativ-teritoriale;
j) construcţia de locuinţe şi acordarea altor tipuri de facilităţi pentru păturile social vulnerabile, precum şi pentru alte categorii ale populaţiei;
k) organizarea serviciilor anti-incendiu.

Autorităţile administraţiei publice prin care se realizează autonomia locală sunt reprezentate de Consiliul Local, ca autoritate deliberativă şi de Primar, ca autoritate executivă, acestea rezolvând treburile publice în condiţiile legii.

Primarul răspunde de buna funcţionare a administraţiei publice locale şi reprezintă municipiul Paşcani în relaţiile cu alte autorităţi publice, cu persoanele fizice sau juridice române sau străine, precum şi în justiţie. Acesta îndeplineşte atribuţiile prevăzute de lege sau încredinţate de Consiliul Local. Pentru îndeplinirea atribuţiilor sale, primarul este ajutat de viceprimar, secretar şi de aparatul de specialitate al primarului.

Primarul, viceprimarul, secretarul unităţii administrativ - teritoriale şi aparatul de specialitate al primarului constituie o structură funcţională cu activitate permanentă, denumită Primăria municipiului Paşcani, care duce la îndeplinire hotărârile Consiliului Local şi dispoziţiile primarului, soluţionând problemele curente ale colectivităţii locale.

Aparatul de specialitate al Primarului municipiului Paşcani este constituit din componente funcţionale structurate în direcţii, servicii şi compartimente, a căror conducere este asigurată de către primar, viceprimar şi secretarul municipiului, potrivit organigramei aprobate de consiliul local.

Conform Organigramei primăriei Paşcani, sub conducerea directă a Primarului se regăsesc următoarele unităţi: cabinet primar, audit public intern, compartiment management resurse umane, direcţia de dezvoltare urbană – Arhitect Şef, cu serviciul de urbanism şi amenajări teritoriale împărţit în două compartimente (cel tehnic şi investiţii şi cel administrativ), compartiment acorduri avize şi autorizaţii, serviciul poliţie locală, compartiment management situaţii de urgenţă.

Consiliul local al municipiului Paşcani are în componenţă 19 membri şi este format din patru comisii: Comisia de prognoze **economico - sociale, buget, finanţe, industrie, agricultură, silvicultură, prestări servicii, comerţ şi IMM-uri, programe europene, atragere de fonduri structurale şi relaţii externe, Comisia juridică, ordine publică, drepturile omului şi libertăţi cetăţeneşti, Comisia de organizare şi dezvoltare urbanistică, realizarea lucrărilor publice, conservarea monumentelor istorice, protecţia mediului, ecologie, patrimoniu şi administraţie publică şi** Comisia pentru învăţământ şi activităţi ştiinţifice, cultură, culte, tineret, sport şi turism, sănătate, muncă, protecţie socială şi combaterea sărăciei.

Consiliul local urmăreşte activitatea din 11 unităţi: Spitalul municipal de urgenţă Paşcani, RAGCL, SC PREST SERV APA SA, Casa de cultură, Clubul sportiv municipal, Biblioteca municipală, Creşa, Cantina de ajutor social, SC ECO SALUBRITATEA, serviciul public comunitar local de evidenţa persoanei, serviciul comunitar de asistenţă socială autoritate tutelară.

Viceprimarul Municipiului Paşcani este ales de către Consiliul Local din rândul membrilor săi, pe o durată egală cu cea a mandatului Consiliului. El este subordonat Primarului, este înlocuitorul de drept al acestuia şi primul colaborator pentru realizarea obiectivelor şi sarcinilor administraţiei publice locale. Atribuţiile viceprimarului sunt cele delegate de către Primar, în condiţiile legii. Organigrama arată că viceprimarul are în subordine 9 unităţi: Muzeul municipal, compartiment asociaţii de proprietari, unitatea de monitorizare a serviciilor publice, compartimentul de monitorizare a serviciilor de transport, compartimentul sport - cultură culte, serviciul gospodărire comunală, serviciul seră şi

administrare spaţii verzi, serviciul administraţia pieţelor şi compartimentul intern de prevenirea şi protecţia muncii.

Secretarul Municipiului Paşcani este funcţionar public de conducere, cu studii superioare juridice sau administrative şi se bucură de stabilitate în funcţie. Secretarul verifică şi asigură respectarea legalităţii de către organele administraţiei publice locale, îndeplinind atribuţiile prevăzute de art. 117 din Legea administraţiei publice locale nr. 215/2001, republicată, cu modificări şi completări, alte atribuţii prevăzute de legi sau de alte acte normative, sau încredinţate de către Consiliul Local ori de Primar. Secretarul are în subordine patru unităţi: compartiment patrimoniu şi contracte, compartiment juridic şi contencios, serviciul de cadastru, fond funciar, consultanţă agricolă (cu compartimentul de registru agricol) şi serviciul administraţie publică (cu compartimentul consiliere, informare şi relaţii cu societatea civilă).

Alte şase unităţi intră în atribuţiile administratorului public: Direcţia economică (cu cele două servicii: taxe şi impozite locale şi buget, financiar, contabilitate), compartimentul medicină şcolară şi mediatori sanitari, compartimentul programe europene şi atragere fonduri structurale, compartiment achiziţii publice, compartiment informatizare şi compartiment implementare managementul calităţii.

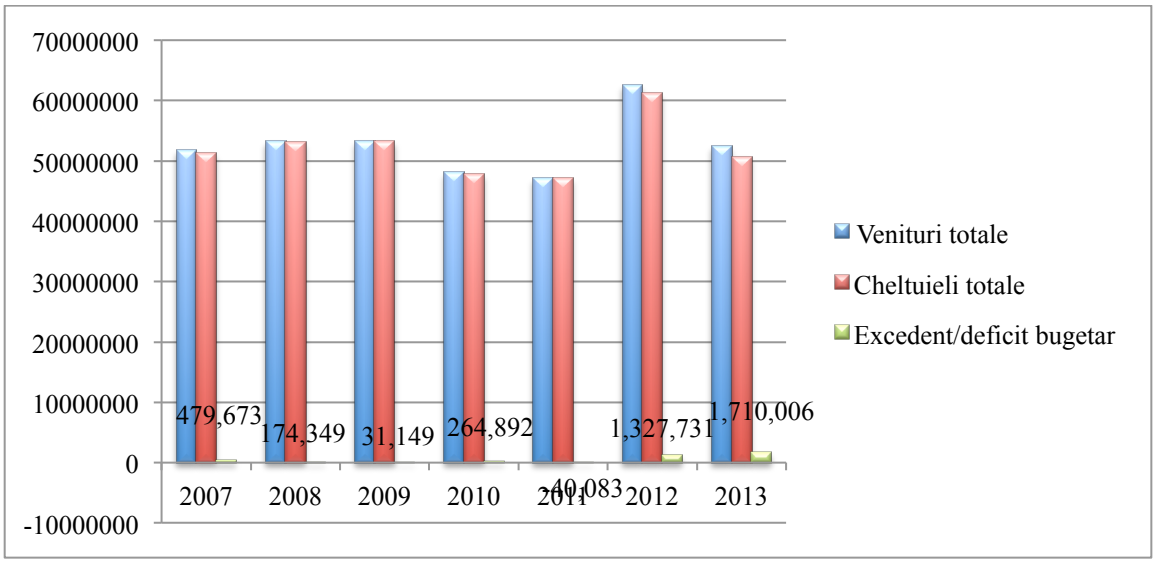
În perioada 2007 - 2013, Consiliul local al municipiului Paşcani a fost beneficiarul unui proiect finanţat prin PO DCA, Axa 1 DMI 1.3.: ”Perfecţionare continuă a personalului APL al municipiului Paşcani, judeţul Iaşi”, precum şi beneficiarul a patru proiecte finanţate prin POR, Axa 1 DMI 11, din care unul finalizat: ”Creşterea siguranţei şi prevenirea criminalităţii în zona de acţiune a municipiului Paşcani prin achiziţionarea de echipamente specifice şi amenajarea unui Centru de supraveghere”, şi trei în curs de implementare: ”Amenajare Parc în municipiul Paşcani”, ”Reabilitare infrastructură străzi şi pietonal în municipiul Paşcani” şi ”Reabilitare, modernizare şi dotare cu echipamente specific a Centrului social (Centru de plasament) în municipiul Paşcani”.

Alte investiţii realizate sau în curs de realizare au în vedere reţeaua de gaze naturale, reţeaua de apă şi canalizare, reţele electrice, cămine culturale, teren de tenis, sedii instituţii (Poliţie comunitară), fântâni arteziene, parcuri de joacă, consolidare taluz parc de agrement, sală multifuncţională, şcoli, creşă, punct sanitar, modernizare străzi, semaforizare, parc municipal, trecere la nivel CF, reabilitare termică, pavare centru, ştrand, baze sportive.

13.2. Bugetul local

În perioada 2007 - 2013, la nivelul municipiului Paşcani se poate observa că veniturile şi cheltuielile de la bugetul local au fluctuat, înregistrându-se excedent bugetar, ceea ce denotă o bună gestionare a sumelor colectate, cu excepţia anului 2011 când s-a înregistrat un deficit bugetar de aproximativ 40.000 de lei.

Figura 42 - Veniturile şi cheltuielile bugetului local consolidat al municipiului Paşcani, în perioada 2007-2013 (lei)

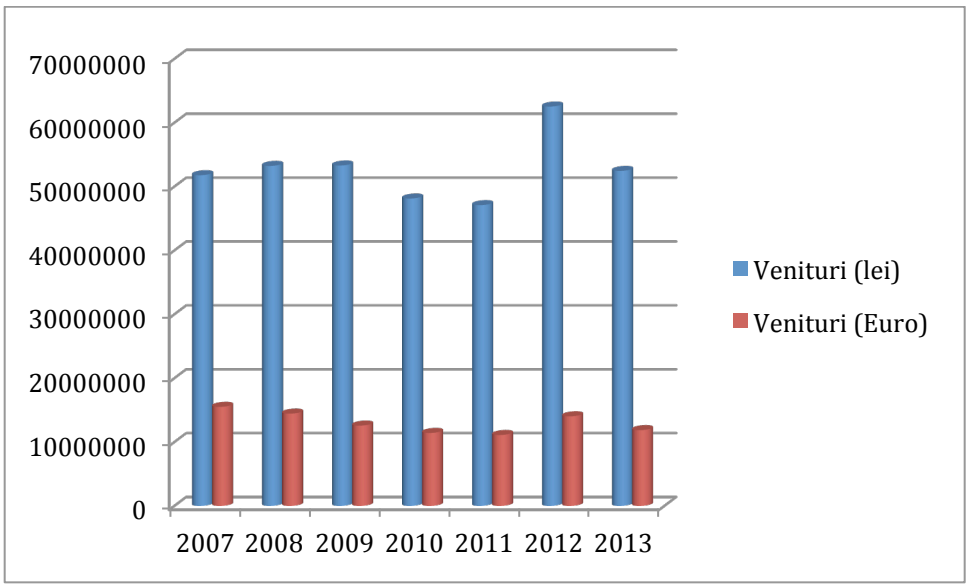
Sursa: prelucrare pe baza datelor MDRAP

După cum se poate observa, veniturile colectate şi cheltuielile din bugetul local al municipiului au cunoscut fluctuaţii în perioada 2007 - 2013, atingând un minim în anul 2011 şi un maxim în anul 2012. Totuşi excedentul cel mai mare s-a înregistrat în anul 2013. Diferenţa între anul 2011 şi 2012 a fost de peste 15 mil. lei în cazul veniturilor şi aprox. 14 mil. lei în cazul cheltuielilor. Valorile ridicate ale veniturilor în 2012 se datorează creşterii veniturilor proprii, a sumelor defalcate din TVA (în special pentru echilibrarea bugetelor locale), dar şi a sumelor primite de la UE /alţi donatori în contul plăţilor efectuate şi a altor venituri. Pe de altă parte, veniturile reduse din anul 2011 se justifică pe baza reducerii veniturilor proprii, a sumelor defalcate din TVA şi a reducerii puternice a altor venituri.

În cele ce urmează vor fi prezentate veniturile şi cheltuielile totale la bugetul local al municipiului Paşcani în echivalent Euro, astfel încât să se ţină cont de fenomenul inflaţionist. În acest sens, au fost utilizate cursurile medii anuale de schimb RON-EURO pentru perioada 2007 - 2013, publicat de Banca Naţională a României. În această perioadă se poate observa o depreciere puternică a leului faţă de moneda Euro (cursul de schimb a crescut de la 3,3373

lei/euro în 2007 la 4,419 lei/euro în 2013). Astfel, observăm că în 2012, anul în care s-au înregistrat cele mai mari venituri în lei (62,5 mil.lei), în echivalent Euro (14 mil. euro) acestea sunt mai mici decât în 2007 cu aproape 10%.

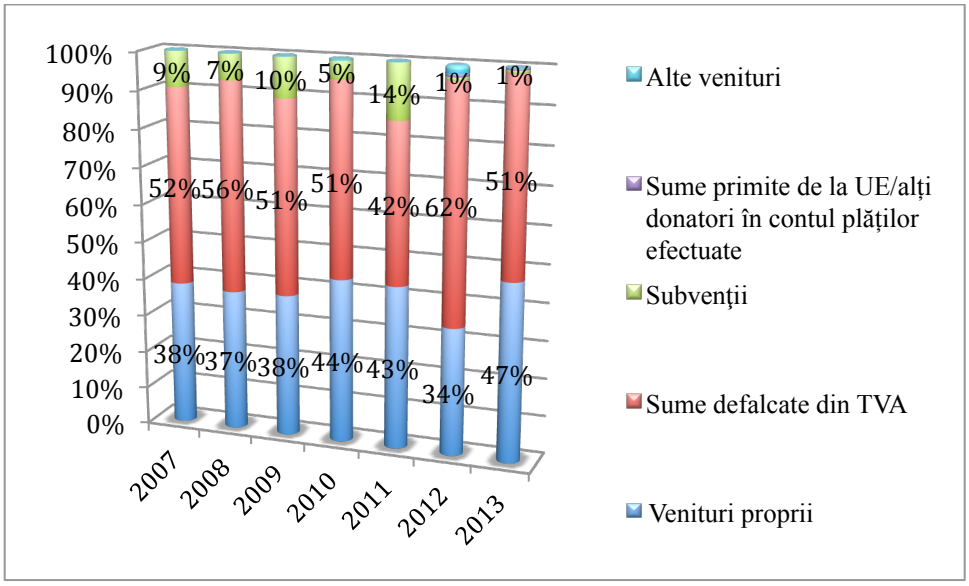
Figura 43 - Evoluția veniturilor încasate la bugetul local al municipiului Pașcani, în perioada 2007-2013

Sursa: MDRAP şi calcule autor pe baza cursului mediu anual leu/euro publicat de BNR

Analizând structura veniturilor, se observă că cea mai mare pondere o deţin sumele defalcate din TVA, peste 50% în toţi anii, cu excepţia anului 2011. În anul 2012 sumele defalcate din TVA au deţinut cea mai mare pondere în total venituri din întreaga perioadă (62%). Ponderi importante în total venituri sunt reprezentate şi de veniturile proprii, procentul cel mai mare fiind înregistrat în 2013, iar cel mai mic în 2012. Celelalte categorii de venituri (subvenţii, sume primite de la UE/alţi donatori în contul plăţilor efectuate şi alte venituri) deţin sub 10% din total, cu excepţia anului 2011, când acestea au ajuns la 14% din total venituri colectate la bugetul local. Ponderea sumelor primite de la UE a reprezentat 2%, respectiv 1% din total venituri în 2012, respectiv 2013. Această pondere redusă scoate în evidenţă dificultatea co-finanţării proiectelor cu finanţare externă nerambursabilă.

Figura 44 - Structura veniturilor încasate la bugetul local al municipiului Pașcani, în perioada 2007 - 2013 (%)

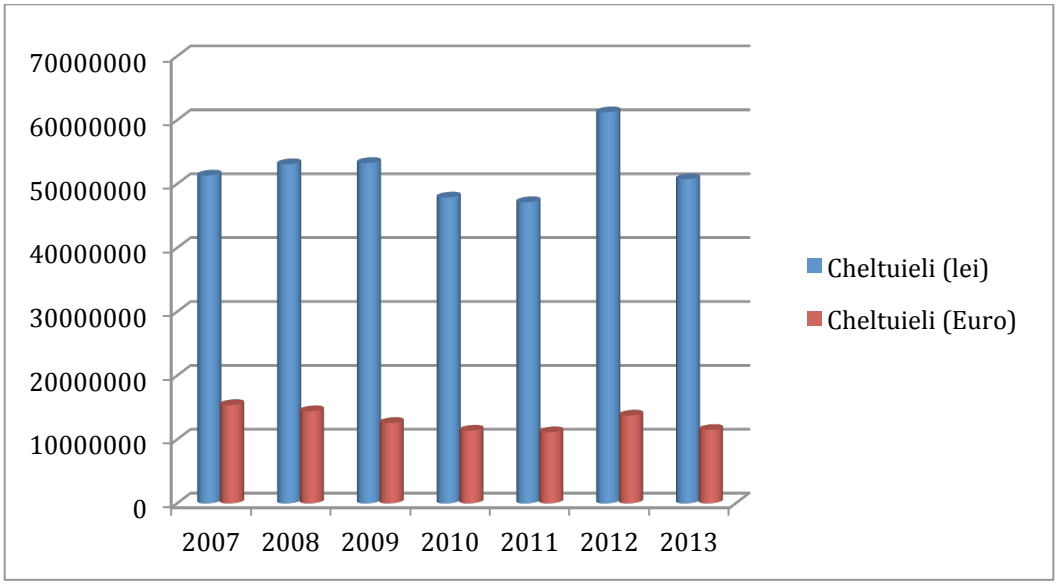

Sursa: prelucrare pe baza datelor MDRAP

Analizând veniturile în echivalent euro, observăm că cea mai redusă valoare a veniturilor proprii s-a înregistrat în 2012, 4,8 mil euro, față de 6 mil. euro în 2007. În ceea ce privește sumele defalcate din TVA, acestea au înregistrat valori minime în 2011 (4,7 mil. euro) și valori maxime în 2012 (8,8 mil. euro). Valoarea subvenţiilor a fost cea mai ridicată în 2011, ajungând, în 2013, la doar 80.891 euro.

Cheltuielile au fost şi ele fluctuante în perioada 2007 - 2013, la fel ca şi veniturile. În anul 2012 s-au înregistrat cele mai mari cheltuieli în lei (61,2 mil.lei), dar în echivalent Euro (13,7 mil. euro) acestea sunt mai mici decât în 2007 cu aproape 11%. Practic şi cheltuielile au cunoscut o scăderea în perioada analizată, aproape în acelaşi ritm cu cel al veniturilor.

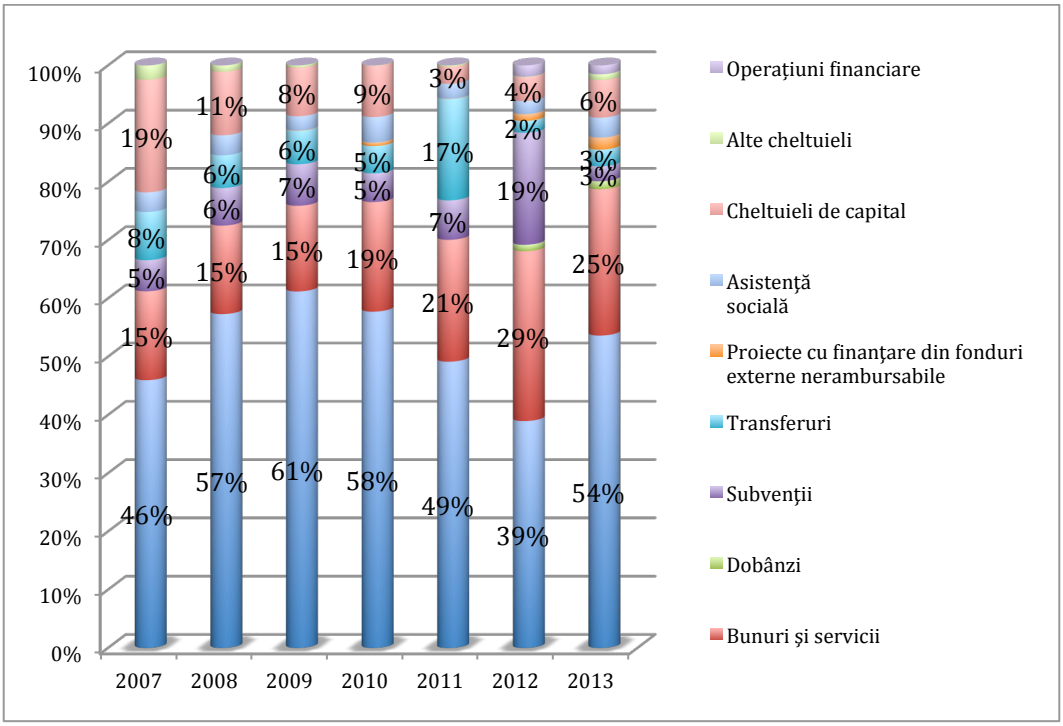
Figura 45 - Evoluția cheltuielilor efectuate de la bugetul local al municipiului Pașcani, în perioada 2007 - 2013

Sursa: MDRAP şi calcule autor pe baza cursului mediu anual leu/euro publicat de BNR

Structura cheltuielilor pe tipuri de cheltuieli ne arată că ponderea cea mai ridicată, în toți anii din perioada analizată este deținută de cheltuielile de personal, cu un maxim de 61% în 2009 şi un minim de 39% în 2012. Această diferență se poate explica prin modificările suferite în salariile funcționarilor publici. O pondere importantă o dețin şi cheltuielile cu bunuri şi servicii, care au înregistrat un maxim de 29% în 2012. Cheltuielile de capital s-au redus de la 19% din total cheltuieli în 2007, la 6% în 2013, cu un minim de 3% în 2011. Subvențiile au înregistrat o pondere ridicată, de 19% din total cheltuieli în 2012, iar transferurile au ajuns în 2011 să dețină 17% din total cheltuieli din bugetul municipiului.

Figura 46 - Structura cheltuielilor efectuate de la bugetul local al municipiului Paşcani, pe tipuri de cheltuieli, în perioada 2007 - 2013 (%)

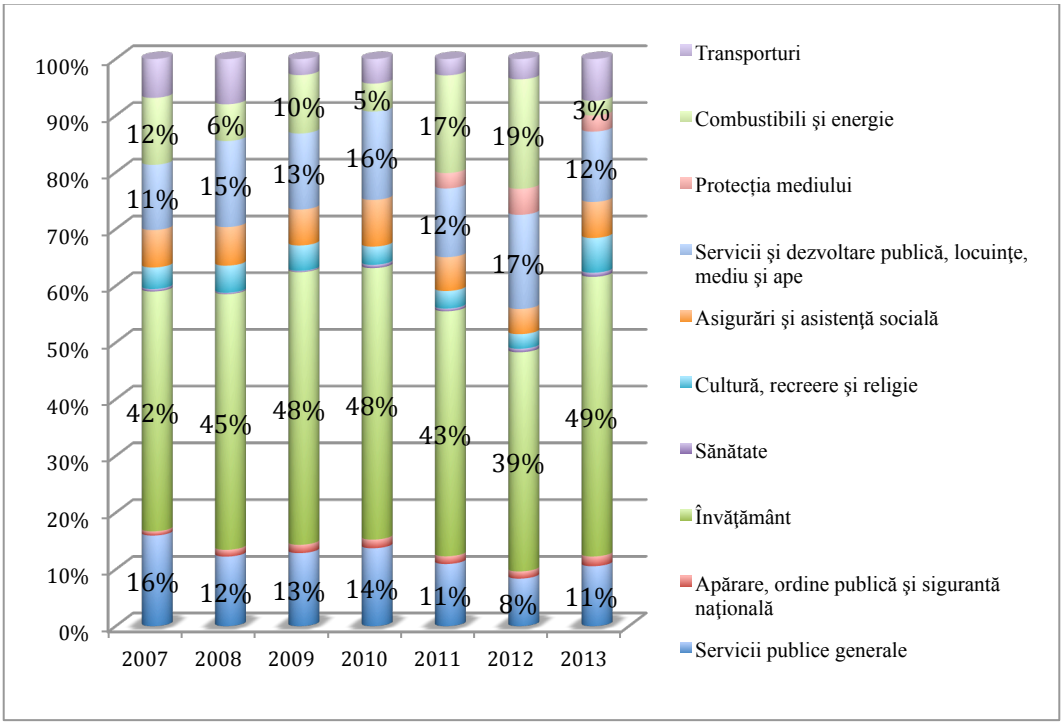
Sursa: prelucrare pe baza datelor MDRAP

Analizând valorile în echivalent Euro putem observa că cele mai mici sume cheltuite pentru personal s-au înregistrat în 2012 (5,4 mil. euro), cu 35% mai puţin decât în 2008. Cheltuielile pentru bunuri şi servicii au fost cele mai ridicate în 2012 (4 mil. euro), la fel ca şi cele pentru subvenţii (2,6 mil. euro). Transferurile au înregistrat un maxim în anul 2011, ajungând la o valoare de 1,9 mil. euro. În 2011 s-au înregistrat cele mai mici valori din întreaga perioadă la titlurile: asistenţă socială, cheltuieli de capital şi proiecte cu finanţare din fonduri externe nerambursabile.

Analiza structurii cheltuielilor pe părţi şi capitole de cheltuieli arată faptul că o pondere importantă o au cheltuielile pentru învăţământ, peste 40% în toţi anii (excepţie 2012 – 39%), cel mai mare procent înregistrându-se în 2013 (49% din total cheltuieli). Ponderi importante în cheltuieli sunt deţinute şi de serviciile publice generale (scăzând de la 16% în 2007 la 11% în 2013, cu un minim de 8% în 2012) şi serviciile şi dezvoltarea publică, locuinţe, mediu şi ape (17% în 2012 şi 12% în 2013). Ponderea cheltuielilor pentru combustibili şi energie s-a redus puternic în ultimul an, de la 19% în 2012 la 3%în 2013, dar a crescut ponderea transporturilor la 7% în 2013. De asemenea, se observă o creştere a ponderii cheltuielilor pentru cultură, recreere şi religie, ajungând la 6% în 2013, cea mai

mare din întregul interval. Cea mai mică pondere o înregistrează capitolul Sănătate (în jurul valorii de 1%).

Figura 47 - Structura cheltuielilor efectuate de la bugetul local al municipiului Paşcani, pe părţi şi capitole de cheltuieli, în perioada 2007- 2013

Sursa: prelucrare pe baza datelor MDRAP

În ceea ce privește gradul de colectare al taxelor şi impozitelor, conform datelor furnizate de MDRAP, pentru perioada 2008 - 2011, se observă o creştere a acestuia de la 62,92 % în 2008 la 81% în 2009, după care acesta începe să scadă în 2010 (78,63%) şi în 2011 (75,94%). Cu excepţia anului 2008, gradul de colectare a taxelor şi impozitelor la nivelul municipiului Paşcani este mai ridicat decât cel de la nivelul municipiului Iaşi, dar sub media judeţeană (excepţie anul 2009).

13.3. Structuri asociative ale administraţiei publice locale

Municipiul Paşcani face parte din două Asociaţii de Dezvoltare Intercomunitară: ADI de utilităţi publice pentru serviciul de alimentare cu apă şi de canalizare A.R.S.A.C.I.S. (Asociaţia Regională a Serviciilor de Apă – Canal Iaşi) şi ADI pentru salubritate A.D.I.S. Iaşi, dar nu este membru al niciunui Grup de acţiune locală.

De asemenea, are o înţelegere de cooperare cu oraşul Ialoveni din Republica Moldova, care prevede cooperarea în domeniile administraţiei, culturii, educaţiei, urbanismului, economiei şi mediului înconjurător, precum şi un Protocol de colaborare în domeniile economic, social, învăţământ şi administrativ cu comunitatea FJELL din Norvegia.

Concluzii:

- **Atribuţiile sunt clar delimitate conform Organigramei;**
- **2 proiecte finalizate, finanţate prin POR şi PO DCA şi alte 3 în derulare;**
- **Veniturile şi cheltuielile bugetare au fluctuat în perioada analizată, înregistrând excedent, cu excepţia anului 2011, când a apărut un deficit (redus). În 2013 a fost înregistrat cel mai mare excedent;**
- **În structura veniturilor, se observă că cea mai mare pondere o deţin sumele defalcate din TVA, peste 50% în toţi anii, cu excepţia anului 2011 şi veniturile proprii;**
- **Pondere redusă în venituri a sumelor primite de la UE;**
- **În structura cheltuielilor pe tipuri de cheltuieli ponderea cea mai ridicată, în toţi anii din perioada analizată este deţinută de cheltuielile de personal, cu un maxim de 61% în 2009 şi de cheltuielile cu bunuri şi servicii, iar cheltuielile de capital s-au redus;**
- **Analiza structurii cheltuielilor pe părţi şi capitole de cheltuieli arată faptul că o pondere importantă o au cheltuielile pentru învăţământ, peste 40% în toţi anii, serviciile publice generale şi serviciile şi dezvoltarea publică, locuinţe, mediu şi ape;**
- **Ponderea cheltuielilor pentru combustibili şi energie s-a redus puternic în ultimul an, de la 19% în 2012 la 3% în 2013;**
- **Cea mai mică pondere o înregistrează cheltuielile la capitolul Sănătate (în jurul valorii de 1%);**
- **Municipiul face parte din două ADI-uri şi nu e cuprins în nici un GAL;**
- **Are acorduri de cooperare cu o comunitate din Norvegia şi un oraş din R. Moldova.**

II. Analiza SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Caracteristicile geografice şi dezvoltarea urbană	
Rolul de centru urban polarizator al unei zone rurale cu 130.000 de locuitori	Discrepanţele mare de dezvoltare faţă de Municipiul Iaşi
Statutul de centru urban şi posibilitatea de a accesa fonduri europene pentru dezvoltare urbană integrată	Lipsa unor resurse naturale valoroase economic
Poziţionarea pe Valea Siretului, principalul culoar de dezvoltare al Moldovei	Existenţa a 5 suburbii cu profil preponderent rural
Rangul II, de municipiu de importanţă interjudeţeană	Extinderea accentuată a intravilanului în raport cu dinamica negativă a populaţiei
Condiţii pedo-climatice favorabile practicării agriculturii extensive	Suprafaţa redusă ocupată de păduri
Existenţa unui plan urbanistic general relativ recent	Suprafaţa extinsă a terenuri degradate şi neproductive din Lunca Siretului
	Construcţia de noi locuinţe în zone cu riscuri naturale
Profilul demografic	
Numărul mare de persoane apte de muncă	Accentuarea fenomenului îmbătrânirii populaţiei
Scăderea mortalităţii infantile	Ponderea redusă a populaţiei cu studii superioare
	Intensitatea foarte ridicată a migraţiei externe şi interne (remigraţie) a populaţiei apte de muncă
	Scăderea ratei natalităţii
	Reducerea populaţiei stabile
Fondul locativ	
Numărul relativ mare de locuinţe noi, moderne, construite cu fonduri private (inclusiv remiteri de valută)	Numărul insuficient de locuinţe sociale şi pentru tineri în raport cu nevoile de la nivel local.
Creşterea suprafeţei locuibile medii, inclusiv prin modernizarea şi extinderea locuinţelor vechi	Scăderea ritmului de construcţie a locuinţelor noi, pe fondul crizei

	Ponderea ridicată (60%) a locuinţelor cu confort redus / mediu situate în blocuri
	Infrastructura urbană deficitară de la nivelul marilor ansambluri de locuinţe
	Eficienţa energetică redusă a blocurilor de locuinţe şi a clădirilor publice
	Fondul construit învechit din cartiere de locuinţe individuale, cu precădere din suburbii
	Infrastructura tehnico - edilitară şi echipamentele publice insuficient dezvoltate din noile zone rezidenţiale
	Existenţa unui număr important de locuinţe lipsite de acces la utilităţi
	Riscul seismic ridicat al unor clădiri din municipiu
Economie şi forţă de muncă	
Ponderea ridicată a capitalului autohton şi realizarea de noi investiţii de către anteprenorii locali	Restructurarea sau închiderea unor agenţi economici locali, cu precădere din industrie
Existenţa unor competenţe şi concentrări economice locale în domeniul industriei alimentare, textile, a materialului rulant şi a construcţiilor metalice	Scăderea numărului de salariaţi
Ponderea ridicată a sectorului IMM în economia locală	Dependenţa unor agenţi economici de sectorul public şi de pieţele externe
Creşterea cifrei de afaceri şi exporturilor realizate de companiile locale	Declinul sectorului de construcţii, pe fondul crizei financiare şi economice globale
Modernizarea fermelor agro - zootehnice din municipiu	Puterea scăzută de cumpărare a populaţiei municipiului
Dezvoltarea comerţului modern (supermarket-uri), a serviciilor de transporturi de mărfuri şi a celor pentru populaţie	Existenţa unor situri industriale total sau parţial abandonate (brownfield)
Existenţa unei suprafeţe extinse de terenuri	Volumul redus al investiţiilor străine

cu fertilitate ridicată	directe atrase de municipiu
Integrarea unei companii locale într-un cluster inovativ	Lipsa unor structuri de sprijinire a afacerilor, derulate de investitori şi de întreprinzătorii locali (parc industrial, centru de afaceri, incubator pentru IMM-uri)
Proximitatea faţă de municipiul Iaşi – unul dintre polii naţionali al industriei IT&C	Existenţa unui număr mare de persoane care practică agricultura de subzistenţă şi lipsa unor sisteme integrate de valorificare a producţiei agricole
	Slaba dezvoltare a sectorului terţiar (servicii financiare, tehnice, ştiinţifice, turistice şi de agrement, etc.)
	Lipsa unor unităţi de cercetare – dezvoltare - inovare şi ponderea redusă a întreprinderilor inovative
	Slaba informare a micilor întreprinzători cu privire la oportunităţile de finanţare externe şi interne
	Nivelul foarte redus de salarizare
	Insuficienta valorificare a resurselor de energie regenerabilă
	Lipsa unui spaţiu adecvat pentru comercializarea legumelor şi fructelor proaspete în zona Deal
Infrastructura de transport	
Statutul de principal nod feroviar al Moldovei	Starea tehnică proastă / mediocră a unor drumuri judeţene şi comunale care asigură legătura cu comunele din jur
Amplasarea municipiului la intersecţia mai multor axe prioritare TEN-T rutiere şi feroviare	Lipsa unei variante de ocolire a municipiului
Distanţa relativ redusă faţă de 3 aeroporturi internaţionale	Ponderea ridicată a străzilor nemodernizate, cu precădere în suburbii

Modernizarea DJ 208 şi a unor drumuri comunale care fac legătura cu suburbiile	Scăderea drastică a traficului feroviar şi de mărfuri
Calitatea satisfăcătoare a transportului intra şi inter-judeţean	Deficitul de locuri de parcare, cu precădere în zona centrală
Modernizarea unor străzi şi zone pietonale importante cu fonduri europene	Uzura ridicată şi eficienţa energetică redusă a parcului de autobuze pentru transportul în comun
Existenţa documentaţiilor tehnico - economice pentru construcţia variantei de ocolire a municipiului	Insuficienţa pistelor pentru biciclişti şi a zonelor pietonale, ca alternative ecologice de deplasare
	Degradarea infrastructurii Complexului Feroviar Paşcani
	Lipsa unui sens giratoriu la bariera Blăgeşti
	Lipsa unui sistem de transport în comun care să asigure legătura la comunele din zona de influenţă
	Lipsa unui plan de mobilitate urbană durabilă
Protecţia Mediului	
Calitatea bună a apelor de suprafaţă (Siret)	Poluarea apelor freatice cu nitraţi şi nitriţi
Risc seismic relativ scăzut	Poluarea aerului ca urmare a traficului auto intens şi a lipsei unei variante de ocolire
Existenţa unui arii naturale protejate din reţeaua NATURA 2000 (Lunca Siretului)	Existenţa unor capacităţi industriale potenţial poluatoare
Suprafaţa extinsă de spaţii verzi / locuitor	Degradarea terenurilor prin eroziune, alunecări de teren, etc.
Potenţial ridicat de producere a energiei regenerabile (solare, eoliene, biomasă)	Existenţa unor spaţii verzi neamenajate şi neigienizate
Modernizarea Parcului Peştişorul	Gradul redus de colectare (nr. mic de abonaţi) şi de valorificare al deşeurilor colectate
Amenajarea, în proporţie de 90%, a barajului de pe râul Siret din zona Lunca	Uzura fizică şi morală avansată a utilajelor pentru activitatea de salubritate
	Distrugerea componentelor sistemului

	de colectare selectivă a deşeurilor
	Lipsa unor centre zonale pe fluxuri de deşeuri (DEEE, deşeuri din construcţii)
	Lipsa unui Plan de Acţiune pentru Energie Durabilă
Infrastructura tehnico-edilitară	
Extinderea şi modernizarea infrastructurii de apă şi apă uzată cu fonduri ISPA, dar şi de la bugetul local	Existenţa unor străzi şi locuinţe care nu dispun de reţea de alimentare cu apă şi canalizare, cu precădere în suburbii
Conformitatea apei potabile şi a apelor epurate deversate cu standardele în vigoare	Uzura şi eficienţa energetică redusă a sistemului de iluminat public
Calitatea satisfăcătoare a serviciilor de telecomunicaţii	Uzura avansată a reţelei de distribuţie a energiei electrice
Implementarea unui sistem de supraveghere video a spaţiilor publice	Numărul mare de debranşări de la sistemul de termoficare şi starea financiară precară a acestui serviciu (creanţe de la populaţie, datorii către terţi, etc.)
Modernizarea sistemului de termoficare (centrale termice de cvartal, cogenerare)	Pierderile foarte mari din reţeaua de distribuţie a apei potabile
Extinderea reţelei de distribuţie a gazelor naturale	Eficienţa energetică redusă a echipamentelor pentru apă şi apă uzatâ
	Lipsa inelelor pentru recicularea apei calde şi a distribuţiei pe orizontală la nivelul sistemului centralizat de termoficare
	Lipsa unui sistem de supraveghere a spaţiilor publice în zona Deal
	Lipsa unei canalizaţii subterane pentru reţeaua densă de cabluri aeriene
Servicii Sociale	
Existenţa unor furnizori publici şi privaţi de servicii sociale, care se adresează unei game relativ ridicate de beneficiari	Numărul ridicat al persoanelor expuse riscului de excluziune socială
Modernizarea şi dotarea Centrului Social cu fonduri europene	Lipsa măsurilor integrate pentru incluziunea romilor

Existenţa unui mediator – sanitar pentru romi	Numărul insuficient de locuinţe sociale în raport cu numărul persoanelor fără locuinţă sau care locuiesc în condiţii improprii
	Infrastructura şi servicii sociale deficitare pentru persoanele fără adăpost, vârstnici, etc.
	Infrastructura şi dotarea deficitară a centrelor sociale pentru copii şi a cantinei de ajutor social
Educaţie	
Existenţa unei reţele complexe de unităţi de învăţământ preuniversitar	Scăderea populaţiei şcolare de la toate nivelurile de studiu
Notorietatea şi rezultatele bune ale liceelor din municipiu la competiţii şi concursuri din ţară şi străinătate	Scăderea numărului de cadre didactice
Existenţa unor unităţi de învăţământ private	Numărul redus al participanţilor la programe de formare profesională continuă
Existenţa unui club al copiilor, cu o activitate intensă	Necesarul ridicat de investiţii de la nivelul unităţilor de învăţământ pentru reabilitare, modernizare şi dotare, inclusiv internate, cantine, săli şi terenuri de sport, locuri de joacă pentru copii, etc.
Modernizarea unor unităţi de învăţământ din municipiu cu fonduri PHARE, de la bugetul de stat şi local	Scăderea ratei de promovabilitate la examenul de bacalaureat
Numărul mare de absolvenţi de gimnaziu din mediul rural care optează pentru liceele din municipiu	Lipsa sprijinului financiar pentru companiile şi tutorii care găzduiesc elevi în practică
Existenţa unor spaţii excedentare (de ex. Şcoala 2), ce pot fi reconvertite în scop educaţional	Existenţa unui număr important de copii aflaţi în risc de abandon şcolar
Creşterea gradului de cuprindere în învăţământul preşcolar	Insuficienţa programelor de tip „A doua şansă” la nivel local

Sănătate	
Existenţa unei reţele complexe de unităţi medicale (spitale, ambulatorii, cabinete, dispensare, farmacii, laboratoare, etc.), care deserveşte cu servicii medicale diversificate peste 130.000 de locuitori	Fluctuaţiile mari de personal medical de specalitate din spitale
Dezvoltarea sectorului medical privat	Necesarul de extindere, reabilitare, modernizare şi dotare cu aparatură medicală a ambulatoriilor de specialitate şi a spitalelor din municipiu
Implementarea unui sistem informatic integrat la Spitalul General CF	Nevoia de extindere, reabilitare şi dotare a UPU din cadrul Spitalului Municipal de Urgenţă
Derularea unor investiţii pentru modernizare şi dotare la nivelul unităţilor spitaliceşti cu fonduri de la bugetul local, de stat şi din sponsorizări	
Turism	
Existenţa unui bogat patrimoniu imaterial în zona Paşcani (tradiţii şi obiceiuri populare)	Resursele turistice naturale şi antropice sunt deficitare
Existenţa unor păduri şi cursuri / luciuri de apă care pot fi folosite în scop turistic	Numărul turiştilor care vizitează municipiul şi durata sejurului acestora sunt foarte reduse
Existenţa în comunele din jurul municipiului a unor obiective turistice importante (Ruginoasa, Mircești, Târgu Neamţ), care pot fi integrate în circuite tematice (statut de „pasaj cultural”)	Palatul Cantacuzino – monument istoric de importanţă naţională, se află într-o stare avansată de degradare
	Durata redusă a sejurului turistic
	Lipsa infrastructurii de agrement turistic
	Numărul redus de evenimente culturale şi sportive care să atragă turişti
Cultură şi sport	
Existenţa mai multor unităţi culturale, în subordinea municipalităţii, cu o activitate intensă (bibliotecă, casă de cultură)	Lipsa unui cinematograf funcţional

Principalele instituţii de cultură din municipiu sunt: Casa de cultură "Mihail Sadoveanu" şi Biblioteca Municipală	Spaţiile improprii, inclusiv cu risc seismic, şi dotarea deficitară a Muzeului şi a Bibliotecii Municipale
Existenţa mai multor cluburi sportive publice şi private, sprijinite de la bugetul local	Infrastructura sportivă deficitară şi uzată (Stadionul Municipal, Stadionul "Locomotiva", lipsa unui bazin de înot, etc.)
Modernizarea ştrandului municipal	Lipsa unui sediu propriu pentru Muzeul Municipal
Reabilitarea şi dotarea Casei de Cultură Municipale	
Creşterea numărului de cititori de la Biblioteca Municipală	
Guvernanţă locală	
Apartenenţa municipiului la mai multe asociaţii de dezvoltare intercomunitară	Deficitul de personal de la nivelul administraţiei locale şi a unităţilor subordonate Consiliului Local (creşă, bibliotecă, etc.)
Existenţa unor acorduri de înfrăţire şi de colaborare cu oraşe din alte ţări	Venituri proprii şi cheltuieli insuficiente în raport cu nevoile de investiţii ale comunităţii
Accesarea şi implementarea unui volum important de finanţări nerambursabile în ciclul de programare 2007 - 2013	Capacitate administrativă redusă (deficit de personal de specialitate, nivel redus de salarizare, nevoie de formare continuă, etc.)
Existenţa unei strategii de dezvoltare şi a unui plan integrat de dezvoltare urbană	Lipsa documentaţiilor cadastrale complete la nivel local
	Lipsa unei structuri asociative create la nivelul zonei de influenţă a municipiului pentru investiţii de interes comun

OPORTUNITĂŢI	AMENINŢĂRI
Construcţia drumurilor expres Ploieşti – Suceava - Siret şi Târgu Mureş - Iaşi - Ungheni	Migrarea investitorilor către alte pieţe, mai atractive
Modernizarea căilor ferate Ploieşti-Suceava - Vicşani şi Paşcani - Iaşi -Ungheni	Abandonarea proiectelor majore de investiţii în domeniul transporturilor

Construcţia variantei de ocolire a municipiului	Amplificarea fenomenului migraţiei externe şi interne
Conceperea unor circuite turistice integrate la nivel judeţean şi regional (istorico - culturale, ecologice, etc.)	Accentuarea fenomenului de îmbătrânire a populaţiei
Creşterea alocărilor de la bugetul de stat pentru investiţii în infrastructura urbană (de ex. PNDL)	Amplificarea schimbărilor climatice şi manifestarea unor fenomene extreme
Disponibilitatea fondurilor europene pentru autorităţi publice locale din mediul urban	Cadrul legislativ prea complex, necorelat, volatil, birocraţia excesivă de la nivelul administraţiei centrale
Creşterea interesului investitorilor străini pentru România	Lipsa unor măsuri guvernamentale pentru dezvoltarea sectorului privat
Integrarea treptată a Republicii Moldova şi a Ucrainei în Uniunea Europeană	Limitarea alocării de fonduri de la bugetul de stat pentru proiecte ale administraţiei locale
Creşterea sprijinului financiar acordat agriculturii	Gradul redus de absorbţie al fondurilor europene
Creşterea puterii de cumpărare a populaţiei.	Accentuarea fenomenelor sărăciei şi şomajului, mai ales în cadrul grupurilor defavorizate (romi, tineri, etc.)
Dezvoltarea structurilor asociative şi a lanţurilor de furnizare (de ex. cluster agro - industrial regional)	Creşterea nivelului de poluare al apei, solului, aerului
Revizuirea legislaţiei cu privire la parteneriatul public - privat	
Creşterea gradului de implicare a mediului non - guvernamental în domeniul serviciilor sociale	
Stimularea prin politici guvernamentale a învăţământului tehnic şi profesional şi a formării continue	
Construcţia sistemului agro - logististic transfrontalier TRANSAGROPOLIS Leţcani	
Existenţa unor strategii de dezvoltare judeţene în domenii precum protecţia mediului, servicii sociale, etc.	

III. Strategia de dezvoltare a Municipiului Pașcani pentru perioada 2014 - 2020

3.1. Contextul strategic

3.1.1. Contextul strategic european

Strategia „Europa 2020” - Obiectivul general al acestei strategii este transformarea UE într-o economie inteligentă, ecologică şi favorabilă incluziunii, pentru a oferi un nivel ridicat al ocupării forţei de muncă, al productivităţii şi pentru a asigura coeziunea economică, socială şi teritorială. Cele trei priorităţi stabilite în cadrul acestei strategii sunt:

- Creştere inteligentă
- Creştere durabilă
- Creştere favorabilă incluziunii sociale.

Printre ţintele Strategiei Europa 2020 se numără:

- rata de ocupare a populaţiei cu vârsta cuprinsă între 20 şi 64 de ani de 75%
- nivelul investiţiilor în cercetare şi dezvoltare de 3% din PIB-ul Uniunii Europene
- obiectivul 20/20/20 în materie de energie şi schimbări climatice:
- emisiile de gaze cu efect de seră cu 20% sub nivelul înregistrat în 1900
- 20% din energia produsă să provină din surse regenerabile
- creşterea cu 20% a eficienţei energetice
- rata de părăsire timpurie a şcolii sub 10%
- ponderea tinerilor cu vârsta între 30 - 34 ani, absolvenţi ai unei forme de învăţământ terţiar, de cel puţin 40%
- scăderea numărului de persoane expuse sărăciei cu 20 de milioane.

Cadrul Strategic pentru Amenajarea Teritoriului Uniunii Europene integrează la nivel teritorial obiectivele de coeziune şi competitivitate ale Uniunii, stabilind ca obiective:

1. Amenajarea policentrică a teritoriului
2. O nouă relaţie urban - rural
3. Accesul egal la infrastructură şi cunoaştere
4. Administrarea înţeleaptă a patrimoniului natural şi cultural

Liniile directoare strategice ale Uniunii Europene (Community Strategic Guidlines) indică trei priorităţi:

- îmbunătăţirea atractivităţii Statelor Membre, regiunilor şi oraşelor, prin îmbunătăţirea accesibilităţii, asigurarea unui nivel şi a unei calităţi adecvate a serviciilor şi protejarea mediului înconjurător
- încurajarea inovării, antreprenoriatului şi dezvoltarea economiei bazate pe cunoaştere, prin promovarea capacităţii de cercetare - inovare, inclusiv a noilor instrumente TIC
- crearea de noi locuri de muncă, mai bine plătite, prin atragerea de noi persoane în procesul de ocupare şi în activităţi antreprenoriale, îmbunătăţirea adaptabilităţii lucrătorilor şi a firmelor şi investiţiile în capitalul uman

Conectarea Europei – are scopul de a accelera investiţiile pe termen lung în drumuri, căi ferate, reţele energetice, conducte şi reţele de mare viteză în bandă largă.

- **Ameliorarea legăturilor de transport –** investiţii în proiecte de infrastructură menite să faciliteze transportul de mărfuri şi călători, în special între vestul şi estul Europei. Investiţiile se vor axa pe moduri de transport ecologice şi durabile.
- **Conectarea reţelelor energetice –** realizarea de conexiuni între ţările UE, care să faciliteze furnizarea energiei - atât a celei tradiţionale, cât şi a energiei provenind din surse regenerabile.
- **Sprijinirea reţelelor digitale de mare viteză –** crearea de reţele în bandă largă şi furnizarea de servicii digitale pan - europene. Se vor acorda subvenţii pentru crearea infrastructurii necesare în vederea introducerii serviciilor de identificare digitală, precum şi a serviciilor electronice în domeniul achiziţiilor publice, sănătăţii, justiţiei şi operaţiunilor vamale. Banii vor fi utilizaţi pentru a asigura conectarea şi interoperabilitatea serviciilor naţionale.

CARTA ALBĂ Foaie de parcurs pentru un spaţiu european unic al transporturilor – Către un sistem de transport competitiv şi eficient din punct de vedere al resurselor – stabileşte următoarele obiective de atins până în anul 2050:

- Eliminarea autoturismelor cu combustibili convenţionali din oraşe
- Reducerea cu 40% a emisiilor din transportul maritim
- Trecerea a 50% dintre pasagerii şi mărfurile de pe relaţiile interurbane de distanţă medie de pe modul rutier pe modul feroviar şi naval
- Reducerea în ansamblu cu 60% a emisiilor generate de activitatea de transport.

Energie 2020: O strategie pentru energie competitivă, sustenabilă şi sigură COM (2011) 21 din 26.1.2011 – ţinteşte realizarea unei Europe eficiente din punct de vedere energetic; construirea unei adevărate pieţe integrate pan - europene de energie; sporirea puterilor consumatorilor şi atingerea celui mai înalt nivel de siguranţă şi securitate;

extinderea poziţiei de lider a Europei în domeniul tehnologiilor energetice şi al inovării; consolidarea dimensiunii externe a pieţei energetice a UE.

Regiunile cunoaşterii - scopul de a întări potenţialul Regiunilor Europene, şi în particular de a încuraja şi sprijini dezvoltarea, în întreaga Europă, în "clustere orientate pe cercetare", universităţi asociate, centre de cercetare, întreprinderi şi autorităţi regionale.

Strategia Dunării este o platformă pentru încurajarea parteneriatelor, atât între autorităţile locale şi regionale, cât şi între autorităţi, mediu privat şi sectorul neguvernamental, prin generarea de proiecte pentru dezvoltarea regiunii Dunării. Această strategie are patru piloni:

- conectivitatea (transport durabil, reţele de energie, turism şi cultură);
- protecţia mediului, a resurselor de apă şi managementul riscurilor;
- prosperitate şi dezvoltare socio - economică (educaţie, cercetare, dezvoltare rurală, competitivitate, piaţa internă);
- îmbunătăţirea sistemului de guvernare (capacitate instituţională şi securitate internă)

3.1.2. Contextul strategic național:

Ţintele Strategiei Europa 2020 asumate de România sunt:

- rata de ocupare a populaţiei cu vârsta cuprinsă între 20 şi 64 de ani de 70%
- nivelul investiţiilor în cercetare şi dezvoltare de 2% din PIB-ul României
- obiectivul 20/20/20 în materie de energie şi schimbări climatice:
- emisiile de gaze cu efect de seră cu 20% sub nivelul înregistrat în 1900
- 24% din energia produsă să provină din surse regenerabile
- creşterea cu 19% a eficienţei energetice
- rata de părăsire timpurie a şcolii sub 11,3%
- ponderea tinerilor cu vârsta între 30 - 34 ani, absolvenţi ai unei forme de învăţământ terţiar, de cel puţin 26,7%
- scăderea numărului de persoane expuse sărăciei cu 580.000.

La nivelul Statelor Membre, Strategia Europa 2020 este implementată prin intermediul **Programelor Naţionale de Reformă** (PNR).

Acordul de parteneriat 2014 - 2020 (varianta finală, aprobată de Comisia Europeană) are ca şi obiectiv global reducerea disparităţile de dezvoltare economică şi socială între România şi statele membre ale UE. Pentru a atinge aspiraţiile de creştere economică şi pentru a avea o economie modernă şi competitivă, România trebuie să răspundă

următoarelor provocări: competitivitatea şi dezvoltarea locală, oamenii şi societatea, infrastructura, resursele şi administraţia şi guvernarea.

Astfel, pentru fiecare provocare au fost identificate obiective (corelate cu obiectivele tematice de la nivelul UE) şi priorităţi de dezvoltare pentru perioada 2014 - 2020:

- Provocarea 1 – Competitivitatea şi dezvoltarea locală
- Provocarea 2 – Oamenii şi societatea
- Provocarea 3 – Infrastructura
- Provocarea 4 – Resursele
- Provocarea 5 – Administraţia şi guvernarea

Programul Operaţional Regional 2014 - 2020 îşi propune ca şi obiectiv general creşterea competitivităţii economice şi îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă ale comunităţilor locale şi regionale prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, a condiţiilor infrastructurale şi a serviciilor, care să asigure o dezvoltare sustenabilă a regiunilor, capabile să gestioneze în mod eficient resursele, să valorifice potenţialul lor de inovare şi de asimilare a progresului tehnologic.

Axele prioritare definite în cadrul POR 2014 - 2020 sunt:

1. Îmbunătăţirea activităţilor de transfer tehnologic
2. Îmbunătăţirea competitivităţii întreprinderilor mici şi mijlocii
3. Eficienţa energetică în clădiri publice
4. Sprijinirea dezvoltării urbane
5. Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului
6. Îmbunătăţirea infrastructurii rutiere de importanţă regională şi locală
7. Dezvoltarea infrastructurii de sănătate şi sociale
8. Sprijinirea regenerării economice şi sociale a comunităţilor defavorizate din mediul urban
9. Îmbunătăţirea infrastructurii educaţionale
10. Îmbunătăţirea activităţii cadastrale
11. Asistenţă tehnică

Programul Operaţional Infrastructură Mare 2014 - 2020 *(versiunea iulie 2014)*

Plecând de la experienţa perioadei de programare 2007 - 2013, în scopul asigurării unei mai bune coordonări a procesului de gestionare a fondurilor europene, a unei abordări integrate a proiectelor majore de investiţii vizând îndeplinirea obligaţiilor asumate de România prin Tratatul de Aderare precum şi prin alte directive europene a căror perioadă de implementare se încheie la orizontul anilor 2020, Guvernul a stabilit necesitatea grupării priorităţilor de investiţii aferente sectoarelor infrastructurii majore de transport, mediu şi energie într-un singur program operaţional - Programul Operaţional Infrastructură Mare.

Axele prioritare ale POIM 2014 - 2020:
Transport:

1. Dezvoltarea reţelei TEN-T pe teritoriul României
2. Creşterea accesibilităţii regionale prin conectarea la TEN-T
3. Dezvoltarea unui sistem de transport sigur şi prietenos cu mediul

Mediu:

4. Protecţia mediului şi promovarea utilizării eficiente a resurselor
5. Protejarea şi refacerea biodiversităţii, remedierea solurilor contaminate şi monitorizarea calităţii aerului
6. Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea şi gestionarea riscurilor

Energie curată şi Eficienţă Energetică:

7. Energie sigură şi curată pentru o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon
8. Asistenţă tehnică

Programul Operaţional Competitivitate 2014 - 2020 (*varianta iulie 2014*)
În cadrul POC 2014 - 2020 au fost identificate două axe prioritare:

1. Cercetare, dezvoltare tehnologică şi inovare (CDI) în sprijinul competitivităţii economice şi dezvoltării afacerilor
2. Tehnologia Informaţiei si Comunicaţiilor (TIC) pentru o economie digitală competitivă
3. Asistenţă tehnică

Programul Operaţional Capital Uman 2014 - 2020 *(varianta iulie 2014)*
În cadrul POCU 2014 - 2020 au fost identificate următoarele axe prioritare:

1. Inițiativa ”Locuri de muncă pentru tineri”
2. Îmbunătăţirea situaţiei tinerilor din categoria NEET
3. Locuri de muncă pentru toţi
4. Incluziunea socială şi combaterea sărăciei
5. Educaţie şi competenţe
6. Asistenţă tehnică

Programul Operaţional Capacitate Administrativă 2014 - 2020 îşi propune să consolideze capacitatea administrativă a autorităţilor şi instituţiilor publice, contribuind astfel la susţinerea creşterii durabile în România.

POCA 2014 - 2020 este structurat pe trei axe prioritare şi are rolul de a contribui la crearea unei administraţii publice moderne capabilă să faciliteze dezvoltarea socio -economică a

ţării, prin intermediul unor servicii publice, investiţii şi reglementări de calitate, contribuind la atingerea obiectivelor strategiei 2020:

1. Guvernare eficientă, predictibilă şi transparentă
2. Administraţie accesibilă
3. Asistenţă tehnică

Programul Operaţional Asistenţă Tehnică 2014 - 2020 (varianta iulie 2014) îşi propune ca obiectiv general asigurarea sprijinului necesar implementării eficiente şi transparente a fondurilor ESI alocate României în cadrul Politicii de Coeziune a UE, precum şi pregătirii următoarei perioade de programare.

Strategia POAT 2014 - 2020 cuprinde două direcţii principale de acţiune:

1) Sprijin pentru beneficiari în implementarea proiectelor finanţate din fondurile ESI, precum şi pentru promovarea utilizării fondurilor şi a rolului politicii de coeziune către beneficiari şi publicul larg. Această direcţie de acţiune va fi pusă în practică prin intermediul:

- Axei prioritare 1 ”Capacitatea beneficiarilor de a pregăti şi implementa proiecte finanţate din fondurile ESI şi diseminarea informaţiilor privind aceste fonduri”

2) Sprijin pentru sistemul de coordonare, gestionare şi control al fondurilor ESI prin asigurarea resurselor umane, a cadrului adecvat şi a instrumentelor necesare. Această direcţie de acţiune va fi implementată prin intermediul:

- Axei prioritare 2 ”Sprijin pentru coordonarea, gestionarea şi controlul fondurilor ESI”
- Axei prioritare 3 ”Resursele umane implicate în sistemul de coordonare, gestionare şi control al fondurilor ESI în România”.

Strategia pentru transport durabil pe perioada 2007 – 2013 şi 2020, 2030 – obiective:

- modernizarea şi dezvoltarea reţelei de transport de interes European şi naţional, creşterea condiţiilor de siguranţă şi a calităţii serviciilor;
- liberalizarea pieţei interne de transport;
- stimularea dezvoltării economiei şi a competitivităţii;
- întărirea coeziunii sociale şi teritoriale la nivel regional şi naţional;
- compatibilitatea cu mediul înconjurător.

Strategia de transport intermodal în România 2020 – obiective avute în vedere:

- modernizarea şi / sau construirea unor terminale intermodale şi a infrastructurii aferente;
- realizarea unor servicii intermodale de calitate;

- implementarea unui sistem de urmărire, planificare şi management a transportului intermodal de marfă, utilizând sistemele inteligente de transport disponibile pe piaţă;
- stimularea promovării sistemului naţional de transport intermodal.

Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Naţional al României 2007 - 2026 are ca principale obiective transformarea României într-o destinaţie turistică de calitate pe baza patrimoniului său natural şi cultural.

Strategia Naţională pentru Dezvoltare Durabilă a României pentru orizontul de timp 2020, respectiv 2030. Obiectivele pentru 2020 vizează atingerea nivelului mediu actual al ţărilor Uniunii Europene la principalii indicatori ai dezvoltării durabile.

Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială România 2030 – are următoarele obiective:

- Valorificarea periferialităţii prin dezvoltarea rolului de conector şi releu la nivel continental şi intercontinental;
- Racordarea la reţeaua europeană de poli şi coridoare de dezvoltare;
- Structurarea şi dezvoltarea echilibrată a reţelei de localităţi urbane;
- Afirmarea solidarităţii urban – rural;
- Dezvoltarea rurală;
- Consolidarea şi dezvoltarea legăturilor interregionale ca suport al dezvoltării regionale;
- Dezvoltarea adecvată a diferitelor categorii de teritorii;
- Creşterea competitivităţii teritoriale;
- Protejarea, dezvoltarea şi valorificarea patrimoniului natural şi cultural.

3.1.3. Contextul strategic regional şi judeţean

Strategia de Dezvoltare Regională Nord - Est 2014 - 2020 (document avizat de catre Comitetul Regional pentru elaborarea Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est - CRP Nord-Est in data de 23.10.2014):

Obiectiv general: Derularea în Regiunea Nord - Est a unui proces de creştere economică durabilă, favorabil creşterii competitivităţii economice şi incluziunii sociale, care să conducă la o diminuare a decalajelor existente faţă de celelalte regiuni ale României.

Priorităţi tematice şi obiective specifice regionale:

1. Îmbunătăţirea capitalului uman prin aplicarea de măsuri orientate către creşterea ocupării, accesului la educaţie, instruire şi sănătate, promovarea incluziunii sociale – cu următoarele obiective specifice:

1.1. Creşterea ocupării în rândul tinerilor şi a grupurilor vulnerabile;

1.2. Îmbunătăţirea accesului şi a participării la educaţie şi instruire de calitate;

1.3. Creşterea accesului la servicii de sănătate de calitate;

1.4. Promovarea incluziunii sociale prin regenerarea zonelor rurale şi urbane aflate în declin.

2. Dezvoltarea unei infrastructuri moderne care să asigure creşterea accesibilităţii, conectivităţii şi atractivităţii Regiunii Nord - Est – cu următoarele obiective specifice:

2.1. Creşterea accesibilităţii, conectivităţii şi mobilităţii prin realizarea de investiţii în infrastructura de transport;

2.2. Stimularea atractivităţii şi economiei locale prin creşterea accesului la infrastructura TIC de calitate.

3. Sprijinirea unei economii competitive şi a dezvoltării locale – cu următoarele obiective specifice:

3.1. Sprijinirea competitivităţii şi a inovării mediului economic, promovarea rezultatelor obţinute;

3.2. Impulsionarea sectorului de cercetare - dezvoltare, în special a celei aplicate;

3.3. Îmbunătăţirea accesului firmelor la servicii de afaceri de calitate;

3.4. Sprijinirea exporturilor şi a competitivităţii produselor locale la export;

3.5. Sprijinirea dezvoltării urbane;

3.6. Sprijinirea dezvoltării zonelor rurale;

3.7. Sprijinirea valorificării potenţialului turistic existent.

4. Optimizarea utilizării şi protejarea resurselor şi patrimoniului natural – cu obiectivele specifice:

4.1. Promovarea eficienţei energetice;

4.2. Protejarea mediului şi a biodiversităţii prin realizarea de investiţii specifice acquis-ului comunitar şi valorificarea siturilor naturale.

Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Nord-Est pentru perioada 2014 -2020:

Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Nord - Est în perioada 2014 - 2020 are la bază patru priorităţi verticale – sau patru sectoare de specializare inteligentă: sectorul agroalimentar, sectorul biotehnologii, sectorul confecţii - textile şi sectorul IT&C.

Strategia de specializare inteligentă a Regiunii Nord - Est este gândită să intervină la patru mari niveluri:

Prioritatea orizontală 1 – Dezvoltarea competenţelor de inovare în rândul noilor generaţii

Acest nivel este unul de bază, fundamental, absolut necesar pentru reuşita, pe termen lung, a tuturor celorlalte măsuri ale strategiei. Aceasta deoarece el adresează atât problema *mentalităţilor* – cele care creează contextul în care vor fi folosite echipamentele, clădirile sau serviciile de inovare, cât şi problema *competenţelor* de inovare, mai ales la nivelul generaţiilor viitoare – cele care vor fi beneficiare ale investiţiilor prezente în inovare şi responsabile pentru gestionarea acestora în viitor.

Prioritatea orizontală 2 – Sprijinirea întreprinderilor inovative din Regiunea Nord - Est

Nu este de ajuns să pregătim, la nivel înalt, tineri cu competenţe de inovare deosebite – ei trebuie şi încurajaţi să demareze noi afaceri, capabile să valorifice rezultatele cercetărilor din domeniile prioritare. De asemenea, firmele inovatoare existente trebuie sprijinite şi stimulate, pentru a deveni vectori ai dezvoltării sectoarelor de specializare inteligentă.

Prioritatea orizontală 3 – Sprijinirea iniţiativelor de clusterizare[1] existente şi emergente, ca suport pentru dezvoltarea sistemului regional de inovare

Pentru a nu rămâne un rezultat întâmplător al unei conjuncturi fericite (de tipul „omul sfinţeşte locul") inovarea trebuie sprijinită de o manieră sistemică. Din acest punct de vedere, în Regiunea Nord - Est se consideră că soluţia optimă de acţiune este prin intermediul creării, consolidării şi sprijinirii reţelelor de afaceri şi a clusterelor de a demara activităţi de cercetare – dezvoltare - inovare.

[1] Clusterizarea este procesul de formare a clusterelor, care sunt „concentrări geografice de companii şi instituţii interconectate într-un domeniu de activitate" (Porter, 1990). În legislaţia românească (Programul IMPACT – H.G. 918/2006), clusterele sunt definite ca „o grupare de producători, utilizatori şi/sau beneficiari, în scopul punerii în aplicare a bunelor practici de la nivelul U.E. în vederea creşterii competitivităţii operatorilor economici".

Prioritatea orizontală 4 – Asistenţă tehnică

Întrucât aceasta este prima Strategie de Specializare Inteligentă elaborată în Regiunea Nord - Est, este nevoie şi de crearea unor sisteme care să asigure buna ei implementare şi să documenteze lecţiile învăţate în perioada 2014 -2020, pentru o mai bună fundamentare a exerciţiilor de planificare viitoare.

Strategia de dezvoltare a Judeţului Iaşi 2014 - 2020

Viziunea pentru Judeţul Iaşi: „Angajamentul nostru pentru judeţul Iaşi este de a sprijini crearea unui mediu economic dinamic şi performant, care să reafirme Iaşiul ca motor al dezvoltării în regiunea Moldovei, să permită regenerarea şi revigorarea sustenabilă a comunităţilor locale şi să asigure o viaţă mai bună cetăţenilor".

Municipiul Paşcani, alături de oraşele Târgu Frumos, Hârlău şi Podu Iloaiei, fac parte din acelaşi palier de dezvoltare al judeţului Iaşi, respectiv „poli urbani esenţiali pentru o dezvoltare echilibrată, care trebuie sprijiniţi pentru a le facilita regenerarea economică şi revitalizarea urbană, cu scopul de a crea oportunităţi şi de a dinamiza iniţiativa antreprenorială locală, şi de a creşte accesul locuitorilor judeţului la servicii publice de bază calitative".

Strategia cuprinde următoarele obiective strategice şi măsuri prioritare:

O.S.1. Îmbunătăţirea infrastructurii, a conectivităţii şi a accesibilităţii:

M.1.1. Îmbunătăţirea accesibilităţii prin investiţii în infrastructura rutieră

M.1.2. Dezvoltarea sistemelor de transport intermodal pentru călători şi marfă şi asigurarea spaţiilor logistice intermodale

M.1.3. Modernizarea şi extinderea infrastructurii edilitare şi a mediului construit

O.S.2. Consolidarea economiei judeţului:

M.2.1. Sprijinirea mediului de afaceri cu prioritate în domeniile economice prioritare

M.2.2. Susţinerea dezvoltării domeniului agricol pe întreg lanţul valoric

M.2.3. Promovarea susţinută a judeţului ca locaţie de afaceri, la nivel naţional şi internaţional

O.S.3. Creşterea calităţii vieţii şi protecţia mediului înconjurător:

M.3.1. Susţinerea culturii, creativităţii şi educaţiei

M.3.2. Dezvoltarea serviciilor publice şi creşterea accesului populaţiei la acestea

M.3.3. Creşterea calităţii mediului natural de pe teritoriul judeţului

Proiectele prioritare cuprinse în Strategia Judeţului Iaşi 2014 - 2020 de importanţă directă pentru municipiul Paşcani sunt:

- Modernizarea DC 111 Paşcani – Sodomeni - Boureni – DN 2;
- Întreţinerea periodică a DJ 281C Blăgeşti - Todireşti - Coasta Măgurii şi DJ a 208L Paşcani - Mirosloveşti;
- Realizarea de perdele forestiere pe DJ 208, DJ 208L, DJ 281C;
- Modernizarea şi extinderea reţelei de apă - canal;
- Amenajarea de căi de circulaţie pentru biciclişti pe drumurile judeţene;
- Reabilitarea şi modernizarea infrastructurii de distribuţie a energiei electrice;
- Extinderea infrastructurii de distribuţie a gazelor naturale;
- Extinderea şi modernizarea sistemelor de colectare selectivă a deşeurilor;
- Promovarea surselor de energie regenerabilă;
- Dezvoltarea structurilor de sprijin pentru mediul de afaceri;
- Sprijinirea proiectelor colaborative în domeniul textilelor;
- Sprijinirea asociativităţii pentru producătorii agricoli;
- Dezvoltarea reţelei de agribusiness „Transagropolis”;
- Organizarea de târguri de produse tradiţionale şi ţărăneşti;
- Formarea personalului din administraţie pentru relaţia cu mediul de afaceri;
- Modernizarea infrastructurii culturale şi dotarea acestoră a acesteia;
- Construcţia, extinderea şi reabilitarea infrastructurii sociale (Centrul de Plasament „Sf. Stelian”);
- Extinderea, reabilitarea şi dotarea Spitalului Municipal de Urgenţă;
- Etc.

3.2. Analiza implementării Strategiei de Dezvoltare Economico-Socială a Municipiului Paşcani pentru perioada 2008-2015:

Documentul “Strategia de dezvoltare economico - socială a municipiului Paşcani pentru perioada 2008 - 2015” a fost elaborat în perioada 2007 – 2008. Strategia cuprindea viziunea, opţiunile strategice de dezvoltare, obiectivele specifice şi direcţiile specifice de dezvoltare a investiţiilor , precum şi lista proiectelor de investiţii prioritare ale municipiului pentru perioada de programare anterioară.

În ciclul de programare 2007 - 2013, au fost implementate sau sunt încă în faza de implementare următoarele proiecte prioritare de investiţii cuprinse în Strategia de Dezvoltare Economico - Socială a Municipiului Paşcani pentru perioada 2008 - 2015:

- Actualizarea PUG;
- Reabilitarea şi mentenanţa sistemului rutier (parţial);
- Optimizarea sistemului de semaforizare (parţial);

- Reabilitarea, întreţinerea şi construcţia trotuarelor (parţial);
- Amenajarea de noi locuri de parcare (parţial);
- Achiziţionarea de mijloace de transport în comun (parţial);
- Extindere şi reabilitare reţele apă - canal, energie electrică şi gaze naturale (parţial);
- Închiderea depozitului de deşeuri şi implementarea colectării selective;
- Reabilitarea şi modernizarea staţiei de epurare;
- Construcţia de locuinţe sociale şi pentru tineri (parţial);
- Reabilitare, modernizare, dotare pieţe agroalimentare (parţial);
- Modernizarea spaţiilor verzi (parţial);
- Reabilitarea Casei de Cultură;
- Reamenjarea şi dotarea Ştrandului;
- Investiţii în ferme zootehnice;
- Atragerea marilor firme de retail;
- Investiţii în industria uşoară;
- Amenajarea lacului "Peştişorul";
- Modernizarea DC din suburbii (parţial);
- Construire fântâni arteziene;
- Reabilitarea şi dotarea unităţilor de învăţământ (parţial);
- Reabilitarea şi dotarea infrastructurii de sănătate (parţial);
- Etc.

Cu toate acestea, se observă faptul că un număr mare de proiecte strategice din vechea strategie a municipiului nu au fost implementate. Dintre acestea, pot fi menţionate următoarele:

- Construcţia variantei de ocolire;
- Amenajarea de piste de biciclete;
- Reabilitarea şi modernizarea staţiei CFR;
- Extindere reţele de apă şi de canalizare în zonele în care acestea lipsesc şi reabilitarea celor existente;
- Construcţia unei microhidrocentrale pe râul Siret (Baraj Lunca);
- Reabilitarea şi modernizarea sistemului de iluminat public în vederea eficientizării consumului de energie;
- Stabilizarea versanţilor din apropierea căilor de comunicaţii şi a zonelor locuite;
- Recuperarea terenurilor degradate prin împădurire;
- Modernizarea spaţiilor verzi şi a locurilor de joacă pentru copii;
- Reabilitarea şi modernizarea cinematografului;
- Consolidare şi extindere Biblioteca Municipală;
- Modernizarea sediului Muzeului Municipal sau amenajarea unei alte locaţii;
- Reabilitarea stadionului municipal;

- Construcţia unui bazin de înot acoperit;
- Amenajare patinoar artificial;
- Amenajare terenuri de tenis;
- Înfiinţarea Centrului de Dezvoltare Economică;
- Înfiinţarea şi amenajarea Parcului Industrial;
- Înfiinţarea unui Centru de Tranzit Feroviar;
- Înfiinţarea unui Centru de Consultanţă în Afaceri;
- Înfiinţarea bază nautică şi turistică sportivă Baraj Lunca;
- Reabilitarea şi modernizarea străzilor rutiere din suburbii;
- Reabilitarea şi dotarea unităţilor de învăţământ;
- Construire / reabilitare diguri împotriva inundaţiilor;
- Reabilitarea monumentelor istorice;
- Înfiinţarea de noi centre sociale;
- Construcţia de locuinţe sociale;
- Etc.

Având în vedere faptul că Municipiul Paşcani a dispus de acest document strategic de dezvoltare pentru perioada de programare 2007 - 2013, o atenţie deosebită s-a acordat asigurării continuităţii procesului de planificare strategică de la nivel local. În acest sens, s-au făcut următoarele demersuri:

- analiza situaţiei existente s-a bazat pe serii de date cuprinzând intervalul de timp 2007 - 2013, pentru a măsura impactul pe care l-a avut implementarea vechii strategii asupra dinamicii socio - economice a comunităţii;
- instituţiile şi persoanele care au fost implicate activ în elaborarea vechii strategii de dezvoltare socio - economică a muncipiului au fost implicate în grupurile de lucru pentru pregătirea documentului strategic pentru perioada 2014 - 2020, asigurând astfel continuitatea procesului partenerial;
- proiectele care nu au putut fi implementate, din varii motive în perioada de programare anterioară, au fost supuse dezbaterii în cadrul celor 3 grupuri de lucru şi cuprinse, în cazul în care încă răspund unor nevoi reale ale comunităţii, în portofoliul din Anexa 1.

Elaborarea strategiei de dezvoltare a municipiului pentru perioada 2014 - 2020 a avut în vedere şi obstacolele întâmpinate de actorii locali în implementarea strategiei din perioada anterioară de programare, fiind întreprinse următoarele măsuri concrete în acest sens:

- s-a asigurat corelarea propunerilor de proiecte cu documentele strategice şi programatice de la nivel european, naţional şi judeţean, precum şi cu sursele de finanţare disponibile pentru perioada 2014 - 2020, acestea fiind indicate pentru fiecare proiect în parte;

- s-au selectat doar acele proiecte care răspund unor nevoi reale de la nivelul comunității, pentru fiecare proiect în parte fiind indicată legătura cu analiza SWOT și implicit cu analiza situației existente, care să ofere argumentele pentru necesitatea implementării acestuia;
- s-a realizat o prognoză a veniturilor estimate la bugetul local consolidat al municipiului și s-au avut în vedere aceste valori la întocmirea portofoliului de proiecte pentru ciclul de programare 2014 - 2020;
- s-a acordat prioritate propunerilor de proiecte mature (pentru care au fost realizate deja demersuri - studii, consultări, expertize, au fost rezolvate unele aspecte legate de proprietate, s-au realizat lucrări etc.) și asupra cărora există un larg consens la nivelul actorilor interesați de la nivel local, consemnat în cadrul celor 3 grupuri de lucru organizate.

Nu în ultimul rând, s-a prevăzut o metodologie clară de monitorizare și evaluare a implementării strategiei, bazată pe un set de indicatori de bază, care să fie urmăriți și măsurați periodic, pentru a putea fi întreprinse măsuri pro-active de accelerare a implementării proiectelor.

3.3. Viziunea de dezvoltare (orizont 2027):

Pașcaniul anului 2027 va fi cel mai important și accesibil nod de comunicații al Moldovei, integrat în rețeaua de transport rapid de la nivel european, un centru urban cu o economie competitivă și sustenabilă, care să ofere oportunități sporite de ocupare pentru forța de muncă locală, o infrastructură urbană și socială modernă și servicii publice de bază de înaltă calitate. În acest fel, Pașcani va redeveni un municipiu de importanță inter-județeană, atractiv pentru locuitori, investitori și vizitatori, care va deservi o zonă urbană funcțională cu peste 130.000 de locuitori.

Atingerea acestor deziderate de dezvoltare se va face în baza unui parteneriat real între administrația locală, cetățeni, mediul de afaceri și celelalte comunități urbane și rurale din județul Iași, cu valorificarea tuturor resurselor externe de finanțare.

3.4. Ținte specifice pentru anul 2027:

Viziunea de dezvoltare a municipiului Pașcani poate fi transpusă mai detaliat în următoarele ținte specifice pentru anul 2027:

1. Paşcani: principalul nod de comunicaţii al Moldovei, uşor accesibil şi conectat la reţeaua europeană majoră de transport şi de poli urbani:

Municipiul Paşcani este, de peste un secol, cel mai importan nod feroviar al Moldovei, fiind favorizat de poziţionarea sa geografică, pe Valea Siretului, principalul coridor de dezvoltare al regiunii, dar şi de proximitatea faţă de centre urbane importante (Iaşi, Suceava, Bacău) şi de graniţele româno -moldovenească şi româno - ucraineană.

La orizontul anului 2027, o dată cu construcţia drumurilor expres / autostrăzilor Ploieşti - Siret şi Târgu-Mureş - Ungheni, precum şi cu modernizarea căilor ferate Ploieşti - Vicşani şi Paşcani - Ungheni, toate parte a reţelei europene TEN-T centrală, municipiul Paşcani va deveni un nod de comunicaţii de importanţă europeană, ceea ce va antrena semnificativ atractivitatea şi dezvoltarea comunităţii.

Rolul de centru polarizator şi de deservire a unei zone rurale cu circa 130.000 de locuitori din partea de est a judeţului Iaşi şi chiar din judeţele învecinate (Neamţ, Suceava) va fi potenţat prin modernizarea infrastructurii de transport care asigură legătura municipiului Paşcani cu localităţile învecinate (drumuri judeţene şi comunale). O contribuţie importantă în această direcţie o va avea şi modernizarea Complexului Feroviar Paşcani, care să ofere servicii de calitate pasagerilor şi care are potenţialul de a deveni un centru de tranzit către Rusia şi Orient.

Pe lângă componenta de accesibilitate, cea de mobilitate internă va fi asigurată prin construcţia variantei de ocolire a municipiului, prin reabilitarea şi modernizarea tramei stradale, cu precădere în suburbii şi în noile zone rezidenţiale, prin oferirea unor alternative atractive şi sigure la transportul motorizat (trotuare, zone pietonale, piste de biciclete), precum şi prin creşterea stocului de locuri de parcare din zonele deficitare. Nu în ultimul rând, o atenţie sporită se va acorda şi investiţiilor în transportul public în comun, care să redevină o opţiune atractivă pentru deplasarea în interiorul municipiului şi în zonele limitrofe.

2. Paşcani: economie locală competitivă şi sustenabilă, cu oportunităţi sporite de ocupare

La nivelul municipiului Paşcani au fost identificate două motoare care pot antrena dezvoltarea economică a comunităţii pe baze solide, sustenabile şi competitive: antreprenorii locali şi investitorii străini. Investiţiile realizate de către aceştia vor conduce la înfiinţarea de noi locuri de muncă şi la inversarea trendului migraţiei interne şi externe, în care a fost angrenată jumătate din forţa de muncă locală în ultimele două decenii.

Pe lângă avantajele de localizare generate de construcţia drumurilor expres şi modernizarea căilor ferate care se vor interesecta la Paşcani şi vor asigura, la orizontul anului 2027, accesul rapid la piaţa internă, precum şi la cele externe, se vor implementa următoarele măsuri de stimulare a dezvoltării economiei locale:

- ✓ *înfiinţarea unor structuri de sprijinire a afacerilor, care să ofere servicii avantajoase de găzduire a antreprenorilor locali şi a investitorilor, precum şi o gamă largă de servicii de afaceri (facilităţi comune – de tipul sălilor de conferinţă şi a spaţiilor expoziţionale, informare şi consultanţă, transfer tehnologic, marketing şi promovare, etc.);*
- ✓ *sprijinirea integrării firmelor locale în clustere inovative şi lanţuri de furnizare de la nivel regional şi naţional, în domenii pentru care există tradiţie şi know-how la nivel local (textile - confecţii, agro - food, material rulant, etc.);*
- ✓ *acordarea de facilităţi companiilor care realizează investiţii la nivel local, prin scheme de ajutor de minimis adoptate de municipalitate, care să stimuleze crearea de noi locuri de muncă;*
- ✓ *adaptarea ofertei educaţionale şi a serviciilor de formare profesională continuă la nevoile reale ale mediului de afaceri local, prin susţinerea financiară a întreprinderilor şi a tutorilor care organizează stagii de practică şi mentorat la întreprinderile din localitate, etc.;*
- ✓ *identificarea şi punerea la dispoziţia investitorilor de terenuri pentru realizarea de investiţii, inclusiv prin reconversia unor situri abandonate sau degradate;*
- ✓ *finalizarea barajului şi a hidrocentralei din zona Lunca;*
- ✓ *sprijinirea relansării marilor agenţi economici din zonă, prin promovarea comună a produselor şi serviciilor acestora pe piaţa internă şi externă;*
- ✓ *realizarea de acţiuni de informare şi de consultanţă a micilor întreprinzători locali cu privire la oportunităţile de atragere a finanţărilor externe;*
- ✓ *etc.*

O altă componentă importantă pentru dezvoltarea economică a comunităţii o reprezintă valorificarea superioară a resurselor agricole şi de producere a energiei regenerabile, inclusiv prin investiţii de tip parteneriat public - privat şi dezvoltarea reţelelor de agribusiness.

3. Paşcani – infrastructură urbană şi socială modernă, servicii publice de bază pentru calitatea vieţii păşcănenilor

La orizontul anului 2027, discrepanţele de dezvoltare dintre municipiul Paşcani şi marile centre urbane se vor atenua, prin realizarea de investiţii în sfera infrastructurii urbane şi sociale şi furnizarea de servicii publice de bază de calitate, care să contribuie la creşterea calităţii vieţii locuitorilor. Acesta vor viza:

- extinderea şi reabilitarea infrastructurii de apă şi apă uzată, cu precădere la nivelul suburbiilor;
- extinderea şi reabilitarea infrastructurii de distribuţie a energiei electrice, cu precădere la nivelul noilor zone rezidenţiale;
- reabilitarea reţelei de iluminat public, în vederea creşterii eficienţei energetice;
- modernizarea şi rentabilizarea sistemului centralizat de termoficare, inclusiv promovarea termoficării pe orizontală;
- extinderea sistemului de supraveghere video a spaţiilor publice, a unităţilor de învăţământ, a intersecţiilor;
- extinderea infrastructurii de colectare selectivă şi de valorificare a deşeurilor, înfiinţarea unor centre zonale pe fluxuri de deşeuri şi derularea de acţiuni de conştientizare a populaţiei cu privire la managementul deşeurilor;
- extinderea, reabilitarea, modernizarea şi dotarea cu aparatură medicală modernă a unităţilor spitaliceşti şi a ambulatoriilor de specialitate integrate acestora, precum şi a unităţii de primire a urgenţelor;
- reabilitarea termică a blocurilor de locuinţe;
- expertizarea şi consolidarea clădirilor cu risc seismic ridicat;
- reabilitarea termică şi generală şi dotarea unităţilor de învăţământ, inclusiv a internatelor, cantinelor, locurilor de joacă, terenurilor şi sălilor de sport;
- înfiinţarea de noi centre de servicii sociale (de ex. pentru persoanele fără adăpost şi pentru vârstnici) şi reabilitarea celor existente;
- extinderea programelor de tip „A doua şansă”;
- amenajarea şi reabilitarea spaţiilor, respectiv dotarea unităţilor culturale din municipiu (bibliotecă, muzeu, cinematograf);
- amenajarea şi reabilitarea spaţiilor verzi, a infrastructurii sportive şi a celei de agrement;
- construcţia unei canalizaţii subterane pentru cablurile aeriene;
- extinderea şi modernizarea pieţelor agroalimentare;
- actualizarea şi completarea documentaţiilor de urbanism şi a celor cadastrale, precum şi reglementarea noilor zone rezidenţiale şi economice;
- executarea de lucrări de prevenire şi de combatere a riscurilor de inundaţii şi de alunecări de teren;
- colaborarea cu diferite grupuri de lucru organizate la nivel local sau judeţean pentru monitorizarea implementării strategiei de dezvoltare locală;
- etc.

3.5. Obiective operaționale. Măsuri.

Obiectivul operaţional 1. Creşterea accesibilităţii şi a mobilităţii mărfurilor şi persoanelor la nivelul municipiului Paşcani

Justificare:

Municipiul Paşcani este cel mai important nod feroviar din Moldova, însă scăderea drastică a traficului feroviar în defavoarea celui rutier, pe fondul infrastructurii uzate, a condus la scăderea importanţei sale în reţeaua de transport de la nivel naţional şi regional. Pe de altă parte, infrastructura rutieră de acces la municipiu (drumuri naţionale, judeţene, comunale) are o stare tehnică mediocră, ceea ce afectează negativ dezvoltarea acestuia. Circa 60% din reţeaua stradală existentă este nemodernizată, iar unele dintre străzile asfaltate au o stare tehnică necorespunzătoare, la care se adaugă deficitul de locuri de parcare. Multe dintre străzi nu dispun de trotuare sau acestea nu corespund standardelor, iar alternativele la transportul motorizat sunt reduse, în lipsa pistelor pentru bicicliști.

Investiţiile care vizează creşterea accesibilităţii şi mobilităţii vizează: construcţia drumurilor expres Ploieşti - Siret şi Târgu Mureş - Ungheni, modernizarea căilor ferate Ploieşti - Vicşani şi Paşcani - Ungheni, construcţia variantei de ocolire; reabilitarea şi modernizarea străzilor orăşeneşti; cu precădere de la nivelul suburbiilor şi a zonelor periferice; amenajarea trotuarelor şi a zonelor pietonale; amenajarea pistelor de biciclete; amenajarea de noi locuri de parcare; etc. Toate acestea vor contribui la creşterea atractivităţii municipiului pentru cetăţeni, investitori şi vizitatori, cu efecte benefice, de antrenare, pentru comunitate.

- Măsura 1.1. Asigurarea conectării municipiului la polii urbani de creştere şi la reţeaua TEN-T

  Această măsură se va implementa prin acţiuni de tipul: modernizarea şi dezvoltarea axelor prioritare TEN-T (rutiere, feroviare), a infrastructurii de transport naţionale şi regionale din afara TEN-T, promovarea transportului intermodal, etc.

- Măsura 1.2. Creşterea mobilităţii în interiorul municipiului

  Această măsură se va implementa prin acţiuni de tipul: reabilitarea şi modernizarea reţelei de străzi urbane, inclusiv a şoselelor de centură, pasaje, parcări, sisteme de management şi monitorizare a traficului, extinderea şi modernizarea sistemului de transport în comun, inclusiv cu dotarea cu noi mijloace de transport, etc.

➢ Măsura 1.3. Asigurarea conexiunii cu zonele peri-urbane şi rurale înconjurătoare

Această măsură se va implementa prin acţiuni de tipul: reabilitarea şi modernizarea arterelor de penetrare, a reţelei de drumuri judeţene şi comunale, extinderea şi modernizarea sistemului de transport în comun şi interurban, inclusiv cu dotarea cu noi mijloace de transport, etc.

Obiectivul operaţional 2. Creşterea competitivităţii economiei locale şi crearea de noi locuri de muncă

Justificare:

După anul 1989, municipiul Paşcani a traversat un proces dur şi îndelungat de restructurare economică, care a condus la dispariţia unor agenţi economici locali importanţi (Fabrica de Zahăr, Fabrica de Mobilă, Întreprinderea de traductoare şi regulatoare directe, etc.) sau la restrângerea activităţii acestora (Întreprinderea de tricotaje şi perdele, Uzina de Material Rulant, etc.), rezultând circa 20.000 de disponibilizaţi. În condiţiile în care antreprenorii locali şi puţinii investitori străini nu au putut compensa acest declin economic al industriei dezvoltate în perioada comunistă, peste 10.000 de persoane nu au avut oportunităţi de ocupare la nivel local şi au optat pentru a lucra în străinătate sau în alt oraş din ţară. Mai mult, investitorii locali care şi-au dezvoltat în ultimii ani afaceri din domeniul industriei textile, alimentare, a construcţiilor metalice, etc. întâmpină dificultăţi majore în recrutarea personalului calificat, în condiţiile migraţiei externe sau a pensionării celor deja calificaţi şi a declinului învăţământului tehnic şi profesional în faţa celui teoretic furnizat de licee. O altă problemă majoră cu care se confruntă economia locală este lipsa unor structuri de sprijinire a afacerilor şi inovării, care să permită atragerea de investitori străini şi susţinerea iniţiativelor întreprinzătorilor locali.

Măsurile care vizează relansarea economiei locale pe baze sustenabile şi competitive, respectiv creşterea numărului de locuri de muncă sunt: înfiinţarea unor structuri de sprijinire a afacerilor şi a inovării, atragerea de investitori străini, furnizarea de servicii de afaceri pentru întreprinzătorii locali, realizarea de investiţii la nivelul microîntreprinderilor şi a IMM-urilor din sectorul productiv, sprijinirea integrării firmelor locale în clustere, lanţuri de furnizare şi reţele de afaceri, modernizarea fermelor agro-zootehnice, valorificarea potenţialului de producere a energiei regenerabile, etc. Aceste investiţii se vor focaliza pe sectoarele pentru care există tradiţie şi know-how la nivel local: agro-food, textile şi confecţii, material rulant, aparatură de măsură şi control, construcţii metalice.

- Măsura 2.1. Înfiinţarea de structuri de sprijinire a afacerilor şi inovării

Această măsură se va implementa prin acţiuni de tipul: înfiinţarea şi dotarea structurilor de sprijinire a afacerilor (parcuri industriale şi logistice, parcuri ştiinţifice şi tehnologice, incubatoare de afaceri, etc.), investiţii în infrastructura publică şi privată de CDI, promovarea inovării în cadrul întreprinderilor, parteneriate între mediul de afaceri şi cel de cercetare, sprijinirea utilizării TIC, dezvoltarea e-economiei, etc.

- Măsura 2.2. Sprijnirea antreprenoriatului şi a competitivităţii mediului de afaceri local

Această măsură se va implementa prin acţiuni de tipul: sprijinirea accesului IMM la finanţare, înfiinţarea de clustere şi integrarea firmelor în lanţurile de furnizare, servicii de consultanţă pentru IMM, implementarea standardelor internaţionale, sprijinirea accesului întreprinderilor pe piaţa internă şi externă, etc.

- Măsura 2.3. Creşterea competitivităţii sectorului agricol din zona periurbană a municipiului Paşcani

Această măsură se va implementa prin acţiuni de tipul: creşterea valorii adăugate a produselor agricole, investiţii pentru procesarea produselor agricole, amenajarea şi modernizarea pieţelor agroalimentare, etc.

Obiectivul operaţional 3. Reabilitarea infrastructurii urbane şi sociale şi furnizarea de servicii publice de bază de calitate

Justificare:

Municipiul Paşcani are o structură teritorială aparte, fiind alcătuit din nucleul urban propriu-zis şi din 5 suburbii cu profil preponderent rural şi cu un nivel foarte scăzut de dotare tehnico - edilitară şi cu echipamente publice. În prezent, circa 20% dintre gospodării nu sunt conectate la reţeaua de apă şi de canalizare, iar reţeaua existentă este uzată fizic şi moral, generând pierderi importante şi consumuri ridicate de energie. De asemenea, sistemul centralizat de termoficare se află într-un declin continuu, pe fondul debranşării a peste 50% dintre apartamente de la reţea, dar şi a volumui mare al creanţelor neîncasate. Reţeaua de distribuţie a energiei electrice este uzată fizic şi moral, generând întreruperi frecvente ale furnizării şi costuri ridicate cu mentenanţa, la fel ca şi sistemul de iluminat public, care e ineficient energetic.

Din cele 14.000 de locuinţe din municipiu, circa 9.000 sunt situate în blocuri construite în perioada comunistă, cu materiale şi soluţii tehnice ineficiente energetic, cu faţade deteriorate şi cu o suprafaţă locuibilă redusă. Pe de altă parte, spaţiile urbane din jurul acestora fiind degradate şi neatractive, ceea ce a condus şi la scăderea valorii de piaţă a acestora. Zonele rezidenţiale cu locuinţe vechi sau noi, au un general o calitate a locuirii mai bună, dar suferă de un deficit de dotări tehnico - edilitare şi de echipamente publice.

Deşi au beneficiat de investiţii de la bugetul de stat şi bugetul local în ultimii ani, unităţile educaţionale şi cele sanitare necesită lucrări suplimentare de reabilitare şi dotare, pentru a putea oferi servicii de calitate populaţiei din municipiu şi din zona rurală polarizată de acesta. De asemenea, infrastructura de servicii sociale este insuficentă în comparaţie cu numărul mare al persoanelor expuse riscului de excluziune socială, de ex. persoanele fără adăpost sau vârstnici. Oferta cultural -sportivă de la nivel local este, la rândul ei restrânsă, mai ales pentru tineri, în lipsa unui cinematograf şi a unor spaţii corespunzătoare pentru muzeu şi bibliotecă. De asemenea, se restimte lipsa unui stadion modern şi a unui bazin de înot acoperit.

- Măsura 3.1. Regenerarea spaţiilor urbane şi diversificarea oportunităţilor de petrecere a timpului liber

  Această măsură se va implementa prin acţiuni de tipul: reabilitarea infrastructurii urbane - spaţii publice, scuaruri, alei pietonale şi piste de bicicletă, spaţii verzi, locuri de parcare, locuri de joacă pentru copii, spaţii de informare şi socializare; amenajarea, extinderea şi modernizarea zonelor de agrement (plaje, spaţii de promenadă), infrastructură sportivă (stadioane, săli de sport, bazine de înot), etc.

- Măsura 3.2. Îmbunătăţirea infrastructurii şi creşterea calităţii serviciilor educaţionale

  Această măsură se va implementa prin acţiuni de tipul: extinderea, reabilitarea, modernizarea şi dotarea unităţilor de învăţământ, construcţia de campusuri educaţionale, extinderea transportului şcolar, tranziţia de la şcoală la viaţa activă, programe de formare profesională continuă, promovarea adaptabilităţii şi flexibilităţii forţei de muncă, îmbunătăţirea programe de practică şi mentorat, adaptarea ofertei educaţionale la nevoile mediului educaţional, creşterea accesului la educaţiei şi reducerea abandonului şcolar, etc.

- Măsura 3.3. Îmbunătăţirea infrastructurii şi creşterea calităţii serviciilor de sănătate

Această măsură se va implementa prin acţiuni de tipul: construcţia, extinderea, modernizarea şi dotarea unităţilor medicale publice şi private, dotarea cu autosanitare a serviciilor de ambulanţă, etc.

- Măsura 3.4. Creşterea calităţii serviciilor sociale şi promovarea incluziunii sociale

  Această măsură se va implementa prin acţiuni de tipul: construcţia, extinderea, modernizarea şi dotarea de unităţi de asistenţă socială (centre de zi pentru adulţi şi copii, centre de tip rezidenţial pentru copii, vârstnici şi persoane cu dizabilităţi, etc.), construcţia de locuinţe sociale şi pentru tineri, întreprinderi sociale, etc.

- Măsura 3.5. Valorificarea patrimoniului material şi imaterial şi diversificarea ofertei culturale

  Această măsură se va implementa prin acţiuni de tipul: restaurarea şi valorificarea patrimoniului cultural; reabilitarea, modernizarea şi dotarea instituţiilor culturale (muzee, biblioteci, cinematografe), susţinerea industriilor culturale şi creative, etc.

- Măsura 3.6. Asigurarea accesului locuitorilor comunităţii la reţelele de apă şi canalizare

  Această măsură se va implementa prin acţiuni de tipul: extinderea şi modernizarea sistemelor de apă şi apă uzată, creşterea gradului de contorizare, etc.

- Măsura 3.7 Asigurarea accesului locuitorilor comunităţii la reţelele de energie electrică

  Această măsură se va implementa prin acţiuni de tipul: extinderea şi modernizarea reţelei de distribuţie a energiei electrice, inclusiv a reţelei de iluminat public, trecerea în subteran a reţelelor aeriene, etc.

- Măsura 3.8. Asigurarea accesului locuitorilor comunităţii la reţelele de gaze naturale

  Această măsură se va implementa prin acţiuni de tipul: extinderea şi modernizarea reţelei de distribuţie a gazelor naturale.

Obiectiv operaţional 4. Asigurarea dezvoltării durabile a municipiului Paşcani

Justificare:

Nivelul de poluare înregistrat la nivelul municipiului Paşcani a înregistrat o scădere semnificativă după 1989, pe fondul restrângerii drastice a activităţii industriale, a traficului feroviar, dar şi a unor investiţii în protecţia mediului ale agenţilor economici şi ale autorităţilor locale: implementarea managementului integrat al deşeurilor şi închiderea depozitului de gunoi din municipiu, modernizarea staţiei de epurare a apelor uzate şi extinderea reţelei de canalizare, modernizarea sistemului de producere a energiei termice, etc.

Cu toate acestea, asupra mediului înconjurător şi a biodiversităţii din municipiu se manifestă încă o serie de presiuni antropice: creşterea parcului auto şi lipsa unei variante de ocolire, existenţa unui procent de 20% dintre gospodării care nu dispun de canalizare, extinderea permitrelor construite în defavoarea celor naturale, existenţa unor situri industriale abandonate, folosirea îngrăşămintelor chimice în agricultură, depozitarea necontrolată a deşeurilor şi gradul redus de colectare selectivă şi de valorificare a acestora, etc. La acestea se adaugă factorii naturali, precum amplificarea schimbărilor climatice şi degradarea solurilor, prin eroziune, alunecări de teren, etc.

O altă problemă majoră de la nivel local o reprezintă eficienţa energetică redusă a clădirilor publice şi de locuit, a sistemului de iluminat public şi a celui de transport în comun, precum şi subutilizarea potenţialului de producere a energiei regenerabile, inclusiv pentru alimentarea acestor servicii publice.

Investiţile prevăzute pentru reducerea poluării mediului înconjurător pentru perioada 2014 - 2020 vizează construcţia variantei de ocolire, reabilitarea termică a blocurilor de locuinţe şi a clădirilor publice, extinderea şi modernizarea spaţiilor verzi, realizarea de perdele forestiere şi împădurirea terenurilor, extinderea şi reabilitarea infrastructurii pentru managementul riscurilor, extinderea colectării selective a deşeurilor, extinderea şi reabilitarea infrastructurii de apă şi apă uzată, etc.

- Măsura 4.1. Reducerea poluării şi conservarea peisajului şi a biodiversităţii

Această măsură se va implementa prin acţiuni de tipul: dezvoltarea infrastructurii şi a planurilor de management în vederea protejării biodiversităţii şi Natura 2000, împădurirea terenurilor degradate şi neproductive, înfiinţarea de perdele forestiere, spaţii verzi, etc.

- Măsura 4.2. Managementul adecvat al riscurilor naturale şi antropice

  Această măsură se va implementa prin acţiuni de tipul: reabilitarea şi modernizarea infrastructurii de protecţie împotriva inundaţiilor, prevenirea eroziunii solului şi a alunecărilor de teren, dotarea cu echipamente a inspectoratelor şi serviciilor voluntare pentru situaţii de urgenţă, expertizarea şi consolidarea clădirilor cu risc seismic, etc.

- Măsura 4.3. Extinderea şi consolidarea sistemului de management integrat al deşeurilor

  Această măsură se va implementa prin acţiuni de tipul: extinderea sistemelor de management al deşeurilor, implementarea sistemului de colectare selectivă a deşeurilor, creşterea capacităţii de valorificare a deşeurilor, etc.

- Măsura 4.4. Creşterea eficienţei energetice a fondului construit

  Această măsură se va implementa prin acţiuni de tipul: reabilitarea termică a clădirilor de locuit şi a celor de interes public.

- Măsura 4.5. Promovarea producerii şi consumului de energie din resurse regenerabile

  Această măsură se va implementa prin acţiuni de tipul: valorificarea resurselor energetice regenerabile, a biomasei, a resurselor solare, eoliene, a biocombustibilului, creşterea eficienţei energetice a instalaţiilor industriale (co-generare), etc

Obiectivul operaţional 5. Dezvoltarea capacităţii administrative şi asigurarea bunei guvernanţe la nivel local:

Justificare:

Administraţia publică locală din municipiul Paşcani a înregistrat performanţe remarcabile în ultimii ani, în primul rând cu privire la capacitatea de pregăti şi implementa proiecte de investiţii cu finanţări nerambursabile, fiind poziţionată, din perspectiva absorbţiei fondurilor europene, în topul municipalităţilor din regiunea Nord - Est. Cu toate acestea, municipalitatea întâmpină dificultăţi legate de capacitatea administrativă şi financiară redusă, în condiţiile veniturilor proprii reduse şi a sumelor reduse alocate pentru cheltuieli de capital, a deficitului de personal specializat şi a nivelului redus de salarizare a acestuia, a costurilor ridicate cu pregătirea diferitelor documentaţii tehnico - economice şi cu co - finanţarea proiectelor europene, etc. De asemenea, populaţia şi mediul de afaceri se implică insuficient în procesul decizional de la nivel local, consultările cu aceştia fiind încă sporadice. De asemenea, cooperarea cu celelalte unităţi administrativ - teritoriale din zonă este într-o fază incipientă, în lipsa unui cadru instituţional în acest sens.

Măsurile prevăzute pentru perioada 2014 - 2020 în domeniul capacităţii administrative vizează elaborarea unor strategii şi studii sectoriale, care să fundamenteze finanţarea unor investiţii din fonduri publice, înfiinţarea de noi structuri asociative, continuarea informatizării administraţiei locale, formarea profesională continuă a personalului, iniţiative noi de cooperare cu oraşe din alte ţări, etc.

- Măsura 5.1. Dezvoltarea capacităţii de planificare a administraţiei publice locale

  Această măsură se va implementa prin acţiuni de tipul: elaborarea / revizuirea de strategii de dezvoltare, planuri urbanistice şi de amenajare a teritoriului, documente cadastrale, etc.

- Măsura 5.2. Creşterea calităţii serviciilor furnizate de administraţia publică locală şi stimularea cooperării interinstituţionale

  Această măsură se va implementa prin acţiuni de tipul: formarea personalului din administraţie, înfiinţarea şi dezvoltarea capacităţii administrative a structurilor asociative, schimburi de experienţă, cooperare teritorială, implementarea sistemelor informatice integrate de tip e-administraţie, implementarea sistemelor de management, etc.

IV – Portofoliul de proiecte prioritare strategice pentru perioada 2014-2020

Portofoliul de proiecte strategice ale Strategiei de Dezvoltare a Municipiului Paşcani pentru perioada 2014 - 2020 este prezentat în detaliu în Anexa 1, şi conţine informaţii detaliate cu privire la corelarea cu priorităţile strategice de la nivel european (Strategia Europa 2020), naţional (Acordul de Parteneriat 2014 - 2020) şi local (Analiza SWOT, obiectivele operaţionale şi măsurile din cadrul strategiei), la activităţi, bugetele estimate, sursele de finanţare posibile, la orizontul de timp pentru implementarea lor şi la beneficiar şi parteneri.

Propunerile de proiecte au fost colectate şi validate, în urma centralizării chestionarelor care au fost completate de participanţii la grupurile de lucru şi în cadrul interviurilor organizate cu actorii relevanţi (consilieri locali, personalul din administraţia publică locală, reprezentanţi ai mediului de afaceri, ai instituţiilor publice decentralizate, asociaţii profesionale, cetăţeni, etc.).

Cu privire la implementarea proiectelor strategice cuprinse în portofoliul de proiecte se pot desprinde următoarele recomandări:
1) succesul implementării strategiei depinde de prioritizarea acestora, prin raportare la resursele reale de care dispune comunitate, şi de respectarea planificării în timp a proiectelor propuse, în conformitate cu Planul de Acţiune;
2) impactul teritorial al proiectelor cuprinse în Strategia de Dezvoltare Locală poate fi potenţat prin corelarea cu investiţiile realizate în perioada 2007 - 2013 şi continuarea acestora (de ex. cele din PIDU) şi concentrarea acestora pe un teritoriu delimitat (o zonă de acţiune urbană);
3) implementarea proiectelor din portofoliul Strategiei de Dezvoltare Locală a Municipiului Paşcani se poate asigura doar printr-un mix de surse de finanţare, care să cuprindă finanţările nerambursabile din Programele Operaţionale, fondurile guvernamentale oferite prin diferite programe, alocările de la bugetul Consiliului Judeţean Iaşi şi, nu în ultimul rând, parteneriatele public - private. De asemenea, se impune o planificare riguroasă a resurselor de cofinanţare de la bugetul local, în strânsă corelarea cu gradul de îndatorare al municipalităţii.

Trebuie menţionat aici faptul că, având în vedere că unele dintre proiectele cuprinse în Strategia de Dezvoltare Socio - Economică a Municipiului Paşcani pentru perioada 2008 -

2015 nu au putut fi duse la îndeplinire, inclusiv pe fondul crizei economice globale, s-a optat pentru preluarea unora dintre acestea în strategia aferentă ciclului de programare 2014 - 2020, în condiţiile în care acele proiecte răspund unor nevoi de dezvoltare încă prezente la nivel local şi au un grad de maturitate avansat (studii de fezabilitate, proiecte tehnice, expertize, etc.), ceea ce le sporeşte şansele de a fi finanţate cu prioritate în noul exerciţiu financiar. Un exemplu în acest sens este varianta de ocolire a municipiului sau finalizarea barajului de pe Siret din zona Lunca.

De asemenea, subliniem faptul că în portofoliul din Anexa 1 au fost structurate şi prezentate atât proiecte care vor avea ca beneficiar Municipiul – Primăria Municipiului Paşcani, cât şi proiecte care vor fi implementate de alte entităţi de la nivel local sau supra-local (de ex. CNADNR, CJ Iaşi sau companii private), dar care au impact asupra municipiului.

V. Planul de acțiune pentru implementarea Strategiei

Pentru asigurarea implementării Strategiei de Dezvoltare Locală a Municipiului Paşcani pentru perioada 2014 - 2020, propunem următorul plan de acţiune, structurat pe trei intervale de timp:

Acţiuni de întreprins pe termen scurt (2014 - 2015 (semestrul I))

Acţiuni	Responsabili
Aprobarea ***Strategiei de dezvoltare locală a municipiului Paşcani pentru perioada 2014 - 2020*** în cadrul Consiliului Local, prin adoptarea unei hotărâri în acest sens	Consiliul Local Paşcani Primăria Paşcani
Promovarea strategiei în rândul publicului larg şi a factorilor de decizie (parlamentari, consilii judeţene, Guvern, MDRAP, ADR Nord - Est, etc.), prin postarea pe site-ul instituţiei, editarea unei broşuri şi transmiterea acesteia către instituţiile sus-menţionate, prezentarea acesteia la diferite evenimente, etc., inclusiv în vederea integrării priorităţilor şi proiectelor locale în documentele programatice de la nivel teritorial superior (PDR SE, POS-uri, Master Plan General de Transport, Strategia de Dezvoltare Teritorială a României, etc.)	Primăria Paşcani
Susţinerea şi finalizarea proiectelor aflate în implementare din perioada de programare 2007 - 2013 (de ex. proiectele din cadrul PIDU Paşcani 2007 - 2013, etc.)	Beneficiarii proiectelor aflate în derulare
Planificarea multianuală a bugetului având în vedere resursele necesare pentru implementarea proiectelor prioritare (inclusiv în corelare cu cuantumul co-finanţării pentru proiectele cu finanţare externă) şi stabilirea graficului de derulare / implementare a strategiei (includerea în bugetul multianual a investiţiilor propuse ca fiind prioritare în vederea pregătirii lor)	Primăria Paşcani Consiliul Local Paşcani
Asigurarea capacităţii instituţionale a Primăriei, prin participarea personalului de specialitate la cursuri de formare profesională, achiziţionarea de servicii de consultanţă externă pentru managementul proiectelor, etc.), precum şi prin înfiinţarea Asociaţiei de Dezvoltare Intercomunitară „Zona Urbană Funcţională Paşcani”	Primăria Paşcani
Elaborarea Planului de Mobilitate Urbană Durabilă, respectiv a	Primăria Paşcani

Planului de Acţiune pentru Energie Durabilă, care vor fundamenta proiectele din sfera mobilităţii şi a eficienţei energetice pentru care se vor solicita finanţări nerambursabile	

Acţiuni de întreprins pe termen mediu (2015 - 2017)

Acţiuni	Responsabili
Continuarea activităţilor pe termen scurt care nu au fost finalizate (acţiunile noi şi diferite faţă de cele anterioare)	Aceiaşi responsabili ca şi pe termen scurt
Monitorizarea stadiului implementării proiectelor din portofoliul de proiecte prioritare şi realizarea unor rapoarte de progres	Primăria Paşcani Structurile parteneriale formate la nivelul municipiului pentru planificare strategică (grupuri de lucru sectoriale)
Evaluarea intermediară a Strategiei de Dezvoltare Locală a Municipiului Paşcani pentru perioada 2014-2020	Primăria Paşcani Evaluator independent

Acţiuni de întreprins pe termen lung (2018 - 2020)

Acţiuni	Responsabili
Continuarea activităţilor pe termen mediu care nu au fost finalizate (acţiunile noi şi diferite faţă de cele anterioare)	Aceeaşi responsabili ca şi pe termen mediu
Revizuirea Strategiei de Dezvoltare a Municipiului Paşcani pe baza evaluării intermediare şi luarea de măsuri corective, dacă e cazul	Primăria Paşcani
Finalizarea implementării proiectelor prioritare	Primăria Paşcani
Promovarea rezultatelor proiectelor la nivel naţional şi internaţional	Primăria Paşcani
Pregătirea Strategiei de Dezvoltare Locală a Municipiului Paşcani pentru perioada 2021 - 2027	Primăria Paşcani Structurile parteneriale formate la nivelul municipiului pentru planificare strategică (de ex. grupuri de lucru sectoriale)

Sursele de finanţare externe care pot fi utilizate pentru implementarea proiectelor cuprinse în Strategia de Dezvoltare a Municipiului Paşcani pentru perioada 2014 -2020 se împart în 3 mari categorii: programe naţionale (de ex. PNDL, AFM, alte programel ale MDRAP, de ex. pentru reabilitarea termică a blocurilor de locuinţe), programe de cooperare teritorială şi transfrontalieră (de ex. România - Republica Moldova 2014 - 2020) şi programe ale Comisiei Europene (respectiv Programele Operaţionale pentru perioada de programare 2014 - 2020).

Pentru finanţarea proiectelor prioritare incluse în Strategia de Dezvoltare Locală a Municipiului Paşcani pentru perioada 2014 - 2020, propunem următorul plan de acţiune, structurat pe trei intervale de timp şi pe tipuri de programe de finanţare externă:

Acţiuni de întreprins pe termen scurt (2014 - 2015)

Acţiuni	Responsabili	Programe naţionale	Programe de cooperare teritorială şi transfrontalieră	Programe ale Comisiei Europene
Elaborarea PIDU al Municipiului Paşcani (care va viza selectarea unei zone de acţiune urbană şi descrierea proiectelor ce vor fi depuse spre finanţare în cadrul POR 2014 - 2020), respectiv a unui Studiu de Mobilitate la nivel local (pre-condiţie pentru proiectele ce vizează infrastructura de transport), a PAED, a unui Plan / Studiu de mobilitate	Primăria Paşcani Firme de consultanţă			
Elaborare documentaţiilor tehnico - economice aferente proiectelor propuse a fi realizate în următoarea	Primăria Paşcani Firme de consultanţă			

perioadă de programare (identificare terenuri / clădiri, pregătire documente care să ateste regimul juridic al terenurilor, studii de prefezabilitate - fezabilitate, studii de impact, planuri de afaceri, documentaţii urbanistice, etc.), respectiv revizuirea acestora pentru proiectele care se află pe lista de rezervă sau au fost respinse în ciclul de programare 2007 - 2013				
Identificarea, analizarea şi selectarea surselor de finanţare pentru proiectele propuse spre implementare în următoarea perioadă de programare (parteneriate public - privat, credite, alte resurse financiare externe, finanţări din fonduri europene – PO, fonduri de la bugetele de stat şi local, etc.)	Beneficiarii proiectelor propuse a fi realizate			
Identificarea partenerilor publici şi privaţi pentru dezvoltarea şi implementarea proiectelor prioritare (ONG-uri, alte APL, autorităţi publice	Primăria Paşcani			

centrale). Înfiinţarea ADI Zona Urbană Funcţională				
Realizarea de acorduri de parteneriat între Primărie, structuri asociative (de ex. ADI) şi parteneri din mediul non-guvernamental şi mediul de afaceri pentru realizarea proiectelor din portofoliul de proiecte prioritare.	Primăria Paşcani ADI-uri Mediul de afaceri Mediul ONG			
Planificarea multianuală a bugetului având în vedere resursele necesare pentru implementarea proiectelor prioritare (inclusiv în corelare cu cuantumul co-finanţării pentru proiectele cu finanţare externă) şi stabilirea graficului de derulare / implementare a strategiei (includerea în bugetul multianual a investiţiilor propuse ca fiind prioritare în vederea pregătirii lor)	Primăria Paşcani Consiliul Local Paşcani			
Asigurarea capacităţii instituţionale a Primăriei, prin achiziţionarea de servicii de consultanţă externă pentru managementul proiectelor	Primăria Paşcani			

Acţiuni de întreprins pe termen mediu (2015 - 2017)

Acţiuni	Responsabili	Programe naţionale	Programe de cooperare teritorială şi transfrontalieră	Programe ale Comisiei Europene
Continuarea activităţilor pe termen scurt care nu au fost finalizate (acţiunile noi şi diferite faţă de cele anterioare)	Aceiaşi responsabili ca şi pe termen scurt			
Depunerea PIDU spre aprobare la AM/OI cu atribuţii în domeniu şi evaluarea conformităţii acestuia. Revizuirea conform observaţiilor AM/OI dacă va fi cazul.	Primăria Paşcani AM/OI POR 2014-2020			
Elaborarea cererilor de finanţare aferente proiectelor prioritare din portofoliul Strategiei, depunerea acestora spre evaluare la AM/OI cu atribuţii în domeniu (inclusiv revizuirea acestora conform solicitărilor de clarificări, dacă va fi cazul)	Primăria Paşcani AM / OI PO 2014-2020 Firme de consultanţă			
Semnarea contractelor de achiziţie publică cu AM / OI şi Implementarea proiectelor prioritare (realizare achiziţii	Primăria Paşcani			

publice, executare lucrări, etc.)				
Depunerea cererilor de finanţare şi a documentaţiilor tehnico - economice aferente către structurile guvernamentale care administrează programele naţionale	Primăria Paşcani Ministere / Agenţii guvernamentale Firme de consultanţă			
Semnarea contractelor de achiziţie publică cu ministerele / agenţiile guvernamentale desemnate pentru gestionarea programelor naţionale şi implementarea proiectelor respective (realizare achiziţii publice, executare lucrări, etc.)	Primăria Paşcani			
Promovarea rezultatelor proiectelor la nivel naţional şi internaţional (materiale promoţionale, participare la manifestări internaţionale, site-uri WEB, etc.)	Primăria Paşcani			

Acţiuni de întreprins pe termen lung (2018-2020)

Continuarea activităţilor pe termen mediu care nu au fost finalizate (acţiunile noi şi diferite faţă de cele anterioare)	Aceeaşi responsabili ca şi pe termen mediu			

Finalizarea implementării proiectelor prioritare	Primăria Paşcani			
Promovarea rezultatelor proiectelor la nivel naţional şi internaţional	Primăria Paşcani			

VI. Sistemul de monitorizare și evaluare al strategiei

6.1. Procesul de informare și diseminare

În procesul de elaboare a Strategiei de Dezvoltare a Municipiului Paşcani pentru perioada 2014 - 2020 s-a acordat o mare atenţie implementării principiului planificării participative şi asigurării transparenţei decizionale. Măsurile concrete întreprinse în acest sens au vizat:

- organizarea a 3 grupuri de lucru tematice, la care au participat toţi actorii relevanţi de la nivel local (agenţi economici, reprezentanţi ai structurilor din subordinea Primăriei şi ai diferitelor direcţii, servicii şi birouri din cadrul acesteia, ONG-uri, instituţii deconcentrate, etc.), cu scopul de a valida rezultatele analizei - diagnostic, a analizei SWOT, a viziunii de dezvoltare şi a strategiei de dezvoltare propriu - zise, dar mai ales a identificării şi a ierarhizării proiectelor prioritare pentru perioada de programare 2014 - 2020. În urma acestor activităţi au fost centralizate, în minute aferente fiecărei întâlniri şi în ghidurile de interviu completate de participanţi (a se vedea Anexa 2 şi 3), toate observaţiile / comentariile primite de la participanţi şi a fost revizuită Strategia în consecinţă;
- varianta de lucru a Strategiei a fost încărcată pe site-ul Primăriei Paşcani (www.**primariapascani.ro**), în vederea consultării publice, care a durat 10 zile, şi au fost publicate articole în ziarele locale.

În urma procesului de consultare publică au fost primite numeroase comentarii, observaţii, comentarii şi sugestii cu privire la varianta de lucru a strategiei, care au vizat:

- corectarea unor erori materiale şi actualizarea unor informaţii, cu precădere de la nivelul capitolelor 1 – „Profilul municipiului (Analiza-Diagnostic)”, respectiv 2 – „Analiza SWOT”;
- introducerea de noi proiecte strategice în portofoliul strategiei pentru perioada 2014-2020, dintre care le putem menţiona pe următoarele:
  1) Extinderea sistemului de supraveghere video;
  2) Amenajarea unei noi biblioteci;
  3) Modernizarea şi reabilitarea sediului Poştei;
  4) Amenajarea/modernizarea spaţiilor de joacă;

5) Modernizarea străzilor (Izvoarelor, Marzeasca) şi a trotuarelor, inclusiv în zona Parcului Peştişorul;
6) Modernizarea pieţelor agroalimentare şi amenajarea unei hale pentru producătorii agricoli din zonă;
7) Amenajarea unei noi creşe în zona Gării;
8) Modernizarea platformelor de colectare a deşeurilor;
9) Înfiinţarea unui campus şcolar;
10) Amenajarea de noi locuri de parcare (de ex. Str. M. Kogălniceanu, Str. C. Petrescu, Str. Moldovei);
11) Amenajarea de sensuri giratorii la intersecţiile Moldovei-Grădiniţei şi în zona Spitalului/UPU;
12) Amenajarea de noi spaţii verzi în zona Vatra şi Stadion;
13) Extinderea şi modernizarea infrastructurii de transport şi tehnico-edilitare din suburbia Gâşteşti.

6.2. Sistemul de evaluare şi de monitorizare al strategiei

Pentru monitorizarea implementării Strategiei de Dezvoltare Locală a Municipiului Paşcani pentru perioada 2014 - 2020, se propune următorul set de indicatori, în strânsă corelare cu cei utilizaţi de Comisia Europeană şi cu Referenţialul Oraşelor Europene Durabile:

Indicator	Unitatea de măsură	Sursa datelor
Migraţia netă a populaţiei	Nr.	INS
Ponderea din PIB alocată cheltuielilor cu CDI	%	INS
Procentul gospodăriilor care au acces la internet de mare viteză	%	INS
Rata de ocupare a populaţiei de 20 - 64 ani	%	INS
Ponderea populaţiei ocupate în servicii	%	INS
Ponderea populaţiei ocupate în industrie	%	INS
Ponderea deplasărilor cu autovehiculul propriu	%	Studiu de trafic
Rata abandonului şcolar	%	INS, ISJ Iaşi
Ponderea persoanelor de 30 - 34 de ani care au absolvit studii superioare	%	INS
Speranţa de viaţă a populaţiei	Ani	INS
Suprafaţa locuibilă medie/persoană	Mp	INS
Populaţia expusă riscului de excluziune socială	%	INS
Ponderea din bugetul local consolidat alocată culturii şi sportului	%	Primăria Municipiului Paşcani
Volumul emisiilor de CO2	Tone/locuitor	APM
Ponderea energiei regenerabile în consumul	%	TRANSELECTRICA

total de energie electrică		
Ponderea deţinută de zonele protejate din suprafaţa administrativă a municipiului	%	Primăria Municipiului Paşcani, APM
Numărul de depăşiri înregistrate la indicatorul PM10 (particule în suspensie) faţă de volumul maxim admis	Nr.	APM
Extinderea zonelor construite	Mp/locuitor	Primăria Municipiului (Paşcani)
Gradul de satisfacţie al cetăţenilor cu privire la spaţiile publice	%	Anchetă pe bază de chestionar (Primăria Municipiului Paşcani)

Pentru monitorizarea implementării strategiei propunem următorul calendar de activităţi:

1. Realizarea de acţiuni de monitorizare în anul 2017, respectiv în 2019, concomitent cu procesul de examinare a performanţelor de la nivel naţional, impus de Comisia Europeană pentru toate Statele Membre pentru rezerva de performanţă;

2. Documentarea valorii indicatorilor de monitorizare selectaţi, prezentaţi în tabelul de mai jos, de către Primăria Municipiului Paşcani, pe baza metodelor şi surselor de colectare a informaţiilor prevăzute mai sus.

3. Elaborarea unor rapoarte de monitorizare a implementării strategiei, după acţiunile din 2017 şi 2019

Rapoartele de monitorizare au rolul de a evidenţia stadiul implementării Strategiei şi vor cuprinde recomandări pentru eficientizarea implementării acesteia. Prin urmare, acesta va avea următoarea structură minimală:

- Introducere: Raportul de monitorizare va avea o secţiune introductivă în care se vor menţiona informaţii cu privire la perioada acoperită de raportul de monitorizare, sursele de date utilizate pentru aprecierea progresului în implementarea strategiei, dificultăţi întâmpinate.
- Capitolul 1: această secţiune descrie activităţile desfăşurate în procesul de monitorizare.
- Capitolul 2: acest capitol face o prezentare a măsurilor şi acţiunilor care au făcut obiectul procesului de monitorizare. Vor fi, apoi, menţionate recomandări de eficientizare a implementării fiecărei măsuri şi acţiuni în parte;
- Concluzii finale: Raportul se finalizează cu o apreciere generală privind progresul înregistrat în implementarea Strategiei.

Rapoartele de monitorizare vor fi prezentate în faţa Consiliului Local de către persoana desemnată să coordoneze această activitate, pentru a analiza progresul înregistrat în implementarea Strategiei şi a stabili măsurile necesare pentru eficientizarea implementării acesteia. În vederea facilitării activităţii de monitorizare, se propune şi dezbaterea prealabilă a rapoartelor elaborate în cadrul diferitelor grupuri de lucru tematice funcţionale la nivel local sau judeţean (de ex. pentru învăţământul tehnic şi profesional, pentru protecţia mediului, etc.).

De asemenea, la nivelul anului 2023, când toate proiectele din perioada de programare 2014 - 2020 vor fi finalizate, se va efectua şi o evaluare ex-post (finală) a implementării strategiei şi va fi elaborat, de către un expert extern, un Raport de evaluare ex-post, care va include o analiză a:

- gradului de realizare a indicatorilor cuprinşi în Strategie;
- eficienţei implementării acestuia;
- impactului efectiv în termeni de eliminare a problemelor sau de valorificare a şanselor care au stat la baza Strategiei;
- sustenabilităţii rezultatelor obţinute;
- mecanismelor cauzale care au stat la baza succesului sau insuccesului în implementarea priorităţilor Strategiei;
- eventualelor efecte secundare neplanificate;
- lecţiilor învăţate din implementarea actualei Strategii pentru exerciţiile de planificare viitoare – identificând, de exemplu, înregistrarea şi menţionarea deficienţelor constatate în legătură cu procesul iniţial de proiectare a priorităţilor, măsurilor, acţiunilor, ţintelor, indicatorilor şi menţionând recomandările pentru diminuarea sau eliminarea acestor deficienţe în exerciţiile de planificare viitoare.

Anexe

Anexa 1. Lista proiectelor prioritare strategice

Anexa 2. Minutele grupurilor de lucru organizate la nivel local

Anexa 3. Ghidurile de interviu completate de participanții la grupurile de lucru și de alți actori interesați de la nivel local